

Täysistunto

Tiistai 27.9.2016 klo 14.03—21.47

Täysistunto alkoi klo 14.03. Täysistunto päättyi klo 21.47.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.03—16.00 ja 19.55—21.47), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.00—17.59) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (17.59—19.55).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Li Anderssonin vapautuspyyntö Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 53/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 28.9.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 28.9.2016 klo 11.

3. Juho Eerolan vapautuspyyntö perustuslakivaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 54/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 28.9.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 28.9.2016 klo 11.

4. Juho Eerolan vapautuspyyntö puolustusvaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 55/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 28.9.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 28.9.2016 klo 11.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista (ministeri Mattila)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 5/2016 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 tuloveroasteikkolaiksi sekä laiksi tuloverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 135/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

14.05 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitus arvioi perusteita talousarvioesitykselleen, niin keskiöön nousi työllisyys ja sen tukeminen. Ja yhtenä keskeisenä elementtinä työllisyyden tukemiseksi, sen taustalla olevan kotimaisen kysynnän vahvistamiseksi ja työllisyyden edellytysten parantamiseksi tehtiin kilpailukykyopimuksen yhteydessä veroratkaisu, 515 miljoonan veroratkaisu, jolla tehdään aitoa veronkevennystä kaikkiin tuloluokkiin 0,6 prosenttiyksikköä. Tämän lisäksi veroperusteisiin tehdään inflaatiotarkastus, joka estää ansiotulojen tulotason ja kustannusnousun myötä tulevan automaattisen veronkiristyksen.

Minusta tämä on hyvin perusteltu linja tilanteessa, jossa me emme ole saaneet meidän vientiämme halutulla tavalla vetämään. Meidän vielä heiveröinen, noin prosenttiyksikön talouskasvumme perustuu kotimaiseen kysyntään, kotimaiseen kasvuun, ja tällä työn ansiotulojen verotuksen keventämisellä hallitus haluaa tukea etupainotteisesti — hallitusohjelman mukaisesti kylläkin — kotimaista kysyntää, kotitalouksien ostovoimaa ja sitä kautta meille tärkeää työllisyyttä.

Taustalla on hyvä huomioida, että hallitusohjelman mukaisesti jo viime vuonna teimme 450 miljoonan työtulovähennyksen pieni- ja keskituloisille, joka on merkittävä sekä työn vastaanottamisen kynnyksen laskemiseksi, työnteon kannustamiseksi, työn verokiilan alentamiseksi että myös oikeudenmukaisuuden ja tulojaon näkökulmasta.

Lisäksi ansiotulojen verotukseen vaikuttavia uudistuksia, jotka löytyvät budjetista, on kotitalousvähennyksen korvausprosenttien korottaminen 5 prosenttiyksiköllä, eli työkorvauksesta voi vähentää 45 prosentin sijasta 50 prosenttia, ja kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksetusta palkasta voisi vähentää nykyisen 15 prosentin sijasta 20 prosenttia. Nämä ovat korjauksia oikeaan suuntaan. Tähän käytetään 40 miljoonaa euroa. Täl-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

lä halutaan tukea kotimaista pienpalveluiden kysyntää ja kannustaa teettämään pientyötä ja torjumaan harmaata taloutta. Lisäksi tällä voidaan parantaa hieman sitä kykyä, joka kotitalouksilla on, hankkia esimerkiksi vanhusten palveluihin, kotipalveluihin, tarvittavaa lisäapua. (Vasemmalta: Keillä on, keillä ei!)

Edelleen perustemuutoksia: Työnantajan entiselle työntekijälleen 6 kuukauden ajan työsuhteen päättymisen jälkeen järjestämä terveydenhuolto säädettäisiin verovapaaksi eduksi. Tämä liittyy kiky-kirjaukseen, jonka mukaan työnantaja on velvollinen järjestämään työterveyshuollon 6 kuukautta työsuhteen päättymisen jälkeen tietyissä olosuhteissa. Lisäksi hallituksen esitys pitää sisällään teknisiä tarkastuksia vapaaehtoisten lisäeläkkeiden eläkeikiin.

Arvoisa puhemies! Minusta hallituksen veropoliittinen linja on kotimaista työllisyyttä, työntekoa, ostovoimaa ylläpitävä. Se on oikeudenmukainen ratkaisu, kun katsotaan koko veropolitiikan keskeiset elementit. Ja haluan vielä sitäkin korostaa, että tämä sama noin 0,6:n, 0,5 prosenttiyksikön alennus ulotetaan myöskin eläketuloon.

14.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Kaikkien palkansaajien veroaste siis laskee ensi vuonna noin 0,5 prosenttia. Veronkevennyksiä tehdään kaiken kaikkiaan tuo 515 miljoonaa, ja niin kuin valtiovarainministeri Orpo kertoi, myös eläkeläiset ja kaikkein pienituloisimmat, jotka eivät maksa veroja, on huomioitu tässä verokokonaisuudessa. Näin siis hallitus huolehtii siitä, että myös eläkeläisten ostovoima vahvistuu ja heille tulee sama kevennys kuin palkansaajille.

Koska kaikkein pienituloisimmat eivät maksa lainkaan veroa, kaikista pienituloisimmille suunnataan tämän kevennyksen lisäksi tuo noin 30 miljoonan euron maksujen alennus. Tämä valmistelu on paraikaa työn alla, ja uskon, että tällä tavalla me pystymme takaamaan, että ihan jokaisen suomalaisen ostovoima näinä vaikeinakin aikoina edes hivenen vahvistuu. (Vasemmalta: Höpö höpö!)

Kilpailukyky sopimus, josta päästiin lopulta sopuun pitkän väännön ja neuvottelujen jälkeen — kiitos siitä — keventää työn verotusta noin 100 miljoonalla eurolla. Tämä kevennys painottuu pääasiassa siis suurempituloisiin, ja tämän takia hallitus on kohdistanut oman veronkevennyksensä, joka on suuruudeltaan siis noin 290 miljoonaa euroa, nimenomaan pieni- ja keskituloisille, jolloin heidänkin kohdallaan päästään tähän noin 0,5 prosenttiyksikön veronkevennykseen kaikissa tuloluokissa. Itse pidän tätä erinomaisena ja hyvänä asiana. Tällä tavalla lisätään ostovoimaa, tällä tavalla lisätään kotimaista kysyntää ja samalla poistetaan työllistymisen esteitä ja myös pienennetään verokiilaa. Se on varmasti hyvä asia tällaisena talouden vaikeana aikana.

Tuloveron kevennys kompensoi siis kilpailukyky sopimuksessa tulevan lisämaksuraskituksen, joka siirtyy siis työnantajilta palkansaajille, mutta ei siis pelkästään kompensoi, vaan se myöskin alentaa jokaisen suomalaisen veroastetta noin 0,5 prosenttiyksiköllä. Tämä on minun mielestäni hyvä ratkaisu ja vahvistaa sitä työn linjaa, jota hallitus on tällä kaudella halunnut esillä pitää.

Tätä samaa ajatusta vahvistaa myös kotitalousvähennys. Jo viime viikolla budjettikeskustelussa en ymmärtänyt sitä arvostelua, mikä kotitalousvähennyksen kevennystä kohtaan tuli, sillä sillä tavalla on moni työtön, moni yrittäjä, moni yksinyrittäjä saanut lisää työtä tässä maassa ja kotitalousvähennys on ollut varmasti viime vuosina yksi tehokkaimpia uusia työllisyyttä lisääviä ratkaisuja. Minun mielestäni on hyvä, että sellainen mahdollisuus on jatkossakin ja sitä parannetaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Arvoisa puhemies! Veroratkaisuun sisältyy myös muita verotuksen muutoksia, joista itse pidän erittäin myönteisinä arvonlisäveron maksuperusteisuuteen siirtymistä ja yrittäjävähennystä. Mutta kun tänään pääasia keskustelussa on näissä tuloveroratkaisuissa vuoden 2017 osalta, niin päätän puheeni siihen kiitokseen, että ostovoiman vahvistumisesta pidetään huolta niin, että se nimenomaan kohdistetaan kaikille työtekeville eikä unohdeta myöskään eläkeläisiä.

Puhemies Maria Lohela: Käydään hetki kuitenkin vielä puhujalistaa läpi.

14.14 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Aivan oikein, todellakin, Sipilän hallitus jatkaa määrätietoista työtään työllisyyden ja yrittäjyyden ja hyvinvoinnin hyväksi. Todella viime vaalikaudella, kun ei pystytty tekemään muita ratkaisuja, niin verotusta kiristettiin hyvin mittavasti, ja totta kai se on Suomen kilpailukykyä heikentänyt. Pidän erittäin hyvänä sitä, että syntyy yhteiskuntasopimus ja sitä kautta voimme nyt työn verotusta todellisuudessa keventää. Verotuksen suurin ongelma on kuitenkin ankara työn verotus Suomessa. Se luo kannustinloukkuja ja vie myöskin tietenkin ostovoimaa.

On hyvä asia myöskin, että hallitus määritellysti edistää yrittäjyyttä ja tuo nyt henkilörytykset, toiminimet, maatalouden harjoittamisen, metsätalouden harjoittamisen vähän lähemmäksi sitä, mitä osakeyhtiöt viime vaalikaudella verotuksessa saivat. Todellakin ministeri Orpo on asettanut työryhmän miettimään yritysverotuksen toimia. Se on hyvä, mutta minusta me tarvitsemme laajemman verotuksen tiekartan, laajemman asiantuntijaryhmän, joka miettii verotuksen uudistamista laajemmin Suomessa siten, että voisimme paremminkin suosia yrittäjyyttä, nimenomaan työllisyyttä ja työn verotusta keventää, kuitenkin huomioiden myöskin oikeudenmukaisuuden. Senkin hallitus on ottanut mielestäni ratkaisuissa kohtuullisesti huomioon. Tällä tavalla tämmöisen verotuksen tiekartan luomalla ensi vaalikaudelle voisimme uudistaa verotusta sillä tavalla kuin on välttämätöntä kovassa kilpailussa, jotta Suomi tältäkin osin edistää työllisyyttä ja uutta Suomen nousua.

14.16 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallitusta täytyy kiittää siitä perusasiasta, että ollaan keventämässä työn verotusta. Vasemmisto-oppositio luonnollisesti tässä salissa on julistanut suureen ääneen sitä, että väärin kevennetty. En pysty käsittämään vasemmiston uskoa siihen, että yksinomaan verottamalla saataisiin hyvinvointia tähän maahan. Tästä nähtiin konkreettinen esimerkki autoveron alennuksen yhteydessä. SDP:n varjobudjetissa jo käytettiin pariinkin otteeseen ne rahat, mitkä sillä verolla muka olisi voitu kerätä, mutta kävikin niin, että verojen lasku toi enemmän verotuloja kuin mitä oli ennen laskua. Joskus vähemmän veroa merkitsee enemmän tuloa.

Tuleekin mieleen, että onko tämä väärin sammuttamisen syyttely oikeastaan tässä salissa merkki siitä, että hallituksen linja onkin oikea: kun vasemmisto-oppositio arvostelee, niin se on merkki siitä, että on tehty oikeita ratkaisuja. Omasta mielestäni tämä ratkaisu olisi voinut olla parempikin, myöskin hieman tasapuolisempi pieni- ja keskituloisia kohtaan, ja toivon hallitukselta jatkossa sellaisia linjauksia, joilla näiden veronalennusten lisäksi huomioidaan pieni- ja keskituloisten ostovoima. Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden lisäksi se on tärkeää myös kotimaisen kysynnän ja kotimarkkinoiden toiminnan kannalta.

14.17 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin täällä on todettu, ansiotuloverotusta kevennetään 515 miljoonaa euroa kaikissa tuloluokissa ja myös eläkeläisiltä. Täällä

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

on myös noussut huolta siitä, miten otetaan pienituloisimmat huomioon. No, siihenkin valtiovarainministeri tietysti vastauksen antoi, eli 30 miljoonaa maksujen kevennyksiä, joita katsotaan sitten tässä myöhemmin, miten ne parhaiten kohdistetaan. Mutta merkittävää on se, että ensimmäistä kertaa seitsemään vuoteen tuloverotusta kevennetään. Se on erittäin merkittävä signaali koko yhteiskunnalle, palkansaajille ja myös sitten yrittäjille, kun mietitään maksuperusteista arvonnalisäveroa ja yrittäjävähennystä, jotka tässä yhteydessä myös tulevat. Ne saavat kyllä pk-yrittäjien kiitokset.

Merkittävää on tässä suhteessa myös kotitalousvähennyksen nostaminen 50 prosenttiin. Sekin on saanut paljon kiitosta. Perussuomalaiset ymmärtääkin duunaria, yrittäjän arjen — työväenpuolue ilman sosialismia. (Vasemmalta: Ohhoh!) Ja tässä herääkin kysymys, olisiko vasemmisto-opposition mielestä sitten parempi ratkaisu kiristää verotusta. Tästä tietysti mielelläni kuulen opposition näkemyksiä, mitä te tekisitte toisin kuin mitä hallitus näillä minun nähdäkseni hyvillä ratkaisuilla tekee.

14.18 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on nimenomaan hallituksen veroratkaisu ja hallituksen tekemät arvovalinnat, ja tietenkin siinä suhteessa on surullista ollut huomata, että puheista huolimatta eduskunnan tietopalvelun laskelmat ikävästi ja surullisesti osoittavat nyt sen tosiasian, että tässä käy nyt niin, että tällä hallituksen veroratkaisulla kokonaisuudessaan se pienituloinen saa vähän ja isotuloinen saa paljon enemmän. Eli kun täällä näihin työväenpuolueisiin viitattiin, niin kyllä se niin, kuulkaa, käy, että joku pienituloinen lastenhoitaja saa kympin pari ja hyvin suurituloinen johtaja sitten saa toistasataa veronkevennyksiä. (Timo Heinosen välihuuto) Tietenkin aiheellisesti silloin voidaan kysyä sitä, onko näinä aikoina tarkoituksenmukaista tehdä sen kaltainen veroratkaisu, joka kaikista eniten palvelee yli 7 000 euroa tienaavien ostovoimaa. Onko meillä siihen näinä vaikeina aikoina varaa?

Toisin kuin täällä aiempi kokoomuksen puhuja todisti, niin eläkkeensaajan ostovoima, oli surullista katsoa (Ben Zyskowiczin välihuuto) tämä tietopalvelun laskelma, joka — täysin toisin kuin annettiin ymmärtää muun muassa kyselytunnilla pari viikkoa sitten — osoittaakin, että valtaosan eläkkeensaajista ostovoima laskee näiden päätösten seurauksena. (Ben Zyskowicz: Onko siinä se 30 miljoonaa mukana?) Se johtuu siitä yksinkertaisesta hallituksen valinnasta, että hallitus päätti leikata muun muassa eläkkeiden indeksejä. Kokonaisvaikutus toimii nyt tällä tavalla.

Mitä tulee tähän eläkkeensaajan ja palkansaajan veroeroon, niin todettakoon, että hyvä, että tällä kertaa veronkevennykset annettiin myös eläkkeensaajille. SDP on tätä vaatinut koko syksyn, koko kevään, ja näin kävi nyt. Mutta valitettavasti sitä veroeroa, jonka tälle vuodelle hallitus teki, ei tässä korjata. Itse asiassa tietyissä tuloluokissa se veroero jopa isonee, ja se edelleen tässä sitten jää hallituksen korjattavaksi. (Olavi Ala-Nissilän välihuuto)

Tosiasia on, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, että valtaosalla eläkkeensaajista ostovoima laskee ja nämä palkansaajien verotukset kohdistuvat enemmän suurituloisille ja vähemmän sille pienelle ihmiselle, joka sitä ostovoimaa niin kovasti jokapäiväisessä elämässä tarvitsee.

Kun veroratkaisujen profiili on tämä ja samaan aikaan hallitus leikkaa muun muassa työttömyysturvaa, hallitus leikkaa opiskelijoiden toimeentuloa, hallitus leikkaa eläkkeensaajilta, hallitus leikkaa vanhusten palveluista ja kaikesta tästä, niin tulee mieleen kysyä kysymys siitä, että kun puhutaan kansakunnan eheydestä, niin miten hallituksen budjettipäätökset toteuttavat tätä tavoitetta. Miten hallitus arvioi sitä, kuinka hallituksen omat bud-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

jettipäätökset lisäävät eriarvoistumista tässä yhteiskunnassa? Sitä me sosialidemokraatit kysimme hyvin vakavasti viime viikolla pääministeriltä moneen kertaan, ja hän ei halunnut arvioida eduskunnalle sitä, miten nämä hallituksen päätökset vaikuttavat eriarvoistamiseen. Itseäni oikeastaan harmitti ja jopa kiukutti se tosiasia, että kyselytunnilla pääministeri kertoi, että häntä harmittaa, että hyväosaiset eivät ole vapaaehtoisesti osallistuneet näihin talkoisiin. Tässäpä kysymys: vapaaehtoisesti? Kun meillä olisi tässä tuloverolaki, missä nyt olisi ihan mahdollista verotuksen keinoin tehdä sellaisia ratkaisuja, että myös se hyväosainen, se parempiosainen, se johtaja, yritysjohtaja, myös osallistuisi enemmän, silloin ei tarvitsisi täällä pääministerin vastailla eduskunnalle, että voi harmi kun vapaaehtoisesti, samaan aikaan kun se perusduunari, se eläkkeensaaja ja se työtön ihminen maksaa ne veronsa. Tästä on ollut kysymys, puhemies, ja mielestäni nämä kysymykset, mitä olemme esittäneet, ovat olleet täysin aiheellisia.

SDP:llä on oma verovaihtoehto. Siinä pienen- ja keskituloinen palkansaaja, eläkkeensaaja saisi vähän enemmän ja hyvätuloiset eivät saisi näitä runsaita veronalennuksia.

Sanottakoon tähän loppuun vielä, puhemies, että kun täällä puhuttiin kotitalousvähennyksestä, niin tässä SDP:llä oli hyvä esitys hallituspuolueille. Tehdäänkin niin, että oikeasti edistetään työllisyyttä, oikeasti edistetään ihmisten kotien korjaamista ja ulotetaan kotitalousvähennys myös kerrostaloille ja rivitaloille, niissä asujille. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) Ne kodit vaativat korjaamista, ja tässä meiltä hyvä kehittämissuositus, johon hallituspuolueilla on oikein mahdollista tarttua.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Harakka.

14.23 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hallitus kehuu, että se on antanut veronalennuksia pieni- ja keskituloisille. On kuitenkin syytä huomata, että hallitus omilla verotoimillaan myös alentaa kaikkein suurituloisimpien verotusta. Ylimmän tuloluokan verorajaa lasketaan tässä taloudellisessa tilanteessa, näissä talkoissa, 0,25 prosenttiyksikköä samaan aikaan, kun pienten eläkkeiden ostovoima supistuu. On aivan ainutlaatuista, miten tämä hallitus huolehtii sen kaikkein varakkaimman 1 prosentin eduista (Jukka Gustafsson: Perussuomalaiset on hallituksessa!) paitsi tässä tuloverokevennyksessä myös miljoonaperintöjen veroalassa ja kuuluisassa apteekkarivähennyksessä.

On positiivista, että työtulovähennystä kasvatetaan. Myös viime hallitus kasvatti sitä joka ikinen vuosi. Sitä taas on vaikea ymmärtää, miksi tuo pienituloisten tuki ulottuu 127 000 euron ansioihin asti. Sosialidemokraattien vaihtoehto, myös tänä vuonna, tarkoittaa monen satasen hyötyä pieni- ja keskituloisille, siis keskipalkkaan, 40 000 euroon, asti, mutta ei jo valmiiksi kaikkein suurituloisimmille.

Pääministeri Sipilä tosiaan harmitteli täällä viime viikolla, että suurituloiset eivät nyt ole vapaaehtoisesti osallistuneet näihin talkoisiin, (Eero Heinäluoma: Yllätys!) joissa köyhät ja kipeät, työttömät ja opiskelijat saavat kyllä kärsiä. Pääministerin ei kuitenkaan tarvitse rukoilla hattu kourassa, vaan hänellä on työkalu: verotus. Työn verotusta on syytä alentaa mutta oikeidenmukaisesti, ennen kaikkea pieni- ja keskituloisille, jotta työn vastaanottamisen kynnys laskee. Siis verotuksen pitää tähdätä työn lisäämiseen, ei eriarvoisuuden lisäämiseen.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on mahdollista käydä debattia. Pyydän ilmoittautumaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

14.25 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty jo hyvää pohjakeskustelua, jota kommentoin lyhyesti. Edustaja Viitanen kertoi meille monista surunsa aiheista, ja tunnen kyllä suurta empatiaa, koska surunne on varmasti ollut hyvin pitkäaikainen. Muistellaan esimerkiksi viime vaalikautta, jolloin nimenomaan yhteisöveroa alennettiin sadoin miljoonin, mikä aiheutti vain sen, että me emme saaneet lisää kotimaista kysyntää ja ostovoimaa, vaan ainoastaan suuryritykset rikastuivat, kun taas arvonlisäveroa korotettiin, jolloin yhtäkkiä pienituloiset, ne kaikkein heikoimmassa asemassa olevat, joutuivat maksamaan siitä, että saatiin suuryritysten verot alas. Minä ymmärrän, että te koitte surua, ja minä jaoin sen surun silloin. (Susanna Huovisen välihuuto)

Meidän on myös hyvä ottaa esiin tämä Harakan esittämä pointti siitä, että työn verotusta on alennettava nimenomaan pieni- ja keskituloisia painottaen. Näin olemme tehneet jo tämän vuoden alusta alkaen, kun työtulovähennystä korotettiin, ja olemme keskittyneet nimenomaan pieni- ja keskituloihin.

Ja vielä täytyy ottaa esiin ministerin esille ottama 30 miljoonan paketti, jolla etsitään aivan uutta innovaatiota siihen, (Puhemies koputtaa) miten voitaisiin pienituloisten verotusta helpottaa.

14.27 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kilpailukykykysymyksen alennusvaikutushan olisi mennyt suurituloisille ja keskituloisille, ja hallitus oikeudenmukaisesti kohdisti tämän lisäveronkevennyksen pienituloisiin ja myös eläkeläisiin.

Ja nyt ihmetellä täytyy tätä sosialidemokraattien verolinjaa: silloin, kun veroja korotetaan, kyllä kelpaa progressiivinen verotus. Se kelpaa myös silloin, kun määritellään päivähoitomaksuja tai sakkoja. Progressiivinen verotus kelpaa silloin. Mutta silloin, kun verotusta alennetaan, se sama prosentuaaliperiaate ei sitten kelpaakaan siinä. (Ville Niinistö: Ei se ole progressiota!) Pitäisikö sitten mennä tasaverotukseen siinä vaiheessa? Eli vähän kuulostaa siltä, että ei ole johdonmukaista tämä verotusajattelu teillä tässä näin.

Mutta haluan kiittää hallitusta tästä kotitalousvähennyksen lisäämisestä. Sitä kun katsotaan, en ymmärrä sitä arvostelua, koska kotitalousvähennystä käyttävät hyvin paljon perheet, 3—5-henkilölukuiset perheet, ja silloin menee perheiden eduksi myös tämä kotitalousvähennyksen käyttö.

14.28 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on puhuttu paljon suomalaisen yhteiskunnan jakautumisesta ja eriarvoistumisesta. Nyt tämä hallituksen verotukseen liittyvä esitys jatkaa tätä hallituksen linjaa: eriarvoistaa, jakaa suomalaista yhteiskuntaa. On ihan selvää, että tämä hallituksen malli keventää verotusta tulee tarkoittamaan sitä, että kokki ja kätilö tulevat saamaan käteensä lisää parikymppiä, kun samaan aikaan suuripalkkainen johtaja, niin kuin täällä on todettu, seitsemän tonnin palkalla ja siitä ylitse, tulee saamaan noin satasten käteensä, noin viisi kertaa enemmän kuin tämä pienituloisen duunari tulee saamaan.

Käsitätkö te, ministeri Orpo, sitä, että tämä teidän ratkaisunne, teidän esityksenne, tulee lisäämään suomalaisen yhteiskunnan eriarvoisuutta, jakamaan Suomen kansaa tilanteessa, jossa pitäisi löytää eheyttä?

14.29 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen verotuksen progressio todella tasaa tuloja. Hallitus on varannut tähän 30 miljoonaa. Se myös-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

kin kohdistuisi kaikkein pienituloisimpien toimeentulon parantamiseen ja verotuksen keventämiseen, tai mitenkä noita tehdään. Minusta se on myöskin huomion arvoista tässä, että tämä on otettu huomioon. Minä luulen, että sosialidemokraatit eivät ole tyytyväisiä ennen kuin kaikilla Suomessa on yhtä paljon tuloja. Se siitä.

Mutta kyllä meidän pitää myöskin kannustaa ihmisiä työntekoon. Työn verotus on Suomessa suuri verotuksen ongelma. Kun me haluamme työllisyyttä parantaa, niin minusta tämä on oikea linja, ja se, että huomioidaan myöskin eläkeläiset, on oikea linja. Hallituksen politiikka on aktiivista. Minä vielä korostan, että nyt jatkossa me tarvitsemme suurempaa kuvaa ja silloin verotuksen tiekarttaa, mitä tällä vaalikaudella tehdään, jotta Sipilä-kakkonen voisi sitten uudistaa verotusta suuremmassa kuvassa.

14.29 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä on kysymys toisaalta siitä, että veroratkaisujen on tuettava aidosti työllisyyttä, ja toisaalta myös siitä, että näinä aikoina, kun joudutaan tinkimään, kyllä kansan tarvitsee kokea, että nämä veroratkaisut ovat oikeudenmukaisia. Silloin kun käy, arvoisa hallitus, arvoisa ministeri Orpo, niin, että kaikkein suurituloisimmilla eniten laskee verotus, sitten on hallituksella varaa laskea miljoonaperintöjen veroa — siis laskea miljoonaperintöjen veroa näinä aikoina — niin kyllä silloin sen oikeudenmukaisuuden perään on hyvä kysyä. Täällä esimerkiksi perussuomalaiset ovat laskemassa nyt ilolla miljoonaperintöjen verotusta, mutta samaan aikaan vaalilupauksista huolimatta bensaveroa nostetaan ja muuta, niin että tämä hallituksen veropoliittinen yhtälö on hyvin kiinnostava.

Mitä tulee sitten näihin hallituksen veroratkaisuihin, niin hallitushan tekee tämän ratkaisun niin, että esimerkiksi työtulovähennys hyödyttää vielä 127 000 tienaaavia. Siis sillä tavalla voisin sanoa, että hallitus tekisi miehen tai naisen teon, mikäli se korjaisi vielä tätä verolinjaansa (Puhemies koputtaa) ja antaisi pieni- ja keskituloisille enemmän.

14.31 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ajatuksesta siitä, että koska nämä kilpailukykyopimuksen vaikutukset olivat kaikkein suurimmat suuri- ja keskituloisiin, niin on syytä sitten omilla veroratkaisuilla huolehtia siitä, että pienituloisille annetaan ja parannetaan heidän ostovoimaansa, täytyy sanoa, että tämä oli hyvin kaunis ajatus. Mutta valitettavasti kaunis ajatus ei aina riitä, jos ei sitä pysty käytännössä toteuttamaan niin, että näin käy. Niin kuin me olemme nyt saaneet selville, niin eduskunnan tietopalvelun laskelmat näyttävät ihan suoraan, että pienituloisimmat saavat tässä kaikkein vähiten. Heidän ostovoimansa lisääntyy vähiten ei vain absoluuttisesti, kuten tietysti aina kävisi, jos on sama prosentti pienemmästä palkasta, vaan myös prosenttiosuuden suhteen. Yli 7 000 euroa ansaitsevat hyötyvät tästä eniten myös prosentuaalisesti. Minusta tämä on kyllä kummallinen arvovalinta. Kotimaisen kysynnän kannalta pienituloisempien ostovoiman lisäys olisi myös työllisyyden kannalta paljon parempi.

14.32 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt tämän budjetin myötä on käynyt ilmi, minkälaista politiikkaa työväenpuolue ilman sosialismia tekee. Se leikkaa kaikista köyhimmiltä ja antaa veronalennuksia suurituloisille, kasvattaa eriarvoisuutta ja tuloeroja tässä maassa.

Mutta haluaisin valtiovarainministeriltä kuulla: millä tavalla on työllisyyden edistämisen näkökulmasta perusteltua toteuttaa näitä veromuutoksia niin, että kaikista suurin ostovoiman kasvu tulee suurituloisille, yli 7 000 euroa kuussa ansaitseville? Eikö nimenomaan

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

työllisyyden edistämisen näkökulmasta olisi ollut järkevää kohdentaa nämä veronkevennykset pienituloisten ostovoiman kasvuun, (Ben Zyskowicz: Eihän siltä kannalta eläkeläisille kannattaisi antaa veronalennuksia ollenkaan!) jolloin tämä lisäraha olisi mennyt kuluutukseen ja kysyntään?

Ja, arvoisa ministeri, lähetin VM:ään kyselyn tämän veroratkaisun työllisyysvaikutuksista, ja sieltä minulle vastattiin, että sen arvioidaan kasvattavan työllisyyttä noin 8 000 hengellä. Tämä oli epävarma arvio, se toteutuu pitkällä aikavälillä ja se riippuu myöskin valituista taustaoletuksista. Onko tämä teidän mielestänne kelpo tavoite, kun puhutaan yli puolen miljardin veronkevennyksistä?

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi edustaja Essayah, jonka jälkeen sitten ministerin vastaus.

14.33 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiky-sopimuksen vastapainoksi annettu ostovoiman parantaminen on sinällänsä ihan oikeansuuntainen ajatus, mutta täytyy huomioda, että samanaikaisesti hallitus tekee näitä indeksileikkauksia sosiaaliturvaan, jotka vaikuttavat yli 200 miljoonaa euroa, ja nämä sosiaaliturvan leikkaukset useimmiten kohdistuvat sitten kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin ja myöskin pienituloisimpiin ihmisiin. Siellä on lapsiperheitä, siellä on paljon sairastavia ja myöskin pienituloisia eläkeläisiä, jotka sitten joutuvat kärsimään näistä sosiaaliturvaan kohdistuvista leikkauksista.

Kotitalousvähennyksen 5 prosentin korotus on sinällänsä ihan oikeansuuntainen, mutta siinäkin täytyy muistaa esimerkiksi se, että kaikkein pienituloisimmat eläkeläiset eivät pysty hyötymään tästä ja saamaan hoivapalveluita. Ja olisinkin kysynyt ministeriltä: onko mietitty sitä Sitran muutama vuosi sitten esittämää mallia, jossa todettiin, että näille pienituloisimmille voitaisiin kohdistaa esimerkiksi palveluseteleitä?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

14.34 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa rouva puhemies! Aloitan jälleen keran taas työllisyydestä. Se on koko meidän hyvinvointimme perusta, laaja työllisyysaste, ja meidän pitää tehdä kaikki toimmme niin, että ne tähtäävät työllisyyteen. Siksi hallitus lähti hallitusohjelmansa mukaisesti hakemaan laajaa yhteiskuntasopimusta, jonka uskon ainakin noin lähtökohtaisesti nauttivan ajatuksena kannatusta myöskin vasemmalla olevissa puolueissa. Syntyi kiky-sopimus, jossa määriteltiin näitä maksuperusteita uudelleen niin, että palkansaajan sairaanhoitomaksua alennetaan ja päivärahamaksua korotetaan. Päivärahamaksu ei ole vähennyskelpoinen, sairaanhoitomaksu on. Tästä seuraa, että suurimmissa tuloluokissa verot kevenivät.

Minusta on nyt aivan oleellista, mitä mieltä SDP on kiky-sopimuksesta, siitä, minkä työmarkkinajärjestöt sopivat ja jonka hallitus otti, jotta voimme parantaa työllisyyttä. Hyväksyttekö te vai ette? On mielenkiintoista nähdä, kun te teette oman varjobudjettinne, onko tämä teillä siellä pohjassa. Jos te ette hyväksy kiky-sopimusta ja tätä veroratkaisua, se on mielestäni iso kannanotto teiltä. Vasemmistoliitto on selvästi sanonut, että te ette kannata tätä kiky-sopimusta — se on ainakin selkeää. Mutta teiltä odotan: mikä on teidän kantanne tähän? Jos te hyväksytte kiky-sopimuksen, te hyväksytte ne veronalennukset, jotka mene-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

vät myöskin suurempiin tuloluokkiin. (Eero Heinäluoma: Veroista päätetään täällä!) Tämä on aivan oleellinen kysymys.

Mitä oikeudenmukaisuuteen tulee: Suomen työn verotuksen progressio on varmasti maailmanennätysluokkaa. Minusta se, että sitä nimenomaan työllisyyteen ja kilpailukykyyn tähtäävän kiky-sopimuksen ratkaisun myötä alennetaan kaikissa tuloluokissa tasavertaisesti, on nimenomaan työllisyyskysymys. Aina kun meillä on mahdollisuus tätä progressiota purkaa, työn tekemisen verotusta keventää, niin minusta se kannattaa tehdä. Ja minusta on epäoikeudenmukaista teiltä jättää huomiotta se oikeudenmukainen ratkaisu, että työtulovähennystä on kevennetty 450 miljoonaa euroa, mikä kohdistuu pieni- ja keskituloisille, ei näille suurempituloisille. Se tekee veropolitiikan kokonaislinjasta paljon oikeudenmukaisemman. Ja siihen päälle vielä tämä 30 miljoonan euron potti, joka luultavasti ei näy vielä niissä eduskunnan tietopalvelun laskelmissa, koska sitä mallia, miten se kohdennetaan kaikkein pienituloisimmille, ei ole vielä määriteltä.

Minusta tämä työn verotukseen liittyvä ratkaisu on kokonaisuudessaan oikeudenmukainen ratkaisu, ja täydennettynä eläketulojen veronkevennyksillä tämä on hyvin oikeudenmukainen ja laaja. Tämä tukee kotimaista ostovoimaa, kotitalouksien ostovoimaa ja sitä kautta kotimaista työllisyyttä. Ei 0,6 prosenttiyksikön veronkevennyksellä maailmoja rakenneta, mutta se on oikeaan suuntaan. Vain ja ainoastaan, kun me pääsemme sille tielle, että me kevennämme työn ja yrittämisen verotusta ja viemme verotuksen painopistettä välillisiin veroihin tai haittaveroihin, silloin me pääsemme terveeseen rakenteeseen, mutta sitä ei voi tehdä kertaheitolla valitettavasti.

14.37 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä hallituksen esitys johtaa lisääntyvään eriarvoisuuteen. Tämä 0,6 prosenttiyksikköä tulee tarkoittamaan sitä, (Anne Kalmarin välihuuto) että se suuri johtaja tulee samaan sen 100 euroa kuukaudessa veronkevennystä, kun kokki ja kätilö tulee saamaan sen 20 euroa kuukaudessa veronkevennystä.

Arvoisa puhemies! Haluan todeta selkeästi, että SDP tukee tätä kilpailukykyratkaisua, se on selvä asia. Sen vaihtoehtona olisivat olleet pakkolait täällä eduskunnassa hallituksen toimesta, ja hallituksen ne pois vedettyä luotiin edellytys sille, että työmarkkinaratkaisu saatiin tehtyä. Kyllä täytyy sanoa, että työmarkkinajärjestöt pelastivat tälläkin kertaa hallituksen monesta pulasta. (Timo Heinonen: Vaikka yrititte estää!)

14.38 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt siis kuulin, että SDP hyväksyy kilpailukyky-sopimuksen, arvostaa järjestöjen tekemää työtä. (Jukka Gustafsson: Ei se ilman meitä olisi syntynyt!) SDP siis hyväksyy 0,6 prosentin veronalennuksen kaikissa tuloluokissa. Siksi luulisi, että kun maan hallitus on vielä lisäksi halunnut kohdentaa omat veronkevennysvaransa pieni- ja keskituloisille ja niille, jotka eivät edes maksa veroja, on vielä 30 miljoonan erityispotti, joka on vielä jakamatta — tämä on vielä hallituksen lisä — niin siitä tulisi nyt kannustimia sen lisäksi, että te hyväksytte sen, mitä kilpailukyky-sopimuksen ohessa on sovittu. (Eero Heinäluoma: Ikävät päätökset pannaan järjestöille ja mukavat hallitukselle!)

14.39 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, en ole nyt ihan varma, onko meille jaettu edustaja Kalmarin kanssa tänne sama lakiesitys. Nimittäin, kun minä katson sitä, minkä valtiovarainministeri on tänne tuonut, niin sen mu-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

kaan, toisin kuin edustaja Kalmari sanoo, kaikkein suurituloisimpien verotus kevenee kaikista eniten sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. Onkohan meillä, edustaja Kalmari, samat paperit? (Eero Heinäluoma: Eri silmälasit!)

Sitten kun täällä viime viikolla erityisesti keskustan edustajat puhuivat siitä, että ei pitäisi politiikassa liikaa huolellisesti väärin ymmärtää, niin eikö tämä meidän kiky-kanta ole tullut nyt hyvin selväksi. Yhtä selväksi on tullut myös se seikka, minkä ministeri Orpo täällä aikaisemmin totesi: myönsi, että ei kiky-sopimus sisällä mitään veroratkaisua, veroratkaisu on hallituksen päätettävissä. Ja sen minä vielä jotenkin voin ymmärtää, että kokoomus täällä tukee täysin rinnoin, koska suurituloisten verotus kevenee eniten, mutta sitä minä en ymmärrä, että keskusta, joka viime kaudella ajoi robinhood-veroa, ja perussuomalaiset, (Puhemies koputtaa) jotka ajoivat Wahlroos-veroa, nyt keventävät (Puhemies: Aika!) kaikkein eniten kaikkein suurituloisimpien verotusta.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

14.40 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Siis nämä ovat veroluonteisia maksuja, jotka määräytyvät siinä kiky-sopimuksessa. Minä olisin muistavinani, että SDP:kin oli huolissaan siitä, ennen kuin tämä veroratkaisu oli tehty, että ostovoima laskee. Että hallituksen pitää kompensoida ne. Minä muistan, että te vaaditte sitä. Eli silloin ymmärsitte kyllä sen, että nämä veroluonteiset maksut vaikuttavat ostovoimaan. Ja siksi minusta ei kannata nyt sitä tosiasiaa muuttaa, että ne veroluonteiset maksut ja verotus muodostavat kokonaisuuden palkansaajan näkökulmasta siitä, mitä jää käteen. Se 0,6 tulee siis kaikille, jokaiselle, tasaisesti niille, jotka työstä veroa maksavat, ja niille pienempituloisille se kompensatio haetaan muualla sillä 30 miljoonalla eurolla.

14.41 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo sanoi hyvin tärkeän asian esittelypuheenvuorossaan: pitää katsoa verotuksen kokonaisuutta ja tätä tulonjakovaikutusta. Ja kun tämän tekee, niin sitten alkaakin kyllä huolestua. Takuueläkeläinen menettää 7 euroa kuukaudessa — siis menettää 7 euroa kuukaudessa teidän päätöstenne takia — ostovoima vähenee noin 2 prosenttia, lähihoitaja menettää 500 euroa vuodessa. Sitten te annatte lisää rahaa: apteekkareille keskimäärin lähes 6 000 euroa veronkevennystä — lähes 6 000 euroa. Parhaimmat apteekkarit saavat teidän toimintanne tuloksena 25 000 euroa. (Eduskunnasta: Puhtaana käteen!) Kuinka monta uutta apteekkia meille syntyy, kun te kannustatte tällä 25 000 eurolla? Ei yhtään, koska ala on säännelty ja voitot ovat varmat. Joten kyllä Nottinghamin seriffi tuli ja vei tämän hallituksen verolinjan. Ymmärrän, että kokoomus on iloinen ja tyytyväinen, mutta että perussuomalaiset vielä tukevat täysin rinnoin. Suomen kansa muistaa tämän. (Jari Leppä: Saadaan lisää töitä, niin kyllä muistaa!)

14.42 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nyt kuullaan tätä iänikuista jankkausta siitä, kuinka entinen työväenpuolue ja nykyinen työväenpuolue ilmeisesti erilaisista arvomaailmoista lähtien vievät tätä maata eteenpäin. Kyllä, Suomessa on liikaa veroja. Nyt tässä on tehty selväksi meidän lähtökohtiemme ero. Suomessa on liikaa veroja, Suomessa on liikaa sääntelyä. Me haluamme veroja pois, ja niitä otetaan kailta tasoilta, niin perintöveron kautta kuin työn verotuksen kautta. Ja kun te itse puhutte siitä, että te haluaisitte vain pienituloisille kohdentaa, niin tämä hallitus on tehnyt jo, ko-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

rottanut jo työtulovähennystä, mitä te ette pystyneet tekemään neljässä vuodessa — me olemme jo tehneet sen. Te rupeatte nyt siitä sitten meille kertomaan, että tämä pitäisi tehdä uudestaan, mitä te ette tehneet koskaan. Ja lisäksi vielä muistetaan, että ainoa teidän suuri veroratkaisunne oli nimenomaan korottaa arvonlisäveroa, kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin osuvaa verotusta, ja alentaa suuryritysten verotusta, että pankkiirit ja pankit saivat jakaa suurempia — suurempia, ylisuuria — osinkoja. Tämä on teidän linjanne, ja te vielä arvostelette meitä sen jälkeen. Hämmästelen.

14.44 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy varmasti muistuttaa täällä mieliin se, miten nämä meidän veronmaksutilastot jakautuvat. Eli jos katsotaan sitä, kuinka suuri osa maksaa ansiotuloveroja valtion tuloihin, niin käytännössä 12 prosenttia maksaa 77 prosenttia valtion ansiotuloverokertymästä jo tällä hetkellä. (Eduskunnasta: Ei enää!) Ja sitten jos katsotaan tuloluokkaa 40 000—60 000 euroa ansaitsevat, niin tässä tuloluokassa me maksamme 7—8 prosenttiyksikköä enemmän veroa kuin Ruotsissa, esimerkiksi. Kyllä tässä nyt hallitus tekee täysin oikein, kun yrittää veroratkaisuin pureutua tähän vaikeaan tilanteeseen, jossa pyritään nostamaan sekä työn tarjontaa että työn kysyntää. Näissä korkeammissa tuloluokissa, jotka siis käytännössä rahoittavat valtaosan hyvinvointivaltiosta — ja hyvä niin — on ensisijaisen tärkeää, että nimenomaan työn kysyntää lisätään, että näitä työpaikkoja ja (Puhemies koputtaa) hyvätulaisia syntyy lisää.

14.45 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan tietopalvelun laskelmat ovat vastaansanomattomat. (Eduskunnasta: Ne on puutteelliset!) Hallitus sekä leikkaa pienimmistä perusetuuksista tasoa että tekee tämmöiset indeksijäädytykset. Tämä vähentää pienituloisempien ostovoimaa 2 prosentilla vuodessa. Tämän lisäksi hallitus korottaa erilaisia asiakasmaksuja ja lisää omavastuuta lääke- ja matkakuluissa, ja tämän lisäksi yleisestä asumistuesta leikataan. Tämä kaikki tarkoittaa sitä, että kaikkein köyhimpiin, kaikkein pienituloisimpiin, kohdistuu kohtuuttomat leikkaukset ja tulee käymään niin, että eriarvoisuus ja köyhyys syvenevät nimenomaan näiden kaikkein heikko-osaisimpien kohdalla, jotka eivät voi omalla työllään parantaa omaa tilannettaan, koska kyse on nimenomaan ikääntyneistä, eläkkeensaajista, sairaista ihmisistä. Minusta on hyvin hämmäntävää, kun edustaja Heinonen kävi (Puhemies koputtaa) tuolla puhujapöytätyössä sanomassa, että tätä tilannetta kompensoidaan (Puhemies: Aika!) 30 miljoonalla eurolla. Ei se riitä mihinkään.

14.46 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikkien palkansaajien veroastetta siis lasketaan noin puoli prosenttia, myös eläkeläisten verotusta kevennetään. Tämä lisää ostovoimaa, lisää kotimaista kysyntää, poistaa työllisyyden esteitä ja pienentää verokiilaa. Se on minun mielestäni hyvä asia. Ja kun tässä nyt viitataan tähän 30 miljoonaan, mistä on jo todistettu, että se puuttuu näistä opposition laskelmista, joita on eduskunnan tietopalvelulla lasketettu, niin kysyisin ministeri Orpolta: voitko jo hivenen kertoa, minkälaisia elementtejä tämä 30 miljoonaa, tämä kevennys, joka tulee kaikkein pienituloisimmille, voisi pitää tai tulee pitämään sisällään? (Eero Heinäluoma: Miksei se ole tiedossa jo?)

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

14.47 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että noin 30 miljoonan niin sanottu köyhyyspaketti on hyvä, mutta se ei riitä kompensoimaan eläkkeiden, lapsilisien, opintotuen, perusetuuksien leikkausta ja maksukorotuksia. Se on ihan selvä asia, että se ei riitä sen kompensoimiseen. Tosiasia on se, että köyhimmän viidenneksen käytettävissä olevat tulot tulevat laskemaan budjetin vaikutuksena ja tällä veroratkaisulla eniten lisääntyvät kaikista suurituloisimpien tulot. Eli hallituksen politiikka lisää tuloeroja: pienituloisimmilta otetaan ja suurituloisimmille annetaan eniten. Tämä ei ole järkevää myöskään ostovoimavaikutuksen eikä työllisyysvaikutuksen kannalta.

Mutta haluan kysyä valtiovarainministeriltä: Voitteko te luvata, että suurituloisille nyt eniten kohdistuvat veronkevennykset eivät aiheuta lisää leikkauspaineita ensi vuonna? Eihän tule käymään niin, että näitä yli puolen miljardin veronkevennyksiä joudutaan kompensoimaan leikkaamalla lisää kaikista köyhimmiltä? (Eero Heinäluoma: Taatusti käy näin!)

14.48 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kaudella työn verotusta kiristettiin, ja se osaltaan johti 100 000 uuden työttömän syntymiseen. (Eero Heinäluoma: Vähemmän kuin Ahon hallituksen aikana!)

Puhemies! Oli tärkeää, että hallituksen aktiivisella toiminnalla me saimme aikaan kilpailukykysovimuksen, johon tärkeänä osana liittyi veropolitiikka. Sitähän ei olisi syntynyt ilman tätä hallituksen lupautta palkansaajien verotuksen keventämiseksi. Mutta se hyvä puoli, mikä hallituksen päätöksessä on, että myöskin eläkeläiset huomioitiin, se oli tärkeä, (Eero Heinäluoma: Jota vastustitte vielä vuosi sitten!) ja myöskin sitten pienituloisimmat 30 miljoonan erillispotilla.

Täällä on arvosteltu yrittäjävähennystä, mutta haluan muistuttaa, että siinähenki löyrytykset tuodaan lähes samaan asemaan, mikä on osakeyhtiöillä, eli ne kymmenettuhannet pienyrittäjät, jotka olisivat muuten joutuneet huonompaan asemaan, (Eero Heinäluoma: Jotka ei saa yhtään mitään!) nyt pääsevät samaan asemaan, ja se on hyvä asia.

Pitää myös muistuttaa, että suurituloisimpien osalta solidaarisuusveron alaraja laskettiin tämän hallituksen toimesta, eli matalammalla tasolla joudutaan maksamaan korkeampaa veroa, mikä on ihan oikein ja parannus edellisen hallituksen toimiin verrattuna.

14.49 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että valtiovarainministeri puhuu ostovoiman merkityksestä, kiitos siitä. Pienituloista palkansaajaa ei paljoa lämmitä se, että prosentuaalisesti ansiotuloverotusta kevennetään kaikkien osalta, kun euroilla sitä ruokaa ostetaan ja lääkkeitä hankitaan. Kaikkein suurituloisimmat vievät taas pidemmän korren, niin absoluuttisesti kuin suhteellisesti, kaikilla mittareilla, eikä se ostovoiman lisäys pääse realisoitumaan. Hallitus yhdistää tiukan talouskurin kaikkein suurituloisimpia suosivaan veropolitiikkaan, ja tämä linja ei tue työllisyyttä, tämä linja lisää eriarvoisuutta ja tuloeroja. Kysynkin, miksi valtavia menoleikkauksia perustellaan alijäämän ja velan kasvun taittamisella mutta nämä puheet unohtuvat, kun kyse on veronalennuksista. Suuren kansan huoli on se, että nyt nämä veronalennuksin saadut pienet lisäeurot kerätään sitten pois palvelumaksujen korotuksilla tulevaisuudessa.

14.50 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kilpailukykysovimusta ei olisi syntynyt ilman tätä hallituksen veropakettia. Ja jos se olisi syntynyt ilman sitä, niin se olisi ollut erittäin epäoikeudenmukainen pieni- ja keskituloisia kohtaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Näin ollen hallituksen linja tässä veropäätöksessä on aivan oikea. Se on kyllä kaukana siitä, mitä viime vaalikaudella sosialidemokraattinen valtiovarainministeri ajoi läpi, kun yhteisöveroa alennettiin yli 20 prosenttia, jolloin osingot kasvoivat rajusti. Niistä suuri osa on mennyt amerikkalaisille yhtiöille, ja muutenkaan eivät niistä ole eläkeläiset ja pienituloiset Suomessa saaneet mitään. Nyt eläkeläiset sentään saavat.

Vasemmistoliitto tietysti haluaa, AKT:n rinnalla, että kiky-sopimusta ei olisi syntynyt ja olisi lakkoaalto ja sillä nyt sitten korjattaisiin Suomen tilannetta. Ei näin tapahtuisi.

Apteekkarien osalta sanoisin, että apteekkarit palkkaavat lisää työttömänä olevia farmaseutteja, kun saavat siihen mahdollisuuden. Ja näin varmasti työllisyys paranee. Eivät ne jää kenenkään taskuihin.

14.51 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alan jo tottua siihen, että kokoomuslaisilta ministereiltä ei saa vastauksia vaikeisiin kysymyksiin, mutta kokeillaan vielä kerran. (Ben Zyskowicz: Saisi edes helppoihin!)

Eli haluaisin kuulla valtiovarainministeriltä: Miksi juuri tämä hallituksen nyt valitsema verolinja olisi perusteltu työllisyyden edistämisen näkökulmasta, kun se johtaa siihen, että kaikista suurituloisimpien ostovoima kasvaa eniten? Oletteko vertaillut erilaisia veronkevennysmalleja työllisyysnäkökulmasta? Ja oletko itse tyytyväinen siihen, että käytetään yli puoli miljardia veronkevennyksiin, minkä seurauksena ehkä syntyy noin 8 000 työpaikkaa?

Sitten mitä tulee tähän 30 miljoonan köyhyyspakettiin, niin kannattaa pitää mielessä, keille kaikille sen pitäisi riittää. Sen pitäisi riittää kaikille niille palkansaajille, jotka tienaa-
vat alle 15 000 euroa vuodessa, joiden ostovoima nyt laskee kiky-sopimuksen seurauksena. Sen pitäisi riittää kaikille suomalaisille eläkeläisille, jotka saavat eläkettä alle 2 500 euroa kuussa, joiden ostovoima nyt laskee hallituksen leikkausten seurauksena. Tämän lisäksi sen pitäisi riittää opiskelijoille, kaikille työttömille, (Puhemies koputtaa) jotka työmarkkinatuen varassa elävät, ja niille pienituloisille perheille, (Puhemies: Aika!) joihin nämä leikkaukset myöskin kohdistuvat. (Puhemies: Aika!) Riittääköhän?

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Andersson, muistutan, että tässä salissa teititellään toisia. — Ministeri Orpolle minuutin vastauspuheenvuoro.

14.53 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä täytyy lähteä siitä peruskysymyksestä, että uskomme me siihen, että työstä ja yrittämisestä syntyy hyvinvointi. Ja silloin, jos tähän peruskysymykseen vastaa, että kyllä, niin silloin pitää tehdä asioita, jotka tukevat yrittämisä, sen teettämistä ja sen vastaanottamista. Ja työn ja yrittämisen verotuksen keventäminen — ja tässä tapauksessa erityisesti työn — on se ensisijainen suunta, minkä hallitus on ottanut seitsemän vuoden jälkeen, kun työn verotusta on kiristetty.

Minä kyllä, edustaja Andersson, uskon siihen, että tämä on se linja, mitä meidän pitää jatkaa. Tämä on hyvä, erittäin hyvä, liike tässä vaiheessa ja se, että me etupainotteisesti, kuten sanoin aikaisemmin, tuemme kotimaista kysyntää ja kotimarkkinaa, jonka varassa meidän heiveröinen talouskasvu tällä hetkellä on, koska ulkomaankaupasta sitä vetoapua ei tule.

No, mitä tulee taas kokonaisuuteen, niin ainoastaan sitä kautta, että me saamme tämän työllisyysasteen ylemmäs — johon siis uskon, että hallituksen keinot, nyt tehdyt ja tulossa

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

olevat, ovat oikeita — julkinen talous vahvistuu, ja voimme pitää huolta paremmin niistä, (Puhemies koputtaa) jotka ovat kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Sitä ei voi tehdä valitettavasti toisessa järjestyksessä.

14.54 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos todella painotetaan pieni- ja keskituloisia, niin silloin heidän täytyy saada samat eurot kuin suurituloisten.

Sitten täällä esitettiin muunneltua totuutta: Toisin kuin edustaja Terho sanoi, edellinen hallitus nosti työtulovähennystä joka vuosi. Mutta teidän vähennyksenne tukee kymppitonin kuukausituloja. (Eero Heinäluoma: Ne on pienituloisia ne kymppitonin saavat!)

Mutta vielä olennaisin juttu on se, että, toisin kuin täällä mainostetaan, hallitus laskee ylintä veroastetta. Toistan: hallitus laskee ylintä veroastetta. Miksi? Miksi kaikkein varakkaimpien verotusta piti hallituksen omin toimin, omalla tietoisella veropolitiikalla, kaventaa? Miksi kansanedustajan verotusta pitää keventää?

Mitä tulee yhteisöveroon, yhtiöveron tasoon: Esitättekö te siihen korotusta, perussuomalaiset? (Eero Heinäluoma: Ei esitetä!) Esittääkö hallitus sitä? Se olisi uutinen. Mutta jos ette halua sitä nostaa, niin älkää jeesustelko.

14.55 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikein hyvä, että teitte työtulovähennyksen korotuksen, se on oikein hyvä asia, niin kuin mekin olemme tehneet. Se on juuri samaa politiikkaa, mistä nyt, ihme kyllä, vain rupeatte meitä arvostelemaan, kun aiemmin te sitä teitte. (Hälinää) Se on erittäin hyvä, ja me olemme tehneet nimenomaan sitä tavoitettamme ja vaalilupaustamme, minkä puolue antoi ennen vaaleja, että tonnin voisi tienata kuussa, ja olemme askel askeleelta tehneet sitä toteen, jotta tämä voitaisiin verottomasti Suomessa saavuttaa. Se on hyvä tavoite, ja meillä on varmaan siitä yhteisymmärrystä. Työtä tekemällä tämä maa lähtee eteenpäin. Toistan: kaikki saavat verolennuksia, eivät vain suurituloiset. Te alensitte vain suurten yritysten verotusta, me teemme tämän yrittäjävähennyksen, että saadaan oikeudenmukainen verokohtelu myös pienemmille yrityksille. Kuten sanoimme, kaikille tässä yhteiskunnassa on tärkeää saada lisää kannustavuutta, lisää työnteon kannustimia ja poistaa nimenomaan ylimääraistä taakkaa, joka hyödyttää talouden. Veroastetta ylläpitämällä ei tämä maa nouse.

14.56 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio keskittyy täällä ennen kaikkea veroratkaisujen tulonjakovaikutuksiin. Ne ovat tietysti tärkeitä, (Sosialidemokraattien ryhmästä: Ja työllisyys!) mutta vielä tärkeämpää on se, että onnistutaan luomaan lisää tuloja, joita voidaan sitten lisää jakaa. (Eduskunnasta: Oikein!) Kaikki taloudellinen hyvinvointi perustuu työnteeseen ja yrittäjyyteen. (Eduskunnasta: Oikein hyvä!) Siis kaikki taloudellinen hyvinvointi perustuu työnteeseen ja yrittäjyyteen, ja siksi myös veroratkaisulla pitää kokoomuksen mielestä tukea sitä, että luodaan parempia edellytyksiä työnteelle ja yrittäjyydelle. (Eero Heinäluoma: Niin kuin perintöveron lasku!) Taloudellinen hyvinvointi ei, toisin kuin vasemmalla luullaan, perustu verotukseen. Verotus on vain keino, jolla työnteon ja yrittäjyyden hedelmistä osa voidaan ja tuleekin käyttää yhteiseksi hyväksi. Sen takia on meidän mielestämme tärkeätä, että näitä veroratkaisuja katsotaan myös siltä kannalta, miten ne kannustavat työnteeseen ja yrittäjyyteen, kuten valtiovarainministeri Orpon ehdotukset tekevät. (Eero Heinäluoma: Niin kuin apteekkarivähennys!)

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

14.57 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaurauden lähde on ikuinen keskustelu ja kiistelyn aihe sen takia, että kysymyshän on kierrosta. Keskeisin syy, minkä takia yrityksen kannattaisi Suomeen tulla, on kaikki se, mitä me täällä verorahoilla olemme saaneet hyvän yritysympäristön eteen tehtyä. Mutta minä kommentoisin samalla edustaja Lepomäen huomiota siitä, että työn verotus on meillä tietyissä tuloluokissa niin paljon korkeampi kuin Ruotsissa. Samaan aikaan pääomiin kohdistuva verotus on Suomessa huomattavasti alempaa kuin EU:ssa keskimäärin. Oliko se nyt jopa 7 prosenttia alle EU:n keskiarvon? Erityisen suuri ero on suhteessa meidän keskeisiin kilpailijamaihimme. Eikö nyt, kun meidän pitää ottaa lainaa jokapäiväiseen elämiseen, olisi hyvä kiinnittää huomio näihin pääomaan kohdistuviin veroihin, joissa meillä sitä nostovaraa ihan selvästi olisi?

14.58 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten ministeri Orpo totesi äsken, niin sairausvakuutusmaksu alenee ja päivärahamaksu nousee, mutta tästä eivät hyödy kaikkein pienituloisimmat, esimerkiksi työntekijät, jotka ansaitsevat vuositasolla noin 14 000 euroa. Meille asiantuntijat ovat viestittäneet nyt sitä, että tämä 30 miljoonan euron kohde kohdistuisi nimenomaan niihin ihmisiin, jotka eivät tästä hyödy. Nyt kysyisin teiltä, kun täällä annetaan semmoinen mielikuva, että tällainen 30 miljoonan euron potti tulisi näille kaikkein pienituloisimmille, onko näin vai eikö ole näin, koska tästä leijuu erilaisia viestejä. Sitten toinen asia on se, että samanaikaisesti te teette kuitenkin indeksileikkauksia kaikkein pienituloisimmille sosiaaliturvan piirissä oleville ihmisille. (Eero Heinäluoma: Takuueläkkeet!) — Takuueläkkeet, työttömyyspäivärahat. — Näiden osalta on arvioitu, että näiden ihmisten ostovoima teidän hallituskauteenne aikana laskee 6 prosenttia. (Puhemies koputtaa) Mitä te teette näille ihmisille? (Eero Heinäluoma: Antaa prosentin takaisin!)

14.59 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ehtinyt vastaamaan tähän 30 miljoonan kysymykseen aikaisemmin. Se on tällä hetkellä STM:n valmistelussa, ja hyvällä tahdolla haetaan sitä, miten se oikeasti kohdennetaan kaikkein tehokkaimmin niille, jotka ovat kaikkein pienituloisimpia. (Eero Heinäluoman välihuuto) — Sen linjauksen, kuten sanoin, tämän 30 miljoonan peruslinjan, me teimme budjettiriihessä, ja STM valmistelee sitä. Minä toivon, että se saadaan mahdollisimman nopeasti sieltä pois, jotta voin teille seuraavassa mahdollisessa debatissa asiaan antaa tarkempaa valaistusta. On katsottu suhteellinen määrä kokonaisuuteen nähden.

Muistutan siitä, että takuueläkettä on tämä hallitus kahteen otteeseen parantanut. Se, että me joudumme näihin valitettaviin indeksileikkauksiin, juontaa siitä, että meidän julkinen talous on niin huonossa kunnossa, työttömyys on korkealla. Ja silloin, kun me joudumme sopeuttamaan julkisia menoja, on pakko mennä näille pitkille momenteille. Se on huono tie. Totta kai se on huono tie, jos me joudumme leikkaamaan palveluista ja tulonsiirroista. Mutta ainut tapa kääntää tämä on se, että me nostamme työllisyysastetta. (Puhemies koputtaa) Ja minä uskon, että hallituksen veropoliittisella linjalla parannetaan työllisyysastetta, (Puhemies: Aika!) mahdollisimman moni on töissä.

15.00 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakka kysyi yhteisöverosta ja mahdollisesta yhteisöveron korottamisesta. Sitähän on muutama kertaan alennettu. Miten on, ministeri Orpo, onko yhteisöveron tuotto kasvanut vai

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

onko yhteisöveron tuotto laskenut nyt viimeisen vuoden aikana? Minulla on semmoinen kuva, että tuotto on kasvanut, vaikka veroprosentti on laskenut, mutta tähän olisi hyvä saada varmistus ja kantanne myös siihen, miten mahdollinen veroprosentin nosto vaikuttaisi tuottoon sitten jatkossa. (Eero Heinäluoma: Ja paljonko tuli investointeja?) — Niin, tähän tuli hyvä kysymys Heinäluomalta. — Miten rakennusteollisuuden suhdanteet ja työllisyys ovat kehittyneet? Siitä olisi hyvä saada näkemystä. Ja kotitalousvähennyksestä arvionne siitä, ketä tämä pieni korjausliike palvelee yrityspuolella parhaiten: voidaanko ajatella, että se palvelee mikroyrittäjiä, jotka kaiketi keskimäärin tekevät hyvin pienellä mediaanipalkalla töitä ja tekevät todella pitkää päivää?

15.02 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ymmärtänyt, että tässä salissa on suuri yhteisymmärrys siitä, että verotuksella pitää tukea työllistävyyttä ja ostovoimaa. Jos näin on ja puhumme eläkeläisistä, niin eläkeläisten verotus ei tietenkään vaikuta enää kovin paljon työllistävyyteen muuten kun juuri sen ostovoiman kautta. Ja sen takia, kun nyt moneen kertaan hallitus on sanonut, että tämä ostovoima paranee, toivoisin, että oikaisisitte tämän tiedon, koska kyllä selkeä tutkimus osoittaa, että kaikkien, jotka tienaavat eläkettä 2 500 euroa tai sitä vähemmän, ostovoima laskee — ja vielä siten, että kaikkein vähiten ansaitsevat eläkeläiset menettävät ostovoimaansa kaikkein eniten. Eli tämä ei mitenkään tue ostovoiman kasvua.

Suomen eläkeläisistä joka neljäs ansaitsee vähemmän kuin 1 000 euroa — joka neljäs eläkeläinen ansaitsee vähemmän kuin 1 000 euroa. Koska asiakasmaksut ja kaikki muut kohdistuvat heihin kaikkein kipeimmin, kysynkin, onko erityistoimia heidän ostovoimansa parantamiseksi.

15.03 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastuullinen toiminta hallituksessa on näin vaikeina aikoina ehdottoman tärkeää. Ei pidä luvata kaikkea kaikille, kun tiedetään, mikä on tilustilanne, oppositio. (Eero Heinäluoma: Tukipuolueita tarvitaan!)

Me tiedämme kaikki, että kansaneläkeläisillä, takuueläkeläisillä, pienellä työeläkkeellä olevilla on hankaluuksia tulevaisuudessa, leikkauksia tehdään, ja tämä 30 miljoonaa pienituloisille on valtavan hyvä hallituksen esitys. Mutta minä kysyisinkin sitä asiaa — tiedämme, että nämä vanhemmat ihmiset eivät mielellään sitä sosiaaliapua eivätkä toimeentulotukea hae — nyt, kun se siirretään Kelalle, onko heillä henkisesti helpompi tämä tilanne hakea silloin, kun sitä tarvitaan.

15.04 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on arvosteltu edustaja Lepomäen puhetta. Minusta se oli hyvin rehellinen puhe. (Eero Heinäluoma: Kyllä!) Minusta se oli hyvin rehellinen, ja se kertoi itse asiassa sen — ja olen oppinut häntä myös arvostamaan siitä, että hän yleensä pysyy faktoissa, ja tässä tapauksessa hän oli oikeassa. Hän kannattaa sitä, että kaikkein suurituloisimpien verotusta ja progressiota kevennetään, ja se on ihan muu linja kuin mitä täällä valtiovarainministeri tai edustaja Heinonen tai perussuomalaiset puhuvat. Täällä puhutaan, että painotetaan pieni- ja keskituloisia, mutta tosiasiaa kaikkein suurimman potin keräävät suurituloiset, ja tässä Lepomäen puheenvuoro oli rehellinen.

Mutta sitten tämä apteekkarivähennys: Arvoisa puhemies, nyt löytyi isä tälle, nimittäin se on edustaja Kankaanniemi, joka sanoi, että nyt kun jokainen apteekkari saa keskimäärin

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

viisi tonnia, niin sitten palkataan farmaseutteja — siis niitä farmaseutteja, joista tälläkin hetkellä on huutava pula. Mutta on hyvä tietää, että perussuomalaiset voimakkaasti tukevat näitä lisäeuroja, tuhansia euroja apteekkareille, ja onkin hyvä, että nyt ruvetaan seuraamaan, miten se apteekkien työllisyys kehittyy. On hyvä, (Puhemies koputtaa) että perussuomalaiset nyt antoivat selvän tukensa tälle esitykselle.

15.05 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy tässä edustajakollega Lindtmanille ensin todeta Suomen kansan kuunnellessa, että kyllä minä pyrin puhumaan täysin faktojen mukaan ja jos joskus faktat muuttuvat, niin kyllä minunkin mielipiteeni muuttuu. Ja nyt on näin, että minähän en sanonut, että hallitus nimenomaan painottaisi esimerkiksi keski- tai suurituloisten veronalennuksia, vaan että hallitus tekee myös niitä. On hyvin keskeistä, että näin myös toimitaan, koska nämä tuloluokat kuitenkin, kuten totesin aikaisemmassa puheenvuorossani, rahoittavat merkittävän osan hyvinvointivaltion palveluista ja tulonsiirroista.

Mutta sitten edustaja Kontulalle: En ole aivan varma, kuulinko oikein, mutta ilmeisesti tarkoittitte, että Suomessa pääomatuloveroasteen osuus kaikista kerättävistä veroista on noin 7 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin Euroopassa. (Anna Kontulan välihuuto) Ja itse asiassa, koska Suomen pääomatuloveroaste on hyvin lähellä eurooppalaisia keskitasoja, se vain tarkoittaa sitä, että meillä nimenomaan verotetaan työtä liikaa suhteessa pääomaan. Eli lasketaan sitä työn verotusta, ja tässä hallitus toimii nimenomaan juuri nyt esimerkin mukaan. (Oikealta: Kyllä!)

15.06 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdestä asiasta me olemme täällä salissa täysin yhtä mieltä, ja se on se, että työpaikkoja meidän tähän maahan täytyy lisää saada. Käännä tähän suuntaan tapahtui muuten silloin, kun nykyisen hallituksen ohjelma julkistettiin, ja se on vahvistunut sen myötä, kun näitä budjettiesityksiä on tehty. Tämä näkyy siinä, millä tavoin yritykset, elinkeinoelämä luottavat barometrien perusteella tulevaan, luottavat talouden kehittämisen näkökulmaan, luottavat poliittiseen päätöksentekokykyyn, luottavat siihen, että uudistuksia tehdään. Tämähän on täysin keskeistä siinä, että me tähän yhteisesti hyväksyttyyn tavoitteeseen, lisätyöpaikkoihin, pääsemme. Siksi en ymmärrä ollenkaan, miksi täällä kritisoidaan niin voimakkaasti niin järjestyneitä asioita kuin yrittäjävähennys — se on aivan päivänselvää, että se luo uusia työpaikkoja. Sama on vaikkapa esimerkiksi metsätilojen spv:n kohdalla — se on vuorevarma, että metsäkaupat lisääntyvät. Ja niin edelleen ja niin edelleen. Tämähän on aivan päivänselvä asia. Katsokaa, mitä barometrit näyttävät. Ne tulevat toteutumaan, ja se on ollut hallituksen tavoite kaiken aikaa: (Puhemies koputtaa) lisää työpaikkoja.

15.07 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sellaisella apteekkarilla, joka saa 5 000 euroa puhtaana käteen tällä 5 prosentin veronalennuksella, on todella iso apteekki, ja sillä on paljon työntekijöitä, (Välihuutoja vasemmalta — Pia Viitanen: Keskimäärin!) ja se varmasti palkkaa sinne lisää. Meillä on 130 työtöntä farmaseuttia ja sitten alan ihmisiä muita. Siellä on työpaikkoja, kunhan ne vain avataan. Ja se siis ei ole sellainen rahasampo kuin teidän antamanne amerikkalaisten eläkesäätiöiden juhlan aihe.

Sosialidemokraatit puhuvat täällä eläkeläisten ja pienituloisten puolesta. Muistan hyvin 15 vuotta sitten, kun te panitte taitetun indeksin, heikensitte ja poistitte pienituloisilta palkansaajilta eläkkeellä ollessa kansaneläkkeen pohjaosan. Sitten te poistitte varallisuusve-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

ron kaikkein rikkaimmilta, kymmenien miljoonien arvosta tuli muutamille rahaa. Ja nyt te vannoitte tämän yhteisöveron nimeen. Kyllä teidän historianne tässä suhteessa on hyvin musta.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi vastauspuheenvuoro, sitten mennään puhujalistalle hetkeksi.

15.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliselle puhujalle vain todettakoon, että puheenvuoron arvoa lisäisi, jos pysyttäisiin tosiasioissa. (Toimi Kankaanniemi: Se on kaikki totta!)

Puhemies! Kun täällä on puhuttu niin paljon työstä ja verovaikutuksista, niin kehottaisin teitä, arvoisat hallituspuolueet ja ministeri Orpo, tutustumaan lainsäädännön arviointineuvoston arvioon tästä niin sanotusta apteekkariverosta. Sen mukaan ei ole ollenkaan itsestäänselvää, että tämä vero lisäisi työllisyyttä, kasvua, kilpailukykyä.

Samoin herätän kysymystä siitä, kuinka ihmeessä työllisyyttä parantaa se, että miljoonaperintöjen saajien verotusta kevennetään. Kuinka tämä työllisyyttä auttaa? Päinvastoin näen sen uhan siinä, minkä te, ministeri Orpo, itse otitte viime viikolla esiin, että mikäli työllisyys ei nyt lähde kasvamaan, niin ensi keväänä on edessä mahdollisesti lisäleikkauksia, ja silloin kyllä ajaudumme ojasta allikkoon. Me sosialidemokraatit olemme varoittaneet näistä lisäleikkauksista koko ajan, ja jo nyt te teitte niitä näiden indeksileikkausten myötä. Nyt on käännettävä suuntaa. Nyt on keskityttävä työllisyyteen ja verotuksessa myös sellaisiin ratkaisuihin, (Puhemies koputtaa) että pieni- ja keskituloiset hyötyvät mutta eivät niin paljon suurituloiset.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

15.10 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Yritysverotukseen vielä. Haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että hallitus perusti VM:ään yritysverotuksen kokonaisuutta pohtivan työryhmän, jonka toimeksianto on tammikuun loppuun. Sen on tarkoitus katsoa koko yritysverotuksen kokonaisuus, arvioida, miten me voimme kehittää järjestelmää niin, että se kannustaa investoimaan, työllistämään ja kasvamaan Suomessa. Varmasti vielä erityinen mielenkiinto pitää olla siinä, miten me saamme t&k-investointeja liikkeelle, voidaanko sitä tukea verotuksellisin keinoin. Tämä on myös megaluokan mahdollisuus, katsotaan, mihin siinä pystytään.

Sitten vielä kerran haluan taas oikaista tämän: minä olen sanonut sen tosiasian, että jos työllisyys Suomessa ei parane, niin se tarkoittaa sitä, että julkinen talous ei vahvistu, mikä tarkoittaa sitä, että meidän rahat loppuvat ja me joudumme tekemään uusia leikkauksia. (Pia Viitanen välihuuto) — Se on fakta, joka sosialidemokratinkin pitää ymmärtää, edustaja Viitanen. Se vain on niin, kyllä se täytyy saada ääneen sanoa. Mutta me teemme kaikkemme, me valitsemme sen työn linjan, että me teemme kaikkemme, jotta työllisyys parane, jotta työllisyysaste nousee, jotta ei tarvitse tehdä näitä ikäviä leikkauksia suomalaisiin, tärkeään hyvinvointiyhteiskuntaan, sen palveluihin ja tulonsiirtoihin.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistalta, edustaja Lepomäki.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

15.11 Elina Lepomäki kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomessahan ongelma tosiaan eivät niinkään ole tuloerot vaan se, että niitä tuloja ei ole tai niitä on varsin vähän ja harvalla joukolla. Suomessa tuloerot eivät ole viimeiseen 15 vuoteen kasvaneet, vaan päinvastoin pysyneet ennallaan ja viime vuosina jopa laskeneet. Sen sijaan meidän työllisyysasteemme on ollut erittäin pitkään hälyttävän alhainen. Itse asiassa, jos mietitään tätä hallituksen tavoitetta, 72 prosenttia, niin samoissa lukemissa ollaan viimeksi oltu vuonna 1990. Kylähän tämäkin tavoite vaikuttaa aika raskaalta siihen nähden, mistä lähtötilanteesta tullaan. Sen vuoksi on erittäin tärkeätä, että kun näitä veroratkaisujakin mietitään, niin ei katsota nyt pelkästään tätä vuotta tai viime vuotta tai myöskään pelkästään viime hallituskautta, vaan katsotaan sitä, mikä tämä Suomen korkea verorasite on ja miten siihen on tultu. On erittäin tärkeätä, että veroratkaisuilla pyritään paitsi työn tarjonnan lisääntymiseen myös työn kysynnän lisääntymiseen.

Kun katsotaan, miten Suomessa tulot jakautuvat nykyisin, niin itse asiassa semmoisia keskipalkkaisia töitä, joita vielä parikymmentä vuotta sitten oli runsaasti, on nykyisin huomattavan paljon vähemmän. 250 000 ihmistä ansaitsi vuonna 1995 suunnilleen saman veron eli sen keskipalkan ja nyt ainoastaan noin 110 000 ihmistä. Eli palkkahajonta on kasvanut, ja hyvä niin siltä osin, että se ainakin teoriassa voisi johtaa parempaan työllisyyteen, mutta se tarkoittaa sitä, että käytännössä tuloverojen maksu on harvan joukon harteilla, joten on erittäin keskeistä, että tätä joukkoa saadaan Suomessa kasvatettua, että suomalaiset koulutuksen ja muun työssä karttuvan osaamisen turvin pääsevät kohoamaan elinkaarensa aikana korkeampiin tuloluokkiin, ja tämä ihan siitä täydestä tulottomuudesta eli työttömyydestä alkaen.

15.13 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! Edellinen puheenvuoro oli erinomainen, ja jatkaisin siitä, että kun puhutaan verotuksesta ja työn kannusteiden luomisesta, niin vaikka meillä on nyt ensi vuoden hallituksen esitys, meidän tulee katsoa paljon pidemmälle, minkälaista työlinjaa olemme rakentamassa, minkälaisia työnteon kannusteita olemme tekemässä pitkällä tähtäimellä. Huolimatta siitä, että tässä todetaan ja on vähäteltykin tätä 0,3 prosentin työllisten lukumäärän lisäystä, mielestäni se on oikean suuntainen ja sillä rakennetaan sitä polkua, jonka avulla meillä on entistä useammalle töitä.

Se, että me puhumme pitkällä aikajänteellä, tarkoittaa sitä, että me näytämme ovea kvartaalipolitiikoinnille, ja siltä osin voi sanoa, että hallitus kantaa tätä vastuuta. Jos katsotaan meidän edellisiä päätöksiämme, joita on toisteltukin täällä useamman kerran, me olemme lisänneet verotuksen progressiota, muun muassa tämänkin hallitus viime päätöksessään 450 miljoonaa euroa. Se lisäsi työnteon progressiota, eli sitä kautta tietyissä tuloluokissa, voi sanoa, on negatiivista vaikutusta työnteon kannusteisiin. Siltä osin on oikeudenmukaista vähintäänkin tässä hallituksen esityksessä katsoa tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti tätä tilannetta.

Selvää on, että meillä on pienituloisia eläkeläisiä, ja on hyvä, että nyt hallitus myöskin kohdentaa veronalennukset eläkeläisille. Sen lisäksi se 30 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan juuri pienituloisten kohdalle, on erittäin tärkeä, välittävä toimenpide. Lisäksi nostan esille, että meillä on tulossa 2018 myöskin takuueläkkeen korotus, 10 miljoonaa, joka tarkoittaa 8 euroa lisää jokaiselle takuueläkeläiselle kuukaudessa.

15.15 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Ainakin seitsemän vuotta perästyksen on palkansaajien verotus käytännössä kiristynyt. (Eduskun-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

nasta: Näin on!) Olemme kokoomuksessa olleet mukana tätä syntiä tekemässä, kun viime vaalikaudella esimerkiksi pyrittiin valtiontaloutta tasapainottamaan sekä verotusta kiristämällä että julkisen talouden säästöjä tekemällä. Veronkiristysten tie on kuljettu loppuun, ja olen hyvin tyytyväinen siitä, että ministeri Petteri Orpon ensimmäisessä budjettiesityksessä, hallituksen esityksessä, tehdään käänös parempaan eli tässä budjetissa ja tässä puheena olevassa veropaketissa palkansaajien verotus kevenee kaikissa tuloluokissa. Tämä kaikkiin tuloluokkiin ulottuva tasainen veronkevennys on siis yhteisvaikutusta yhtäältä kiky ja toisaalta tämän hallituksen veroratkaisun kanssa, ja tämän yhteisvaikutuksena siis tasaisesti 0,6 prosenttiyksikköä kevenee palkansaajien verotus kaikissa tuloluokissa. (Antti Lindtman: 0,8!)

Täällä on vahvasti tuotu esiin tämän ratkaisun euromääräiset erot eri tulotasolla. Nämä esiin tuodut luvut ovat tietysti todellisia, mutta aivan samalla tavalla, kun verotusta kiristetään kautta linjan samalla prosenttiyksiköllä, aivan vastaavasti ne euromääräiset kiristykset ovat myös suurempia siellä tuloluokkien yläpäässä.

Täällä on tuotu esiin tämän tuloverokevennyksen ostovoimavaikutus, ja sillä on oikeudenmukaisuuden ohella perusteltu myös sitä, että eläkkeensaajiin kohdistetaan sama 0,6 prosenttiyksikön veronkevennys. Itse korostaisin, niin kuin aivan viime keskustelupuheenvuoroissa, myös vaikutusta työnteon edistämiseen, koska verotuksella vaikutetaan työllisyyteen myös sitä kautta, että verotus vaikuttaa työnteon kannustimiin. Hyvä lähtökohta on se, että verotetaan vähemmän sitä, mitä halutaan enemmän, ja enemmän sitä, mitä halutaan vähemmän. Kun me haluamme enemmän työtä tai suomalaista yrittäjyyttä, niin verotetaan sitä vähemmän — sanoinko väärin, siis kun haluamme enemmän työtä ja suomalaisia yrittäjyyttä, niin verotetaan sitä vähemmän (Vasemmalla: Ihan oikein!) — ja toisaalta, kun me haluamme vähemmän esimerkiksi ympäristöhaittoja tai tupakointia, niin verotetaan sitä enemmän. Näin tässä hallituksen budjetissa ja hallituksen veropoliittisessa linjauksessa tapahtuu.

Kuten jo keskustelupuheenvuorossani toin esille, niin täällä oppositio kiinnittää lähes yksinomaan huomiota tulonjakovaikutuksiin. Kuten sanoin, ne ovat tärkeitä. (Pia Viitasen välihuuto — Li Anderssonin välihuuto) — Mutta eikö vielä tärkeämpää, edustaja Andersson, ole se, että on tuloja, joita jakaa lisää? Nämä tulotahan syntyvät ja kaikki taloudellinen hyvinvointi syntyy vain työnteon ja yrittäjyyden kautta. Sen takia kokoomukselle on tärkeitä, että tehdään sellaisia veroratkaisuja, jotka edistävät työntekoa ja yrittäjyyttä, luovat parempia edellytyksiä työnteolle ja yrittäjyydelle.

Verotus ei ole se, millä viime kädessä kaikki palvelut ja tulonsiirrot rahoitetaan, toisin kuin vasemmalla luullaan. Verotus on vain keino, jolla osa työnteon ja yrittäjyyden hedelmistä voidaan ja tuleekin käyttää yhteiseksi hyväksi, vai kuvitteleeeko esimerkiksi edustaja Viitanen, että kun meillä nyt veroprosentti, kokonaisveroaste, on ehkä semmoinen runsaat 44 prosenttia, niin jos meidän veroasteemme olisikin vaikka 54 prosenttia, niin palvelut ja tulonsiirrot olisivat paljon paremmalla tolalla, ja sitten kun veroaste olisi vaikka 64 prosenttia, niin edelleen vain palvelut ja tulonsiirrot paranevat? Edustaja Andersson ilmeisesti kuvittelee, että sitten kun veroaste on 84 prosenttia, niin sitten vasta meillä on pienet päiväkotiryhmät, pienet koululuokat ja tulonsiirrot ja palvelut ovat todella hyvässä kunnossa. Eihän se näin ole tietystikään, vaan verotuksella on tietysti myös merkitystä sekä yksityisten henkilöiden että yritysten käyttäytymisen kannalta. Siinä mielessä kuvitelma siitä, että mitä korkeampi veroaste, sitä paremmat tulonsiirrot ja palvelut, on yksiselitteisesti virheelinen. (Anna Kontulan välihuuto)

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Mutta, edustaja Andersson, kun saatte kohta vastauspuheenvuoron, niin vastatkaa myös seuraavaan: Te olette vasemmalla kiinnittäneet ennen kaikkea huomiota näihin euromääräisiin tulonjakovaikutuksiin ja euromääräisiin vaikutuksiin. Nyt kysyn teiltä, kun vasemmistoliitossa ajatte arvonlisäveron alentamista: jos arvonlisäveroa alennetaan, niin eivätkö siitäkään euromääräisesti eniten hyödy kaikkein suurituloisimmat? (Heli Järvinen: Kyllä!) Jos me ajattelemme vaikkapa elintarvikkeiden arvonlisäveroa, niin on aivan selvä, että jos se alenee muutaman prosenttiyksikön, niin se perhe, joka ostaa joka päivä sisäfilettä ja kaikkea muuta oikein kallista ruokaa, hyötyy varmasti enemmän kuin se köyhä opiskelija, joka ostaa joka päivä vaikkapa makaronilaatikkoo. Edustaja Andersson, miten te voitte ajaa tällaista veroratkaisua, josta euromääräisesti, huom. euromääräisesti, suurituloisimmat hyötyvät selvästi enemmän kuin pienituloiset?

Tällä, rouva puhemies, yritin vain lopuksi sanoa, että näitä veroratkaisuja voi aina tarkastella monella tavalla. Tämä pelkästään euromääräisesti tehtävä tarkastelu ei tietystikään ole välttämättä se ainoa ja oikea tarkastelutapa.

Puhemies Maria Lohela: En avaa tästä nyt uutta debattia, mutta vastauspuheenvuorot saavat edustaja Viitanen ja edustaja Andersson ja sitten edustaja Zyskowicz, mikäli hän sellaisen haluaa.

15.22 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee veroasteeseen, niin SDP:llä on oma vaihtoehtonsa, jossa veroaste ei nouse ja velkaakin otetaan vähemmän, ratkaisut perustuvat oikeudenmukaisempaan verotukseen. Tästä kävi hyvin ilmi kokoomuksen linja: ei kokoomus kannu huolta verotuksen eriarvoistumisesta. Minua on hämmästyttänyt se, että perussuomalaiset täällä kiittelevät eriarvoistavia ratkaisuja ja myös keskusta on unohtanut alkioalaisen hengen.

Mutta, puhemies, sitä minä odotin, edustaja Zyskowicz, että olisitte nyt vastannut siihen kysymykseen tästä eläkkeensaajien verotuksesta, (Antti Lindtmanin välihuuto) koska, toisin kuin te nyt sitten lupasitte, tämä veroero ei kuitenkaan poistu palkansaajien ja eläkkeensaajien välillä vaan monessa tapauksessa jopa kasvaa. Se oli hyvä, että eläkkeensaajille tulee kevennyksiä, mitä SDP on vaatinut jo vuoden, mutta tämä veroero jäi, ja eläkkeensaajien tappioksi. Ja minusta on tavatonta — uskon, että eläkkeensaajatkin sitä kovasti ihmettelevät — kun valtaosalla eläkkeensaajista ostovoima myös laskee. (Antti Lindtman: Veroero kasvaa!) Ostovoima laskee ja veroero kasvaa palkansaajiin nähden. Eli tässä on yhtiön tulos, ja siihen toivoisin selitystä edustaja Zyskowicziltä ja ministeri Orpolta.

15.23 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikutti siltä, että edustaja Zyskowicz tuli valmiiksi kirjoitetulla puheenvuorolla tänne, koska hän ei kyllä juurikaan ole kuunnellut esimerkiksi minun puheenvuoroani täällä salissa tänään. Olen tänään keskustellut juurikin tämän budjetin työllisyysvaikutuksista ja yrittänyt saada ministeriltä vastausta siihen, miksi juuri tämä verolinja on työllisyyden näkökulmasta se kaikista perustelluin. On päivänselvää, että verotuksella voidaan vaikuttaa työllisyyteen. Jos tarkastelee vasemmistoliiton vaihtoehtobudjettia, niin se sisältää veronkevennyksiä siis sekä näiden alennettujen alvikantojen osalta että myöskin pienituloisten tuloverotuksen osalta, koska me arvioimme, että silloin kun kohdennetaan pienituloisille, niin sen vaikutus kysyntään ja ostovoimaan on kaikista suurin. Enkä ole vielä saanut ministeriltä vastausta siihen, millä tavalla tämä hallituksen linja on kaikista perustelluin. Mitä tulee alennettui-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

hin alviverokantoihin, on selvää, että tasavero, niin kuin alvi on, kohdistuu suhteellisesti eniten pienituloisiin, minkä lisäksi meidän veromalliimme myöskin sisältyy pääomatuloverotuksen kiristäminen, joka vaikuttaa sitten siihen, miten paljon suurituloisilla euromääräisesti jää käteen.

15.24 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitaselle totean vain, että tässä budjettiesityksessä eläkkeensaajat saavat saman 0,6 prosenttiyksikön (Pia Viitasen välihuuto) veronkevennyksen kuin saavat palkansaajat — siis ne eläkkeensaajat, jotka maksavat valtionveroa.

Mutta edustaja Viitanen, kun te yhtäältä arvostelette tätä veroratkaisua siitä, että euromääräisesti suurituloisimmat saavat eniten, niin ettekö te arvostelee sitten omassa esityksessänne sitä, että euromääräisesti myös suurituloisimmat eläkeläiset saavat enemmän kuin pienituloisemmat eläkeläiset. (Pia Viitasen välihuuto)

Sitten edustaja Andersson, halusin vain kiinnittää huomiota siihen, että tämä vasemmis-
ton lempilapsikin, arvonlisäveron alentaminen, antaa suurempituloisille euromääräisesti enemmän kuin mitä se antaa pienituloisille.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

15.25 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kun minä pidän kuin pidänkin sinnikkäästi kiinni siitä, että tämä perusratkaisu hallituksen veroratkaisun pohjalle syntyi työmarkkinajärjestöjen kiky-sopimuksesta, joka on Suomen kasvun ja työllisyyden kannalta hyvä asia, niin kun kerran näin oli, niin hallitushan on nimenomaan oman veronkevennyksensä, 515 miljoonaa, kohdentanut pieni- ja keskituloisille. Sen lisäksi on työtulovähennys, joka on juuri sen mukainen mitä te toivoitte, 450 miljoonaa euroa, (Antti Lindtmanin välihuuto) joka on mielestäni kohtuullisen paljon. Kun sen pohjalla on vielä se tieto, että Suomessa on nimenomaan pienten palkkatulojen, työtulojen verotusta pystytty usean hallituksen, ainakin parin hallituksen, toimesta laskemaan, mikä on ollut viisasta politiikkaa, niin meillä pienten työtulojen verotus alkaa olla aika vertailukelpoisella tasolla Euroopan tasolla, eli siihenkin nähden tämä veroratkaisu on oikeudenmukainen ja työhön kannustava, työn vastaanottamiseen kannustava. (Välihuutoja vasemmalta)

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Mikkonen, puhujalistalta.

15.26 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Zyskowiczin kanssa siitä, että kannattaa vähemmän verottaa työtä, koska sitä me haluamme lisää, ja samaa mieltä myös siitä, että sitten veroja kannattaa kohdistaa niihin ympäristöhaittoihin mieluummin, koska niitä me haluamme vähemmän. Ja tietysti sen suhteen ihmetyttävät ne kaikki ympäristölle haitalliset tuet, joita tämä hallitus ei ole valmis vähentämään.

Tässä on nyt paljon keskusteltu siitä, minkä verran nämä hallituksen veroratkaisut vaikuttavat eri tuloluokkiin. Kyllähän, kun katsotaan tätä ostovoiman kehitystä, on tosiasia, että tässä hyötyvät suurituloiset. Tässä on käyty nyt kiistaa myös siitä, että kun tässä on pohjalla tämä kiky-sopimus — sinänsä on ihan hyvä, että semmoinen saatiin aikaan — niin onko nyt kyse veroista vai veroluonteisista maksuista vai mitä ne ovat, mutta kyllä ihmisen kannalta oleellista on se, paljonko sillä tilinauhalla on kuukauden lopussa. Siinä mielessä valitettavasti tämä hallituksen veroratkaisu kyllä nyt sekä absoluuttisesti että prosentuaali-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sesti kohdistuu suurituloisempiin paljon avoimemmin käsin kuin pienituloisempiin. Ja kyllä tällä on kotimaisen kysynnän ja ostovoiman kannalta se negatiivinen vaikutus, että pienituloisemmilta rahat menevät suoraan kulutukseen, kotimaiseen kysyntään kasvattavasti, kun suurituloisen kohdalla se tarkoittaa lisää säästöjä, ulkomaanmatkoja, kulutusta jonnekin muuhun kuin siihen kotimaiseen lähialueelle.

Sitten minä olisin kysynyt vielä, kun hallitus sanoo, että 30 miljoonaa he aikovat nyt kohdentaa näille kaikkein pienituloisimmille: miten se oikein aiotaan tehdä ja miten tämä 30 miljoonaa euroa saadaan riittämään? Näissä meidän laskelmissahan on aloitettu vasta 1 500 euron palkkatuloista, ja näissä tällä 30 miljoonalla eurolla ei vielä tätä vääristymää, mitä tässä ratkaisussa (Puhemies koputtaa) on tehty, saada korjattua, vaan ajatus meillä on ollut tässä laskelmassa, että tämä kohdistuisi vielä pienituloisempiin. (Puhemies koputtaa) Mutta näitä on paljon, ja 30 miljoonaa ei kyllä riitä.

15.29 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikan iso linja on ehkä se, mikä tästä salin keskustelusta on nyt puuttunut. Täällä on vähän pikkunäppärästi ryhdytty itsessään kehittämään hauskoja sloganeita ja termejä tämänkin iltapäivän aikana, ja jokainen puolue ainakin oppositiossa kilpailee, kuka keksii apteekkarivähennyksen tai jonkun muun hauskan termin, joka hauskuuttaisi lehteriä ja varmasti tätä yleisöä sitten täällä alakerran salissakin.

Talouspolitiikan iso kuva kuitenkin rakentuu hyvin pitkälti asiantuntijalaitosten suositusten varaan, OECD:n, IMF:n, Suomen Pankin, valtiovarainministeriön arvioiden varaan. Kokonaisveroasteen nostamisen estäminen on yksi keskeisimpiä, ja sekin perustuu asiantuntijatietoon. (Touko Aallon välihuuto) Siitä on erilaisia näkemyksiä, verotuksen sisäisestä tasapainosta, mutta tosiasiasa niissä maissa, joissa on korkea veroaste jo lähtökohtaisesti ja rakenteellisia ongelmia, ei kannata veroastetta nostaa, vaan tehdä enemmänkin menoleikkauksilla. Siinä mielessä tämä kokonaisveroasteen nostamatta jättäminen on aivan perusteltu.

Mutta toisaalta täytyy sanoa, että hallitus tekee aika tasapainoisesti työn kysyntään ja työn tarjontaan liittyvää politiikkaa. Meillä on isoja infrahankkeita käynnissä — velkarahalla. Tästä varmasti SDP tykkää. Ne ovat velkarahalla käynnissä. (Pia Viitasen välihuuto) Me teemme monia muitakin uudistuksia, investointihankkeita, perustienpitoa, aloitamme uusiakin tiehankkeita ja rakentamishankkeita ja sitä kautta teemme elvytystä. Toisaalta me teemme myös veroelvytystä eli teemme merkittäviä kilpailukyky sopimukseen liittyviä työveronkevennyksiä ja sitten muitakin veronkevennyksiä. Eli teemme isossa mittakaavassa työllisyyttä, yrittäjyyttä vahvistavaa politiikkaa kokonaisuudessaan.

Ja se täytyy vielä sanoa myös, että kyllähän ostovoiman ja eriarvoisuuden kannalta tärkeintä politiikkaa on se, että talouspolitiikka yleisesti tukee työllisyyttä, uusia investointeja ja yrittäjyyttä. Se on ehkä vähän (Puhemies koputtaa) pikkunäppärää katsoa, kuinka monta euroa nyt juuri tässä tilanteessa saadaan, (Puhemies: Ja aika on täynnä!) vaan katsoa pitkällä aikajänteellä, lähteekö talous kasvuun.

15.31 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Olemme täällä tänään kuulleet, että vasemmistoliitto arvonlisäveron kevennyksellä antaisi euromääräisesti eniten sisäfileporvarille. Mutta mitä sitten tekee SDP? Se on jäänyt ainakin minulle epäselväksi, olisiko SDP halukas nostamaan veroja kaikissa tuloluokissa vai mikä se vaihtoehto on.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

No, katsotaanpa maaliskuuta 2015, mitä SDP sanoi ennen vaaleja: sopeutustarve 4 miljardia, leikkauksia 3 miljardia, myös indekseistä 800 miljoonaa leikkausta. Vaikka täällä edustaja Viitanenkin röyhistelee rintaa kuin punatulkku leikkauksista, niin näin olette sanoneet ennen vaaleja. Veronkorotuksia 1 miljardin euron verran — ainoana puolueena kaikista sanoitte, että haluatte korottaa veroja. Mitä tämä hallitus on tehnyt? Niin kuin täällä valtiovarainministeri on kertonut, keventänyt verotusta yhteensä lähes miljardilla eurolla, kun te olisitte vaaliohjelmanne mukaan lisänneet suomalaisten verotusta 1 miljardilla.

Lisäksi puheenjohtaja Rinne aikanaan silloin, kun näitä päätöksiä tehtiin, teidän vaaliohjelmanne uskoi, että talous kasvaa 2 prosentilla. Valtiovarainministeriön arvio silloin oli, että 1 prosentilla. Valtiovarainministeriö 1 — Rinne 0. Kumpi oli oikeassa? Kummalla oli realistisempi käsitys? Valtiovarainministeriöllä — ja uskallan väittää, että tällä hallituksella — realistisempi kuin sosialidemokraateilla.

Mutta joka tapauksessa 4 miljardia sopeutuksia te olisitte olleet valmiita tekemään. Minä kysyn: Mikä teidän linjanne on nyt? Haluaisitteko te korottaa veroja kaikissa tuloluokissa, vai mikä on teidän ratkaisunne?

Puhemies Maria Lohela: Yksi vastauspuheenvuoro edustaja Viitaselle.

15.33 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tämä vaihtoehtobudjetti, ja siinä on meidän ratkaisumme. Olemme sen aika monta kertaa täällä, puhemies, toistaneet, että meidän ratkaisumme ottaa vähemmän velkaa kuin tämä hallitus. Veroaste ei nouse. Tämä perustuu sille, että meillä on konkreettisia toimia työllisyyden eteen täällä esittää. Myös veropohjaa laajennetaan ja tehdään oikeudenmukaisempia veroratkaisuja.

Puhemies! Minä nyt todellakin toivoisin täällä, kun tässä nyt puhutaan erilaisista vaihtoehtoista — kun meillä esimerkiksi pieni- ja keskituloinen palkansaaja ja eläkkeensaaja maksaisivat vähemmän veroa kuin hallituksen esityksessä mutta hyvätuloiset maksaisivat enemmän — selitystä hallituspuolueilta vähintään siihen kysymykseen, mitä täällä ollaan kysytty, miten voi olla mahdollista, että väitteistä huolimatta täällä veroaste eläkkeensaajilla laskee vähemmän kuin palkansaajilla ja sillä tavalla tämä veroero ei tässä esityksessä tasoi. Eli siihen minä toivoisin vastauksia, koska se on niin isosti ollut täällä esillä ja te niin paljon olette puhuneet siitä, että eläkkeensaajatkin nyt nämä veronkevennykset saavat. Voisimmeko tähän saada vielä vastauksen?

15.34 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuo vaihtoehtobudjetti taitaa olla vuoden vanha, niin että (Pia Viitanen: Laadimme uutta parhaillaan!) — ehkä eduskunnan tietopalvelu ehtii tekemään teidän kanssanne sen, se on hyvä asia — tuo ei vakuuta minua kylläkään. Itse asiassa tässä taloudellisessa tilanteessa semmoisen kovin erilaisen vaihtoehtobudjetin tekeminen on aika mahdotonta, (Pia Viitanen: 9.11.!) koska totta kai voidaan Sitraa ryöstää — ehkä teette sen Suomen itsenäisyyden juhluvuonna uudestaan — mutta en pidä sitä hyvänä.

Puhemies! Todella työn verotus on Suomessa verotuksen suurin ongelma. Se ei koske yksin palkansaajan tuloverotusta, vaan kaikkea muuta, välillisiä veroja, mitkä työhön kohdistuvat. Niinpä palkansaajan on vaikea ostaa toisen työtä nettotuloillaan, ja tämä on työllisyyden kannalta tietysti iso ongelma, ja Suomessa palvelujen työllisyys ei siksi ole niin hyvä kuin se voisi olla. Eli nyt, kun työn verotusta voidaan keventää osana yhteiskuntasoo-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

pimusta, mikä on erittäin hyvä asia, historiallinen saavutus, se on tärkeää ja tällä tiellä meidän pitäisi voida jatkaa. Joku kotitalousvähennys osittain puuttuu pieneltä osalta tähän ongelmaan mutta ei tietenkään sitä ratkaise.

Samalla todella, kuten edustaja Leppä totesi, yrittäjyysvähennykseen on kaikki perusteet olemassa, jotta myöskin oikeudenmukaisuusnäkökulmasta huomioitaisiin se, miten yhteisövero on laskenut. Todellakin, kun Suomen veropolitiikkaa jatkossa uudistetaan, työn verotus on se, mihin meidän pitää voida edelleen puuttua ja edelleen sitä kohtuullistuttaa, jotta ihmisillä on ostovoimaa ja jotta ihmisille saadaan työtä ja kannustavuutta.

15.36 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Täällä salissa puhutun pitäisi perustua tosiasioiden, olla oikein ja kohtuullista. Tätä taustaa vasten itse pidän vähän kohtuuttomana tätä keskustelua yrittäjävähennyksestä, joka kuitenkin vaikuttaa kymmeniintuhansiin itsensä ja muitten työllistäjiin Suomessa, että sitä yrittäjävastaisten voimien toimesta tässä salissa yritetään mustamaalata jonkinlaiseksi apteekkarivähennykseksi. Mutta jos nyt puhutaan niistä apteekkareista, niin sain tuossa yhtenä päivänä palautetta, että kaikki apteekarit eivät suinkaan tienaa näitä kohuotsikoiden mukaisia summia, mihin tässä salissa on toistuvasti ja vielä useamminkin vedottu, vaan huomattavasti vähemmän. Lisäksi kerrottiin, että hallituksen päättämät lääkesäästöt vievät joka tapauksessa apteekkareilta monin verroin sen summan, mitä tämä yrittäjävähennys tuo takaisin. Haluankin kysyä, miten tämä asia nyt sitten on: puhutaanko täällä faktojen pohjalta tiedoin ja argumentein vai mustamaalataanko täällä yhtä ammattikuntaa perusteettomasti?

15.37 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Hyviä puheenvuoroja. Minä nyt meinasin noista apteekkeista vähän puhua, mutta tuossa edellisessä puheenvuorossa puhuttiinkin. Jotenkin tulee mieleen, ettei täällä Suomessa muita olekaan kuin apteekkejä, että toivottavasti meillä nyt muutakin yritysmaailmaa on. Itse en ainakaan meinaa aina löytääkään apteekkia, eli toivoisin, että niitä olisi vähän enemmänkin. Mutta se siitä.

Jään mielenkiinnolla odottamaan tuota 30 miljoonan kohdennusta pieni- ja keskituloisille, koska totta kai haluan, että ihmisillä on riittävästi toimeentuloa, eikä varmasti kukaan meistä halua, että ihmiset eivät tule toimeen. Siksi toivoisin, että lähdettäisiin keskustelusta siitä. Jotenkin todettiin, että me perussuomalaiset riemurinnoin hyväksymme eriarvoistavan politiikan, ja en ole kuullut kertaakaan käytettävän tällöistä termiä täällä, mutta se on teidän oma tulkintanne (Pia Viitasen välihuuto) — ja toivon, että saan pitää puheenvuoroni joskus niin, ettei joku huuda sieltä taustalta.

Sitten olisin halunnut muistuttaa siitä, että me olemme tehneet jo paljon pienituloisten hyväksi. Muistuttaisin, että 300 000 pienituloiselta henkilöltä poistuu Yle-vero. Takuueläkettä on nostettu kaksi kertaa, niin kuin ministeri kertoo. Omaishoitoon ja perhehoitoon on satsattu. Nämä ovat kokonaisuus, ja tässä tehdään kokonaistaloutta. Ei näitä niin kuin viikon aikajänteellä hoideta, vaan pitkällä aikavälillä yritetään parantaa tilannetta.

Täällä on myös todettu se, että solidaarisuusveron alarajaa on tarkistettu todella paljon, mikä oli erittäin hyvä asia. Ilolla sitä tervehdin.

Sitten vielä tuosta kotitalousvähennyksestä semmoinen pieni nyanssi, että senhän voi saada, jos minä ostan vanhemmille tai isovanhemmille tai heidän puolisoilleen kotitalouspalveluita. Se on hyvä muistaa, että myös hyvätuloiset lapset saavat ostaa vanhemmillensa näitä palveluita, eli sen ei tarvitse olla itselle. Toivon, että kaikki me lapset lähdemme mukaan tähän omien vanhempiemme tukemiseen.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Gustafssonhan ilmoitti tässä aikaisemmin, että SDP:n ansiota on tämä kiky-sopimus, ja keväälle te kerroitte, SDP, että te ette voi vaikuttaa siihen — mielenkiintoista, kun hän mainosti tässä rivissä, että se on teidän (Puhemies koputtaa) ansiotanne.

15.39 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi ja äsken edustaja Mäkelä paljastivat sen, ketkä ovat perussuomalaisten kannalta niitä pieniä ihmisiä, kaikkein hädänalaisimpia Suomessa: Eivät takuueläkeläiset, eivät köyhät ja sairastavat, vaan apteekkarit, jotka ovat joka kunnan verotilastojen ykkösinä jo nyt. He ovat Suomen hädänalaisimpia, ja samoin yksityislääkärit ja asianajajat.

Edustaja Häkkänen, tämä ei ole hauskaa. Tämä on äärimmäisen vakavaa. Pienyrittäjien asemaa täytyy parantaa, mutta tämä niin sanottu yrittäjävähennys ei sitä tee. Olen pahoillani apteekkareiden puolesta, että he ovat tässä esimerkkeinä niistä ylimmistä tuloluokista, joille 60 prosenttia niin sanotuista yrittäjävähennyksistä valuu — siis yli puolet, 75 miljoonaa. Mutta 5 000 euroa puhtaana käteen on itse asiassa alakanttiin, ja nyt edustaja Mäkelälle faktaa kuulopuheiden sijaan: Apteekkariliitto on laskenut, että keskiarvo käteen jäävästä rahasta on 5 700 euroa.

Mutta lukekaa oma lakiesityksenne. Sen mukaan puolet yrittäjävähennyksen saajista ansaitsee 10 000 euroa vuodessa tai alle. He maksavat hyvin vähän veroa, jolloin hyöty on kuukaudessa 3 euroa 20 senttiä. Sillä saa Helsingissä yhden bussilipun, paluumatkan pienyrittäjä saa maksaa itse. Veroale, josta puolet saajista ei hyödy mitenkään ja josta puolet päätyy varakkaimmille, on epäonnistunut, se ei auta pienyrittäjiä. Siksi meillä SDP:ssä on vaihtoehto, joka suuntautuu nimenomaan pienyrittäjiin: Jatketaan valtiovarainministeri Antti Rinteen työtä ja nostetaan alv-velvollisuuden alaraja 10 000 eurosta 30 000 euroon. Sitä pienyrittäjät toivovat kaikkein eniten.

Mutta en saanut ministeri Orpolta vastausta kahteen kertaan esittämäni kysymykseen. Kun te hoette sitä, että annatte pieni- ja keskituloisille, niin minkä tähden te laskette ylintä veroastetta? Se on teidän oma veroratkaisunne ja vastapainoa pienituloisille. Te laskette omilla veroratkaisuillanne ylintä veroastetta. Miksi, ministeri Orpo?

15.41 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Työn ja yrittämisen verotuksen keventäminen on hyvä tavoite. Kysymys on siitä, miten tuohon tavoitteeseen pyritään. Kysymys on myös siitä, miten veronalennusten aiheuttaman veropohjan hupeneminen katetaan. Oikea tapa toimia on se, että siirretään verotuksen painopistettä kulutuksen ja haittojen verotukseen, sekä se, että verotusta kevennetään pieni- ja keskituloisten osalta, jotta ostovoimavaikeus realisoituisi työllisyyteen ja talouskasvuun. Nyt ihmisillä herää pelko, että veronalennusten jättämä aukko täytetään lisäleikkauksilla ja/tai palvelumaksujen korotuksilla pienituloisille ja työllisyysvaikutukset jäävät saamatta.

Kysyisinkin arvoisalta ministeriltä, onko hallitus valmis katsomaan verotuksen kokonaisuutta niin, että siirtyisimme aidosti mataliin mutta laajoihin veropohjiin, perkaisimme suorat yritystuet ja ennen kaikkea ne verotuet. Mitä enemmän verotamme kulutusta ja haittoja, sitä enemmän on varaa keventää työn ja yritysten verotusta.

Mitä tulee kokonaisveroasteeseen, kuten edustaja Häkkänen täällä aikaisemmin viittasi, talouspolitiikan arviointineuvosto lyttysi koko hallituksen verolinjan, siis aivan täysin tyrnäsi. On pötköä tuijottaa vain verotulojen suhdetta kokonaistuotantoon ja kaventaa oman järkevän talouspolitiikan keinoja, etenkin kun pelkkä menojen leikkaaminen on haitallisempaa talouskasvulle ja työllisyydelle kuin veropalikan hyödyntäminen. Oletteko tutus-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

tuneet tähän talouspolitiikan arviointineuvoston verolinjauksia koskevaan raporttiin ja herättääkö se jotain ajatuksia, kenties toivottavasti myös toimia, jatkossa?

15.43 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että tämä hallitus tekee hyvin johdonmukaisesti ja asiantuntijatietoon pohjautuen yritystoiminnan ja työllisyyden eteen laajasti toimenpiteitä, niin työelämän sääntelyn uudistamista, yritysten verotukseen liittyviä kevennyksiä kuin työn verotukseen liittyviä kevennyksiä, ja osallistuu jopa palkkaratkaisujen edesauttamiseen voimakkaasti.

Nyt täällä kritisoitiin yrittäjävähennystä. On totta, että kaikki verovähennykset tai veromuutokset eivät välttämättä kohdistu aina kaikista optimaalisimmin, mutta tälläkin kevennetään yritystoiminnan verotusta. Minä toivon, että kovinkaan moni pienyrittäjä ei ole katsonut tätä keskustelua ja tätä SDP:n hyökkäystä yrittäjiä kohtaan ja kohtelua. Tämä on ollut itse asiassa aika erikoinen asenne, siis ylipäätään se, että leimataan, että tavallaan yritystoiminta ei ansaitsisi veronkevennyksiä.

Toinen kysymys alv-alarajan nostamisesta: Minä olen samaa mieltä, sitä pitäisi jossain vaiheessa keventää. Mutta siellähän isoimmat ongelmat liittyvät hallinnolliseen taakkaan, mitä alvitilityksissä ja muissa on, eli se pitäisi ensisijaisesti hoitaa, ja toinen on se, että kun nostetaan alvin alarajaa, se sitten maksaa käytännössä verotukena taas lisää.

15.44 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Apteekkarihan on pitkälti toiminimiyrittäjä. Mikä on tämän yrittäjävähennyksen ajatus? Tuoda tällaisten toiminimiyrittäjien verotusta lähemmäs osakeyhtiömuodossa olevien yritysten verotusta. No, mitä aikanaan sosialidemokraatit tekivät Urpilaisen johdolla, Rinteen johdolla? Laskivat yhteisövero, jolloin nimenomaan osakeyhtiömuodossa olevat yritykset hyötyivät ja pk-yrittäjät eivät hyötyneet.

Mitä tulee sitten siihen, että edustaja Harakka vetoaa Apteekkariliittoon, niin Apteekkariliitto itse sanoo, että tämä yrittäjävähennys tuo apteekkarille keskimäärin 5 700 euroa, mutta samalla hallituksen päättämät lääkesäästöt vievät keskimäärin 27 000 euroa, joten on aika erikoista teidän vetää tällaisia johtopäätöksiä tällaisten lukujen jälkeen kuin te vedätte. Apteekkariliitto myös korostaa, että he ovat olleet mukana työryhmässä näistä lääkesäästöistäkin päättämässä ja sitoutuneet niitten läpivientiin, joten jos vedotaan faktoihin ja Apteekkariliittoon, niin tässä ne faktat ja profeetat ovat.

15.45 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Häkkäselä täytyy todeta, että sosialidemokraatit haluavat tukea yrittäjyyttä ja nimenomaan pienyrittäjyyttä, muun muassa alvin alarajan nostamista 30 000 euroon, ensimmäisen työntekijän palkkaukseen helpotuksia ja niin edelleen. Elikkä sosialidemokraatit aidosti tukevat yrittäjyyttä ja haluavat sitä myös omassa vaihtoehtobudjetissaan sitten marraskuussa tarkemmin esitellä.

Arvoisa puhemies! Kysyisin vielä ministeri Orvolta, kun yksi tärkeä tällainen iso kuva, jota täällä on peräänkuulutettu, on meidän tulonjakoeriarvoisuuden kasvu. Vaikka te sanotte, että 30 miljoonaa ohjautuu kaikkein pienituloisimmille, niin se ei poista sitä isoa kuvaa tuloerojen kasvusta. Ensinnäkin esityksenne eläkkeensaajien osalta luo eriarvoisuutta: veroero kasvaa eläkkeensaajien ja palkansaajien välillä. Ainoastaan kaikkein hyvätuloisimpien eläkkeensaajien, yli 90 000 euroa ansaitsevien eläkeläisten, verotus siltä osin kevenee, mutta sekin on teiltä arvovalinta. Tämän lisäksi kaikkein pienituloisimmille ihmi-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sille te kohdistatte indeksileikkauksia: niin lapsiperheille, jotka ovat sosiaaliturvan varassa, kuin eläkkeensaajille. Te puhutte täällä, että takuueläke tulee nousemaan, mutta tämän esityksen pohjalta takuueläke tämän ratkaisun osalta pienenee 7 euroa. Sitten työttömyysturva alenee. Elikkä käytännössä niiden ihmisten osalle, jotka ovat sosiaaliturvan varassa ja jotka ovat kaikkein pienituloisimpia, te tulette kohdistamaan leikkauksia. Te puhutte, että toimeentulotukeen ei tule indeksileikkuria. Se olisi se viimeinen asia, jos te tekisitte sen vielä toimeentulotukeen. Toimeentulotukijärjestelmän pitäisi olla viimesijainen, väliaikainen, ja sen pitäisi olla kannustava, että ihmiset pääsevät sieltä pois, (Puhemies koputtaa) mutta käytännössä se tekee ihmiset riippuvaiseksi ja elämäntilanne tulee entistä vaikeammaksi. Arvoisa ministeri, mikä on teidän linjanne eriarvoisuuspolitiikkaan?

15.48 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa rouva puhemies! Viimeisin puheenvuoro oli myös väkevä puheenvuoro nimenomaan näihin tulonjakovaikutuksiin liittyen. Haluan nyt korostaa, että koko hallituksen politiikka, myös veropolitiikka, tähtää siihen, että me emme vain jaa keskenämme tätä pienenevää kakkua eri tavalla ja uudelleen vaan että me pyrimme kasvattamaan tätä yhteistä kakkua. Sen vuoksi hallituksen politiikka, myös veropolitiikka, tähtää siihen, että työnteon ja yrittäjyyden edellytyksiä vahvistetaan, koska kuten olen sanonut, kaikki taloudellinen hyvinvointi perustuu viime kädessä työntekoon ja yrittäjyyteen ja verotus on vain keino, jolla osa näistä työnteon ja yrittäjyyden hedelmistä voidaan ja tulee käyttää yhteiseksi hyväksi.

Kun hallitus toimii nimenomaan työllisyyden parantamiseksi, niin se vähentää sitä ehkä kaikkein merkittävintä eriarvoistavaa tekijää, joka on nimenomaan työttömän ja työssä käyvän välillä. Ja vaikka teemme voitavamme kasvun vauhdittamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi, niin silti tarvitsemme tässä maassa välittömiä valtiontalouden säästötoimia, joita nyt on päätetty viime vuonna ja tulee päätettäväksi tänä vuonna ensi vuotta koskien. Näitä säästöjä ei pääse karkuun, eivätkä päässeet demaritkaan ennen vaaleja, jolloin he niiden puolesta puhuivat, mutta nyt tietysti, kun oppositiossa voi tehdä tällaisia ilmaan huitovia vaihtoehtobudjetteja, niissä säästöt voidaan kokonaan sivuuttaa.

Lopuksi haluan sanoa, että kyllä näissä tuloveroasioissa on myös oikeudenmukaisuusnäkökulma, ja oikeudenmukaisuusnäkökulma on myös siinä, että kun ihminen on ahkera, tekee työtä ja on tarmokas, niin siitä jäisi omaan ja oman perheen käyttöön vähän enemmän kuin ennen.

15.50 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Täydennyksenä edustaja Elon puheenvuoroon: käsittääkseni apteekkarit ovat toiminimiyrittäjiä juurikin sääntelyn vuoksi eli eivät voi toimia osakeyhtiömuodossa, vaikka haluaisivatkin.

Mutta mitä tulee tähän keskusteluun yrittäjävähennyksestä ja sen merkityksestä yrittäjille, niin Suomen Yrittäjät ovat varsin suorapuheinen järjestö monissa asioissa, ja heidän kotisivuiltaan tiedotteessa 21.9. tulee varsin suoraa puhetta: "Yrittäjävähennys asettaa erilaiset yhtiömuodot verotuksessa enemmän samalle viivalle. Se on ennen kaikkea tasavertaisuuskysymys ja hyödyttää pienimpiä yrityksiä." Myöhemmin jatkuu vielä: "Ehdotus on osoitus siitä, että hallitus panostaa pienyrittäjyyteen." Tämä kommenttina edustaja Harakalle, joka ilmeisesti haluaa esittää, että hän ja sosialidemokraatit tietävät tämänkin asian paremmin kuin yrittäjäjärjestöt ja yrittäjät itse — niin kuin sosialidemokraatit tietävät muutkin asiat paremmin kuin ne, joita asiat koskevat.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

15.51 Timo Harakka sd: Olen itse toiminut yrittäjänä yli 30 vuotta, joten tiedän kyllä ihan omakohtaisesti, mitä tämä asia koskee. Suomen Yrittäjät on etujärjestö, joka ajaa omaa asiaansa ja on saanut nyt hallituksen puolelleen. Jos halutaan auttaa pienyrityksiä, niin autetaan pienyrittäjiä. Suunnataan tuki toimeentulon kanssa kamppaileville parturikampaajille, fysioterapeuteille, hierojille, käsityöläisille, itsensätyöllistäjille, eikä tarvata tätä valtavaa rahaa ja kymmeniä miljoonia niille, joilla jo on. Pankkaa nyt hyllylle tämä apteekkarivähennys ja tehdään tämä alvin alarajan nostaminen nyt. VATTin tutkimus suosittelee tätä lämpimästi. Ja nimenomaan, kuten edustaja Häkkänen sanoi, tämä byrokratia vähenee ja ihmiset rohkaistuvat yrittäjiksi ja samalla rohkaisemme yrittäjiä.

Siis tehdään tämä ratkaisu tämän epäonnistuneen yrittäjävähennyksen sijaan. Tehdään se yhdessä, tehdään se nyt, tehdään se heti, koska se on se, mitä pienyrittäjät kaikkein eniten toivovat.

15.52 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Hallitus tekee itse asiassa juuri sellaista politiikkaa, mikä myös tukee talouden yritysraakenteen ja työpaikkarakenteen tulevia trendejä. Meillä yhä enemmän työpaikat syntyvät pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Ja tämä tarkoittaa sitä, että kaikki yritysrahoitukseen ja verotukseen ja työelämän sääntelyyn liittyvät kysymykset pitäisi yhä vahvemmin muuttaa suosimaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tähän liittyvät paikallinen sopiminen ja erilaiset muut hallituksen hankkeet.

Mutta siitä minä olen iloinen, että taas tässä budjetissa viedään eteenpäin monia tärkeitä asioita, jotka hyödyttävät nimenomaan pieniä yrityksiä: maksuperusteinen arvonlisävero, kotitalousvähennyksen laajentaminen, jolla on myös positiivinen vaikutus harmaan talouden torjuntaan. Ja jossain vaiheessa tietysti pitää harkita myös sitä, että arvonlisäveron alarajan korottaminen tulee kyseeseen.

Mutta yksi sellainen kysymys: meillä on myös monia henkilöyhtiöitä, joitten verorakenne koostuu pääomatuloverosta ja sitten ansiotuloveropohjista, ja yritykset joutuvat yhä enemmän toimimaan asiantuntijavaltaisilla aloilla, kun talous kehittyy yhä voimakkaammin asiantuntijavetoisemmaksi, niin minkä ihmeen takia täällä myös vihreät — kyllä minä ymmärrän, miksi demarit ja vasemmistoliitto — miksi myös vihreät ovat mukana vaatimassa korkeampaa ansiotuloverotuksen progressiota, koska tämä talouden trendi muuttuu yhä voimakkaammin asiantuntijavetoiseksi? Ja tämä jos mikä on monien tutkijoiden mielestä, tutkimuslaitosten mielestä, yksi suurin uhka Suomen talouskasvulle, innovaatiovetoiselle talouskasvulle. Tässä minä toivoisin kyllä, että vasemmisto, vihervasemmisto, miettisi linjaansa vielä uudestaan.

15.54 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin ministeriltä nyt kotitalousvähennyksestä vielä. Kun kotitalousvähennys on mahdollista niille ihmisille, joilla on verotusta, mutta käytännössä tästä eivät hyödy ne kaikkein pienituloisimmat ihmiset, jotka myös tarvitsisivat esimerkiksi wc-remonttia, homeremonttia ja muita vastaavia tai palveluihin tukea, niin kysyisin, miten tätä kotitalousvähennystä voitaisiin kehittää sillä tavalla, että myös kaikkein pienituloisimmat, jotka eivät ole tämän verotuksen piirissä, saisivat vastaavanlaisen hyödyn kuin me, jotka maksamme verotusta, ja sitä kautta voisivat hyödyntää kotitalousvähennystä esimerkiksi vaikka sitten wc-remonttiin tai johonkin muuhun vastaavaan.

Sitten Ben Zyskowitzille äsken, kun hän totesi että hallituksella on yksi tärkeä osa-alue, jota hän nimenomaan painotti: vähentää eriarvoisuutta työttömän ja työssäkäyvän välillä.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Mutta, arvoisa ministeri ja Ben Zyskowicz, näillä esityksillä, mitä hallitus tällä hetkellä tekee, te syvennätte nimenomaan tätä eriarvoisuutta näitten työttömien välillä, eli te syvennätte pitkäaikaistyöttömyyttä. Esimerkiksi kohdennatte palkkatukea yrityksille, mikä sinällään on hyvä asia, koska moni vastavalmistunut nuori pääsee sitä kautta sitten työelämään kiinni, se on erittäin hyvä, mutta samanaikaisesti te leikkaatte. Järjestöt työllistävät valtavasti myös ihmisiä ja ennen kaikkea työllistävät niitä ihmisiä, jotka ovat vaikeimmin työllistettäviä. Nyt te leikkaatte järjestöjen palkkatukea lähes puolella. Kunnallisten työpajojen toimintaedellytyksiä leikataan sillä tavalla, että kunnalliset työpajat ajetaan alas. Eli te juuri niiden ihmisten tilannetta, jotka tarvitsisivat tukea, ohjausta, neuvontaa työllistykseen, vaikeutetaan entisestään. Taas jälleen kerran luodaan tätä eriarvoisuutta ihmisten välille.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Kontula ja Aalto, ja sitten ministerille vuoro.

15.56 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Häkkänen kysyi, minkä takia vasemmisto niin voimakkaasti progressiota puolustaa. No, ihmisyhteisöissä aina tulon keksimisestä lähtien on yleensä tupattu järjestää asiat niin, että ne, joilla eniten varaa ja voimia on, kantavat vastuun isommasta taakasta kuin heidän oma elämänsä edellyttää, ja sitä myöten kun modernina aikana sekä lapsuusjakso että myös vanhuusjakso ovat pidentyneet merkittävästi, niin tämä taakka on kasvanut luola-aikojen jälkeen. Minä itse kuulun kansanedustajan palkalla ylimpään tulokymmenykseen ja en kyllä voi sanoa, että verotus haittaa minun innovatiivisuuttani yhtään — rahat riittävät hyvin vielä siihen, että ajatus kulkee.

Edustaja Zyskowicz ihmetteli, minkä takia tulonjako kiinnostaa vasemmistoa niin paljon, miksi ei kiinnostuta yrityksistä ja yritysten hyvinvoinnista. Tulonjaossa on ehdottomasti kysymys ihmisten koetusta onnellisuudesta ja objektiivisesta hyvinvoinnista, mutta se on myös taloustieteen valossa kysymys kasvusta ja yritysten hyvinvoinnista. Vasemmisto ei ole huolissaan tulonjakovaikutuksista vain siksi, että pienet tuloerot ovat hyväksi kansan yleiselle onnelle, vaan myös siksi, että ne ovat hyväksi elinkeinoelämälle yleensä ja kansantaloudelle yleensä. Ja se, että hallitus ei ole tehnyt tulonjakoarviota omasta budjetistaan, ei ole ainoastaan välinpitämättömyyttä kansalaisia kohtaan vaan myös huonoa taloudenpitoa, koska kysymys tulonjaossa on juurikin siitä isosta kuvasta, jota täällä on niin kovasti peräänkuulutettu.

15.58 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Kun rahaa on rajallinen määrä, niin verolinjaukset tulisi kohdentaa parhaiten työllisyyttä ja talouskasvua tukemaan. Tästä varmaan kaikki, ainakin periaatteessa, olemme samaa mieltä. Yrittäjien tukeminen on tärkeää, etenkin uusien, ja pk-yritysten tukeminen on tärkeää työllisyyden kannalta. Nykyjärjestelmän tilanne on se, että enemmänkin tuetaan jo olemassa olevia yrityksiä ja olemassa olevia omistajia sen sijaan, että luodaan uusia markkinoita, eli te hallitus on hyvin vahvasti pro business -henkinen eikä niinkään pro market -henkinen, ja tässä toivoisin, että kokoomuskin muistaa markkinatalouden aina aika ajoin.

Ja mitä tulee tähän yrittäjävähennykseen, niin tähänkin pätee sama periaate, että kun rahaa on vähän, se pitäisi kohdentaa kaikkein fiksuiten. Jos mietitään verojärjestelmän kannalta, niin itse asiassa tämä yrittäjävähennys lisää verojärjestelmän monimutkaisuutta ja toimii sen neutraaliperiaatteen vastaisesti. Se kohdentaa myös valtaosan yritysvähennyk-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sen euroista kaikkein harvalukuisimpaan ja eniten tienaavaan porukkaan, ja itse asiassa se väite siitä, että osakeyhtiöverotuksen alentamista on pitänyt kompensoida henkilöyhtiöverotusta alentamalla, jotta verotus olisi yhdenmukaista, ei aivan pidä paikkaansa, sillä henkilöyhtiöiden verotus on tällä hetkellä huokeampaa, kun katsotaan koko skaalaa. Kun koko skaalaa katsotaan, niin henkilöyhtiöiden verotus on huokeampaa kuin osakeyhtiöiden, jotenka tässä mielessä muun muassa pääministerin premissit ovat väärässä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 3 minuuttia tuosta puhujakorokkeelta.

16.00 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Aloitan edustaja Aallon puheenvuorosta. Sen verran puoluepolitiikkaa totesitte, että kokoomus muistaisi markkinatalouden. Minä toivon, että käytte siellä omassa ryhmässänne, omassa puolueessanne keskustelun markkinatalouden merkityksestä. Minun aikaisempien vuosien lukemattomien kokemusteni perusteella teille tämä on varmasti siellä joukossanne hieman epäselvempää, mutta kannustan teitä: te olette oikealla linjalla. Hallitus uskoo markkinatalouteen: kauppojen aukiolojen vapauttaminen, liikennekaari takseineen, alkoholilainsäädäntö, sote-uudistuksen merkitys — erittäin hyvällä polulla markkinoiden hyväksikäyttämiseksi, meidän kansantaloutemme parhaaksi. (Välihuutoja — Riitta Myller: Mihin ihminen jäi?)

Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennyksestä vielä: Minusta se on selvää, että kotitalousvähennys on niille, jotka maksavat veroja, jotta voivat vähentää, ja ne, joilla on mahdollisuus vähentää verotuksesta, työllistävät, sillä torjutaan harmaata taloutta. Mutta minusta tärkeää myöskin on se — edustaja Kiljuselle — että tällä voidaan vähentää omalta osaltaan sitä julkisten palvelujen kysyntätarvetta, eli kun esimerkiksi vanhusten kotona asumisen palveluita voidaan vähentää verotuksesta ja lasten verotuksesta, niin olen varma, että sillä voidaan pienentää painetta julkisten palvelujen kysyntään. Tämä on verovähennys, ja jos ei veroa maksa, niin silloin sitä ei voida käyttää, mutta jos meillä on julkinen talous vahvempi, niin kuin me pyrimme, niin silloin me saamme niitä keinoja, joilla voimme tukea niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia, myöskin esimerkiksi pienellä eläkkeellä eläviä, joita on siis kahdella päätöksellä hallitus auttanut, takuueläkkeen korotuksella, olkoonkin että indeksi toimii toiseen suuntaan, mutta kuitenkin se kokonaisuus on plus-salla.

Vieläkin tähän oikeudenmukaisuuskeskusteluun: Kyllä, siis keskeinen asia on työllisyys. Vain korkealla työllisyysasteella meillä on vahva julkinen talous, terveempi julkinen talous, silloin voimme auttaa myöskin heikommassa asemassa olevia, ei tarvitse leikata palveluista, jotka ovat kuitenkin se hyvinvoinnin perusta ja jokaisen pienituloisemmankin ihmisen turva. Tässä budjetissa hallitus on valinnut tämän työllisyyttä tukevan linjan, (Pia Viitasen välihuuto) se on meidän arvovalintamme. — Kyllä, se on meidän arvovalintamme: se näkyy veropolitiikassa, se on työtä, tekemistä, yrittämistä tukeva linja, koska vain sitä kautta meillä on varaa niihin kevennyksiin.

Vielä totean sen, että kun me olemme asettaneet tavoitteeksi nämä 110 000 uutta työpaikkaa, niin kun puhuu lähes kenen kanssa tahansa, niin yleensä vastaus on se, että uudet työpaikat voivat syntyä vain ja ainoastaan pk-yrityksiin — siksi yrittäjävähennys, siksi kotitalousvähennys, siksi työn verotuksen keventäminen. Nämä kaikki tukevat sitä, että me kannustamme ja autamme yrityksiä.

Ehkä, puhemies, tässä ajan puitteissa ne, mihin ehdin vastaamaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

16.03 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Työlinja, jota ministeri Orpo on tässä korostanut, on aivan oikea. Se on ainoa mahdollisuus, jolla päästään tästä tilanteesta eteenpäin.

Aktiiviselle edustaja Viitaselle totean, että ministeri Orpo voisi kyllä esittää teille kansantaloustieteen Nobel-palkintoa, kun te sanoitte aikaisemmin, että te haluatte, että veroaste pysyy nykyisellään, te haluatte, että velkaa otetaan nykyistä merkittävästi vähemmän, ja silti te haluatte perua kaikki maksunkorotukset ja lisätä valtion menoja joka pääluokkaan satoja miljoonia. Tämä yhtälö ei pelaa. Jos se pelaa, niin silloin on kyllä Nobelin palkinnon ansainnut. (Ben Zyskiewicz: Kyllä se oppositiossa menee!)

Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennyksestä. Muistan, kun vuonna 1997 kotitalousvähennys otettiin käyttöön. Silloin otettiin rinnalle kokeiluna eräillä alueilla myös yritystukimalli eli annettiin tukea, kun esimerkiksi eläkeläinen suoritti kotitalousremontin tai jonkin vastaavan. Sitten vuonna 2001 Lipposen hallitus vertaili näitä malleja ja päätyi siihen, että otetaan vakinaiseen käyttöön tämä verovähennysmalli, ja hylättiin, jätettiin pois se yritystukimalli. Se oli minun mielestäni silloin virhe, ja pidän sitä nytkin virheenä. Mutta te voitte tietysti miettiä, miksi sosialidemokraatit toteuttivat tämän verotuksen kautta tapahtuvan mallin, joka ei ole kylläkään pienituloisen ystävä, koska niitä verotettavia tuloja ei kaikilla ole.

Sitten tässä on noussut esille aika monia muita kysymyksiä. Nostan yhden uuden vielä: Hallituksen tämä budjettiesitys merkitsee sitä, että kuntatalous vahvistuu ensimmäistä kertaa pitkään aikaan, ei paljon mutta kuitenkin. Kun edellisellä kaudella kunnilta leikattiin valtionosuuksia rajusti, (Puhemies koputtaa) niin kuntavero nousi, työttömyys lisääntyi, kunnat irtisanoivat väkeä ja palvelut heikkenivät. (Puhemies koputtaa) Nyt tämäkin on syytä ottaa huomioon...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja, jos haluatte jatkaa, niin pyydän teitä puhujapöytäntöön.

...että näin tilanne on paljon parempi pienituloisten osalta.

16.05 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljuselle: Ihmettelen itse asiassa pohdintaasi. Jos ajatellaan, mitä hallitus tällä hetkellä tekee, niin pitkäaikaistyöttömien etu on se, että joka ikinen toimenpide, joka lisää työtä ja työpaikkoja, on myös pitkäaikaistyöttömän etu. Jos verrataan hallituksen aikana tapahtuneita toimenpiteitä (Pia Viitasen välihuuto) ja sitä, mitä niiden seurauksena on syntynyt: Meillä on tällä hetkellä työttömyysprosentti alentunut. Meillä on noin 30 000 ihmistä enemmän saanut työtä kuin oli aikaisemmin. Eikö se ole tärkeintä, että ihmiset pääsevät töihin ja ennen kaikkea meidän pitkäaikaistyöttömille alkaa löytyä työpaikkoja? Työnteon kannusteiden lisääminen on myöskin sellainen, joka on pitkän aikajänteen toimenpide. Se ei ole lyhytnäköistä politiikointia, vaan se on pitkäjänteistä rakentamista, jotta työn vastaanottaminen olisi aina kannattavampaa.

16.06 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Kyllä hieman oudoksun näitä SDP:n puheita tästä eriarvoisuudesta. Ensinnäkin sen takia, että kun katsotaan, mikä on keskeisin tausta, selittävä syy sille, että tässä maassa eriarvoisuus ja huonovointisuus, näköalattomuus kasvaa, niin se on työttömyyden paheneminen, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

paheneminen — työllisyys­hän on muuten hieman kohentunut mutta pitkäaikaistyöttö­myys pahentunut.

Katsotaan, mitä demarit ovat muualla Euroopassa tehneet: Saksassa Schröderin johtoi­nen hallitus oli työlinjahallitus — nyt siellä on Euroopan paras työllisyys. Ruotsissa työ­markkinoita on joustavoitettu demarijohtoisesti — nyt siellä on Euroopan yksi parhaita työllisyysasteita. Tanskassa kilpailukykyinen sosiaaliturva kannustaa työn vastaanottami­seen ja on nostanut työllisyysastetta.

Katsokaa, SDP, vähän muualle, miten modernit sosialidemokraattiset liikkeet hoitavat työllisyysasioita.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, sanon tähän väliin, että täällä on teistä edustajista, jotka olette täällä salissa, useimmilla pyydetty puheenvuo­ro. Paikan päältä näytetään ne käytettävän. Ne käytetään. Ja jos debattiin aihetta, näiden nyt varattujen puheenvuorojen jälkeen vasta debattiin.

16.08 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lauslahti jo vastasi edusta­ja Kiljuselle, mutta vastaan minäkin samoilla linjoilla. Kun sanoin, että hallitus pyrkii vä­hentämään sitä eriarvoisuutta, joka on seurausta työttömyydestä, niin edustaja Kiljunen so­sialidemokraattisesti ymmärsi sen niin, että kyse on työttömien etuuksista. Me kokoomuk­sessä ymmärrämme sen niin, että pyrimme siihen, että nämä työttömät pääsisivät töihin, ja tämä on juuri se meidän työlinjamme, eli pyrimme vähentämään työttömyydestä seuraa­vaa eriarvoisuutta sillä, että entistä useammalla työttömällä olisi tilaisuus tehdä töitä, em­mekä ennen kaikkea sillä, että työttömyysetuuksia pyrittäisiin parantamaan.

Edustaja Kontula kertoi, että tulonjaolla on merkitystä koettuun onnellisuuteen, elinkei­noelämän menestykseen ja koko kansantalouden menestykseen. Minä uskon tämän. Mutta Suomen tulonjako on niin tasaista, että ne kielteiset vaikutukset, joita tutkimuksissa saa­daan liian suurien tuloerojen vaikutuksista esimerkiksi elinkeinoelämän toimintaedelly­tyksiin ja koko kansantalouden kehitykseen, ne riskit tulonjaosta eivät ole Suomen kohdal­la ajankohtaisia. Suomi ei ole sellaisten räikeiden — ja sanon, onneksi ei ole sellaisten räi­keiden — tuloerojen maa kuin moni muu maa tässä maailmassa.

Kyllä Suomessa tärkeätä on tämän tulonjaon ohella se, että on tuloja, mitä jakaa, ja siksi hallituksen politiikka tähtää nimenomaan kasvun ja työllisyyden edistämiseen, koska vain työllisyyden parantumisen kautta saamme tähän yhteiskuntaan lisää tuloja, mitä jakaa. Ku­ten monta kertaa olen sanonut: verotus ei viime kädessä turvaa hyvinvointipalveluja. Ve­rotus on vain keino, (Puhemies koputtaa) jolla työllisyyden hedelmiä voidaan ja tuleekin jakaa myös yhteiseksi hyväksi.

16.10 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on painottunut pal­jon tulonjakokysymykseen. Se lähtökohta tai se näkökulma, millä tämä budjettiesitys on rakennettu, on nimenomaan se työlinja. Se on se työlinja, (Pia Viitanen: Se työlinja, kun näkyisi, sitä ollaan odotettu!) että saadaan lisättyä työllisyyttä, lisättyä suomalaista työtä. Sen takia tehdään tuloveronkevennyksiä kaikkiin tuloluokkiin, jotta se kannustavuus teke­mään lisää työtä, hankkimaan vähän lisäansioita, kehittämään itseään koulutuksella, ha­keutumalla vaativampiin tehtäviin, myös palkitaan verotuksen kautta, ja se antaa mahdol­lisuuksia siihen tulokertymään ja sitä kautta siihen verotulokertymään, jolla nämä hyvin­vointipalvelut kustannetaan. Eikä tässä vielä kaikki. Tämän lisäksi budjettiesitys tuo ve-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

ronkevennyksen myös eläkeläisille, ja tällä koko tuloveronkevennysajattelulla haetaan sitä, että saadaan lisättyä suomalaista työtä, saadaan kotimaista kulutusta kasvatettua ja sitä kautta yhteiskunnan pyörät pyörimään.

Mutta tämä progressiokeskustelu on huolestuttavaa. Meillä on tällä hetkellä Suomessa maailman korkeimpia kokonaisveroasteita, ja se ei kerta kaikkiaan enää kestä progression nostamista ilman, että kannustavuus häviää, osaajat pakenevat maasta, ja siihen meillä kerta kaikkiaan ei ole varaa. Eli sen takia on tärkeä huolehtia, että progressio ei enää kasva.

Sitten näitä muutamia hyviä veroratkaisuja ja linjauksia, joita täällä on, esimerkiksi tämä yrittäjien maksuperusteinen alvi, josta on pitkään puhuttu. Nyt se tulee, se asia hoidetaan niin, että pienyrittäjät eivät enää toimi verottajan pankkina, vaan alvi tilitetään silloin, kun se maksu todellisuudessa tulee yrittäjän tilille. Tämä on sitä reilua, oikeudenmukaista veropolitiikkaa, jota tämä hallitus edistää.

Vielä tuosta kotitalousvähennyksestä. Sitä tosiaan käyttävät paljon perheet, joissa on 3—5 henkilöä, (Puhemies koputtaa) sitä käyttävät myös kahden hengen eläkeläispariskunnat paljon, ja silloin sillä ostetaan kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä, joka keventää yhteiskunnan velvoitetta järjestää näitä palveluita.

16.12 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Olen aivan samaa meiltä siitä, mitä tässäkin on puhetta, että kyllä ne uudet työpaikat syntyvät pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, ja on hyvä, että mietitään, miten tuemme niitten työpaikkojen syntymistä entistä enemmän. Täällä on nostettu esiin kotitalousvähennyksen laajentaminen, sillä on varmasti jotain merkitystä, ja myös maksuperusteinen alvi, joka on hyvin tärkeä ja helpottaa pienyritysten kassavirran hallintaa.

Mutta sitten minä haluaisin kysyä, onko tämä yrittäjävähennys sitten kuitenkin paras keino siihen, että saataisiin uusia työpaikkoja ja pienyrittäjät uskaltaisivat palkata uusia työntekijöitä, koska siinä on se kaikkein suurin kynnyks, kun yrittäjät miettivät, uskaltavatko ottaa sitä ensimmäistä työntekijää. Meillä on yli 170 000 yksinyrittäjää, ja varmasti aika moni heistä on miettinyt, voisiko kenties palkata työntekijän ja saada sitä kautta sekä työllistettyä että sitä omaa toimintaansa laajennettua ja myös tuoda helpotusta omaan jaksamiseensa. Minä haluaisinkin kysyä ministeriltä, oletteko te miettinyt muita vaihtoehtoja kuin tätä yrittäjävähennystä, millä samalla summalla pienyrittäjiin panostamalla saataisiin parempaa vaikuttavuutta siihen, että tulisi uusia työpaikkoja lisää. Oletteko te laskenut, millä tavalla ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottaminen vaikuttaisi, esimerkiksi vapauttamalla määräajaksi sote-maksuista tai alentamalla niitä merkittävästi, kun palkkaa ensimmäisen työntekijän? Jos se tehtäisiin tällä samalla summalla, niin millaiset ne vaikutukset olisivat, kohdistuisivatko ne paremmin ja toisivatko ne lisää työpaikkoja?

16.14 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Olemme varmaan kaikki yhtä mieltä siitä, että ensinnäkin työllisyyttä pitää vahvistaa, ja me tiedämme kaikki myös sen, että nämä uudet työpaikat syntyvät nimenomaan tänne pk-yrityspuolelle, pk-sektorille, ja meidän pitää tehdä kaikkemme, että työllisyys siltä osin myös vahvistuu. Sosialidemokraatit ovat esittäneet, kuten täällä on todettu, että ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen tulisi verohelpotuksia, alvin alarajaa tultaisiin nostamaan 30 000:een, mikä sitä kautta tukisi työllisyyttä ja tukisi nimenomaan pk-yrittäjyyttä.

Olen myös Ben Zyskowiczin kanssa tasan tarkkaan samaa mieltä siitä, että on tärkeätä, että jokainen työtön pääsee työhön, kuten hän itse totesi. Mutta nyt ongelmana on se, että

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

tämä hallituksen linja ei toimi siten, että jokainen työtön pääsee työhön. Meillä on tällä hetkellä arvioitu, että meillä on noin 70 000—80 000 nuorta, jotka hakevat omaa paikkaansa elämään, joilla ei ole vielä edellytyksiä lähteä suoraan työmarkkinoille, jotka hakevat esimerkiksi koulutuspaikkaa tai omaan elämäänsä suuntaa. Meillä on pitkäaikaistyöttömiä, joilla saattaa olla, että heillä ei ole ammatillista koulutuspohjaa tai heillä on jonkunlainen ammatillinen koulutuspohja mutta syystä tai toisesta he eivät työllisty yrityksiin ja yritykset eivät heitä huoli, minkä takia esimerkiksi meidän järjestöme sekä meidän työpajamme ovat olleet erittäin hyviä työllistäjiä näille ihmisille. Sen takia on todella harmillista, että hallitus on nyt leikkaamassa näitten ihmisten työllisyysmahdollisuuksia leikkaamalla järjestöjen palkkatukea sekä vaikeuttamalla kunnallisten työpajojen toimintaedellytyksiä. Sen takia siitä ajatuksesta, mitä Ben Zyskowicz omassa puheenvuorossaan totesi, olemme tasan tarkkaan samaa mieltä, että jokainen työtön pääsee työhön. Toivon, että tällä linjalla myös hallituskin toimisi. (Ben Zyskowicz: Ainakin suunta on nyt oikea!)

16.16 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Minä toivoisin, että jokainen, joka työlinjaa kannattaa, googlaisi sillä omalla päkillään tuloerot ja talouskasvun. Heti ensimmäiseksi ruudulle pläjähtää IMF:n, OECD:n, Etlan raportteja siitä, miten tuloerot vaikuttavat suoraan talouskasvuun ja miten Suomessa tuloerojen kasvu on leikannut jopa kymmenen kymmenen talouskasvusta, jopa kymmenen kymmenen. Tämä tarkoittaa joko sitä, että me emme ole saaneet työpaikkoja, joita olisi tarvittu, tai sitä, että me olemme saaneet tosi paljon surkeampia työpaikkoja kuin me olisimme voineet saada erilaisella tulonjakopolitiikalla. Tästä syystä työlinja ei ole mikään vaihtoehto tuloerokeskustelulle vaan työlinjalla, mikäli sillä tarkoitetaan parempia työpaikkoja ja enemmän työpaikkoja, on vankka kohtalonyhteys siihen, millaisia tuloeroja me omalla toiminnallamme tässä salissa pyrimme ylläpitämään. Tästä syystä minä katson, että hallitus toimii myös omien tavoitteittensa vastaisesti silloin, kun se suhtautuu niin huolettomasti kuin se suhtautuu kysymyksiin tuloeroista.

16.18 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Täytyy ihan ensimmäisenä kommentoida tätä vasemmiston puolelta tullutta esitystä siitä, ovatko kaikki tuloerot täysin tuomittavia. Ei voida sellaista mallia tehdä, että kaikki... (Anna Kontula: Eihän kukaan ole semmoisesta puhunut!) — Niin, mutta tästä saa sen käsityksen, että jos joku tienaa enemmän, siitä syntyy merkittäviä taloudellisia ongelmia. — Suomessa on pienet tuloerot. Tuloerojen tasaamiseen pitää kiinnittää huomiota, mutta samaan aikaan täytyy muistaa se, että me emme voi ryhtyä mihinkään tammöiseen Neuvostoliiton malliin, jossa ryhdytään tasaamaan kaikkia tuloja tai riskinotosta estämään esimerkiksi jonkun yrittäjän saamia voittoja. Tämä on ihan talouden normaali logiikka.

Mutta sitten, mitä vihreät täällä ovat esittäneet tästä pro market -kysymyksestä, onko hallitus markkinamyönteinen, tämä on melkein yhtä hassu ajatus kuin joku demareitten velkapiirakka. Katsokaa nyt itseänne. Oppositio on haukkunut markkinamekanismin hyödyntämisestä tätä hallitusta historiallisen markkinamyönteiseksi, ja sen jälkeen tullaan sanomaan, ettei muka olla markkinamyönteisiä. Miettikää vihreissäkin vähän uudestaan tuo slogan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Viitanen ja sitten ministerille vielä minuutti paikan päältä.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

16.19 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Sehän tässä nyt onkin, että kun täällä puhutaan työlinjasta, niin tähän mennessä me emme ole nähneet hallitukselta sitä työlinjaa, korkeintaan halpatyölinjan. Tässä on vuosi kökötelty ja odoteltu, eikä todellisia työllisyystoimia ole näkynyt. Että kello käy, Hakulista ei näy. (Ben Zyskowicz: Kovasti niitä työpaikkoja on kuitenkin syntynyt!) Ja se suurin vastaus työllisyystoimeksi hallituksen tässä budjettiriihessä oli, että jatkovalmistelu. Koko kesä puhuttiin siitä, että nyt tullaan täysillä työllisyyden puolesta, ja sitten oli aikamoinen pettymys, kun se isoin työllisyystoimi oli, että jatkovalmistelu, (Ben Zyskowicz: Katsokaa lukuja!) jolla kokoomus ainakin tähtää nähtävästi lähinnä työttömien ihmisten toimeentulon nipistykseen edelleen. (Ben Zyskowicz: Katsokaa työttömyys- ja työllisyyslukuja!) Eli työlinjaa en ole löytänyt tästä kirjasta. Sitten kun löydän, olen tyytyväinen, koska vain sillä pystymme menemään eteenpäin, siitä olemme täsmälleen samaa mieltä.

Leikkaukset ovat tuhoisia, ne osaltaan heikentävät työllisyyttä, heikentävät talouskasvua, ja tätä menoa, jos arvovalinnat pysyvät tällaisina, puhemies, me olemme siinä tilanteessa, mihin te, ministeri Orpo, viittasitte, että ensi keväänä sitten huomataan, että oho, rahaa ei olekaan ja Emu-alijäämä painaa niskaan ja sitten onkin ykskaks leikattava. Tästä varoitin ja toivon, että tämä uhkakuva ei toteudu. Mutta hyvältä tämä ei näytä.

Kuka väittää, että esimerkiksi sillä, että se hyvätuloinen apteekkari saa 25 000 euron lahjan, tehdään työpaikkoja? No, Kankaanniemi väitti, sen kuulin, mutta aika moni muu asiantuntija voi olla toista mieltä. Tai kuka sanoo, että sillä, että miljoonaperinnön saajan verotusta kevennetään, luodaan työpaikkoja? Tai, puhemies, kyllä minä ymmärrän, että kotitalousvähennystä rukataan, mutta tietenkin se hallituksen malli on näpertelyä siihen nähden, mitä SDP esittää ohelle. Me esitämme, että kotitalousvähennys ulotettaisiin myös kerrostaloihin, mikä tarkoittaisi sitä, että siinä tilanteessa voisi aidosti työllistää ja samaan aikaan korjata esimerkiksi (Puhemies koputtaa) ihmisten koteja lähiöissä. (Puhemies koputtaa)

Puhemies! Tulenko jatkamaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt myönnän ministerille tähän siten 2 minuutin puheenvuoron.

Mutta ymmärsin, että minulla on varsinainen puheenvuoro.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Viitanen voi tulla tänne pönttöön jatkamaan.

Minä ihan lyhyesti jatkan, koska haluan...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pelisäännöistä pidetään suurin piirtein kiinni. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Niin, puhemies, vain sen verran tulinkin tänne jatkamaan, että halusin vielä, kun ministeri seuraavaksi saa puheenvuoron, edelleen kysyä vastausta tähän meidän eläkkeensaajia koskevaan kysymykseen. Miten voi olla mahdollista, että valtaosalla eläkkeensaajista ostovoima tippuu? Minusta tämä olisi hyvin tärkeä kysymys, johon tulisi kaiken kaikkiaan saada vastaus.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Ja sitten minä vain haluan kiteyttää tämän, että olemmehan me usein tässä sitä huolta kantaneet, että tällä menolla, näillä arvovalinnoilla käy niin, että ihmisiltä, pienituloisilta, työttömiltä, ei leikata siksi, että velkaa otettaisiin vähemmän, vaan tosiasiasa käy niin, että ilmeisesti näitä leikkauksia tehdään siksi, että on varaa enemmän sitten hyväosaisten veroja keventää. Ja tästä arvovalinnasta me olemme olleet hallituksen kanssa eri mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, 2 minuuttia paikan päältä.

16.22 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kaiken tämän ankeuden ja synkkyyden jälkeen täytyy sanoa, että se työlinja näkyy jo siinä, että hallituksen kauden aikana työpaikkojen määrä on kääntynyt nousuun, työttömyyden kasvu on taitunut, työtuntien määrä kansantaloudessa on lisääntynyt merkittävästi, verotulot ovat läheneet positiiviseen suuntaan. Eli tässä näkyy hallituksen työlinja, ja me teemme uusia keinoja, ja niitä löytyy myöskin sieltä budjettikirjasta, varmasti sieltä sitten syksyn opiskelulla löytyy.

Mutta tähän kysymykseen näistä tuloeroista edustaja Kontulalle: Minun tietojeni mukaan Suomessa tuloerot eivät ole merkittävästi kasvaneet 2007-vuoden jälkeen, eikä ole näköpiirissä nyt tässä suurempaa muutosta. Se kylläkin johtuu siitä, että meidän talouskasvumme on ollut heikkoa ja talouskasvu yleensä tuppaa suurentamaan näitä tuloeroja. Mutta toisaalta kyllä sen tiedän taustalla, että kun meillä on korkea työttömyys, niin meillä on eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Mitä korkeampi työttömyys, sitä enemmän on sitä, ja siksi taas jälleen kerran palaan työllisyyteen, koska minusta se suurin yhteiskunnallinen ongelma, eli syrjäytyminen, eriarvoisuus, mahdollisuuksien tasa-arvon mureneminen, johtuu korkeasta työttömyydestä. Siksi hallituksella on tämä työlinja, ja me teemme aidosti paljon uusia toimenpiteitä tässä.

Ja edustaja Viitanen: Kyllä meidän kuuluu valmistella myöskin lisää. Minä olen rehellisesti sanonut täällä, että nämä eivät vielä riitä, me valmistelemme lisää. Mikä ihmeen synti siinä on? Luultavasti te arvostelisitte täällä meitä siitä, jos me olisimme tuoneet tänne vielä raakile-esityksiä. Me valmistelemme kunnolla ja tuomme ne tänne sitten, kun ne ovat valmiina. Nyt budjettikirjassa ja meidän ratkaisuisamme (Pia Viitanen: Tässä on ollut vuosi aikaa valmistella!) on jo lukuisia esityksiä työllisyyden parantamiseksi. Niistä yksi keskeinen on tänään täällä keskeisenä keskustelunaiheena oleva työn verotuksen alentaminen, jota pidän työllisyystekona ja oikeudenmukaisesti rakennettuna.

16.24 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Kun vielä katsotaan vähän taaksepäin tässä lähtökohdaksi: Mitä eläkeläisiin tulee, muistan tavattoman hyvin, että 15 vuotta sitten — edustaja Viitanenkin oli täällä silloin — tehtiin myös veroratkaisuja, ja te annoitte veronkevennyksiä hyvätuloisille veronmaksajille, kun te alensitte myös kaikkein suurituloisimpien verotusta. (Pia Viitanen: Välihuuto) Se on pohjana meillä edelleen teidän tekojenne jäljiltä. Sitten te veitte voimaan taitetun indeksin, joka on tähän päivään mennessä vienyt miljardeja eläkeläisiltä. (Riitta Myller: Miksi ette korjaa sitä nyt kun olette hallituksessa?) Edelleen te poistitte pienituloisilta ansioeläkkeensaajilta kansaneläkkeen pohjaosan. Siitäkin nämä pienituloiset, entiset kaupan myyjät ja monet muut, ovat menettäneet (Riitta Myllerin välihuuto) satoja miljoonia, ehkä jopa useita miljardeja näiden 15 vuoden aikana. Nämä ovat teidän lahjojanne. (Välihuutoja) Sitten kun edustaja Heinäluomasta tuli valtiovarainministeri, hän ensimmäisenä asiana eduskunnalle esitteli varalli-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

suusveron poistamisen kokonaan. Siitä on tullut suurimmille varallisuusveron silloisille maksajille miljardin suuruinen voitto jo tähän mennessä, koska se oli kymmeniä miljoonia vuotta kohti ja aikaa on kulunut merkittävästi. Eli tällä tavalla teidän veropolitiikkanne on toiminut.

Viime vaalikaudella — edustaja Viitanen, kuunnelkaa (Pia Viitanen: Kuuntelen mutta ihmettelen!) — todellakin te jatkoitte sitä varallisuusverohenkistä linjaa, eli yhteisöveroa pudotettiin kaiken kaikkiaan 6 prosenttiyksiköllä eli noin 25 prosenttia. Se johti siihen, että osingot nousivat todella historiallisiin lukuihin: 11:tä miljardia maksettiin nyt osinkoja. Voi olla, että sillä oli positiivisia vaikutuksia työpaikkoihin, mutta ei niitä näkynyt kuitenkaan viime kaudella. Tästä huolimatta tuli 100 000 uutta työtöntä. Eli yhteisöveron alennus — perussuomalaiset olisi halunnut alentaa 2,5 prosenttiyksikköä, kun te halusitte alentaa 4,5 prosenttiyksikköä silloin viimeisessä vaiheessa — kasvatti osinkoja todella rajusti, ja niistä suuri osa meni amerikkalaisille eläkeyhtiöille puhtaana käteen.

Nyt te haukutte yrittäjävähennystä, mutta se jää kuitenkin suomalaiselle pienyrittäjälle jok'ainut euro, mitä siitä hyötyä tulee. Minä väitän, että sellaisella apteekkarilla tai insinööritoimistolla tai asianajotoimistolla, jolla on suuret tulot, on myös paljon töitä, ja kun se tekee niitä töitä ja saa veronkevennyksen, niin se työllistää enemmän, lisää. Se on aivan selvä. Ei suuriin tuloihin pääse, eikä siis suureen veronalennukseen, ellei ole työntekijöitä ja isolla yritys. Eli tätä kautta uskon, että työpaikkoja tulee apteekkeihin. Apteekkariliiton sivuilta voitte katsoa: 131 farmaseuttia on työttömänä. On hienoa, jos he saavat työpaikan tämän alennuksen kautta. Samaten suunnittelutoimistoissa ja monessa muussa. Näistä osa on sellaisia, että ne eivät saaneet tätä yhtiöille tullutta yhteisöveron alennusta, mutta nyt ne saavat oikeudenmukaisen kohtelun tätä kautta. Apteekit eivät tosiaan ole osakeyhtiöitä, koska se apteekkilupa on aina luonnollisella henkilöllä, mutta ei tämä ole niin mustaval-koinen. Yrittäjävähennyksellä parannetaan työllisyyttä.

Täällä on sitten nostettu — edustaja Kontula vai kuka, useampikin — tämä ensimmäisen työntekijän tuen malli. Siitä on puhuttu niin kauan kuin minä eduskunnassa olen ollut eli pian 30 vuotta, eivätkä sitä ole sosialidemokraatit toteuttaneet eikä kukaan mukaan. Sen toteuttamisessa on ilmeisesti vähän kilpailullisiakin ongelmia.

Joo, sitten vielä: Viime kaudella todellakin elettiin sosialidemokraattien mallin mukaan. Julkinen velka kasvoi yli 9 miljardia vuodessa. Verotus kiristyi, ja siitä huolimatta työttömiä tuli 100 000 lisää ja bruttokansantuote putosi kolmena vuonna peräkkäin. (Pia Viitanen välihuuto) Tätäkö te haluatte edelleen jatkaa, että velkaa ja kovia veroja, ja sitä kautta talouden pysäyttämistä? (Anna Kontulan välihuuto) Hallituksen linja, että pannaan työ edelle, tuottaa nyt tulosta, ja tällä hetkellä jo nähdään, että uusia työpaikkoja on syntynyt, työttömyys alenee, bkt kasvaa, kun teidän aikianne se aleni. Vuonna 13 taisi 1,2 prosenttia bkt alentua, nyt se sentään kasvaa saman verran, eli muutos on todella selkeästi tapahtunut.

Tämä verotus on kokonaisuus ja sitä pitää tarkastella sen mukaan. Esimerkiksi tämä 450 miljoonan euron työtulovähennys tulee pieni- ja keskituloisille. Se on äärettömän tärkeä ja otettava huomioon sitten sen 30 miljoonan lisäksi, mistä täällä on ollut paljon puhetta.

On toki monia asioita, joihin mekin haluaisimme vielä parannusta ja muutosta, ja niiden aika tulee, kun saadaan talous kuntoon. Olen ihan varma, että me lisäämme tutkimukseen ja koulutukseen rahaa heti kun on mahdollista, kun meillä on sitä rahaa. Toisaalta esimerkiksi työpajat ja vastaavat toiminnot ovat (Pia Viitanen välihuuto) varmasti kärkeä silloin kun on meillä varaa lisätä taas panostuksia, mutta ei siihen, että pidetään keinotekoi-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sesti yllä sellaista valheellista politiikkaa, mikä viime kaudella oli, että työttömyys kasvoi, velat nousivat ja verotus kiristyi. Se tappaa loputkin työpaikat.

16.31 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tuosta edellisestä puheenvuorosta kuului se — erityisesti siellä puheen alkupuolella — että faktat ovat hakusessa muuallakin kuin Yhdysvaltojen presidentinvaaleissa.

Mutta, hyvä puhemies, täällä on puhuttu työlinjasta. Se ei kuitenkaan ole uskottava. Työttömille tarjotaan keppiä ja ajatellaan, että sillä tavalla työtä saadaan työttömille, että työttömyysturvaa leikataan.

Toinen, mikä ei lisää tätä uskottavuutta, on se, että koulutuksesta, tuotekehityksestä, innovaatioista leikataan. Meillä ei Suomessa kuitenkaan ole mitään muuta mahdollisuutta nostaa työllisyysastetta, saada lisää työpaikkoja kuin löytää sellaista tekemistä, sellaisia vientituotteita, joilla on aitoa kysyntää maailmalla. Ja tämä ei synny millään muulla tavalla kuin osaamisen kehittämisellä. Ja kun me olemme tässä tilanteessa, että talous ei kasva, ja se on tähän saakka kasvanut kotimaisen kulutuksen voimasta, niin nyt ei missään tapauksessa pitäisi tehdä niin, että sitä ostovoimaa, joka pyörittää meidän taloutta tällä hetkellä, leikataan. Ja sitä leikataan nimenomaan, kun pienituloisille ei anneta samoja verohelpotuksia tai pienituloiset saavat pienemmät verohelpotukset kuin suurituloiset. Täällä on jo moneneen kertaan tullut esille se, että nimenomaan pienituloisen taskussa se euro menee sinne kaupan kassan kautta, ja se on se, joka meille lisää varmasti niitä työpaikkoja. (Toimi Kaanniemi: Entäs varallisuusvero?)

16.33 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! En ihan ymmärrä näitä meidän vasemman puolen puheenvuoroja.

Ensinnäkin, ostovoimaa vahvistetaan siltä osin, jos ajatellaan käsillä olevaa hallituksen esitystä, sehan alentaa verotusta eli vahvistaa ostovoimaa.

Toinen kysymys liittyy meidän työttömiin: Eikö työttömän etu ole se, että on työtä? Eikö sen fokuksen pitäisi siellä vasemmalla puolella olla juuri siinä, (Välihuutoja vasemmalta) millä me saamme niille meidän työttömille lisää työtä? Hallitus on valinnut työlinjan, ja se näkyy jo tuloksina. Ja kaikissa toimenpiteissä, joita tehdään, tarkastellaan pitkälti, mikä on niiden työllisyysvaikutus, kuten tämänkin hallituksen esityksen työllisyysvaikutukset ovat positiivisia.

Ja palaan vielä tulonjakokysymyksiin. Hallituksen esitys numero 135, jossa on useampia toimenpiteitä: kun katsotaan Gini-vaikutusta, niin se on plus miinus nolla. (Pia Viitanen: Miksi sen täytyy olla plus miinus nolla?)

16.34 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, olette aivan oikeassa siinä, että tuloerot eivät ole merkittävästi kasvaneet vuoden 2007 jälkeen. Tämä ei suinkaan ole sattumaa. Siihen vaikuttaa talouden kansainväliset suhdanteet mutta myös se politiikka, jota Suomessa on tehty. Vielä pari hallitusta sitten — hallituksessa, jossa kokoomuskin oli — oli rutiinia tarkistaa kaikkien isojen poliittisten linjausten Gini-kerroin ennen kuin tehtiin mitään, ennen kuin mitään asiaa lyötiin lopullisesti lukkoon. Tätä vasten olin aika järkyttynyt, kun minulle tuli viime viikolla semmoinen käsitys, että pääministeri ei aivan varmasti edes tiennyt, mitä ne tulonjakovaikutukset olivat, ja ainakaan sellaisia ei ollut budjetista tehty.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Minä en usko, että tämän budjetin tulonjakovaikutuksia pystytään sillä 30 miljoonalla muuttamaan. Niin isosta muutoksesta on kysymys. Käsitykseni on, että nyt me olemme menossa huonompaan suuntaan, ja sen takia puhun tulonjakovaikutuksista nimenomaan tässä kohtaa.

Edustaja Häkkänen, minä puhun porvarillisen taloustieteen tuoreista tuloksista. Osoitan lähteet, joista ne ovat kaikkien tarkastettavissa. Te vastaatte puhumalla Neuvostoliitosta ja siitä, kuinka tämä linja johtaisi neuvostoliittolaisiin ratkaisuihin. Minun mielestäni tämä on enemmänkin noloa kuin kunnollinen osoitus siitä taloustieteen osaamisesta, jolla kokoomus noin yleensä on halunnut profiloitua.

16.36 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Nyt taisi mennä vähän liioittelun puolelle myös siellä puolella. Kritisoin silloin aikaisemmin sitä teidän puhettanne, edustaja Kontula, siitä, että annoitte ymmärtää, että jos on vähänkään tuloeroja, tämä on taloudelle toitaaliselta haitallista. (Anna Kontula: En!) On täysin selvä — IMF:n, OECD:n, muiden tutkimusten mukaan — että niissä maissa, joissa tuloerot alkavat kärjistyään, kasvavat voimakkaasti, tämä on haitallista pitkällä aikavälillä talouden kehitykselle, työllisyyden kehitykselle. Mutta Suomessa onkin nimenomaan panostettava siihen työlinjaan: kaikki pysyvät mukana, jokainen osallistetaan työelämään, pitkäaikaistyöttömyys kitketään, (Riitta Myller: Hämäräpuhetta!) jopa kovilla toimenpiteillä, jotta ihmiset eivät syrjäydy, putoa kelkasta pois ja pääsevät tulokehitykseen myös tätä kautta mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä on nyt muutama puheenvuoro, jotka ovat tällaisia lyhyisiä puheenvuoroja, ja jos sen jälkeen vielä on aihetta debattiin, jatketaan debatilla sitten tai näillä lyhyisillä paikalta pidettävillä puheenvuoroilla. — Edustaja Jokinen seuraavana.

16.37 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Täällä on puhuttu nyt paljon tästä Suomen tulonjakokysymyksestä, ja kun katsotaan Euroopan tasolla, EU-maiden vertailua, niin tulonjako Suomessa on EU-maiden viidenneksi tasaisin. Eli EU-maiden viidenneksi tasaisin on tulonjako Suomessa. (Riitta Myller: Siinähan on parannettavaa!) Ja sitten köyhyys- ja syrjäytymisriskiä kun katsotaan EU-maiden tasolla, niin se on Suomessa kolmanneksi alhaisin. Eli ei tätä kysymystä pidä paisutella. Totta kai, ei pidä myöskään vähätellä sitä tulonjakokysymystä, mutta ei sitä pidä paisutellakaan tästä EU-vertailun näkökulmasta.

Toisaalta sitten pitää miettiä, mikä vaikuttaa siihen, että niillä pienillä tuloilla on vaikea tulla toimeen, ja silloin tullaan myös siihen työn hintaan — suomalaisen työn kilpailukykyyn, joka nostaa tuotteiden ja palveluiden hintaa — ja siihen ongelmaan meidän pitää puurtua ja hakea sitä kautta myös pienituloiselle ihmiselle mahdollisuuksia pärjätä arjessa.

Mutta tämä tulonjakokysymys ei mielestäni ole se olennainen asia tässä.

No, sitten tämä sama retoriikka jatkuu SDP:n taholta, se, että nyt hallitus tarjoaa työttömille keppiä ja kylmää, kovaa kyytiä. Minä olen sanonut aiemminkin sen, että työttömällä ihmisellä ja työttömän ihmisen perheellä tulee keppiä joka päivä ja kylmää kyytiä, kun niillä pienillä tuloilla koetetaan pärjätä siellä arjessa. Se on sitä keppiä, jota he tällä hetkellä saavat, ja sen vuoksi hallitus on valinnut tämän työlinjan ja sen, että lähdetään kehittämään niitä työllisyystoimia, (Eero Heinäluoma: Hallitus on valinnut halpatyölinjan!) esimerkiksi työttömän palveluntarpeen arviointi kolmen kuukauden välein, haetaan sitä polkua,

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

mikä on se mahdollisuus löytää se polku työttömälle sinne työelämään ja kannustavuus sinne. Tähän hallitus on asettanut kannustinloukkutyöryhmän, joka tutkii myös niitä kannustinloukkuja, jotta voitaisiin (Puhemies koputtaa) yhdistää esimerkiksi sosiaaliturva- ja palkkatuloja ja sitä kautta löytää se polku työelämään.

16.39 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Toistan: kun se työlinja nyt löytyisikin täältä budjettikirjasta, mutta kun ainoa, mitä löytyy, on se halpatyölinja. Ja myös se, että työtön joutuu joka päivä taistelemaan niukalla toimeentulolla, ei tuo kyllä yhtäkään työpaikkaa lisää, se, että edelleen näiltä heikompiosaisilta, pienituloisilta ihmisiltä leikataan, kuten kokoomus haluaa. (Kalle Jokinen: Ei, ei, ei, ei!) Mutta kuten sanottu, puhemies, kokoomukselle sopii tämä arvovalinta, jossa eriarvoistetaan. Siinä minulla on vieläkin nielemistä kieltämättä, puhemies, kun hämmästelen sitä intoa, millä perussuomalaiset ovat puolustelleet tätä eriarvoistavaa, suurituloisia suosivaa politiikkaa. Minä vähän mietin, puhemies, olisiko niin, että perussuomalaisilla on hivenen huono omatunto tässä, koska Toimi Kankaanniemi omassa puheenvuorossaan käytti koko puheenvuoron vain ja ainoastaan SDP:n moittimiseen. Jos te edes yhden kymmenesosan tästä aktiivisesta tarmokkuudestanne käyttäisitte sen miettimiseen, miten työttömälle töitä, (Eero Heinäluoma: Köyhien auttamiseen!) — köyhien auttamiseen — miten nämä julmat leikkaukset voitaisiin perua, niin se auttaisi ehkä vähän. Toimisisitte sillä tarmolla hallituksessa, teillä on valtikka nyt, te voitte tehdä politiikkaa. Jos edes kymmenesosan siitä tarmosta, millä nyt meitä moititte, käyttäisitte tähän, niin luulen, että maailma voisi olla vähän parempi ja lähempänä niitä lupauksia, mitä vaalien alla annoitte eläkkeensaajille. (Eero Heinäluoma: Tuhat euroa veropaaksi!) Voimme mennä keskustelemaan sinne Keski-Suomen torille — niin kuin joskus lupasitte meidät kutsua sinne — että mitä sanoo eläkkeensaaja nyt sitten, kun ostovoimaa tosiasiallisesti leikataan. Mitä sanoo työtön, mitä sanoo työmies tai työnainen siitä, että tämmöiset palkkaleikkaukset ovat tuntuneet olevan, perussuomalaiset, teidän ainoa ratkaisunne tähän asiaan? Tässä mennään näillä arvovalinnoilla, kokoomuksen ymmärrän mutta todella perussuomalaisia oikein en ja en myöskään sitä, että keskusta on niin kauas siitä Alkiosta päässyt vieraantumaan.

16.41 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen, teiltä jää nyt puolet sanomatta, kun te ette koskaan kerro, miten te olisitte tehnyt ne 3 miljardin leikkaukset, mitkä Antti Rinne julisti 20. päivänä maaliskuuta 2015 eli kuukausi ennen eduskuntavaaleja. Rinne sanoi, että sosialidemokraatit leikkaavat 3 miljardia ja kiristävät verotusta miljardilla. Te olette kokonaan unohtaneet nämä ettekä kerro missään. (Pia Viitanen: Kertokaa omista ratkaisuisiinne!) Joka paikkaan vain lisää ja lisää. Ei tällä verotuksen kiristämislinjalla luoda työpaikkoja Suomeen.

Me voimme miettiä verotuksen painopisteitä ja koko ajan mietitään, mutta kokonaisveroasteen nostaminen ei ole se tie. Se nähtiin viime kaudella. Teidän politiikallanne tuhoutui työpaikkoja 100 000, (Eero Heinäluoma: Se oli kokoomuksen politiikkaa se!) kun otitte valtavasti velkaa ja kiristitte veroja. Ei ollut tulosta. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Taloutta tasapainotettiin enemmän kuin tällä kaudella!) Nyt velkaantuminen, julkinen velka vähenee hyvin merkittävästi. Te olette täysin väärässä siinä, kun te puhutte valtionvelasta. Kaikkialla katsellaan julkista velkaa, ja siihen pitää ottaa silloin kunnat muun muassa mukaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Sitten korostan sitä, että hallitusohjelma on kokonaisuus. Siinä on nämä toimenpiteet, mitä tekin vaaditte kyllä, mutta olette unohtaneet etupainotteiset leikkaus- ja säästötoimenpiteet. Hallitus on ne tehnyt. Enää ei tule uusia leikkauksia tämän syksyn jälkeen. Sitten siellä on työ- ja yrittäjyyspaketti, jossa kiky-sopimus on erittäin arvokas tänään. Hienoa, että kuulumme Rinteeltä, että sosialidemokraatit ovat sen takana. (Eero Heinäluoma: Se on vuoden vanha uutinen!) Siihen on sitten veroratkaisu kytkettynä. Tämä etenee. Sitten rakenneuudistukset, eläke, sote ja muut vastaavat etenevät (Puhemies koputtaa) ja näin. Parasta sosiaaliturvaa on työ, ja sitä hallitus luo. Se on aivan eri linja kuin teillä oli, mutta tämä on (Puhemies koputtaa) oikea linja nyt.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt vielä edustajat Kontula, Häkkänen ja Mikkonen, ja sen jälkeen sovittiin, että ministerille 2 minuutin puheenvuoro.

16.43 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Häkkänen, OECD arvioi reilun puolentoista vuoden takaisessa raportissaan tuloerojen syöneen Suomen talouskasvusta lähes 9 prosenttiyksikköä. On ihan naurettavaa väittää, ettei tällä olisi mitään työllisyysvaikutuksia. Kun tiedetään, että se tuloerojen kasvu oli pitkälti 90-luvun alussa tehtyjen poliittisten päätösten ja sitten sille pikkuisen vauhtia antaneiden myöhempien poliittisten päätösten seurauksena, niin kyllähän me tässä talossa voimme sentään jonkin verran vaikuttaa siihen, mikä on meidän kasvumme, mikä on meidän työllisyytemme. Tämä on ihan oleellinen osa mitä tahansa järkevästi perusteltavissa olevaa työlinjaa. Järjestö korostaa lisäksi, että tuloeroihin puuttuminen verotuksella ja tulonsiirroilla ei häiritse talouskasvua, mikäli toimet on hyvin suunniteltu ja toteutettu. Sillä tuskin on tarkoitettu nyt meillä käsillä olevia hallituksen valintoja. (Toimi Kankaanniemen välihuuto)

16.44 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Se, joka väittää, että Suomessa ei tuloeroihin puututtaisi, ei ihan välttämättä ole katsonut, miten meidän verotuksemme rakentuu. Meillä on erittäin kireä progressiivinen verotus, (Anna Kontula: Eduskunnan tietopalvelu on sen laskenut!) joka todellakin puuttuu tuloeroihin.

Tässä muutaman asian listasin, kun SDP täällä koko aika esittää, että missä ovat työllisyystoimet. Tässä SDP:n tässä ja nyt -hokemassa, jota on kuultu nyt vuoden ajan, on vähän samanlaiset ongelmat kuin Schröderin hallituksella aikanaan, että Schröder teki sinänsä oikeita toimenpiteitä mutta kenttäväki vaati, että niitten toimien pitää näkyä samana päivänä. Schröder sai kenkää. Näissä työllisyystoimissakin pitää malttaa myös vähän aikaa odottaa.

Muutamia toimenpiteitä, mitä on menossa: Velkaantumisen taittamiseksi muun muassa veronkorotuksia vältetään, mikä on isossa kuvassa tärkeä. Merkittäviä työ- ja eläketulon veronkevennyksiä tehdään, kilpailukyky sopimus lisää yritysten kilpailukykyä, kotitalousvähennys, liikenneinfraa edistetään, perusväylänpitoon tulee 600 miljoonaa, yrittäjävähenys, pienyrittäjiä helpottava maksuperusteinen alv, vientirahoituksen merkittävä kasvattaminen, yritystoiminnan sääntelyn purkaminen muun muassa kauppohenkilöiden vapauttamalla, liikennekaaren merkittävä paketti menee eteenpäin, yritysten sukupolvenvaihdoksia helpotetaan, metsälahjavähennyksellä lisätään puun käyttöä ja sitä kautta teollisuuden edellytyksiä toimia Suomessa, työttömyysturvan käyttöä starttirahana mahdollistetaan, koeaikoja pidennetään, määräaikaisten sopimusten tekemistä helpotetaan, takaisinottovelvollisuutta kevennetään ja monta muuta työllisyyttä lisäävää toimenpidettä,

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

jota en ehdi tässä 2 minuutissa edes sanomaan. Meillä on joukko työllisyyttä lisääviä toimenpiteitä. Tutustukaa niihin, niin käydään sen jälkeen keskustelua.

16.46 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Olisin vielä toistanut tämän kysymyksen liittyen tähän yrittäjävähennykseen, kun en saanut ministeriltä siihen vastausta. Elikkä kun me tiedämme, että näinä niukkoina aikoina rahaa on vähän, niin on tietysti äärimmäisen tärkeää, että se raha, mikä käytetään esimerkiksi erilaisiin vähennyksiin, kohdistuisi silloin fiksusti ja sillä saataisiin lisää niitä työpaikkoja. 128 miljoonaa euroa on siis tämä yrittäjävähennyksen suuruus, ja kysyin sitä, onko hallituksessa arvioitu, onko tämä nyt se tehokkain tapa siihen, että pieniin yrityksiin saadaan uusia työpaikkoja, vai olisiko ollut fiksumpaa kohdistaa se jollain toisella tavalla, esimerkiksi tämän ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen liittyvään määräaikaiseen vapautukseen näistä sotumaksuista tai niitten sotumaksujen prosentuaaliseen alennukseen jollain tavalla. Tähän olisin halunnut kuulla vastauksen: onko arvioitu, että tämä on nyt se kaikkein tehokkain tapa, varsinkin kun me olemme nyt kuulleet sen, miten se kohdistuu ennen kaikkea sinne kaikkein suurituloisimpiin yrittäjiin ja yrityksiin eikä niihin pienituloisimpiin yksinyrittäjiin, jotka ehkä haluaisivat palkata lisää työntekijöitä?

Sitten minä kyllä tästä eriarvoisuudesta sen haluan sanoa, että kyllä minusta on valitettavaa, jos todella — kun todellakin — nyt on näin, että ilmeisesti näissä hallituksen suurissa päätöksissä ei ole tehty vaikutusarvioita riittävästi. Tämä Gini-kerroinhan on kyllä semmoinen hyvin helppo ja kelpokäyttöinen tapa siihen. On erittäin valitettavaa, jos me tuloeroja kasvattamalla joudumme tilanteeseen, niin kuin nyt, kun näitä etuuksien indeksileikkauksia tehdään, että kaikista heikoimmassa asemassa olevien tilanne vaikeutuu entistään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, paikan päältä 2 minuuttia.

16.48 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Se on valitettava totuus, että silloin kun julkisesta taloudesta joudutaan leikkaamaan, niin leikataan kaikkein suurimmilta momenteilta, joista ne rahat saadaan kokoon, ja ne osuvat silloin palveluihin ja tulonsiirtoihin. Tämä on erittäin valitettavaa. Silloin ne, jotka eniten tulonsiirtoja ja palveluita käyttävät, kärsivät eniten. Siksi siis jälleen kerran — minä toistan itseäni varmaan täällä koko syksyn — taas työllisyys. Ei ole mitään muuta oikoreittiä siihen, että me välttäisimme leikkaukset ja supistukset meidän hyvinvointiyhteiskunnan keskeisiin elementteihin, jotka luovat tasa-arvoa, jotka luovat oikeudenmukaisuutta ja auttavat heikoimmassa asemassa olevia, eli palveluihin ja tulonsiirtoihin. Ja näistä vielä toivoisin, että päästäisiin tilanteeseen, jossa palvelut on se keskeinen ja tulonsiirtojen varassa mahdollisimman harva. Valitettavasti tällä hetkellä me olemme kaukana siitä tavoitteesta, mutta kaikki mahdollinen tehdään.

Edustaja Häkkänen käytti aivan erinomaisen puheenvuoron, mikä säästää aikaani, koska olin kirjannut sivun verran työllisyystoimia, jotka hallitus on jo päättänyt, ja lisää toimia on todellakin valmisteilla. Minä odotan tämän viikon loppuun työmarkkinajärjestöjen kanssa yhdessä mallia työttömyysturvan uudistamiseksi aktivoivampaan suuntaan. Siinä on hyvin oleellista se, mikä on annettu lähtökohdaksi, että niin sanotusti kepit ja porkkanat ovat tasapainossa. Työ on edennyt hyvässä hengessä. Ymmärtää hyvin, että se ei ole helppo työ, mutta näitä vaikeitakin asioita vain pitää tehdä.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Tähän yrittäjävähennykseen: Toki hallitus jo ohjelmaneuvotteluissaan kävi läpi luke-mattoman määrän erilaisia toimenpiteitä, ja se arvovalinta oli se, että kun me odotamme, että ne 110 000 työpaikkaa syntyvät pk-yrityksiin, niin silloin tämä yrittäjävähennys koet-tiin oikeaksi keinoksi. Ja kun lähtökohta on se, että se menestyvä yritys on jo sellainen yri-tys, jolla on, mitä vähentää, (Puhemies koputtaa) niin silloinhan se menestyvä yritys siitä hyötyy, mutta kyllä me lähdemme siitä, että se kannustaa myöskin silloin uusien ihmisten palkkaamiseen.

Sitten ihan lyhyesti, herra puhemies, totean vielä sen, että kun tässä nousivat esille (Pu-hemies koputtaa) nämä 90-luvun alun päätökset, niin kyllä silloin leikattiin ja leikattiin hy-vin paljon — kuten puhemieskin varmaan muistaa — mutta samaan aikaan (Puhemies ko-puttaa) tehtiin rohkeaa veropolitiikkaa, jolla saatiin aikaan kasvua.

16.51 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Ennen kuin ministeri Orpo lähtee, haluan tässä vielä todeta, että olimme viime kaudella hallituskumppaneita. Taloutta tasa-painotettiin hyödyntämällä verotusta sekä tehtiin leikkauksia. Tältä osin verotus oli yksi työkalu meidän talouden tasapainottamisessa. Nyt te olette jättäneet verotuksen käytännös-sä hyödyntämättä. Te olette kohdistaneet nämä säästöleikkaukset pelkästään pienitulois-ten ja sosiaaliturvan varassa olevien ihmisten leikkauksiin. Siltä osin voisi todeta, että ny-kyinen toimintamalli ei ole sillä tavalla oikeudenmukaisuuteen pyrkivää kuin viime kau-della. Vaikka silloinkin tehtiin vaikeita päätöksiä, kuitenkin verotusta hyödynnettiin huo-mattavasti enemmän, tai oikeastaan käytännössä kokonaan. (Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa!) Haluan vain tässä yhteydessä sanoa sen ministerille, ennen kuin hän poistuu.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä edustaja Lauslahdelle. Kun totesitte, että ostovoimaa vahvistetaan, niin tosiasia kuitenkin on, että pienituloisten ostovoima tulee heikkenemään tämän hallituskauden aikana 6 prosenttia. Siltä osin ostovoiman kehitys näitten ihmisten osalta ei ole sitä, mitä te annoitte kuvan puheenvuorossanne.

Puhuimme äsken työllisyydestä ja puhuimme pitkäaikaistyöttömistä ja kaikkein vai-keimmassa asemassa olevien ihmisten työllistämisestä. En lähde toistamaan niitä, mutta toivon, että luette eduskunnan pöytäkirjasta sen, mitä edellisessä puheenvuorossa tästä to-tesin, ja toivon, että voimme sitten jatkaa keskustelua tämän salin ulkopuolella.

Sitten edustaja Kankaanniemelle. Aivan oikein tässä tuli esille se, että meidän pitää pu-hua taloudesta myös kokonaisuutena ja pitää huomioida myös kuntatalous tässä. Mutta nyt valitettava tosiasia on myös se, että kun meillä on tänä iltana täällä vielä käsittelyssä perus-palveluidenkin valtionosuuksia, niin käytännössä hallitus kohdistaa myös talouden tasa-painottamista ja vastuuta asiakkaille muun muassa kuntapalveluiden asiakasmaksujen nousulla ja sitä kautta tasapainottaa kuntataloutta. (Puhemies koputtaa) Tältä osin tämä-kään osio ei mielestäni ole oikeudenmukainen.

16.53 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen sanoi viime kau-den päätöksistä paljon. Kyllä, viime kaudella tehtiin päätöksiä ja sopeutettiin taloutta 3 miljardilla, nostettiin veroja 3 miljardilla. Sinne tuli solidaarisuusvero, eläkeläisten raippa-vero, solidaarisuusveron laajentamista, pääomatuloverotuksen kiristystä, pääomatulovero-tuksen muuttamista progressiiviseksi, pääomatuloveron progression laajentamista ja niin edelleen ja niin edelleen. Tuliko talouskasvua? Ei tullut talouskasvua. Nyt koetamme eri työkaluilla — edustaja Häkkänen luutteli täällä hyvät työkalut — plus että nyt koetamme

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

mennä rohkeamman veropolitiikan suuntaan. Mielestäni tämä on nyt linja, mitä täytyy ko-
keilla tässä taloustilanteessa.

16.54 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mikkonen toi varsin tärkeän asian esille elikkä ensimmäisen työntekijän palkkaamisen ja sen problematiikan, miten sitä voitaisiin edistää. Tässä hallituksen normienpurkutyö ja myös kannustinloukkutyöryhmän työ hakee ratkaisuja siihen. Tällä hetkellä yrittäjät pelkäävät työllistää ihmistä, koska pelätään niitä vastuita, joita siitä aiheutuu, pelätään sitä byrokratiaa, pelätään sitä, onko tämä yrittämisen ala vielä sellainen, että pystyn varmasti työllistämään tämän ihmisen myös aikojen kuluttua. Sen takia on tärkeää, että haetaan ratkaisuja ensimmäisen työntekijän palkkaamisen mahdollistamiseen ja siihen problematiikkaan.

Nyt on tehty työsopimuslain uudistus. Siellä koeaikoja pidennetään, takaisinottovelvoitetta kevennetään, määräaikaisuuksia helpotetaan. Tietysti myös yrittäjävähennys ja maksuperusteinen alvi parantavat yritysten tilannetta, ja toivotaan, että sitä kautta ne parantavat myös edellytyksiä työntekijöiden palkkaamiseen.

16.55 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Vaikka ministeri Orpo jo lähti, niin kiinnitän huomiota hänen perusteluunsa siitä, että pitää leikata köyhiltä sen takia, että tulonsiirroista suurin osa menee nimenomaan pienituloisille ja siellä on, mistä leikata. Tämähän ei pidä paikkaansa. Meillä köyhin desiili saa tulonsiirroista 9,4 prosenttia, kun taas rikkain desiili saa 10 prosenttia. Eli rikkain kymmenesosa saa enemmän tulonsiirtoja kuin köyhin kymmenesosa. Loput 80,6 prosenttia sijoittuu sitten väliryhmille.

Jos tässä tilanteessa me emme löydä muuta keinoa kuin leikata toistuvasti, yhä uudestaan, aina niiltä pienituloisimmilta, niin kyllä se on silloin puhtaasti poliittinen valinta eikä mikään kysymys siitä, että ei vain ole mitään muuta paikkaa, mistä leikata.

16.56 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Olemme perustuslakivaliokunnassa välillä joutuneet pohtimaan juuri näitä taloudellisia leikkauksia ja sitä, missä menevät perustuslain asettamat reunat. Muistuttaisin, että eräissä asiantuntijakuulemisissa tuli esille myös tämä möinen perustuslaillinen reunaehto, joka on hyvä muistaa, elikkä meidän tulee hoitaa meidän taloutta ja velkataakkaa siten, että myös tulevilla sukupolvilla on näitä perusoikeuksia, kuten oikeus maksuttomaan perusopetukseen ja sosiaaliturvaan. Me emme saa syödä kaikkea juuri nyt, vaikka se meille ehkä helpompaa juuri nyt olisi.

Katselin tuossa Sitran tutkimusta viime vuodelta, 7.7.2015. Siinä todetaan, että 11 prosenttia tulonsaajista maksoi toissa vuonna 45 prosenttia Suomen veroista. Tuohon ryhmään ylsi 50 000 euron vuotuisilla bruttotuloilla, jotka tekevät kuukaudessa Sitran mukaan noin 2 700 euron bruttotulot. Tässä keskustelussakin meidän olisi aina hyvä miettiä, mitä me pidämme suurituloisina, kuka täällä verot maksaa. 2 700 ei ole minusta kauhean iso tulo, ja kuitenkin täytyy muistaa, että he — minä kutsun heitä keskituloisiksi — kantavat täällä suuren vastuun. Ja meidän pitää myös pitää huoli siitä, että he jaksavat siellä työn keskellä.

Sitten tätä kiky-sopimusta kun miettii, niin sehän on juuri palkansaajilta ojennus meidän työttömille. Kun he ovat olleet valmiita karsimaan omista eduistaan, muun muassa lomarahostaan, niin en oikein jaksa ymmärtää sitä, miksi he eivät saisi sitten myös sitä verohelpotusta, joka oli siinä porkkanana.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Jotenkin tuntuu, että meidän pitäisi myös vähän näitä käsitteitä käydä läpi, että mikä on suurituloinen. Tuolla saattaa joku ruudun takana miettiä, että maksan ihan älyttömästi veroja, kuntaverot siihen päälle, eikö mikään riitä.

16.58 Toimi Kankaanniemi ps: Puhemies! Edustaja Kiljunen otti esille kuntatalouden. Me tänään jo kuuntelimme valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostossa kuntatalouden tilanteesta budjetissa, ja asiantuntija ministeriöstä kertoi, että kuntatalous tämän budjettikirjan lukujen valossa vahvistuu ensi vuonna 39 miljoonaa euroa. Kuntaliitto on laskenut ja saanut tuloksena aivan saman. Ja tämä on historiallista. Viime vaalikaudella kuntien valtionosuuksia leikattiin kumulatiivisesti arviolta 5 miljardia, ehkä enemmänkin, ja kunnat velkaantuivat, koko kuntasektori velkaantui 7 miljardia euroa — viime vaalikaudella. Mitä se merkitsi? Se merkitsi sitä, että kunnat nostivat lähes kautta linjan kuntaveroa. Se on tasavero, eli pienituloiset, joita te puolustatte, maksavat kuntaveroa enemmän. On siellä tietysti se pieni vähennys, mutta se ei ole kuitenkaan progressiivinen. Ja sen lisäksi, että verotus nousi, maksut nousivat, yt-neuvotteluja käytiin lukuisissa kunnissa, irtisanomisia oli, palvelut heikkenivät. Nyt ei vastaavia lukuja ole. Esimerkiksi asiantuntija totesi, että yhtään kuntaa ei ole ensi vuonna menossa selvitysmenettelyyn. Eli kuntatalous vahvistuu ja luottamus on siltä osin positiivinen. Verrattuna viime kauteen tilanne on täysin eri, ja se on erittäin tärkeä asia palvelujen tarvitsijan kannalta ja pienituloisten kannalta, koska näin eivät sitten verot nouse.

Arvoisa puhemies! Tähän verokysymykseen vielä yritysvähennyksen osalta totean, että viime vaalikaudella, kun te sosialidemokraattien johdolla annoitte osakeyhtiöille yhteisöveroalennuksen, joka oli ehkä 800 miljoonan luokkaa vuosittain, se meni kaikille osakeyhtiöille, joilla on verotettavaa tuloa yhtiönä. Myös esimerkiksi osakeyhtiömuotoiset asianajotoimistot, suunnittelutoimistot — ja myös osa apteekeista, (Puhemies koputtaa) jotka toimivat osittain osakeyhtiöinä — saivat sen hyödyn. (Puhemies koputtaa) Mutta pienyritykset, jotka eivät ole osakeyhtiömuodossa, eivät sitä saaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt pyytäisin edustajaa pönttöön jatkamaan.

Nyt se tehdään tasapuolisuuden nimissä, ja sille on hyvät perusteet tältä osin, ja se vahvistaa (Puhemies koputtaa) työllisyyttä.

17.01 Anna Kontula vas: Edustaja Merelle ja niille muille edustajille, jotka aikaisemmin tässä keskustelun kuluessa ovat vedonneet tähän 11 prosenttiin: Tilastoja lukiessa on hirveän tärkeää, että tietää, mitä tilastoja lukee. Esimerkiksi tätä kaikkein hyvätuloisimpien verorasitusta koskevaa tilastoa lukiessa on hyvä muistaa, että ansiotuloverotus on yleensä ottaen valtion budjetissa verraten pieni veroerä, ja jos me katsomme eri tuloluokkien kokonaisveroastetta, niin kuva muuttuu aivan erilaiseksi. Sen takia on tarkoitushakuista puhua pelkästään ansiotuloverotuksesta. Usein myös unohdetaan, että kaikkein rikkaimpien varallisuudesta merkittävä osa tulee perimisestä eli ei ole peräisin omasta työstä. Tästä muun muassa Esko Seppänen kirjoittaa aika perusteellisesti.

Unohdetaan myös, että rikkaimpien osalta verotus on regressiivistä. Kun me katsomme sitä kaikkein ylintä tuloluokkaa, niin se maksaa veroja pikkasen vähemmän kuin se seuraavaksi ylin tuloluokka eli käppyrä kääntyykin alaspäin siellä ylhäällä. Sitten unohdetaan se,

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

että suurin osa näistä hyvätuloisimmista ihmisistä elää elämänsä muissa vaiheissa jossakin muussa tuloluokassa. Meidän järjestelmämme toimii niin, että silloin kun sinä olet työikäinen ja töissä, sinä maksat veroja enemmän, silloin kun sinä olet nuori ja opiskelet tai olet vanha ja eläkkeellä, niin silloin sinä olet saamapuolella ja yleensä myös niissä alemmissa tulodesiileissä. Meidän järjestelmässämme suurin osa tulonsiirroista tapahtuu elämänkaaren aikana, ei ihmisryhmiltä toisille, ja tämän takia pelkästään yhden vuoden tarkastelu siitä, kuka maksaa ja kuka saa, on harhaanjohtava.

Ennen kaikkea on hyvä pohtia, olemmeko ihan oikeasti me kaikki, jotka kuulumme tähän rikkaimpaan tulokymmenyksen, todella ihan hirveässä köyhyysloukussa.

17.03 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! Hallitus on valinnut täsmätoimien linjan, täsmätoimia työn lisäämiseksi. (Anna Kontulan välihuuto) Se on lyhykäisyydessään työttömän etu.

Edustaja Kiljuselle: Otin esille hallituksen esityksen 135. Hallituksen esitys, joka meillä on nyt käsillä, keventää verotusta, mikä tarkoittaa sitä, että se lisää samalla myöskin meidän veronmaksajien ostovoimaa. 30 miljoonaa tullaan erikseen kohdentamaan täsmätoimin niille väestöryhmille, joihin tällä hallituksen esityksellä ei voida vaikuttaa, juuri niille vähempituloisille henkilöille. Lisäksi nostan esille näistä pienituloisista ryhmistä erityisesti meidän yksinhuoltajaperheemme, joiden kohdalla tulee myöskin toinen vastaantulo. Varhaiskasvatusmaksujen osalta tulee olemaan vähennystä näiden pienituloisten yksinhuoltajien näkökulmasta lähes 700 euroa. Se on erittäin merkittävä summa pienituloisen lapsiperheen taloudessa.

17.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä se tosiasia nyt kuitenkin kaiken tämän keskustelun jälkeen on se, että ei tästä veroprofiilista, mikä on nimenomaan hallituksen kokonaisveroratkaisu, oikein löydä sellaista elementtiä, että se jollain tavalla olisi reilu siinä suhteessa, että se hyödyttäisi erityisesti pieni- ja keskituloisia, vaan on täälläkin myönnetty tosiasia: tasasuuri prosenttiyksikkö kaikille tarkoittaa juuri sitä, että se hyvätuloinen johtaja saa anteliaasti veronkevennyksen ja se pienituloisempi laitosapulainen, kokki tai autonkuljettaja saa sitten kovin niukasti. Tämä on se tosiasia, ja tämä on hallituksen valitsema veroprofiili, ja kuten sanottu, se ei ole ollenkaan ihme, että kokoomus tätä veropolitiikkaa tukee, mutta se on ollut kyllä pienen pieni ihme ja ehkä yllätyskin, että entistä suuremmin äänenpainoin perussuomalaiset täällä esimerkiksi puolustavat tätä. Mitäköhän te nyt ajattelette, että se tavallinen kansalainen tai eläkkeensaaja siellä vaikka Hervannan Siwalla ajattelee siitä, että ennen vaaleja kovasti luvattiin pitää köyhän kansan puolta ja sitten tulokset ovat täysin päinvastaisia, eläkkeensaajilla ostovoima laskee valtaosalla ja kaiken kaikkiaan esimerkiksi työttömyysturvaa leikataan? Se on surullista mutta totta. Tässä me menemme. (Teuvo Hakkaraisen välihuuto)

Sitten kun vielä katsomme tätä kuuluisaa apteekkarivähennystä, täällä siitä jo Timo Harakka esimerkiksi käytti erinomaisen puheenvuoron ja vähän avasi sitä kuvaa, meillä on tästäkin nämä tietopalvelun laskelmat, jotka osoittavat sen, että tämäkin suosii eniten ylempien tuloluokkien ihmisiä, ja kuten sanottu, niin suuri osa, valtaosa, tästä kevennyksestä menee niille ylimmille tulotasoilta. Näin se menee. Profiili olisi voinut olla toisen näköinenkin tässä. Onko työllistäviä vaikutuksia tästä edes? Lainsäädännön arviointineuvosto toteaa, (Puhemies koputtaa) että ei välttämättä lisää kilpailukykyä, ja tässä me menem-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

me. Ei myönteisiä työllisyysvaikutuksia näillä ratkaisulla eikä oikeudenmukaisuuselementtiä, mitä (Puhemies koputtaa) tänä päivänä...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Viitanen, valitkaa, puhutko sieltä vai täältä.

...vaadittaisiin mitä suurimmassa määrin.

17.07 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Haluaisin edustaja Kontulalle sanoa, että en mitenkään tarkoitushakuisesti yhtään mitään valinnut. Otin tämän Sitran tutkimuksen tässä, se osui käsiini, ja täällä todetaan, että puhutaan suorista veroista, miten tämä on laskettu, ja siinä on todettu, että näihin veroihin on laskettu pääomatulovero, kunnallisvero ja sairausvakuutusmaksut. En ole tätä laatinut, niin että en osaa sanoa sitten. Minusta Sitralla on ollut aika hyviä, puolueettomia tilastoja. Ei ollut lainkaan tarkoitus, halusin muistuttaa kuitenkin, että myös tällaisella ihmisryhmällä, joka noin 50 000 tienaa vuodessa — ja 2 700 euroa on tämän tilaston mukaan keskimääräinen bruttotulo — on välillä oikeus saada veronalennuksia nimenomaan tämän kiky-sopimuksen johdosta.

Pia Viitanen puhui tavallisista kansalaisista. Minusta hän on aivan tavallinen kansalainen. En voi ymmärtää, mitä hän ajattelee. Hän ajattelee, että kiva, että vuosienkin jälkeen minäkin saan joskus veronalennuksen, teen valtavasti töitä, olen sitoutunut tekemään pidempää työpäivää. Työkaverini valtionhallinnosta ovat kertoneet minulle, kuinka he ovat olleet mukana tässä, vaikka valtion ja kunnan virkamiehiltä otetaan kahteen kertaan. Heiltä menee lomarahoja ja sitten näitä maksuja vielä, niin että he ovat eriarvoisessa asemassa. Kyllä he ovat ansainneet myös pienen veronkevennyksen.

Muistan niin monta vuotta, kun olen katsonut teidänkin touhujanne hallituksessa. Aina vain veronkorotus, veronkorotus, veronkorotus. Silläkö te meinaatte, että tätä maata ratkaistaan lopullisesti? Erikseen ovat panostukset pienituloisiin, mutta pitää muistaa, että minä en kovin monta tulonsiirtoa ainakaan näistä tavallisista tulonsiirroista tiedä, joita tulee keskituloisille, muuta kuin lapsilisät. (Pia Viitanen välihuuto) Siitä asunnon korkovähennyksestä, sitä on pienennetty. Ehdotatteko te sitten esimerkiksi vasemmistossa niin, että otetaan lapsilisät pois? (Puhemies koputtaa) Mitä sieltä voi leikata, kun ei sinne juuri muuta tule? Minä ihmettelen, mitä ihmeen tulosiirtoja sinne niin hirveästi tavalliselle ihmiselle on? (Anna Kontulan välihuuto) Kun suurimmalla osalla ei ole mitään pääomatulojakaan, niin mitä ihmeen (Puhemies koputtaa) tukia he saavat? (Hälinää)

17.09 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa herra puhemies! Tarkastelun rajaaminen pelkästään nyt tehtyihin päätöksiin on mielestäni epähistoriallista ja eräällä lailla epärehellistä, koska sellainen jättää huomiotta kaikki voimassa olevat ja aikaisemmin tehdyt ratkaisut, jotka vaikuttavat tässä hetkessä ja myös tulevaisuudessa, ellei muuta erikseen päätetä.

Suomessa on yksi Euroopan ja samalla koko maailman tasaisimmista tulonjaoista. Euroopan laajuudessa vertailussa Suomen tulonjako on seitsemänneksi tasaisin ja EU-maista viidenneksi tasaisin. Suomalaisten köyhyys- ja syrjäytymisriski on Euroopan viidenneksi ja EU-maiden kolmanneksi alhaisin.

Eri yhteyksissä esillä on ollut vertailuja siitä, miten paljon missäkin tuloluokissa olevat ovat maksaneet välittömiä veroja. Näihin liittyen on sinänsä aiheellisesti huomautettu, että myös välilliset verot olisi otettava huomioon, koska ne ovat regressiivisiä eli kohdistuvat

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

pienituloisiin suhteessa enemmän kuin suurituloisiin, ja että esimerkiksi arvonlisävero on valtion tulonlähteenä nykyään jo merkittävämpi kuin ansiotulovero. Tämä on totta, mutta yhtä totta on myös se, että koska suurituloiset kuluttavat enemmän kuin pienituloiset, he myös maksavat absoluuttisina summina tarkastellen huomattavasti enemmän välillisiä veroja kuin pienituloiset. Suurituloiset myös ostavat kalliimpia vastaavia hyödykkeitä kuin pienituloiset, mikä lisää heidän maksamiensa välillisten verojen osuutta.

Ehkä tärkein näkökulma, arvoisa puhemies, on, että nykyisen hallituksen päättämien vero- ja etuusmuutoksien tavoitteena on lisätä suomalaisen työn kilpailukykyä suhteessa kilpailijamaihin, toisin sanoen saada lisää työtä suomalaisille ja lisää suomalaisia töihin. Tämä hyödyttää eniten niitä, joiden työ on eniten menettänyt kilpailukykyään 2000-luvun epäedullisten tuottavuus- ja kustannuskehitysten takia, eli pieni- ja keskituloisia. Samaan tähtäävät hallituksen työlinjan uudistukset. Kun työmarkkinat eivät toimi riittävän joustavalla ja tehokkaalla tavalla, usein ainoaksi sopeutettavissa olevaksi kustannuselementiksi jää työvoiman määrä. Näihin haasteisiin vastaaminen on vaikeaa tai mahdotonta, ellei myös vero- ja etuusmuutoksien seurauksena työssä käyvien suhteellinen hyöty kasva verrattuna työssä käymättömään. Myös ylempien tuloluokkien tuloverotuksen keventäminen on perusteltua. Suomi sakottaa korkeamman tuottavuuden työtä huomattavasti ankarammin kuin esimerkiksi Ruotsi.

Arvoisa puhemies! Kireä progressio vie tehokkaasti kannustimet elintason kohentamiselta omalla ahkeruudella, itsensä kehittämällä ja vaativimpiin tehtäviin hakeutumisella.

17.12 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minä nyt vielä kerran, lähinnä tuohon sitä edelliseen puheenvuoroon, haluaisin kommentoida, että kyllä se nyt vaan surullista on, että silloin, kun rahaa on niukalti ja sanotaan, että meidän täytyy todella kaikkien elää niukasti, tinkiä omasta, niin kyllä se on tavatonta, se on silloin tavatonta, että meillä riittää veronkevennysvaraa, yllättäen, kaikkein suurituloisimmille: metsälahjavähennyksiä, suurituloisimmille suunnattuja apteekkarivähennyksiä, kaikkea tätä. Kyllä se on silloin tavatonta, miljoonaperintöjen verotusta on varaa keventää, ja mitä te sanotte sille työttömälle: te sanotte, että meillä ei ole rahaa, nyt leikataan työttömyysturvaa. Tässä pitäisi sanoa kyllä, että voi aikoja, voi tapoja, niin kuin täällä joskus on todettu, aivan aiheellisesti.

Ja puhemies, kyllä se niin on, että tätä kirjaa [Puhuja näytti budjettikirjaa.] tutkin silläkin silmällä, että kun esimerkiksi puheenjohtaja Soini lupasi ennen vaaleja, että kaikkien alle 1 000 euron tulojen pitää olla verovapaita, niin ei niitä esityksiä kyllä täältä kirjasta nyt löydy, vaikka suurennuslasilla etsisi. Sen sijaan löytyy leikkauksia työttömille, lapsiperheille, opiskelijoille, kansaneläkeindeksistä säästetään, kaikesta tästä. Kyllä aivan päinvastoin nyt menevät nämä puheet ja teot, ja siitä kannan huolta.

17.13 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Vastaan edustaja Merelle. Kyllä minä rehellisesti sanon, minusta on oikein mukava saada veronalennuksia ja keksin niille rahoille varmasti käyttöä. Mutta kun se tapahtuu samaan aikaan, kun leikataan monilta minun sellaisilta tutuilta, jotka elävät lähellä sitä toimeentulotuen minimirajaa, niin minä en vaan kehtaa. Minusta se tässä tilanteessa on kohtuutonta, kun kuitenkin me kaikki tässä salissa kuulomme siihen rikkaimpaan, hyvätuloisimpaan kymmenykseen.

Tämä hyvätuloisin kymmenys saa 10 prosenttia tulonsiirroista. Niistä osa koostuu vanhuuseläkkeistä, mutta ilman sitäkin luku on 5,6 prosenttia, mikä on minusta aika kova lu-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

ku, kun ottaa huomioon, että kysymys on kaikkein rikkaimmista, mitä valtakunnasta löytyy.

Samaan aikaan tämä sama porukka käyttää kaikkein eniten koulutuspalveluja, mutta myös hyötyy saamastaan koulutuksesta enemmän. Meillä on tutkimusta siitä, että samanlaisella tutkinnolla, samanlaisilla arvosanoilla rikkaan perheen lapsi saa huomattavasti hyvätuloisemman työuran kuin köyhästä perheestä tuleva lapsi.

Edelleen me tiedämme tutkimustiedon pohjalta, että tämä sama porukka on etuoikeutettu myös meidän terveysjärjestelmässämme. Jokainen eduskunnan työterveyshuoltoa käyttävä tietää, kuinka hyvällä mallilla ne asiat ovat, mutta tästä on myös OECD-maiden vertailu, jonka mukaan Suomen terveysjärjestelmä on kansainvälisessä vertailussa ihan siellä jumbosijoilla yhdessä USAn ja Viron kanssa. (Sinuhe Wallinheimon välihuuto)

Tässä tilanteessa etujen kahminen meille tuntuu vaan kohtuuttomalta, katsoo sitä minkä tahansa aatesuunnan oikeudenmukaisuusarvioiden mukaan.

17.15 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Me olemme nyt jo tähän mennessä tämän hallituksen toimesta lähestyneet sitä 1 000 euron verovapaata tuloa. Yle-vero poistettiin tämän vuoden alusta noin 300 000 kaikkein pienituloisimmalta. Se oli askel siihen suuntaan, ja työtulovähennyksen kautta tuli toinen askel (Pia Viitasen välihuuto) ja edelleen tulee, ja lupaus tietysti pyritään täyttämään tämän vaalikauden aikana. Toivomme, että siihen pienituloisten verotuksen keventämiseen myös sosialidemokraatit osallistuisivat tai suhtautuisivat positiivisesti. Te viime kaudella ette kulkeneet tähän suuntaan, vaan me lähdimme siitä, mihin te olitte jättäneet. Me kiristimme hyvätuloisten verotusta tämän vuoden alusta ja kevensimme pienituloisten verotusta. Se on muun muassa Veronmaksajain Keskusliiton laskelman mukaan tosiasia, siitä ette pääse mihinkään.

Herra puhemies! Kaivoin tässä esille, eikä se nyt vaikeata ollut, puheenjohtaja, valtiovarainministeri Antti Rinteen tiedotustilaisuuden uutisoinnin 20.3.2015 eli kuukausi ennen vaaleja. SDP lupasi silloin, että se hoitaa 3 miljardin leikkaukset leikkaamalla menoja 2 miljardia ja kiristämällä veroja miljardilla. Sitten kun hän jakoi niitä, mistä leikataan, niin Rinteen 800 miljoonan säästö tulisi valtionosuuksista kunnille. Lisäksi todettiin, että Rinteen mukaan veroastetta voidaan nostaa puoli prosenttia. Ja sitten tietysti tämä velkakysymys, kun te listasitte: kun ette kuitenkaan halua toteuttaa nyt näitä toimenpiteitä, niin se johtaa siihen, että velkaantuminen (Puhemies koputtaa) teidän mallillanne kasvaisi.

Hallitus ei siirrä tuleville sukupolville vastuuta, ei veroilla tuhoa taloutta eikä kaada vastuuta tuleville sukupolville velkaantumalla.

17.18 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! En haluaisi jatkaa tätä jankutusta, mutta kun edustaja Kontula nyt kuitenkin ei ehkä kuunnellut, mitä minä puhuin. Hänhän on hyvin perillä tilastoista — ja arvostan hänen osaamistaan — mutta toivon, että hän malttaa kuunnella, mitä minä sanon. Minä en sanonut, että haluan kahmia itselleni jotain etuja, en väheksynyt pienituloisia. Kerroin tästä Sitran tilastosta ja sieltä tulleista luvuista ja keskipalkoista, kun te aikaisemmassa puheenvuorossanne totesitte, että minä tarkoitushakuisesti jotain etsin. Minä vain kerroin, mitä minä löydän ja mitä sieltä tulee. Puhuin sellaisesta ryhmästä — minun työkavereistani valtion virastoissa — jotka ovat toimistosiihteereitä, tarkastajia, hyvin keskituloisia ja pienituloisiakin ihmisiä, ja he ovat minulle sanoneet, että he maksavat nyt aika ison osuuden tässä kiky-sopimuksessa ja ovat iloisia siitä, että saavat pienen veronkevennyksen vuosien jälkeen. Tästä puheenvuorosta en voi ymmärtää, missä

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

kohti väheksyn sitä, että jollain ihmisellä on vaikeaa tai kahmin itselleni etuja. Enhän minä itsestäni puhunut lainkaan.

17.19 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi toi esiin hyvän näkökulman tähän, sosialidemokraattien niin sanotun vaihtoehdon asiaan. Muistan viime hallituskaudella, kun olin kaupunginvaltuustossa, ja pidin puheenvuoron, jossa syytin hallitusta 5 miljardin kulujen lisäyksestä tai valtionosuuksien viemisestä kunnille. Tällä kaudella en ole sellaisia puheenvuoroja joutunut pitämään vaan olen päinvastoin päässyt kiittämään hallitusta siitä, kun kunnille annetaan valinnanvara ja mahdollisuuksia palveluidensa järjestämiseen. Onko tämä nyt todella se sosialidemokraattien ja vasemmiston vaihtoehto, että leikataan kuntien valtionosuuksia ja pakotetaan kunnat leikkaamaan palveluitaan ja/tai nostamaan veroprosenttejaan entisestäänkin kestävämmältä tasolta? Ne ovat tasaveroja, ne ovat pois kaikkein pienituloisimmilta, paljon enemmän kuin valtionvero.

17.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kyllä se vaan niin on, että SDP:n vaihtoehto ei missään nimessä esimerkiksi leikkaisi sellaisia kunnallisia palveluja, mitä mielestäni hallitus hyvin julmasti nyt suunnittelee, kuten esimerkiksi vanhustenpalveluiden hoitajamitoitusta. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) Siitä tulevat kyllä todella monet ihmiset kantamaan huolta. Ja tällaiset arvovalinnat ovat mielestäni vääriä ja niitä ei pitäisi tehdä. Ja juuri siksi olemme kysyneet tämän verolinjan oikeudenmukaisuuden perään, kun täällä on paljon hyväosaisia suosivia veronkevennyksiä ja kun katsomme ihan tätä ostovoimaprofiilia, niin niillä ihmisillä, jotka tienaa yli seitsemän tonnia kuussa, ostovoima paranee entisestään. Ja tämän perään me olemme kyselleet, näiden arvovalintojen perään. SDP:n vaihtoehdossa pieni- ja keskituloiset maksaisivat vähemmän veroa kuin hallituksen vaihtoehdossa ja suurituloiset hieman enemmän, koska voisimme sillä tavalla olla solidaarisia. Velkaa ottaisimme vähemmän. Ja kyllä minä haluan nähdä, arvoisa puhemies, myös sen ratkaisun, mitä tässä hallituksen uudessa esityksessä kuntien osalta meille vielä realisoituu. SDP lähtee siitä, että kunnalliset palvelut tulee turvata. Ja samoin ei ole viisasta kaikkein pienituloisimpien ihmisten ostovoimaa leikata, koska se myös on työllisyyden kannalta tuhoisaa, puhumattakaan siitä, että se on epäreilua.

17.21 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Olen pahoillani, edustaja Meri, jos ymmärsin väärin, mistä kohderyhmästä puhuitte. Oletin teidän puhuvan edelleen tästä 11 prosentista, josta aikaisemmin keskustelimme silloin, kun perustelite veronalennuksia. Mutta jos kysymys olikin toimistosihteerien veroalennuksista, niin en usko, että minulla sen paremmin kuin vasemmistoliitollakaan on kauheasti kritisointavaa tämän ryhmän veronalennuksissa. Henkilökohtaisesti pitäisin kiireellisimpänä verouudistuksena pääomatuloerotuksen saattamista progression piiriin, jolloinka nimenomaan se toimistosihteerien tuloluokan verorasitus pääomatuloissa pienenesi merkittävästi nykyisestä.

17.22 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Haluan itsekkin nyt näistä kunnallisista palveluista vielä sen verran todeta, että on ehdottoman tärkeätä, että kunnalliset palvelut turvataan kaikissa olosuhteissa. Kyse on ihmisistä ja ihmisten arjesta ja niistä lähipalveluista, jotka tuotetaan kunnissa. Sen takia, kun me puhumme kuntien taloudesta ja että kunnilla menee hyvin, niin käytännössä siellä taustalla tulee muistaa, että kun siellä tehdään päätöksiä, niin ne päätökset koskettavat ennen kaikkea kuntalaisia ihmisiä, lapsia, aikuisia

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sia, työttömiä ja sairaita. Tästä syystä kannan erittäin suurta huolta siitä yleisestä linjasta, jota toteutetaan hallituksen johdolla, eli siitä, että vastuuta siirretään muun muassa kuntapalveluista niin omaishoitajille, omaisille, läheisille kuin myös ihmisille itselleen. Tässä yhtenä osa-alueena ovat myös asiakasmaksujen korotukset, jotka liittyvät tähän kokonaisuuteen.

Nyt suurena huolena on se, että kun eri puolilla Suomea ei ole toteutettu hallituksen tahtoa, muun muassa näitten asiakasmaksukorotusten nostamista 30 prosenttia, vaan on tehty esimerkiksi vain tarvittavat indeksitarkistukset, niin tähän ei hallitukselle riitä, vaan hallitus lähtee toteuttamaan lainsäädäntöä, jolla se pakottaa kunnat ja sairaanhoitopiirit näihin asiakasmaksukorotuksiin ja perustelee sitä sillä, että kuntalaiset ovat nyt eriarvoisessa asemassa tämän hallituksen päätöksen takia. Joissakin kunnissa, kuten Etelä-Karjalassa, asiakasmaksuja ei nostettu 30 prosenttia, vaan toteutettiin pelkät indeksitarkistukset, mutta sitten on kuntia, joissa toteutettiin 30 prosentin korotukset, ja siltä osin kuntatalous ja ihmiset siltä osin kyllä on tämän hallituksen toimesta asetettu hyvin eriarvoiseen asemaan.

17.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nythän hallitus on tehnyt jo näitä toimia esimerkiksi suuren pääomaveron progression korottamiseksi jo tällä kaudella, ja lisääkin voi olla tulossa. Mutta tuohon, mistä edustaja Viitanen antoi väärää todistusta hallituksen toimista liittyen esimerkiksi hoitajamitoitukseen, tai mistä aiemmin sosialidemokraatit ovat syyttäneet päivähoitoasioista hallitusta, tai asiakasmaksuasioista: nämähän ovat kaikki täysin vääriä syytöksiä siinä mielessä, että eihän hallitus näitä asioita ole kunnille pakottanut, vaan päinvastoin antanut mahdollisuuden hoitaa ne asiat kunnassa fiksummin ja paremmin laajemmalla vapaudella, jos kunnat siihen pystyvät, ja jos siellä löytyy sellainen tahto toteuttaa ne asiat. Elikkä ei ole viety rahoja eikä luotu lisää velvoitteita, vaan annettu lisää vapauksia. Esimerkiksi Lappeenrannassa kävi näin, että sosialidemokraatit vastustivat päivähoiton subjektiivisuuden viemistä ja ryhmien koon muuttamista, mutta sitten ei kuitenkaan ollut esittää rahoja sen asian toteuttamiseen, kun budjettia käsiteltiin. Elikkä on helppo vaatia silloin, kun ei tarvitse kertoa, mistä otetaan rahat, otetaanko ne veroista ja veronmaksajan rahapussista.

17.25 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! En ole varma, kuulinko äsken uutisen. En ole varma, kuulinko äsken uutisen. Tietenkin on hyvä, jos on niin, että hallitus ei aiokaan laskea hoitajamitoitusta 0,4:ään. Hyvä niin, jos ei hallitus näin aio, mutta tosiasiaa hallitus ainakin tähän asti on kertonut tekevänsä niin, ja tästä asiasta tullaan varmasti tänäänkin keskustelemaan jatkossa tässä salissa. Jos rahat viedään pois ja 0,4 asetetaan normiksi, niin sitähän se tarkoittaa.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtoja on aina. Perussuomalaiset voisivat nyt palauttaa mieleensä viime kaudella vaatimansa Wahlroos-veron. Varmasti sama asia kuin tämä robinhood-vero, mitä keskusta viime kaudella vaati. Se oli meille pettymys, kuten tiedetään, että sieltä metsästä ei sitten marssinutkaan Robin Hood vaan päinvastoin Nottinghamin seriffi, ja näin tässä nyt sitten kuitenkin kävi.

Viime kaudellahan nostettiin solidaarisuusveroa, pääomaveroa nostettiin, ja sillä tavalla tehtiin myös tätä veropuolen sopeutusta. Tässä meidän vaihtoehdossamme veroaste ei nouse, me vain tekisimme nämä veroratkaisut toisella tavalla, hieman oikeudenmukaisemmin. (Leena Meri: Solidaarisuusvero nousee!) Omistava luokka voisi osallistua hieman enem-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

män, ja myös tämänkaltaisia elementtejä on mukana. Minä toivon, että luette ensin tämän meidän vaihtoehtobudjettimme ja sitten 9.11. jatketaan tätä keskustelua.

Mutta nyt on kysymys hallituksen päätöksistä, hallituksen linjanvalinnoista, joista te kaikki hallituspuolueet kannatte vastuuta, ja sitä vastuuta te ette pääse pakoon sillä, (Leena Meri: Ei me yritetä päästä pakoon!) että te sätitte muita ja teette tällaisia puheenvuoroja. Voimme me täällä jatkaa vaikka huomiseen tätä keskustelua. Jos me sillä pystyisimme muuttamaan maailmaa tai perumaan teidän hulluja päätöksiänne, mielellään jatkaisimme tätä keskustelua. Jotakin edistystähän täältä oppositiosta käsin olemme saaneet aikaiseksi, ja muutamia hulluimpia päätöksiä hallitus on onneksi perunut, ja kiitos siitä, mutta tässä on vielä paljon korjattavaa, ja siksi teemme kaikkemme, jotta korjausliike syntyisi.

17.27 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Oli pakko tarttua nyt tähän edustaja Mäkelän sanomaan viestiin.

Tosiasia on, että hallitus linjaa valtakunnan linjaukset siitä, miten esimerkiksi ihmisten hyvinvointipalvelut turvataan tässä valtakunnassa. Ja jos hallitus esimerkiksi esittää 30 prosentin asiakasmaksukorotusmahdollisuuden kunnille, niin kyllä hallitus silloin tietoisesti ottaa sen riskin ja sen linjauksen, että se mahdollistaa, että Etelä-Karjalassa asiakasmaksu samasta palvelusta on erilainen kuin esimerkiksi Päijät-Hämeessä tai Rovaniemellä. Ja siltä osin, jos hallitus sitten toteaa sen — kun hallituksen tahtoa ei noudateta — että tämä eriarvoisuus kasvaa, niin hallitus tekeekin uudenlaisen linjauksen, päätöksen, että se pakottaa eri puolilla Suomea näitä asiakasmaksuja nostettavan, jonka seurauksena sitten voidaan sanoa, että eriarvoisuus ei samassa mittapuussa kasva, mutta joka tapauksessa ihmisten hyvinvointi ja mahdollisuus saada palveluita — se eriarvoisuus tulee kasvamaan.

Tämän lisäksi linjauksena on tämän henkilöstömitoituksen alentaminen, joka käytännössä tarkoittaa sitä, että asiantuntijat ovat osoittaneet jo nyt, että se on käytännössä mahdotonta, jos ihmisten perusturva perustuslain mukaisesti toteutetaan. Ja siltä osin on moniammatillisen geriatrisen ammatillisen osaamisen heikennyksiä ja vastuuhenkilöitä poistetaan, ja edustaja Mäkelä sanoo, että tällä tuodaan joustavuutta kunnille, että kunnilla on mahdollisuus heikentää ihmisten peruspalveluita. Minun täytyy sanoa, että tämä on kyllä aika hämmästyttävää politiikkaa.

17.29 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen, varallisuusvero poistettiin, taitettu indeksi otettiin käyttöön. Edustaja Kankaanniemi esitti pitkän stoorin siitä, mitä sosialidemokraatit ovat tehneet aikaisemmin. (Pia Viitasen välihuuto) Ja se ei todellakaan ole koitunut vähempiosaiten ja köyhien ihmisten hyväksi.

Hallituksen ja perussuomalaisten tarkoitus on pelastaa hyvinvointivaltio. Sen rippeet ovat enää jäljellä, ja nyt pitää pelastaa edellisten hallitusten jäljiltä, joissa SDP:n kädenjälki on näkynyt, ja kovin suurta kiitettävää arvosanaa ei voi teille antaa.

Mutta eikös meidän kaikkien tavoite kuitenkin ole, että se työllisyys on hyvä Suomessa ja sen perusteella rakennamme hyvinvointivaltion, niin että hyvinvointivaltio pelaa, niin että muistamme ja pystymme auttamaan vähempiosaisia ja kaikkia ihmisiä ja että meillä on hyvin kaikki asiat? Se lähtee työllisyyden parantamisesta.

Ja myös tämä hoitajamitoitus. Kun on vaativa osasto, niin varmaan siitä pidetään huolta, että siellä ei hoitajamitoitus vähene. Täytyy katsoa, missä ovat ne vaativat potilaat, sieltä ei voi todellakaan vähentää henkilökuntaa.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

17.30 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Täytyy itsekkin puolustaa edustaja Kiljun näkemystä tähän edustaja Mäkelän puheenvuoroon näistä kunnille annetuista vapauksista liittyen henkilöstömitoitukseen tai asiakasmaksujen korotuksiin: Tämä tarkoittaa sitä, että valtio leikkaa kuntien rahoitusta tältä osin ja sillä kohdin ohjaa kuntia vähentämään tätä. Itse en näe, että se kovin mahdollistaa, jos rahoitusta leikataan, näiden toteutumisen, vaan se on selvä arvovalinta hallitukselta, että näistä asioista leikataan, ja kunnat ovat pakotettuja toimimaan tämän asian johdosta. Ja tämän haluaisin korjata.

Täällä kun olen seurannut keskustelua, niin ehkä haluan vielä korostaa vahvemmin sitä arvovalintaa, mikä tässäkin tuloverolain käsittelyssä on tuotu esille: Hallitus selvästi leikkaa pienituloisilta, ja tämä pienituloisten ostovoima niin sanotusti pienenee näitten erilaisten asiakasmaksujen ja muiden korotuksiin, ja selvästi on haluttu painottaa kaikista parhaiten toimeentulevien ihmisten toimeentuloa entisestään. Ja ehkä tämä on se ydinasia, jota oppositio täällä perää, ja tämän työllisyysvaikutuksia. Olen ehkä myös pahoillani siitä, että hallitus ei tähän suoranaisesti vastaa tai myönnä tätä ihan selvää faktatietoa.

17.32 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Minulla taas kalskahtaa korvaan se, että täällä väheksytään kunnallista lähidemokratiaa. Siellä ovat paikalliset kuntalaiset valinneet valtuutetut, ja he tekevät erilaista punnintaa. Esimerkiksi sote-uudistuksessa on haluttu miettiä sitä lähidemokratiaa. Olen itse ollut mukana myös Kuntaliiton selvityksessä Uudella maalla, ja siinä oli juuri erittäin keskeisenä tekijänä se, miten turvataan lähidemokratia, koska lähellä olevat ihmiset tietävät sen tilanteen parhaiten. En oikein ymmärrä sitä ajatusta, että kunnat pakotetaan päättämään jotakin. Olen ollut itse kunnanvaltuustossa koko tämän ajan vuodesta 2012 enkä ole kokenut, että minua on mihinkään pakotettu. Meillä otettiin Hyvinkään kaupungissa tämä subjektiivisen päivähoidon oikeuden tuoma mahdollisuus käyttöön, mutta korostimme sitä, että pitää olla erittäin matala kynnyks siihen, että jos perheessä tarvitaan sitä kokopäiväistä päivähoidoa, sen saa. Toisaalta taas itse vastustan ryhmäkokojen kasvattamista, ja meillä on tulossa kaupunginhallituksen käsittelyyn tämä ryhmäkokojen kasvattaminen. Itse asiassa en aio kasvattaa sitä ryhmäkokoja, koska katson, että kun me päivähoidon oikeuden supistamisen otimme jo käyttöön, niin minä haluan, että siellä on sitten riittävästi henkilökuntaa ja nimenomaan käytämme näitä työkaluja, joita meille on annettu. En koe, että minua on pakotettu, ja olen erittäin ylpeä, että meillä on lähidemokratia. Ei väheksytä sitä.

17.33 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Kuntatalouden kysymys on mielenkiintoinen. Kun te viime kaudella leikkasitte äärettömän voimakkaasti kuntien valtionosuuksia, se johti siihen, että kunnat joutuivat irtisanomaan henkilöstöä, ja se johti sitten taas siihen, että ryhmäkoot kasvoivat ja hoitajien mitoitukset heittivät häränpyllyä — jos tällaista ilmaisuja saa täällä käyttää. Eli teidän leikkauspolitiikkanne johti siihen, että palvelut laadultaan ja määrältään heikkenivät kunnissa.

Nyt tilanne on se, että hallitus tällä budjetilla vahvistaa kuntataloutta, ja kun työllisyys vahvistuu, niin sekin tuo kunnille lisää tuloja. Ja edelleen: tämä budjettikirja ei sisällä esimerkiksi eläkeratkaisuun sisältyvää eläkemaksujen alentamista, mikä on tulossa. Eli kuntatalous vahvistuu, ja kunnilla ei ole silloin tarvetta leikata henkilöstöä vanhusten palveluista tai mistään muualtakaan, vaan pitää heidät töissä, ottaa jopa lisää, kun kerran talous antaa siihen myöden.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Eli johtopäätös on se, että te johditte talouspolitiikallanne eli valtionosuuksien rajuilla leikkauksilla kunnat irtisanomaan ja vähentämään väkeä ja heikentämään palveluita ja korottamaan veroja, pienituloisia rasittavaa kuntaveroa. Ja nyt tilanne on päinvastoin: kuntien palvelut, jotka ovat lapsiperheille, vanhuksille, sairaille elintärkeitä, voivat nyt paremmin, kun kuntataloudesta pidetään valtion toimesta huolta. Tämä on se suuri muutos, joka teidän täytyy myöntää. Edustaja Jani Mäkelä sanoi aivan oikein: nyt hänen ei tarvitse pitää sellaisia puheita Lappeenrannan kaupunginvaltuustossa kuin piti viime kaudella pitää.

17.35 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Nurminen puhui hallituksen arvovalinnasta siinä suhteessa, että tällä kertaa nyt annettaisiin rikkaille ja otettaisiin köyhiltä pois. Pitää varmasti katsoa hieman historiaa siinä mielessä, että todellakin viime kaudella teimme sopeutusta 6 miljardilla, jossa leikkasimme 3:lla ja sitten korotimme veroja 3 miljardilla. No, tämä 3 miljardin korotus tarkoitti sitä, että meillä todellakin progressiivinen veroaste nousee tietyissä luokissa, muun muassa edustaja Nurmisen ikäisillä hyvin toimeentulevilla, yksin elävillä ihmisillä noin 6—7 prosenttia korkeammaksi kuin esimerkiksi Ruotsissa. He ovat fiksuja ihmisiä, jotka ajattelevat, että mitä minä täällä enää teen, minä voin lähteä ulkomaille tienamaan paljon enemmän rahaa omalla osaamisellani. Valitettavasti näitä ihmisiä on tuhansia ja tuhansia tällä hetkellä ja he eivät tule takaisin Suomeen, he jäävät sille tielle. Ensin me koulutamme heitä sadoilla ja sadoilla tuhansilla, sitten kiristämme veroja ja karkotamme heidät ulkomaille. Mielestäni tämä ei ole hyvää kehitystä, (Hanna Sarkkisen välihuuto) koska me tarvitsemme nimenomaan tämän tyyppisiä ihmisiä jatkossa pyörittämään tätä maata. Aivovuotoa tapahtuu jatkuvasti näissä ikäryhmissä tällä hetkellä ulkomaille, ja valitettavasti moni heistä ei palaa. Mieluummin haluaisin toimintaympäristön sellaiseksi Suomessa, että he perustavat tänne yrityksiä, haluavat johtaa tätä maata tulevaisuudessa hyvässä toimintaympäristössä, ja nyt hallitus yrittää kehittää tätä toimintaympäristöä. Eikö tämä ole myös oikeudenmukaista?

17.37 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kaiken kaikkiaan on sinänsä vähän ikävää, että kun täällä nyt sitten menneitä katsellaan, niin on hyvin vaikea tässä lähteä tarkastelemaan perussuomalaisten aikaisempia saavutuksia. Sen sijaan, jos ruvetaan luettelemaan, on mahdollista tietenkin luetella vaikka kuinka paljon petettyjä vaalilupauksia. Näin se on. Nyt esimerkiksi miljoonaperinnöille veronkevennystä ja samaan aikaan vanhuksilta leikataan. Kyllä moni tätä linjaa on ihmetellyt.

Mutta, puhemies, tähän loppuun, koska aikaa on kulunut, minulla on ihan rakentava ehdotus. Jos esimerkiksi nyt sitten tulevana päivinä hallituspuolueet tutustuisivat tarkkaan näihin tietopalvelun laskelmiin, jotka osoittavat, että yli seitsemän tonnia tienaat saavat eniten ostovoiman kevennystä ja että lähestulkoon kaikilla eläkkeensaajilla ostovoima heikkenee — tutkisitte nyt nämä faktat — niin kenties päätyisitte siihen, että tässä veroprofiilissa on vielä korjattavaa, ja voisitte korjata näitä aiempia päätöksiä. Tälle tulisi sosiaalidemokraateilta kaikki tuki.

Edustaja Kankaanniemi voisi, vaikka haluaisi kenties illaksi taas kerran miettiä sosiaalidemokraattien tekemisiä, siinä ohessa tutustua näihin omiin listoihinne, mitkä teillä täällä on, (Toimi Kankaanniemi: Kyllä, kyllä!) ja sitten kenties lähteä vaikuttamaan myös perussuomalaisten sisällä siihen, että tämä politiikka muuttuisi oikeudenmukaisemmaksi.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

17.38 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelälle tähän viereen haluan kommentoida sen verran, että jos valtionosuudet leikkautuvat, niin kunnille ei kyllä jää kovin paljon valinnanvapautta. Eli jos kunnat saavat valtionapua 0,4-mitoitukseen, niin monessa kunnassa tämä johtaa siihen, että minimisuosituksesta tulee maksimitoitutus. Ja nyt jo tiedän semmoisia kuntia tai itse asiassa hoitoyhteisöjä, joista minulle on kerrottu, että sieltä tulee nyt viestejä, että ensi vuoden alusta henkilöstöä vähennetään, koska hallitus on luvannut pienentää henkilöstömitoituksia. Kunnilla ei ole kauhean paljon valinnanvapautta tällaisissa tilanteissa tehdä niitä omia joustavia ratkaisujaan.

17.39 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Wallinheimo kertoi, että kaikki omanikäiseni muuttavat pois Suomesta verorasituksen takia. Tässä hetken aikaa pohdin tätä ja mietin, että en kyllä tunnista, että tällaista ilmiötä olisi kovin paljon. Suurin osa omanikäisistäni ovat enemmänkin huolissaan näistä koulutusleikkauksista ja kantavat huolta pienituloisille tulevista leikkauksista. Täytyy myös myöntää, että valtaosa nuorista — ja myös iso osa koulutetuista — on työttömänä, vailla työtä. Omista ajatuksistani ja siitä, miten itse tunnen tätä kenttää, en tunnistanut tätä ajatusta, minkä toitte esille tästä.

Mutta ehkä sen haluan vielä sanoa loppuun, että minun mielestäni ei voi tehdä tällaista nuoret vastaan vanhat -asetelmaa, vaan nuoret sukupolvet haluavat kantaa vastuuta, he haluavat, että tehdään oikeudenmukaisia veropäätöksiä. Siinä mielessä nämä tämän hetken päätökset, joita perustelitte niin, että hyvätuloisilta pitää vain keventää verotusta, etteivät he muuta poies, eivät vastaa mielestäni nuorten arvomaailmaa tänä päivänä.

17.40 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä hallituksen tuloveronalennuksiin tähtäävä linja on ainakin pääperiaatteissaan oikea ja vahvistaa kyllä pitkällä tähtäimellä suomalaista työllisyyttä. Haluaisin kuitenkin jatkaa vielä kuntien asemaan liittyvää keskustelua, josta edustajat Mäkelä, Meri ja Kankaanniemi pitivät jo äsken hyvät puheenvuorot.

Kokonaisuutenahan kunnille ei hallitusohjelman mukaan ole tulossa olennaisia uusia velvoitteita, tai jos niitä tulee, niin myös kustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti. (Toimi Kankaanniemi: Sekin on historiallista!) Viime vaalikaudella sitä vastoin tehtiin aivan toisella tavalla ja kuntien taloudellinen tilanne heikkeni. Tämän budjettiesityksen myötä se sitä vastoin hieman paranee.

Arvoisa puhemies! Lisäksi kuntien vanhoja lakisääteisiä tehtäviä tarkastellaan uudelleen ja aikojen saatossa tarpeettomiksi jääneet velvoitteet poistetaan. Tämä mahdollistaa muun muassa sen, että kunnat voivat huomattavasti nykyistä laajemmin hyödyntää paikallisten olosuhteiden tarjoamia mahdollisuuksia palveluiden tuottamisessa.

Haluaisinkin vielä lopuksi kysyä edustaja Viitaselta: Mitä mieltä olette siitä, että nykyinen hallitus on jo viime vuoden lopussa laskenut solidaarisuusveron alarajaa ja nostanut ylempää pääomatuloveroprosenttia? (Pia Viitanen: Te ette halua kuulla vastausta!) Ovatko nämä olleet mielestänne oikeita ratkaisuja, ja jos ovat, niin miksi niitä ei toteutettu viime vaalikaudella, kun sosialidemokraateilla oli valtiovarainministerin salkku? (Pia Viitanen: Saanko suoraan vastata?)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Annetaanpa edustaja Viitaselle vastauspuheenvuoro heti.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

17.42 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Totta kai sosialidemokraatit kannattavat solidaarisuusveroa. Nimenomaan meidän toimestamme viime kaudella sellainen tehtiin. (Perussuomalaisten ryhmästä: Ja me nostimme!) Nimenomaan meidän vaatimuksestamme viime kaudella solidaarisuusvero tehtiin. Tälläkin kaudella me kannattamme solidaarisuusveroa.

Mutta me olemme kantaneet huolta, niin kuin tässäkin keskustelussa aiemmin muun muassa edustaja Harakka kertoi, siitä, että te olette kummallisesti tehneet tämän teidän yhtälönne, että solidaarisuusveron muka korottaminen tulee pois siitä, kun te työtulovähennystä ulotatte kovin laajasti. Ihminen, joka tienaa reilu satatonna vuodessa, saa edelleen työtulovähennystä, ja sitä kautta se yhteisvaikutus toimii niin, että esimerkiksi kansanedustajatasoinen ihminen ei maksa käytännössä mitään solidaarisuusveroa. Ei, sitä ei ole enää olemassakaan. Te toimitte näin tässä vaihtoehdossanne, ja siksi sosialidemokraatit omassa vaihtoehdossaan tulevat tekemään toisenlaisen mallin tälle solidaarisuusverolle, kuten muuten teimme tässäkin budjettikirjassa.

17.43 **Jani Mäkelä ps**: Arvoisa puhemies! Kun tähän sote- ja kuntatalouskeskusteluun lähdettiin, niin lähdetään nyt sitten.

Tässä nyt ovat hieman mittakaavat ja rahamäärät hukassa. Kun sotessa ja siinä kestävyysvajeeissa, mitä uudistuksella pitäisi paikata, puhutaan miljardeista, niin tässä käydään nyt puhumaan 70 miljoonasta. Ne ovat hieman eri summia, mitä kaikkea tässä tarvitsee vuosien kuluessa muuttaa ja järkeistää.

Jos puhutaan tästä hoitajamitoitusasiasta, niin hallitusohjelmakirjauksen mukaan asia oli niin, että puolet tämän momentin kohteena olevista tarvitsee paljon hoitoa ja palveluita, ja henkilöstömitoituksen väljentäminen näin ollen voisi koskea enimmillään noin puolta asiakkaista ja porrastuisi ajallisesti. Tälläkin hetkellä tilanne on se, että mitoitus on suositus ja se keskimäärin ylitetään sote-palvelujen tarjoajien toimesta, eli he ovat katsooneet, että ne palvelut täytyy tuottaa toisella tavalla kuin mikä on minimisuositus, ja niin varmaan tulee olemaan jatkossakin, koska uskon, että sote-piireissä on vastuullisia ja asiansa tuntevia henkilöitä — ei kaikki viisaus suinkaan asu valtion tasolla. En usko, että tällä olisi välttämättä suoraa käytännön vaikutusta hoitajamitoitukseen, mitä nähtäisiin jatkapäiväisessä hoitotyössä, ja maakuntauudistuksen myötä tämä on entistä korostetummin siellä piirien tasolla päätettävä palvelutason osa, paikallisen kehittämisen paikka, miten ne asiat voidaan hoitaa siellä tehokkaammin ja järkevämmin.

Mitä tulee henkilöstöön mukaan laskettavien oppisopimuskoulutettavien, opiskelijoiden ja ilman ammatillista koulutusta olevien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten käyttämiseen työtehtävissä, niin tämän mitoituksen ja tehtävänjaon väljentäminen antaa mielestäni hyviä mahdollisuuksia esimerkiksi siihen, että sellaiset toimenpiteet, mitkä eivät ole suorastaan hoidollisia, eli esimerkiksi vanhuksen vieminen ulkoilemaan, voitaisiin hoitaa nykyistä järkevämmin. Ei siihen tarvita mitään vuosien koulutusta. Nämä ovat kaikki sellaisia toimia, millä voidaan saavuttaa kustannussäästöjä palveluita huonontamatta.

17.45 **Sinuhe Wallinheimo kok**: Arvoisa herra puhemies! Piti ihan tarkistaa edustaja Nurmisen ikä tässä näin, ja kyllä fakta vain on se, että tällä hetkellä Suomesta lähtee tuhansia ja tuhansia nuoria ihmisiä, jotka ovat nimenomaan 25—34-vuotiaita, ja tämä ryhmä on kasvava. Monet heistä kokevat, että suomalainen verotus tällä hetkellä on niin korkea, että he lähtevät hakemaan kannuksensa muualta. (Hanna Sarkkinen: Mikä lähde sinulla on?) —

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Tilastokeskuksen tietoja tässä näin lueskelen, että kyllä tämä on aito ongelma, ja mielestäni tähän täytyy puuttua.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettujen lakien liitteiden muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 136/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.46 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Sen verran voisi oikeastaan jatkaa tätä keskustelua tietyistä verovalinnoista, että tässähän nyt hallitus esittää näihin polttoaineverotuksiin muutoksia, ja sehän tarkoittaa muun muassa sitä, että hallitus esittää bensaveron korotusta.

Me olemme tietenkin aikaisemminkin tässä salissa vähän palauttaneet mieliin sitä, mitä perussuomalaiset puhuivat aiemmin näistä bensaveron korotuksista, ja hämmästyttää se, että perussuomalaisetkin nyt ovat suostuneet sitten siihen, että bensaveroa nostetaan. Vielä viime kaudella oppositiojohtaja Soini totesi muun muassa, että bensaveron on tasaveron, ei siinä pumpulla kysytäkään, paljonko on tili tai eläke, sama on hinta. Se on tasaveron, tasarahaa tarvitaan, muu ei auta. Tällaisia silloin puhuttiin, ja vielä sitten tässä hallituskauden alussa, kun perussuomalaiset luettelivat omia saavutuksiaan muun muassa hallitusneuvotteluissa ja muualla, niin silloinhan kovasti kerrottiin, että no bensaveron ei nouse. Tietenkin siinä mielessä oli hämmästyttävää ja kummastuttavaa se, että nyt sitten perussuomalaisetkin ovat tähän lähteneet ja nostavat bensaveron.

Tietenkään tämä sinänsä ei ole yllätys, kun esimerkiksi tuota äskeistä keskustelua muistelee, siellähän oikeastaan kaikki muutkin verolinjat menivät päälaelleen. Ennen vaaleja puhuttiin Wahlroos-verosta, ja nyt menevät ihan toisinpäin nämä veroratkaisut. Miljoonaperintöjen verotuksen keventämistä suorastaan kiitellään täällä, eduskuntaryhmän puheenjohtaja tuntui olevan siitä kovin innoistaan, tästä verolinjasta. On myös monia verovähennyksiä, mitkä menevät kuitenkin selkeästi hyväosaisimmille, niitä puolustellaan, ja samaan aikaan sitten leikataan työttömiltä ja leikataan opiskelijoilta, lapsiperheiltä ja muilta. — Tätä vaan kummastelen, että miten tässä nyt näin pääsi käymään.

17.48 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Tuossa aikaisemmin luin puheenjohtaja Rinteen vaalilupauksia, ja hän siinä ilmoitti, että kokonaisveroastetta sosialidemokraatit

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

haluavat nostaa puoli prosenttiyksikköä. Se oli tietysti iso uutinen ja johti sosialidemokraatit sitten rajuun vaalitappioon, ja toisena vaalitappion syynä, minun arvioni mukaan, oli tämä yhteisöveron raju alennus, joka koitui siis niille yhtiöille, jotka kaikkein parhaimpaa tulosta tekevät, ne saivat satojen miljoonien vuotuiset veronkevennykset. (Pia Viitasen välihuuto) Tähän linjaan nähdessä teidän puheenne ovat jyrkässä ristiriidassa tänä päivänä. Mutta se on nyt näin, ja te saatte tehdä oppositiossa tietysti vastuutonta populistista politiikkaa. Viime kauden tulokset vaan kertoivat, että teidän politiikanne johti verotuksen kiristymiseen, velkaantumisen rajuun kasvuun ja työttömyyden nousuun 100 000:lla, vaikka teidän tavoitteenne oli 100 000 uutta työpaikkaa. Nyt on suunta tältäkin osin sentään toinen.

Te viime syksynä esititte vaihtoehtobudjetissanne muun muassa pohjoismaista rahoitusveroa. Varmaan te esitätte sitä jälleen tänä vuonna, muistaakseni kolmisensataa miljoonaa piti tänä vuonna sillä tulla tuottoa, mutta kuitenkin se pohjoismainen rahoitusveromalli oli teillä sellainen, että se oli kiinni Ruotsin päätöksistä eli muista Pohjoismaista, Ruotsista ja ehkä Norjasta, (Puhemies koputtaa) Tanskastakin, ja tältä osin ei ollut mitenkään realistista saada tänä vuonna tuottoa sillä viime marraskuun lopulla esitetyllä mallilla. Tehkää nyt esitys siitä, millä te katatte ne verotulot, joita te tarvitsette vaihtoehtobudjetinne ja veropolitiikanne (Puhemies koputtaa) korvaaviksi toimenpiteiksi. Teiltä ei sitä ole kuulunut — muuta kuin aivan katteettomia puheita. (Pia Viitasen välihuuto)

17.50 Reijo Hongisto ps: Arvoisa puhemies! Olen tässä kuunnellut edustaja Viitasen sanailua ja syyttelemistä perussuomalaisia kohtaan, milloin milläkin asialla.

Tunnustan rehellisesti, että viime vaalikaudella, kun oli muistaakseni sosialidemokraattinen valtiovarainministeri, minulla ei ollut käsitystä siitä, kuinka huonolla tolalla maan talous oli, kuinka karmeassa kunnossa maan talous oli teidän, edellisen hallituksen jäljiltä. Kun nyt tämä talouden tila on realisoitunut, taikka olemme ymmärtäneet, millä mallilla se on, niin taloutta joutuu paikkaamaan erilaisilla verokertymillä, ja tämä polttoainevero on yksi niistä. Ja kun te tässä useissa puheenvuoroissanne olette kritisoinut sitä, että hallitus ja erityisesti perussuomalaiset haluavat ottaa köyhiltä ja antaa rikkaille, niin ainakin tämä polttoainevero, kuten tuossa äsken mainitsitte, on tasavero, eli siellä pumpulla sitten kukaron laadusta tai kunnosta riippumatta se polttoaine maksaa nyt kaikille yhtä paljon. Että ainakaan tässä ei voi kyllä sanoa, että tämä suosisi sen enempää köyhiä tai rikkaitakaan, kaikki maksavat saman verran. Ja me ymmärrämme (Pia Viitanen: Se on tasavero!) sen, että harvaan asutulla alueella omien ajoneuvojen käyttö on välttämätöntä, se on totta, (Riitta Myllerin välihuuto) mutta valtion kassaa joudutaan todellakin paikkaamaan ja korjaamaan edellisen hallituksen toimien jäljiltä.

17.52 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä veronkorotus ei missään tapauksessa ole mitenkään mieluisa, ja täytyy palata siihen, miksi tähän ollaan tultu, miksi tätä veroa nyt ollaan korottamassa. Oman ymmärrykseni mukaan se johtuu siitä, että taas on siellä ongelma, missä EU. Elikkä kun makeisveron ja jäätelöveron korotusta ei voi toteuttaa ja jollain se täytyy paikata, (Sirpa Paateron välihuuto) niin mistä otetaan rahat? Leikataanko pienituloisilta vai korotetaanko polttoaineveroa? Joskus täytyy tehdä ikäviäkin ratkaisuja. Kuitenkin maassa erityisesti kasvukeskuksien ulkopuolella autolla liikutaan ja polttoainetta kuluu. Nyt eletään vaikeita aikoja ja ollaan korotuksen äärellä. Täytyy kuitenkin muistuttaa hallitusta ja meitä vastuussa olevia siitä, että vaikka nyt korotus ei niin paljoa kirpaise-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

kaan öljyn edullisesta hinnasta johtuen kuin paremmassa tilanteessa, niin joskus tulevaisuudessa, kun se parempi tilanne on, me voimme toki laskeakin liikkumisen verotusta.

Arvoisa puhemies! Kun nyt kerran sosialidemokraatit täällä salissa tästäkin asiasta metelin nostavat ja arvostelua esittävät, niin nyt teillä olisi paikka sitoutua julkisesti siihen, että aikanaan, kun olette seuraavan kerran hallitusvastuussa, te laskette tätä veroa. Sitoudutteko te siihen? (Naurua sosialidemokraattien ryhmästä) Vieläkin muistan, kun Ahon hallitus otti käyttöön väliaikaisen auton käyttömaksun ja demarit oppositiossa sitä vastustivat, totta kai, niin silti sosialidemokraatit eivät kahdeksan vuoden aikana saaneet poistettua auton käyttömaksua. Miten te tämän perustelette? Onko teistä myöskään alentamaan polttoaineveroa?

17.54 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Nythän tämä meni vallan hullunkuriseksi — nythän tämä meni vallan hullunkuriseksi. Siis nythän täällä perussuomalaiset ovat nostamassa vastoin vaalilupauksiaan bensaveroa, te olette sitä nyt tekemässä, ja sitten te vaaditte — paitsi että te haukutte SDP:tä edellisistä vuosista vaikka millä sanoilla ja vaikka kuinka monta tuntia — että "niin, sitten joskus, kun te olette hallituksessa, kyllähän te sitten, eikö niin, laskette taas tätä bensaveroa, minkä me perussuomalaiset, hupsista vaan, nostimme". Ei tästä nyt ota, kuulkaa, erkkikään selvää tästä yhtälöstä. Kyllä te olette siinä vallan kahvassa nyt, ja jos bensaveroa nostatte, niin te kannatte siitä nyt ihan vastuun. Minä nyt satuin kysymään, mikä teidän perustelunne tälle on, kun vaalien alla puhuitte toista, mutta edustaja Kankaanniemeä taas kun kuunteli, niin minuutti käytettiin SDP:n puimiseen — ei sanaakaan bensaverosta tai perussuomalaisten linjasta. Niinpä niin, perussuomalaiset seuraavassa puheenvuorossa toki kertoivat, että se on tasavero, ja niin on, ja juuri sillähän Soini sitä vastusti viime kaudella, kun se köyhä maksaa siellä pumpulla ihan yhtä lailla kuin se rikaskin siitä bensasta. Tästä oli kysymys, puhemies.

17.55 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Muistan, että kun tästä sovittiin hallituksessa, niin sinne pantiin se takalaita, että kun raakaöljyn hinta nousee tietyn dollarimäärän yli, niin silloin tähän asiaan palataan, mutta eihän tämä tietenkään ole myönteinen asia. Silloin kun raakaöljyn hinta oli paljon korkeampi kuin nyt, niin teidän hallituksenne peri siitä vielä paljon enemmän raakaöljyn hintaan nähden, ainakin arvonlisävero ja myös polttoainevero, ja teidän politiikkanne johti siihen, että hinta oli todella korkealla. Nyt se on huomattavasti matalammalla, ja sitä kautta tämä ei nyt rasita lähellekään sillä lailla kuin silloin, kun te olitte vastuussa.

Tämä on tietysti ikävä toimenpide, mutta toisaalta näin pieni korotus, kuin mitä tässä on kysymyksessä, jakautuu tavattoman suurelle maksajajoukolle, ja sitä kautta yksittäisen kuluttajan rasite tässä ei ole kovin iso. Viime kaudella esimerkiksi teidän aiheuttamanne kuntaveron nousu on paljon suurempi vielä tänä päivänä kuin tämä korotus, jota en tietysti sinänsä pidä hyvänä, mutta rahaa pitää saada, ja varsinkin teidän politiikkanne vaatisi sitä vielä paljon enemmän. Niin kuin edellisessä puheenvuorossa kysyin: mikä on teidän vaihtoehtonne tälle ja muille? Tarjoatteko jälleen Ruotsin politiikkaa eli jotain pohjoismaista veroa, jota emme pysty ottamaan edes kolmessa vuodessa käyttöön, puhumattakaan että sillä saataisiin vuoden 2017 budjettia tasattua? Mikä on se Rinteen veropaketti, jota hän silloin vaaleissa kansalle lupasi ja jolla hankki vaalitappion?

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

17.57 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi puhuikin hyvin tuosta tilanteesta, että jos öljyn hinta muuttuu, niin siihen tämänkin veron suhteen voidaan reagoida ja palata. Mutta nyt en äsken ihan ymmärtänyt edustaja Viitasen puheenvuoroa. Onko teidät äänestetty tänne saliin perussuomalaisia arvostelemaan? En tavoittanut puheestanne mitään muuta substanssia kuin perussuomalaisten nokkimisen, vaalilupauksen kaivelemisen ja siihen kannan ottamisen, mitä perussuomalaiset tekevät ja sanovat. (Pia Viitasen välihuuto) Onko tämä sosialidemokraattisen politiikan nykyinen sisältö ja substanssi, että haukutaan muita puolueita? Mikä on teidän oma vaihtoehtonne? Millä te rahoittaisitte, tämän sijaan, että nostetaan polttoainevero, tämän vajeen budjetissa?

17.57 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa herra puhemies! Minä en hauku. (Sirpa Paateron välihuuto) — Edustaja Paatero, saisinko minä puheenvuoron nyt? — Elikkä minä en hauku, vaan minä kysyn. Haluaisin kysyä perussuomalaisilta: millä te perustelette polttoaineveron korotuksen? Yksinkertainen kysymys, ja toivoisin siihen vastauksen.

17.58 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua hyvin tarkoin korvin, ja varmaan nämä keskustelut muistuvat sitten vuosien ja vuosikymmenten taakse. Olisi hyvä tietysti kysyä, vaikkei menneitä kannata kysyä, miksette hoitaneet niitä 300 000 työtöntä. Jätitte sen tälle nykyiselle hallitukselle. Ja sitten kukaan ei osannut arvata näiden turvapaikanhakijoiden valtavaa määrää, jotka nyt kustantavat tänä vuonna 800 miljoonaa. (Toimi Kankaanniemi: Ylikin!)

Minä en halua moittia enkä kehua ketään, vaan vastuullisena päättäjänä ajattelen, mitä tuleman pitää. Me emme tiedä, mikä on maailman tilanne. Voi olla, että me joudumme nostamaan pakostakin veroja tai jotain muuta, jollei meidän työllisyystilanteemme parane. Tietysti oppositiossa on hyvä väittää kaikkea, (Vasemmalla: No tähän sen tiedätte!) mutta tämän kikyn jälkeen sanoisin, että ehkä olisi ollut parempi, että oltaisiin sitten annettu näitä veroaleja euroina eikä välttämättä prosenteina, että olisi tullut näin. Mutta kun ollaan hallituksessa, niin kaikkea emme sitten voi saada aikaan. Eli jos haluaa olla tosiaan vastuullisena, tällainen toistensa naljaileminen ei ole mistään kotoisin, vaan pitäisi tehdä yhteistyötä Suomen parhaaksi ja olla tietoisia, että meillä voi olla vielä kovat ajat, arvoisa oppositio, jollei ole niitä yrittäjiä, jotka työllistävät tänä päivänä näitä nuoria tai vanhempia ihmisiä. Kyllä meillä vielä varmaan yhteisymmärrys löytyy talvisodan hengen mukaisesti.

18.00 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Täällä käydään verotuksesta keskustelua. Verotus on todella kokonaisuus. Itse ajattelen niin, että juuri työn verotuksen keventäminen on tärkeätä työllisyysnäkökulmasta ja muutoinkin. Tietysti meidän pitäisi verottaa niitä, niin kuin täällä on todettu, joista aiheutuu haittaa, kuten esimerkiksi makeis- ja sokeriverolla, mutta tässä on tullut ongelmia EU:ssa ja on jouduttu hakemaan vaihtoehtoja, jotta budjetin tasapaino säilyy, ja silloin on päädytty tähän esitykseen, jossa on kieltämättä omat hankaluutensa. Kaikki tällaiset verot ja verot yleensäkin kiertyvät myöskin meidän tuotantomme vientikustannuksiin, ja siinä mielessä nämä ovat haasteellisia. Minä ymmärrän hyvin, että tällä tavalla hallitus joutuu kuitenkin katsomaan kokonaisuutta ja tulopuolesta myöskin pitämään huolta. Siinä mielessä en kokonaisuudessa ymmärrä keskustelua, mitä täällä opposition suunnasta käydään.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

18.01 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Mehän olemme nimenomaisesti sosiaalidemokraatteina kysyneet sen perään, että millä perussuomalaiset perustelevat sen, että he ovat nyt nostamassa bensaveroa, kun he toisin lupasivat kansalaisille. Jos eivät perussuomalaiset sitä usko, niin en tiedä sitten, puhuvatko ihmiset teille, mutta kyllä ainakin minulla monta kertaa on käynyt niin, että kun tuolla toreilla käy ja juttelen ihmisten kanssa, niin minulta on tultu kysymään, miksi perussuomalaiset nyt tällaista tekevät, kun vaalien alla puhuivat toista. Mielestäni kansalaisilla on oikeus kysyä, meillä kansanedustajilla on oikeus kysyä, kun meidän tarvitsee sitten myös näihin, puhemies, vastatakin.

Täällä oli sitten se yksinkertainen kysymys: Miksi tämä tehdään? Miksi perussuomalaiset ovat tähän valmiita? Kuulin sitten välihuudosta, että "no, kun valtio tarvitsee rahaa". (Toimi Kankaanniemi: Näin on! — Lea Mäkipää: Näin on!) Tähän sitten perussuomalaiset ovat valmiita, että vastoin vaalien aluspuheita nostetaan bensaveroa. Mutta kuitenkin sitten samaan aikaan edellisessä pykälässä puhuimme aika paljon siitä, että oli kuitenkin varaa laskea miljoonaperintöjen verotusta. Eli tässä sitten nähdään näitä arvovalintoja, mitä ollaan tehty.

18.02 **Reijo Hongisto ps:** Arvoisa puhemies! Esitettiin suora kysymys siitä, minkä takia nostetaan polttoaineveroja. Minäkin, kun kierrän tuolla kenttää, olen kertonut, minkä takia sitä nostetaan. Minä olen sanonut sen ihmisille, että minulla ei ollut harmainta aavistustakaan siitä, kuinka huonossa tilassa tai jamassa Suomen talous oli viime hallituskauden loppupuolella. (Pia Viitanen: Eikö Soinillakaan?) Ja, kun olin hallitusneuvotteluissa, niin siinä vaiheessa minä vasta ymmärsin, tajusin ja havahduin siihen, että meidän talous on järkeyttävän huonolla tolalla. Kun me joudumme taloutta paikkaamaan, niin me joudumme nostamaan veroja, ja tämä on tasavero, niin kuin tässä on monessa puheenvuorossa tullut esille. Tämä on tasavero, ja se koskee kaikkia polttoaineen ostajia samalla tavalla. Nyt voidaan tietysti spekuloida sillä, ottaako se enemmän nyt sitten parempituloiisiin vai huonopituloiisiin, mutta kaikki maksavat sen saman osuuden. (Riitta Myllerin välihuuto)

Edustaja Mäkipää käytti minun mielestäni erinomaisen hyvän ja ratkaisevan puheenvuoron: Että tällainen juupas—eipäs-keskustelu ei ole kunniaksi kenellekään. Pitäydytään asialinjalla. Ja mielestäni meidän kaikkien 200 kansanedustajan tavoite ja tehtävä on edesauttaa valtion ja isänmaan asian hoitamista, ja luulen, että toistemme syyttämällä tai syylistämällä me emme tähän tulokseen pääse. Että pyritään rakentavaan keskusteluun ja haetaan rakentavia ratkaisuja, ei lähdetä sellaiselle juupas—eipäs-linjalle. — Kiitoksia. (Pia Viitanen välihuuto)

18.04 **Toimi Kankaanniemi ps:** Herra puhemies! Ehkä nyt pitää ajatukset miettiä uusiksi, mutta totean kuitenkin, että veroja kerätään yleiskatteisesti valtion menojen kattamiseen. Ja te esimerkiksi haluatte hirveästi lisää valtiolle menoja. Viime kaudella ne menot katettiin velanotolla. (Olavi Ala-Nissilä: Veronkiristyksillä myös!) Julkinen velka kasvoi, niin kuin olen todennut, yli 9 miljardia jokaisen 4 vuoden aikana keskimäärin. Me nyt emme halua jatkaa sitä politiikkaa, että siirretään lasku tuleville sukupolville velanotolla. Siihen sisältyy vielä asiantuntijoiden mukaan erittäin suuri riski. Me elämme epävarmoja aikoja: korot saattavat nousta, euro saattaa kaatua, kaikkea voi tapahtua. Jos me vain kasvatamme ja kasvatamme velkaa, niin kuin viime kaudella kävi, niin se on täysin vastuuton ta politiikkaa.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Toisaalta te kyllä viime kaudella nostitte sitä veroastetta, ja edustaja Rinne oli valmis nostamaan veroastetta, 0,5 prosenttia. Ja senkin me nyt näimme viime kaudella, mihin veroasteen nostaminen johtaa. Se johtaa talouden hyytymiseen, työttömyyden kasvuun, yritysten vaikeuksiin, kilpailukyvyn menettämiseen ja niin edelleen. Ja tämä toteutui viime kaudella.

Nyt on sosialidemokraattienkin syytä tunnustaa tosiasiat: ei voida jatkaa entiseen malliin. Ja kun tarvitaan verotuloja kattamaan valtion menoja, niin polttoainevero on perinteisesti ollut teillä, niin kuin on nytkin, yhtenä keinona kerätä niitä veroja. (Riitta Myllerin välihuuto) Ja niin kuin totesin, se polttoaineveron korotus jakautuu valtavalle määrälle autoilijoita, lämmittäjiä ja niin edelleen, jolloin yksittäinen rasite on aika pieni. Ja aika harva pieneläkeläinen esimerkiksi ajaa, työmatkoja se ei aja ollenkaan, ja työmatkakustannukset korvataan, (Puhemies koputtaa) verotus ottaa huomioon ja niin edelleen. Että kyllä tässä on ihan sopiva paikka tehdä, vaikka tämä ikävää onkin.

18.06 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Polttoaineveron korotus ei ole mikään kiva asia, on myönnettävä, että se on hankala. Mutta kuten täällä ovat perussuomalaiset Mäkelä, Savio, Mäkipää, Kankaanniemi muun muassa esittäneet, miksi perussuomalaiset ovat lähteneet hallituksen mukana tähän, syy on juuri se — ja Hongisto vielä — että meidän maamme on hankalassa tilanteessa. Meille tuli niin paljon suuria ongelmia, joita ei ole aikaisemmin hallituksilla ollut, muun muassa tämä maahanmuutto on yksi, mutta ei se ole ainoa, jotka tuovat sellaisia lisämaksuja, joihin me emme kukaan olleet varautuneet. Ja vastuullista politiikkaa pitää tehdä.

Ja sosialidemokraatit, te olette olleet niin kauan kuin muistan aikaisemmissa hallituksissa, paitsi nyt te ette ole. Nämä isot ongelmat ovat vähitellen kasaantuneet, kasvaneet, ja nyt tuli vielä vuosi sitten tällaiset ongelmat lisää. Me olemme epätavallisen vaikeassa tilanteessa. Koko maailman talous on vaikeassa tilanteessa, Suomi myös. Nyt on vastuullisen politiikan astuttava kuvioihin ja meidän on noustava tästä suosta. Minä toivonkin, että sosialidemokraatit myös ja kaikki puolueet rakentavasti nyt osallistuvat ratkaisemaan ongelmat ja nostamaan koko Suomen valtion paremmalle tolalle. Minä uskon, että kaikista edustajista on siihen ja kaikilla on myös halua.

18.08 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tästä rakentavuudesta. Totta kai, kaikki haluavat rakentavaa keskustelua, rakentavaa politiikkaa, vastuunkantoa. Sitä myös me sosialidemokraatit haluamme ja siksi olemme esittäneet vaihtoehtobudjettimme ja tulemme myös tänä syksynä sen saman tekemään, koska on varmasti reilua myös kansalaisten kannalta, että ihmisille tarjotaan myös erilaisia vaihtoehtoja. Ja meillä on toisenlainen vaihtoehto, vähän erilaisia arvovalintoja, se nyt on tullut harvinaisen selväksi tässä viimeisen nelituntisen aikana.

Ja tällä kertaa valitettavasti käy niin, että perussuomalaisten vastaus on sille työttömälle, kun työttömyysturvaa leikataan, että rahaa ei ole ja Suomi on vaikeassa tilanteessa ja velkaannumme, mutta samaan aikaan käykin ilmi, että itse asiassa velkaantuminen ei vähehene. Päinvastoin velkaa otetaan entisestään. (Toimi Kankaanniemi: Ei pidä paikkaansa!) Ja, puhemies, kun sitten käy niin, että saamme kuulla, että nytpä tulee veronkevennyksiesityksiä, jotka suuntautuvat eniten suurituloisille miljoonaperijöille, rikkaille tai parastulolisille yrittäjille ja kaikkea tätä, niin kyllä tässä nyt sitten kysymys on arvovalinnoista, ja siihen toivoisin ihan rehellistä vastausta myös.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Mutta siitä olen samaa mieltä, että tarvitaan yhteistä vastuuta, tarvitaan vastuuta työllisyydestä, ja siksi esimerkiksi meidän vaihtoehtobudjettimme nimenomaan keskittyy työllisyyden parantamiseen ja oikeudenmukaisempaan tulojakoon. Siksi olemme nimenneet esimerkiksi sen "Suomi työlinjalle". Ja jos me odotamme vielä toisen vuoden näitä työllisyystoimia, joita nyt ei ole näkynyt, niin suossa olemme vielä syvemmällä, ja sitä ei kai kukaan halua. (Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin, tämä on käännetty kasvuun!)

18.09 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Kyllä täällä näissä verokeskusteluissa monenlaisia väitteitä kuulee. Edustaja Kankaanniemi, josta on kehkeytynyt erinomainen talouspolitiikko, mielestäni sanoi sen ihan oikein, että viime vaalikaudella, kun ei saatu uudistuksia liikkeelle, ei saatu päätöksiä täytäntöönpanoon mutta kuitenkin verotettiin, verotusarvosta nostettiin, tavallaan talous sitäkin kautta hytyi. Nythän on historiallinen käänne, kun veroaste kääntyi laskuun. Minusta on aivan oikein, että työn verotusta tässä kevennetään, koska se on suurin verotuksen ongelma minusta Suomessa, kun työllisyyttä pyritään kasvattamaan. Tämä kokonaisuus pitää nähdä.

Mitä tulee, arvoisa puhemies, velkaantumiseen, niin meidän pitää muistaa kuitenkin, miten se pitäisi laskea. Kun Suomessa syntyy 50 000 lasta ja me otamme yli 5 miljardia velkaa, niin nyt ensi vuonna, jolloin Suomi täyttää 100 vuotta, me laitamme jokaisen lapsen äitiyspakkaukseen yli 100 000 euron velkakirjan. Sitä me emme voi jatkaa, ja siksi tämä uudistusten tie on erittäin tärkeä.

Edustaja Viitanen, minä en usko teidän vaihtoehtobudjettiinne. Minä olen lukenut sen viimevuotisen, toivottavasti tulee realistisempi tänä vuonna. (Pia Viitanen: Se on hyvin realistinen! — Toimi Kankaanniemi: Se on täysin pohjaa vailla!)

18.11 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Itsekin perään asiallista ja rakentavaa keskustelua ja siksi haluan vielä kohdistaa huomion tämän päätöksen vaikutuksiin ihan tavalliseen ihmiseen. Täytyy todeta, että tämä kohdistuu kaikista voimakkaimmin maaseudun harvaan asutuille alueille, ja kun me tiedämme realiteetit, miten palvelut karkaavat koko ajan yhä kauemmaksi, niin tämä kohdistuu yhä rankemmin nimenomaan maaseudulla oleviin ihmisiin.

Täällä on puhuttu paljon tästä tasaveroelementistä, ja itse näen vahvasti niin, että vaikkakin köyhä ja rikas maksavat saman verran, niin kuitenkin suhteessa tuloihin se korotus kohdistuu pienituloisiin voimakkaammin, kuten tasaverot yleensä. Tämän rinnalle toivoisinkin hallitukselta myös panostuksia joukkoliikenteen kehittämiseen ja sitä kautta julkisten liikenneyhteyksien parantamiseen.

18.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On totta, että veropolitiikasta voi olla ihan päinvastaisia mielipiteitä helposti vaikka saman puheenvuoron aikana, mutta mitä tulee näihin erilaisiin painotuksiin, mitä hallitus on valinnut, niin ne ovat kuitenkin se linja, jolla pyritään Suomea saamaan liikkeelle. On totta, että siellä on yksityiskohtia, jotka voivat kirpaista, ja toivon mukaan on, ja onkin, esimerkiksi veronkevennyksissä ne kevennykset suunnattu selkeästi pieni- ja keskituloisiin luokkiin, jolloin on saatu aikaan siellä jotakin pientä positiivista.

On totta, että polttoaineveron korotukset iskevät kaikkiin pienituloisiin tietenkin, mutta pitää muistaa se iso linja: meidän ei pidä veroastetta nostaa tässä maassa enää ylemmäksi. On taivaallinen tosiasia se, että jos me kiristämme verotusta, niin yhä etäämmäksi joudum-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

me siitä päämäärästä, jolla yritämme saada tämän maan talouselämän pyörimään ja uusia työpaikkoja syntymään. Jos me kuvittelemme, että me voimme verotusta kiristämällä tähän päämäärään päästä, niin toivoisin hieman syvällisempää tarkastelua tässä asiassa. Ainoa tapa hoitaa asia on saada oman maan sisämarkkinat pidettyä kunnossa ja samalla pyrkiä kaikki ne keinot käyttämään, joilla vientisatamissa rupeaa tapahtumaan, suomalaiset tuotteet menevät markkinoille yhä paremmin ja saadaan syntymään aitoja kasvun eväitä sieltä vientimarkkinoilta. Kotimarkkinatkaan eivät loputtomiin ilman vientimarkkinoiden vetoa vedä. Se on selvä asia, että hiipuminen tapahtuu myös kotimarkkinoilla.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että jos me haluamme tähän maahan aidosti niitä vientituloja lisää, niin meidän on tästä kokonaisuudesta pidettävä huoli. Se on totta, että pienestä yksittäisestä yksityiskohdasta me voimme tässä eduskunnan suuressa salissa kiistellä vaikka hamaan maailman tappiin asti, mutta jos se iso linja häviää, aivan kuten suunnistuksessa, emme koskaan pääse sinne viimeiselle rastille ja maaliin siitä onnistuneesti. Elikkä iso linja pitää pitää mielessä, ja hallituksella sellainen on, ja ensimmäiset merkit kasvusta ja uusista vientikaupoista ovat olemassa, minkä katson kuitenkin (Puhemies koputtaa) olevan positiivinen merkki onnistuneesta politiikasta.

18.14 Sirpa Paatero sd: Arvoisa herra puhemies! Ihan muutama asia, kun sosialidemokraattien vaikutus on tuntunut olevan niin valtava, että minulla on ihan semmoinen olo, kun kuuntelee näitä puheenvuoroja, että me olisimme olleet monta kautta vain yksistään hallituksessa. Täytyy muistuttaa, että valitettavasti sosialidemokraatit ei ole ollut kuitenkaan yli 50 prosenttia tästä eduskuntajoukosta vaan on ollut viimeiset neljä edellistä vuotta — ei kahdeksaa vaan neljä edellistä vuotta — hallituksen jäsenenä ja siellä toiseksi suurimpana puolueena.

Kun äsken oli todettu jotenkin niin, ettei tiedetty, mitä edellisen kauden tilanne oli, niin meillä kaikilla on tuo sama kirja käytössä ollut niin edellisellä kaudella kuin tälläkin kaudella. Kaikki ne faktat, miten taloudessa menee, löytyvät sieltä niin nyt kuin kaksi vuotta sitten. En minä tiedä mitään muuta kirjaa, mitä kukaan muu olisi tähän mennessäkään käyttänyt.

Me emme ole esittäneet kokonaisveroasteen nousua tässä kohtaa. Sosialidemokraatit on aina ollut sitä mieltä, että progressio tulee olla, ja mielellään mahdollisimman vahva, jotta saadaan tasoitettua tätä ihmisten elämistä. Kun täällä sanotaan, että mitään ei tehty, viime kaudella meillä oli aika isoja rakenteellisiakin muutoksia, mutta sitä legendaa, että mitään ei saatu tehtyä, tuntuu jauhettavan muutamien kollegojen suussa ja puheissa kaiken aikaa.

Yksi näkökulma tähän aiheeseen elikkä polttoaineveroon: Nyt on tehty säädös, jossa 80 kilometrin päästä työttömän on otettava työpaikka vastaan. Esimerkiksi tälle ihmisryhmälle on kuitenkin aikamoinen määrä, jos polttoaineeseen tulee korotus, ajaa sitä 160:tä kilometriä päivittäin saadakseen edes sen muutaman tunnin työpaikan itselleen.

18.16 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Pyydän kyllä edustaja Paateroa vaikkapa googlaamaan "Antti Rinne ja leikkauslista", niin tulee esille muun muassa Ilta-Sanomien artikkeli, jossa on myös videolla se, että puheenjohtaja Rinne kuukautta ennen eduskuntavaaleja sanoi, että sosialidemokraatit ovat nostamassa puoli prosenttiyksikköä veroastetta. Olisi tuhoisaa tälle Suomen taloudelle kiristää verotusta entisestään.

No, miten se verotuksen kohdentaminen sitten on kysymyksessä, niin tällä esityksellä nostetaan moottoribensiinin hintaa noin 2,12 senttiä litralta ja dieselöljyn 2,41 senttiä lit-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

ralta. Onhan se tietysti tuntuva nousu, mutta kun nyt polttoaineen hinta on todella selkeästi alempana kuin oli esimerkiksi kolme neljä vuotta sitten, niin tämä ei ole ihan niin kohtuuton. Ja tämä tietysti vaikuttaa moneen muuhun asiaan. Ehkä vielä noita työn velvollisuuksia ei ole kiristetty, niin kuin edustaja Paatero tuossa sanoi, mutta tietysti suunnitelmassa hallituksella on näitä toimenpiteitä tehdä, mutta todennäköisesti käy niin, että jos ihmisellä ei ole autoa, niin ei häntä velvoiteta, ja jos on auto, niin hän pystyy tekemään matkat vähän paremmin, etsimään sitä työpaikkaa muualtakin. Mutta tekeehän se tietysti kipeää.

Mutta edelleen, herra puhemies, tässä keskustelussa jää sosialidemokraattien vaihtoehto täysin auki. Mistä te otatte ne verotulot, joita te vaaditte, kun te esitätte joka pääluokkaan satojen miljoonien korotukset ja velanottoa hallituksen esitystä vähäisemmäksi eli täydellistä muutosta viime vaalikauden politiikkaan?

18.18 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on moneen kertaan jo todettu nämä meidän linjaeromme, ja hyvä, että niitä on. Itse asiassa olemme samalla linjalla viime kauden suhteen siinä, että kyllä hyväosaisilta pitää näinä aikoina hivenen enemmän voida ottaa, ja siksi silloin nostimme pääomaveroa ja teimme siitä progressiivisen ja perimme muun muassa solidaarisuusveroa. Nyt on ikävää, että toimitaan päinvastoin. Miljoonaperintöjen verotus kevenee ja tulee näitä apteekkarivähennyksiä, metsälahjavähennyksiä ja muuta, ja näihin kaikkiin tällä kaudella nyt sitten tällä hallituksella riittää varaa. Siinä olemme.

Kuten sanottu — ehkä nyt toistan aika monennen kerran tänään, mutta kun sitä jälleen kerran kysyttiin — me teemme erilaisia veroratkaisuja. Me emme nosta veroastetta, mutta perimme veroja oikeudenmukaisemmin ja sitä kautta myös katsomme, että talouskasvua saamme aikaan. Ja myös, puhemies, tekisimme välittömästi vaikuttavia työllisyystoimia, jota kautta talouden rattaat pääsisivät pyörimään.

Tässä meidän vaihtoehtomme, ja hyvä, että tähän keskusteluun lopuksi nyt sitten tuli sekin linjanveto, että perussuomalaiset nyt ovat sitä mieltä, että bensaveroa voi nostaa. Se tietenkin olisi ollut reilua ennen vaaleja kertoa, kun tilanne tiedettiin. Ainakin varmasti puheenjohtaja Soini tiesi, että tämä taloustilanne meillä ei moneen vuoteen ole ollut hyvä eikä ole edelleenkaan. Olisi sitten kertonut, että näin tullaan toimimaan, eikä niin, että sitten tämäkin vaalilupaus käännetään pääläelleen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain sekä eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 3 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Keskustelu

18.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Jos tavoitteena on terveyden edistäminen, niin sen pitäisi näkyä kaikessa päätöksenteossa. Runsaalla sokerin käytöllä on yhteys moniin terveysongelmiin ja sairauksiin. Erityisen huolissaan pitäisi olla lasten ja nuorten sokerin käytöstä, sillä he saavat noin 14 prosenttia kokonaisenergiasta tällä hetkellä sokerista. Ensi vuoden alusta makeisverosta luovutaan ilmeisesti EU-komission ilmoituksen vuoksi, eli komission mukaan makeisvero vääristää kilpailua samankaltaisten tuotteiden välillä ja se on valtiontukisäännösten vastaista.

Tilanne todennäköisesti muuttuisi, jos veroa ei perusteltaisi valtiontaloudellisin perustein, kuten nyt tehdään, vaan veron perusteena käytettäisiin kansanterveyden edistämistä. Tämmöisiä terveysperusteisia veroja on käytössä tällä hetkellä muissakin Euroopan maissa, ja siksi ihmettelenkin, miksi me emme käyttäisi niitä, miksi me emme edes selvittäisi tätä asiaa. Makeisveron mekaanisen poistamisen sijasta olisinkin toivonut, että olisi perusteellisesti selvitetty, olisiko verotusta voinut muuttaa esimerkiksi sokeriveron suuntaan ja perusteena käyttää nimenomaan kansanterveyden edistämistä.

18.22 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! On mielestäni valitettavaa, että käytössä olleesta makeisverosta nyt luovutaan tai se rajataan koskemaan vain virvoitusjuomia. Se on valitettavaa kansanterveyden kannalta, sillä hinnalla on kuitenkin merkittävä ohjausvaikutus. Verolla on kuitenkin saatu tuloksia sillä tavalla, että kulutus on veron käyttöönoton jälkeen vakiintunut ja jopa hieman laskenut. Veron poistuminen on valitettavaa myös kansantalouden kannalta, kun menetetään 110 miljoonan euron vuosittaiset verotulot.

Nyt kun makeisten ja jäätelön hinnat tulevat veron poistumisen jälkeen laskemaan, on pelkona, että kulutus lähtee taas nousuun, ja se olisi erittäin valitettava kehitys kansanterveyden kannalta ja erityisesti lasten ja nuorten terveyden kannalta. Hallitus perustelee veron poistoa makeisilta EU-sääntelyllä ja tasapuolisella tuotteiden kohtelulla. On kuitenkin huomattava, että monessa EU-maassa verotetaan makeisia ja sokeripitoisia tuotteita. Toivoisinkin, että sen sijaan, että makeisvero poistetaan makeisilta ja jäätelöltä, ratkottaisiin mahdollisia tasapuolisuusongelmia mieluummin laajentamalla veroa muihinkin sokeroituihin ja epäterveellisiin tuotteisiin, kuten muissakin maissa on tehty, ja perustelemalla veron käyttöä kansanterveyssyillä.

Toivoisin, että valiokuntakäsittelyn aikana voitaisiin vielä miettiä sitä, että sen sijaan, että tätä veroa rajataan ja vähennetään, jospa sitä laajennettaisiinkin samalla tavalla kuin monissa muissa EU-maissa on tehty. On perusteltua, että verotusta ohjataan haittojen verotuksen suuntaan. Mutta hyvää tässä lakiesityksessä on se, ettei maustamattomia kasvipohjaisia maitoa korvaavia juomia enää pidetä tämän veron piirissä.

18.24 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kyseisessä hallituksen esityksessä ehdotetaan virvoitusjuomaveron piiristä poistettavaksi maustamattomat kasvipohjaiset maitoa korvaavat juomat. Tämä on kannatettava linjaus. Lisäksi pientuottajien jättäminen veron ulkopuolelle on erinomainen päätös hallitukselta. Myös juomista, jotka sisältävät merkittäviä määriä kasvipohjaisia raaka-aineita, tulisi poistaa kyseinen vero. Esimerkiksi kasvis-, hedelmä- ja marjaraaka-aineita sisältäviä juomia pidetään terveellisinä ja ravitsevinä juomina, joiden kulutusta tulisi edistää. Osassa näistä juomista ei käytetä myöskään merkittäviä määriä sokeria.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

On totta, että aina, kun veroja poistetaan tai höllennetään, aiheuttaa se loven valtion kassaan. Kuitenkin yksi huomio terveyden edistämiseksi ja sairauksien ennaltaehkäisemiseksi on: veron poistaminen myös terveelliseksi todetuista juomista edistäisi niiden kulutusta ja samalla niiden tuomia terveysvaikutuksia. Näin saattaisimme myös nähdä säästöjä terveysmenoissa, samalla tuettaisiin elintarvikeketjussa mukana olevien yrittäjien toimintaedellytyksiä. Kansanterveyden näkökulmasta olisi suotavaa saattaa terveysvaikutuksia omaavat juomat verohelpotusten piiriin myös.

18.25 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on mielestäni ongelmallinen, kuten täällä esimerkiksi edustajat Mäkisalo-Ropponen ja Sarkkinen ovat todenneet. Sokerin terveyshaitat ovat kiistattomat. Esimerkiksi WHO on linjannut, ettei terveyden kannalta sokeria kannattaisi olla ruokavaliossa yli 5:tä prosenttia päivittäisestä energiatarpeesta. Niin sanottu makeisvero on myös yleisesti laajasti hyväksytty Suomessa, ja vaikka tässä syytetään EU-sääntelyä muutoksesta, niin uskon, että nämä perustelut eivät ole kestäviä.

Kansanterveydellisen aikapommin estämiseksi makeisvero kannattaa ja voidaan korvata terveysperustaisella sokeriverolla. Se olisi myös selkeämpi kuin nykyinen verotus. Ylipäätään tästä verosta luopuminen ei ole tässä taloudellisessa tilanteessa perusteltua. Uusi vero voitaisiin ottaa käyttöön hyvinkin nopeasti, ja me voisimme ilmoittaa EU-komissiolle jo tässä kohtaa, että olemme muuttamassa verotusta, jolloin voisimme jatkaa nykyisellä verolla, kunnes uusi vero on voimassa. Terveysperustainen sokerivero torjuisi myös muun muassa lasten ylipainoa ja hampaiden reikiintymistä ja varmasti säästäisi meille rahaa muualla. Tällainen vero on käytössä jo muun muassa Tanskassa, Unkarissa ja Ranskassa, joten kuvittelisin, että EU:n kanssa olisi löydettävissä yhteisymmärrys.

Veropolitiikan ei kannata mielestäni, arvoisa puhemies, olla poukkoilevaa, puhumattaakaan siitä, että tämä makeisveron poistaminen ilman korvaavaa sokeriveroa aiheuttaa valtiolle sellaisia menetyksiä, joille varmasti voisimme keksiä jotain muutakin. Kun mietimme, että esimerkiksi ammatillisen koulutuksen leikkaukset ovat noin 190 miljoonaa ja tässä puhutaan jo yksistään 100 miljoonasta, niin katsoisin aiheelliseksi miettiä vielä uudelleen, että löytäisimme keinon yhdessä EU:n kanssa mahdollistaa asiassa hyvä ja järkevä verotus jatkossakin.

18.27 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! On helppo yhtyä näihin puheenvuoroihin, joissa ensinnäkin valitetaan ja hämmästellään tämän verotuksen muuttumista. Meillä on Euroopan unionissa olevaa lainsäädäntöä, joka mahdollistaisi kuitenkin tämän tyyppisen verotuksen ottamista, esimerkkinä Unkari, ja täällä on monia muitakin maita, joissa on esimerkiksi sokeriveroa käytetty.

Nyt kun täällä minun puheenvuoroni jälkeen on hyvin korkealle arvostettu Timo Kalli ottamassa puheenvuoroa, niin toivoisin, että hän perustelisi tässä omassa puheenvuorossaan ja kertoisi meille, onko valmistelun yhteydessä ollenkaan vahvemmin otettu huomioon kansanterveyden näkökulma ja terveysvaikutukset. Sitä kautta me voisimme vaikuttaa ihmisten kulutuskäyttäytymiseen ja verotuksella ohjata ihmisten terveystäytymistä myönteiseen suuntaan.

18.28 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Kuten monet kollegat ovat todenneet, niin itsekkin pidän tätä esitystä varsin haasteellisena nimenomaan kansanterveydellisten

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

vaikutusten näkökulmasta ja myös näiden verotulomenetyksien johdosta, koska, kuten esimerkiksi edustaja Mäkisalo-Ropponen toi esille, lasten ja nuorten sokerin käyttö ylittää jo nyt hyvin voimakkaastikin erilaiset suositukset, ja tiedetään, että verotuksellisesti voidaan kulutusta ohjata. Pelkona on, korvataanko näillä sitten muita kansanterveydellisesti tärkeitä aterioita ja sitä kautta heikennetään kansanterveydellisiä syitä.

Kuten edustaja Kiljunen toi esille, niin uskon, että me pystymme EU:n kanssa neuvottelemaan asian nimenomaan siitä näkökulmasta, että otetaan nämä kansanterveydelliset syyt ensimmäiseksi syyksi tälle ja katsotaan muista verrokkimaista, minkä kaltaisia verotuselementtejä siellä on käytössä. Kuten täällä on tuotu esille, niin tällainen terveysvero on käytössä muun muassa Unkarissa. Tämän kaltaisia elementtejä meidän tulisi valiokuntakäsittelyssä myös pohtia, koska tämä on sinällään tärkeä vero nimenomaan kulutusta ohjaavana verona.

18.30 Timo Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Oma käsitykseni on, että hallituspohjasta riippumatta käsittelyn pohjana meillä täällä tänään olisi ollut ihan vastaava vero. Tämä kiistatta johtuu siitä, että unionin suunnalta valtiovarainministeriötä on tässä asiassa jo monen vuoden aikana hoputettu ja jotain on ollut pakko tehdä. Siinä, olisiko ollut löydettävissä joku toinen ratkaisu, jolla olisi ollut terveysvaikutteita — täällä on mainittu esimerkiksi Unkari ja joitakin muita maita — veikkaan, että varmaan tähän suuntaan ei pelkästään Suomessa vaan monessa muussakin jäsenmaassa tullaan kulkemaan.

Siitä olen samaa mieltä, että sokerin terveyshaitat ovat selvät, mutta tähän asiaan liittyy tietenkin myös toinen puoli. Tässäkin osittain kyllä puolustan suomalaista työtä ja suomalaisen elintarviketeollisuuden intressiä ja erityisesti pienempien yritysten toimeentulomahdollisuuksia. Nämä ovat asioita, joissa pitäisi löytää laajempia ratkaisuja koko unionin tasolta niin, että tällaista asiaa ei käytettäisi kilpailumielessä hyväksi. Tämä asia liittyy tuohon edelliseen asiaan.

18.31 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Euroopan unionin säädökset koskevat sitä, että tuotteet ovat syrjimättömiä sisämarkkinoilla, mutta on tiettyjä asioita, jotka menevät tämän yli. Ympäristökysymykset, kansanterveyskysymykset ovat niitä asioita, joilla voidaan perustella sitä, miksi toimitaan toisella tavalla. Ja nyt, kun tässä on vielä esimerkkejä siitä, että monet Euroopan unionin jäsenmaat ovat toimineet niin, että on kyetty nämä kansanterveysnäkökulmat pitämään tässä esillä, ihmettelen sitä, miksei myöskin Suomessa tähän ratkaisuun menty. Nyt on kyllä hyvin vahvasti sellainen tunne, että EU:n selän taakse mennään asiassa, jossa oltaisiin hyvin voitu tehdä toisenlainen ratkaisu.

18.32 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Kalli on siinä oikeassa, että EU:n suunnalta tulee painetta muuttaa tätä lakia, mutta sen sijaan, että nyt hallitus esittää, että tätä rajataan merkittäväällä tavalla — sillä tavalla, että tämä laki ei jatkossa enää koske lainkaan makeisia eikä jäätelöä — Suomella olisi täysi mahdollisuus muuttaa tätä verotusta sillä tavalla, että tämä koskisi terveysperusteisesti laajempaa sektoria lisättyä sokeria sisältäviä tuotteita, jotka ovat kansanterveydellisesti haitallisia ja joita sen takia halutaan erityisverottaa. Näin tekee moni muu EU-maa, ja niillä monella muulla EU-maalla on täsmälleen sama EU-sääntely taustalla kuin Suomellakin. En siis aivan pysty ostamaan tätä perustetta, että mitään muuta vaihtoehtoa ei ole, koska se ei kyllä ole totta. Suomella olisi vaihtoehtona muuttaa tätä verotusta terveysperustaisesti ja laajentaa verotuksen pohjaa

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

muihinkin lisättyä sokeria sisältäviin tuotteisiin, niin että kyllä nyt tulee tosiaan voimakkaasti sellainen olo, että tässä nyt EU:n selän taakse jostain syystä mennään.

18.34 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Sehän, halutaanko tukea teollisuuden etua vai kansanterveyttä, riippuu aivan poliittisesta tahdosta. Ja jos kansanterveyttä ei huomioida päätöksenteossa, niin se kyllä tulee lisäämään terveysmenoja tulevaisuudessa. Etenkin tämän lakiesityksen kohdalla tulee huoli lapsista ja nuorista, koska he käyttävät niin paljon näitä sokerituotteita ja siitä on haittaa heidän tulevaisuutensa kannalta. Heidän sokerin käyttöönsä, makeisten käyttöönsä hinta vaikuttaisi varmasti tehokkaasti.

Sokerin epäterveellisyydestä tuskin ollaan kovin eri mieltä, ja terveystieteelliset haitta-erot ovatkin yksi merkittävä keino parantaa kansanterveyttä, mutta samalla ne toisivat meille myöskin järkevällä tavalla näitä verotuloja. Ihmettelenkin, miksi ei ole mietitty mahdollisuutta edetä terveystieteellisesti eli käyttää perusteluna tätä kansanterveysnäkökulmaa, kun se on kuitenkin ollut mahdollista myöskin muissa EU-maissa. Minä toivon kyllä hartaasti, että asiaa vielä mietittäisiin valiokunnassa uudelleen ja pohdittaisiin jopa sitä, voisiko tässä palata alkutekijöilleen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 138/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

18.35 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Esityksen tavoitteena on sisällyttää sähkösavukkeissa käytettävät nesteet tupakkaverotuksen piiriin, mikä on myönteinen asia. Uuden tupakkalain voimaantulon myötä sähkösavukkeet ja niissä käytettävät nikotiininessteet pääsevät nykyisin vapaammin Suomen markkinoille. Samalla niille otettiin käyttöön muihin tupakkatuotteisiin verrattavaa säätelyä. Tällä on pyritty ehkäisemään sitä, että lapset ja nuoret tai tupakoimattomat aikuiset aloittaisivat sähkösavukkeiden käytön, mikä voi myöhemmin johtaa sitten myös tupakointiin. Ja tällä tupakkaveron laajentamisella sähkösavukkeisiin voidaan nyt tukea näitä tavoitteita, joilla pyritään savuttomaan Suomeen.

Arvoisa puhemies! THL selvitti nuorten tupakointia, joka oli myönteistä luettavaa. Vuonna 2015 yhdeksäsluokkalaisista pojista 12 prosenttia ja tytöistä 10 prosenttia oli tupakoinut päivittäin viimeisen 30 päivän aikana, kun vielä 4 vuotta aikaisemmin vastaavat luvut olivat 20 ja 18 prosenttia. Tupakkaa on myös kokeillut yhä harvempi, ja ensikokeilut ovat tapahtuneet entistä myöhemmin. Hyvä kehitys jatkuu savukkeiden käytössä, mutta samalla täytyy todeta, että sähkösavukkeet uusina tuotteina näyttävät kiinnostavan nuoria,

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

mikä on tietenkin huolestuttavaa. Tämä asettaa meille viestinnällisiä ongelmia, ja sen takia meidän täytyy myös tältä osin viestittää tämän sähkötupakan todelliset riskivaikutukset nuorille. Ja sähkötupakkaa oli kokeillut puolet pojista ja puolet tytöistä. Vesipiippua kertoi (Puhemies koputtaa) kokeilleensa noin viidennes vastaajista. Tältä osin meidän täytyy vaikuttaa myös tämän sähkötupakan vaikuttavuuteen, että nuoret eivät käyttäisi sitä tupakan korvikkeena.

18.38 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsillä oleva hallituksen esitys on ihan linjassa siinä, miten halutaan suhtautua tupakointiin yleensä tässä maassa. Kaikkien tiedossa ovat tupakan haittavaikutukset terveydelle, sen me kaikki tiedämme, ja sitä kautta on näitä haittaveroja näihin lisätty, ja nyt tulevat nämä sähkötupakat tähän samaan linjaan verokohtelussa, eli tässä asiassa ei ole mitään dramaattista. Toivoo sopii, että perheessä isät ja äidit opettavat lapsilleen sen, miten haitallista tupakointi on, ja myös sitten koulussa terveysoppitunneilla tämä sama asia käydään läpi, koska ainoa tapa estää tupakoinnin yleistyminen nuorten keskuudessa ja lasten keskuudessa on se, että jaetaan aitoa tietoa. Ja sitten valtiovalan tehtävänä on tietysti antaa riittävät määrärahat, että opetushommat pelaavat, ja toinen asia on tämä, että tupakkatuotteiden verotus on sillä tasolla, että se tuntuu. — Ei muuta.

18.39 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten tässä edellä on todettu, niin tämän hallituksen esityksen tavoite on tuoda myöskin sähkösavukkeet tupakkaveron piiriin. Ja tämän hallituksen esityksen tavoitehan on erittäin hyvä, niin kuin tässä edellä on jo hyvin sanottu. Sähkösavukehan on kansainvälisen tupakkateollisuuden viimeinen yritys saada monet, varsinkin nyt viime aikoina, länsimaiden nuoret ja lapset nikotiinin käyttäjiksi ja nikotiinista riippuvaisiksi, ja siksi on erittäin hyvä, että Suomessakin nyt toteutetaan tällainen verouudistus, jolla sitten tuodaan samanlaiset verotukselliset kustannukset sähkösavukkeidenkin käyttöön. Pidän myös erittäin hyvänä sitä kehitystä, mitä Suomessa viime vuosina on tapahtunut. Nythän on niin, kuten monet meistä, jotka tuolla koulumaailmassa olemme toimineet, olemme huomanneet, että nuorten ja lasten tupakointi ja kiinnostus tupakointia kohtaan on laskenut, ja siksi on hyvä, että pyritään tätä kehitystä myös sähkösavukkeiden osalta torppaamaan, ettei tämä hyvä suunta kääntyisi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 137 ja 143 §:n muuttamisesta Hallituksen esitys HE 139/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Keskustelu

18.40 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Monissa yhteyksissä, kun olen tässä kauden mittaan kuullut yrittäjiä, tästä hallituksen esityksestä tai sen sisältämästä asiasta on tullut yksinomaan positiivista palautetta. On perustavanlaatuista oikeudenmukaisuutta, että verot maksetaan vasta rahasta, joka on saatu, eikä rahasta, joka saadaan ehkä myöhemmin. On käsittämätöntä, miten hallitukset ennen perussuomalaisten nousua ovat keksineetkin luoda maahan näin epäoikeudenmukaista lainsäädäntöä, jossa yrittäjät ja työnantajat on laitettu maksamaan veroa tulosta, jota ei ole vielä olemassakaan. Tämä arvonlisäveron muuntaminen maksuperusteiseksi ansaitsisi kyllä valtiollisen oikeudenmukaisuuspalkinnon, jos sellaisia jaettaisiin. Näin ilmiselvän vääryyden ja epäkohdan korjaaminen symboloi koko tätä hallituksen toimintaa ja tahtotilaa. Korjataan Suomea pienin askelin mutta määrätietoisesti nykyaikaiseksi ja työllistämistä kunnioittavaksi maaksi.

18.41 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen kärkitavoitteena on tehdä työllistäminen ja työnteko nykyistä helpommaksi ja kannattavammaksi, ja siihen tähdätään sekä verotuksellisin että lainsäädännöllisin keinoin. Tämä hallituksen esitys arvonlisäverolain muuttamisesta on eräs valtion kannalta sinänsä pieni mutta monelle yrittäjälle merkittävä parannus aiempaan verrattuna. Yrittäjät ovat joutuneet tilittämään arvonlisäveron suoriteperusteisesti, vaikka raha ei olisi vielä siirtynytään asiakkaalta yritykselle, ja se on aiheuttanut monelle yritykselle ongelmia, varsinkin kun maksuajat ovat pidentyneet viime vuosina. Yrittäjäjärjestöjen pitkäaikainen toive on ollut siirtyminen maksuperusteiseen arvonlisäveron tilitykseen pienimmissä yrityksissä, ja nyt tämä toive toteutuu nykyisen hallituksen päätösten myötä. Pienyrityksille ei jatkossa aiheudu enää kohtuuttomia seurauksia laskun maksun viivästymisestä, ja päätöksellä vähennetäänkin pienimpien yritysten käyttöpääoman tarvetta, mikä voi joissakin tapauksissa estää yrityksen konkurssin tai lopettamisen. Tämä uudistus koskee peräti 90:tä prosenttia arvonlisäverovelvollisista yrityksistämme.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on erittäin kannatettava, mutta kenties sitä voisi jatkossa edelleen vielä hieman parantaa. Tässä esityksessä liikevaihtorajaksi on asetettu 500 000 euroa tilikauden aikana. Se voisi olla vielä hieman korkeampikin, kuten joissakin muissa Euroopan maissa jo onkin. Kirjanpitolaissa mikroyrityksen rajaksi on määriteltä 700 000 euron liikevaihto, ja olisi loogista, että vähintään tämä sama liikevaihtoraja olisi käytössä myös arvonlisäveron tilityksperusteita määritettäessä. Tämä selkeyttäisi samalla mikroyrityksiin liittyvää lainsäädäntöä. (Puhemies koputtaa) Muutos vaatisi EU:n arvonlisäverokomitean kuulemista, mutta toivottavasti asiaan vielä palataan.

18.43 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt hallituksella on oikea ote suomalaisen yrittäjyyteen. Sitä kannustetaan, sen kynnyksiä ja esteitä puretaan monella tavalla, ja näin ollen on odotettavissa, että se kasvu, joka on nyt lähtenyt käyntiin pitkän vaikean ajan jälkeen, saa lisää vauhtia tämän hallituskauden loppua kohti ja näin ollen myös se tavoite, että päästään 72 prosentin työllisyysasteeseen ja saadaan ne 110 000 uutta työpaikkaa, tulee yhä realistisemmaksi. Kilpailukyky sopimus oli tässä mielessä erittäin tärkeä, samaten yrittäjävähennys, joka on tulossa, vaikka täällä sitä pilkataan erään ammatikunnan nimeä käyttäen, joten on kuitenkin nähtävä, että se on osa hallituksen kokonais-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

politiikkaa ja tähtää työllisyyden parantamiseen, yritysten kilpailukyvyn ja kannattavuuden lisäämiseen ja on näin ollen erittäin tärkeä uudistus.

Tämä arvonlisäveron maksuperusteisuus on osa tätä yrittäjyyden edistämistä ja kannustamista ja tekemistä joustavammaksi. Maksuperusteisuus on todella tärkeä monelle yritykselle. Jotkut ovat sitä käyttäneet järjestelemällä laskutuksensa näin jo tähän mennessä, mutta nyt se tulee aivan lailliseksi, ja tätä kautta on mahdollista myös se, että yritys selviää vaikeistakin ajoista, kun ei joudu maksamaan arvonlisäveroja niin sanotusti ennenaikaisesti vaan silloin, kun on rahat käytössä. Tuloista on helppo maksaa veroja. Silloin kun ei ole tuloja, niin veron maksaminen on paljon vaikeampaa. Tästä johtuu selkeästi se, että yritykset ovat tämän arvonlisäveromallin kanssa vaikeuksissa, mikä meillä nyt on. (Puhemies koputtaa) Nyt se saadaan korjattua, kiitos tämän hallituksen.

18.45 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Nykyisinhän arvonlisävero pitää maksaa tilikauden aikana käytännössä laskutuskaukautta seuraavan toisen kuukauden 12. päivään mennessä. Esityshän lähtee nyt siitä, että yrittäjä voi tilittää veron vasta sitten, kun yritys itse on saanut asiakkaaltaan maksun. Tämä on pieni esitys, mutta kun ajatellaan, että näitä alle 500 000 liikevaihdon yrityksiä on maassamme 90 prosenttia, niin kyllä tämä koskettaa ennen kaikkea juuri näitä pieniä, sanotaan nyt mikroyrityksiä, eli mielestäni tämä on erittäin hyvä ja kannatettava oleva esitys.

18.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä ja kannatettava. On tärkeää, että nämä pienet yritykset, joiden liikevaihto todellakin on alle 500 000 euroa tilikautena, saavat tämän tavallaan ajantasaisen arvonlisäverojärjestelmän, maksuperusteisen, jossa tulleist alveista ja menneistä alveista tehdään tilitys vasta sitten, kun maksutapahtumat ovat tapahtuneet, eli ei tule mitään ennakkoja. Monelle pienyrittäjälle tällainen arvonlisäveron järkevä ajantasaistaminen tuo erittäin suuren hyödyn ja ennen kaikkea on myös signaali hallitukselta pieniin ja keskisuuriin yrittäjiin päin, että nämä pystyvät todella omassa toiminnassaan saamaan pikkuisen ennustettavuutta ja pikkuisen myös taloudellista kestävyyttä siihen toimintaan. Hallituksen ideahan on ollut koko ajan se, ja kylmä tosiasia on se, että suuret yritykset tänä päivänä mieluummin vähentävät työvoimaa ja uudet työpaikat, jos ne ovat syntyäkseen, syntyvät pieniin yrityksiin. Tämä hallituksen esitys nimenomaan sitä tukee.

18.47 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin, täytyy lausua tästä esityksestä hallitukselle kiitokset. Paljon tulee esityksiä, joista tulee negatiivista palautetta, mutta tästä on kyllä kerta kaikkiaan tullut pelkästään positiivista palautetta. Tämä on erittäin tärkeä uudistus monille pienille yrityksille ja varsinkin sellaisille, joidenka liiketoiminta on sen muotoista, että siinä tuppaavat maksut viipymään. Itse keskustelin tässä tovi sitten yrittäjän kanssa, jolla on auton ja kolariautojen hinaukseen erikoistunut yritys, ja heidän tapauksessaan maksut saattavat vakuutusyhtiöstä johtuen viivästyä erittäinkin pitkään, ja tällä on, totta kai, yrityksen maksuvalmiuteen negatiivisia vaikutuksia. Senpä takia tämä esitys on todella, todella hyvä ja tuo monia uusia mahdollisuuksia näille yrityksille.

Totta kai tämä 500 000 euron liikevaihtoraja voi jonkinikäisen katon asettaa. Se voi myös johtaa siihen, että pilkotaan osia liiketoiminnasta pienempiin pöytälaatikkoyhtiöihin, mutta varmastikin näitä haasteita voidaan sitten myöhemmin arvioida.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

18.49 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen budjettiesityksen kanssa on monesta asiasta helppo olla eri mieltä, mutta tämä on asia, josta olen sen kanssa hyvin samoilla linjoilla. Mielestäni tällä pienellä mutta tärkeällä askeleella annetaan hyvä signaali siitä, että yrittäjyyttä halutaan tukea, ja toisaalta myös muistetaan sitä, että erityisesti pienissä yrityksissä pienetkin mahdollisuudet arjen joustoihin voivat helpottaa paljon.

Kuten edustaja Honkonen mainitsi, niin tämäkään esitys ei ole aukoton. Tietenkin tätä puolen miljoonan euron rajaa voidaan kiertää ja sen kanssa voidaan kikkailla, mutta se on minun nähdäkseni toissijaista suhteessa siihen, että tällä esityksellä kyllä helpotetaan monien yrittäjien arkea.

Arvoisa puhemies! Yhä useammin myös yrittäjän arki on epätyypillistä, kun me jo tiedämme, että monet työsuhteet ovat luonteeltaan niin sanotusti epätyypillisiä ja hyvinkin vaihtelevia. Siksin tällaisten joustojen rakentaminen on tärkeää.

Toivon, että uudistukset eivät jää tähän, vaan jatkossa kiinnitämme huomiota myös ensimmäisten työntekijöiden palkkaamisen helpottamiseen nykyisestä merkittävästi, koska työtä Suomessa kyllä on, mutta työpaikoista on usein pulaa.

Toisaalta myös yrittäjävähennystä kannattaisi kehittää edelleen. Voisi miettiä, onko sitä mahdollisuutta ohjata esimerkiksi pienempiin yrityksiin tai suoraan työllistämisen edistämiseen tai jotain muuta. Toivon, että keskustelu yrittäjyysasioista jatkuu aktiivisena tässä salissa.

18.50 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Liittyen tähän arvonlisäverovelvollisuuteen, yrittäjyyden teemaan ja siihen jatkokehitykseen: Tässäkin salissa on tänään esitetty sitä, että arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa nostettaisiin esimerkiksi 30 000 euroon. Tästä aihepiiristä tuli eräs iäkkäämpi mieshenkilö kerran keskustelemaan minun kanssani toritaupatummassa ja sanoi, että semmoinen vähän vähemmän tiedetty asia on, että EU olisi Suomelta kieltänyt tällaisen toimenpiteen, että Suomi voisi tätä alarajaa itse muuttaa. Tarkistin, onko näin, ja kyllähän se vähän näin näyttäisi olevan.

Seuraavassa vastaus kirjalliseen kysymykseen, KKV 366/2016 vp, suora lainaus: "Arvonlisäverotuksessa sovellettavan veropohjan laajuus on säädelty Suomea sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä (2006/112/EY). Liittymissopimuksessa Suomelle on myönnetty oikeus vapauttaa verosta sellaiset vähäisen liiketoiminnan harjoittajat, joiden vuosiliikevaihto on enintään 10 000 euroa. Verovelvollisuuden alarajan nosto tämän raja-arvon yläpuolelle edellyttäisi komission ehdotukseen pohjautuvaa neuvoston poikkeuslupaa. Suomi ei voi siten kansallisin päätöksin korottaa verovelvollisuuden alarajaa yli tämän määrän." Eli tämä on ministerin vastaus kirjalliseen kysymykseen. Kyllä on näin, että meidän täytyy sitä asiaa neuvostolta kysyä Eurostoliitosta.

18.52 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on tänään todettu useissa puheenvuoroissa, täällä on kritisoitu monia tämänkin päivän esityksiä, mutta tämä esitys saa kyllä minultakin vahvan tuen. Olen ollut yrittäjän vaimona 30 vuotta, ja tämä on ollut meidänkin perheessä monesti pöydän ääressä keskusteluissa. Ongelmana on ollut nimenomaan se, että alvimaksut on joutunut maksamaan, vaikka varsinaista tilitystä ei ole tästä yrityksestä vielä tullut, elikkä ei ole käytännössä likviditeettiä tai maksuedellytyksiä suorittaa näitä alveja, ja nyt tämä mahdollistaa yritysten joustavan toiminnan ja turvaa sen,

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

että tämä maksuturva näitten alvien maksamiseen on tätä kautta turvattu. Tuen tätä esitystä erittäin lämpimästi.

18.53 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Käytän tämän puheenvuoron sen takia, että saan kiittää edustaja Kiljusta. Se on aivan oikein, että annetaan hallituksen esitykselle täysi tuki silloin, kun se oikeasti on hyvä. Minulle ainakin tämä, kun itsekin olen paljon arvonlisäveroa joutunut käsittelemään, on eräällä tavalla oikeudenmukaisuuskysymys. Minua ihmetytti aina, että miksi minun pitää tilittää verottajalle sellainen raha, jota minä en ole saanut enkä koskaan kenties tule saamaan. Silloin kun me menemme maksuperusteisuuden, niin toteutuu veronkannon oikea luonne, niin että siinä mielessä tämä on kyllä käsittelemätöntä, että niin pitkään sai olla ikään kuin laittomassa tilassa tämä, minkä hallitus nyt korjaa.

Todella täytyy yhtyä siihenkin, että joskus sitten, kun tätä lakia vähän uudelleen katsotaan, kyllä varmaan tämä 500 000 on sen verran pieni, että en minä ymmärrä, miksi senkään jälkeen yrityksen pitäisi maksaa veroa semmoisista rahoista, mitä se ei ole saanut. Kyllähän kaiken verotuksen pitää perustua siihen, kun puhutaan ansiotuloverotuksesta, että raha on saatu.

18.54 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Hallitus joutuu tekemään kipeitä leikkauksia, mutta se tekee myös päätöksiä, joista tulee pelkkää hyvää palautetta, ja tämä on yksi sellainen. Maksuperusteinen alvihuojennus kohdistuu pieniin yrityksiin. Se on todella tarpeellinen tässä ajassa, kun kansalaisia innostetaan ryhtymään yrittäjiksi ja sitä kautta työllistymään ja työllistämään. On myös hyvä kuulla, että opposition taholta tulee kiitosta tästä hallituksen esityksestä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle metsälahjavähennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 158/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

18.55 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa tuloverolakia ja verotusmenettelystä annettua lakia. Pidän esitystä hyvänä ja kannatettavana.

Hallituksen ohjelman yksi painopistealue on biotalous. Sen yhden kärkihankkeista, Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä, tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa ja kasvattaa puun jalostusarvoa sekä kasvattaa metsä-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

tilakokoa tavoitteena yrittäjämäinen metsätalous ja metsien hyvä hoito. Tämänkin tavoitteen toteuttamiseksi tämä hallituksen esitys on tarpeellinen.

Ehkäpä tärkein yksittäinen puun tarjontaan yleisesti vaikuttava seikka on puun hintataso, joka määräytyy puumarkkinoilla vallitsevan kysyntä- ja tarjontatilanteen mukaan. Puun hintatasoja seuranneena ei voi aina välttyä ajatukselta, etteivätkö hinnat olisi puumarkkinoilla ennakolta yhteisesti sovittu. Henkilökohtaisesti tarjontaan vaikuttavista tekijöistä merkittävimpiä lienevät kuitenkin hakkuumahdollisuudet, metsänomistajan ikä ja omistajan tulotaso.

Puun myynnistä saatava tulo on pääomatuloa. Verovelvollinen eli metsänomistaja ilmoittaa veroviranomaisille veronalaiset tulonsa, niistä tehtävät vähennykset sekä muut verotukseen vaikuttavat tiedot. Verottaja saa näin tiedot myös tulojen maksajilta, puutavara-yhtiöiltä, vakuutusyhtiöistä sekä Metsäkeskuksesta. Metsätalouteen kohdistuvat vähennykset metsänomistajan on sen sijaan ilmoitettava itse. Verovuonna 2015 oli yksityisen metsänomistajan pääomatulojen veroprosentti 30 ja yli 30 000 euron pääomatuloista maksettiin 33 prosentin veroa. Verovuodelta 2016 maksetaan 30 prosentin veroa 30 000 euroon saakka ja sen yli menevästä pääomatulojen veroprosentti on 34. Mielestäni nämä ovat varsin kovia veroprosentteja eivätkä välttämättä innosta metsänomistajaa puukaupoille. Puun myyntitulot ja metsätalouden menot kohdistuvat yleensä eri vuosille. Menovarauskella voidaan siirtää pääomatuloa seuraavien vuosien verotukseen. Menovaraus voi olla enintään 15 prosenttia veronalaisesta pääomatulosta, josta on vähennetty mahdollinen metsävähennys ja hankintatyöarvo. Pidän tätä 15:tä prosenttia hieman liian alhaisena, vaikka metsävarausta toteutetaan yleensä kulujen verran, jotta tulos saadaan nollaksi. Tulos on tehtävä 4 vuoden kuluessa.

Arvoisa puhemies! Viime vuosina puun saatavuuteen ei ole liittynyt merkittäviä ongelmia. Kysyntätilanne varmuudella paranee muun muassa metsäteollisuusyrityksissä jo käynnissä olevien ja odotettavissa olevien tuotannollisten investointien vuoksi. Puun kysynnän arvioidaankin kasvavan useita miljoonia kuutiometrejä tulevina vuosina. Senkin vuoksi tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä ja ajankohtainen.

18.58 Reijo Hongisto ps: Arvoisa puhemies! Nyt lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys metsälahjaveron huojennuksesta on hyvä ja kannatettava. Suomi seisoo edelleen tukevasti puujaloilla. Metsäteollisuutta on virheellisesti pidetty auringonlaskun alana, mutta parhaillaan metsäteollisuuteen tehtävät mittavat investoinnit kertovat jotain aivan muuta. Puu on kaiken perusta. Teollisuuden on saatava säännöllisesti puuta. Puun toimituksen turvaaminen on teollisuutemme elinehto.

Metsätilojen omistus on tällä hetkellä monesti ikäihmisten käsissä. Heillä ei useinkaan ole elämänsä ehtopuolella enää akuuttia rahantarvetta eikä erityistä intoa muutenkaan metsien hoitoon, joten monesti metsiin ei motoa lähetetä ainakaan rahanpuutteen takia ja hoitotoimetkin tahtovat jäädä usein tekemättä. Kun metsiä ei hoideta, puun kasvu hidastuu eikä puusta muutenkaan tule ykköslaadun tukkia ja sahatavaraa. Nuorilla on ikäihmisiä paremmat mahdollisuudet metsien hoitamiseen vaikkapa omana työnä. Moottori- ja raivaussaha pysyy parikymppisen metsurin käsissä ihan toisella tavalla kuin kasikymppisellä. Nuori ikäpolvi tarvitsee perhettä perustaessaan ja kotia rakentaessaan myös rahaa. Rahaa saadaan metsää hoitamalla ja metsää myymällä. Puuta hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti, ja tämä palvelee tietenkin metsänomistajia ja metsäteollisuutta. Tilojen sukupolvenvaihdosta taloudellisesti helpottamalla varmistetaan, että metsien omistajiksi vali-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

koituu henkilöitä, joilla on tarve ja motivaatio metsien hoitoon ja taloudelliseen hyödyntämiseen.

Arvoisa puhemies! Myös metsätilojen koko suurenee, ja tämä laskee puun korjuukustannuksia ja on sitä kautta taloudellisempaa myös teollisuudelle. Näin metsät tuottavat hyvinvointia meille suomalaisille myös tulevaisuudessa.

19.00 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteena on edistää metsätilojen sukupolvenvaihdoksia, kasvattaa metsätilojen kokoa, edistää yrittäjämäistä metsätaloutta ja lisätä puun tarjontaa. Kaikki nämä ovat hyviä tavoitteita, joiden takana soisin koko eduskunnan seisovan. Metsä on meidän vihreä kultamme edelleen, ja kaikki tavoitteet sen kestävä hyödyntämisen lisäämiseksi ovat kannatettavia.

Toisin kuin oppositioista väitetään, ei tässä mitään lahjoja olla antamassa rikkaille, vaan helpottamassa maamme resurssien hyödyntämistä teollisuuden kasvattaminen päämääränä. Metsää omistavat aivan tavalliset ihmiset, yhä enenevässä määrin myös kaupungeissa asuvat. Tätä omaisuutta meidän täytyy saada tuottamaan ja kehittymään. Sukupolvenvaihdokset ovat tämän päivän realiteetti.

19.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys, jonka hallitus on tuonut eduskunnalle hyväksyttäväksi, on erittäin hyvä ja kannatettava. Tätä metsätilojen sukupolvenvaihdoslakiahan on odotettu jo pitkään, monien valtiopäivien ajan, ja nyt tämä on tässä sitten. Toki tämä on erittäin hyvä ja kannatettava esitys, joskin siinä on tiettyjä puutteita. Mutta harvoinhan sitä, jos koskaan, syntyy priimaa tulosta heti ensi yrittämällä, voi sanoa.

Se on hyvä, että metsätilojen kohdalla tavoitteena on tietenkin ensinnäkin, ettei syntyisi tähän maahan niitä paljon puhuttuja perikuntia, joissa käytännössä metsätalous pysähtyy yhden sukupolven ajaksi, jopa pahimmillaan useamman sukupolven ajaksi, ja että tämä metsäomaisuus siirtyy nuoremmalle sukupolvelle. Silloin todennäköisesti metsää hoidetaan, saadaan markkinoille tulemaan paljon enemmän puutavaraa metsäteollisuuden raaka-aineeksi ja myös biotalouden raaka-aineeksi ja sitten saadaan tätä metsien tilakokoa kasvatettua. Tässä voisi terveellä periaatteella olla ruotsalaisille hieman kateellinen. Länsinaapurit on nämä asiat hoitanut paremmin, ja tämäkin asia on siellä hieman paremmin. Tilakoko, metsätilakoko on siellä suurempi, ja tällä keinolla on saatu syntymään järkevämpää metsätaloutta. Pirstoutuva metsätila ei ole kenenkään etu.

Tämä monimutkainen metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennus on saatavissa monimutkaisen laskennan perusteella, ja käytännössä esimerkiksi kotiseutuni Pohjois-Karjalan korkeudella se huojennus astuu voimaan jossakin tuolla 50—60 hehtaarin kokoisilla metsätiloilla vasta. Kun pohjoiskarjalaisittain katsottuna keskimääräinen metsätilan koko on suurin piirtein 33 hehtaaria, kovinkaan moni tila ei tämän huojennuksen piiriin ikävä kyllä yllä. Mutta voi sanoa, että on tässä kuitenkin yritystä oikeaan suuntaan. Itse olisin pitänyt parempana, että tämä metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennus olisi hoidettu esimerkiksi metsävähennyksen kautta, jolloin se olisi koskenut kaikkia tilakokoon katsomatta.

19.03 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On todellakin hyvä, että nyt viimeinkin tämä pitkäaikainen tavoite metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennuksesta saadaan etenemään, ja siitä syystä kyllä on syytä lausua hallitukselle kiitokset, että tämän hallituksen esitys nyt eduskuntaan on tuotu. Tässähän tosiaanakin on tavoitteena lisätä metsä-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

talouden dynamiikkaa eli lisätä näitä sukupolvenvaihdoksia, vauhdittaa niitä ja myöskin kasvattaa tilakokoja ja sitten tämän dynamiikan kautta lisätä puukauppaa.

Tässä on monia etuja, aivan kuten tässä edellä on todistettu, muun muassa edustaja Hoskonen toi hyvin esille, että tämä vaikuttaa varmasti nimenomaan näihin passiivisiin metsänomistajiin ja näihin perikuntiin ja toivon mukaan niitä ei nyt sitten enää synny siinä määrin ja niitä päästään myöskin purkamaan ja tämän kautta myös sitten metsätalous muodostuu yrittäjämäisemmäksi.

Sehän on selkeä tosiasia, että monesti nuoremmilla ihmisillä, nuorilla perheillä on se rahan tarvis aivan erilainen kuin sitten myöhemmällä iällä. Tästä syystä, kun saadaan näitä sukupolvenvaihdoksia syntymään ja metsänomistajakuntaa nuorennettua, varmasti se puukauppakin ja into toteuttaa sitten myöskin näitä varhemman vaiheen metsänhoitotoita paranee. Tätä todellakin nyt tarvitaan, että saavutetaan nämä tavoitteet puukaupan määrän osalta ja saadaan puuta liikkeelle, aivan kuten hallitusohjelman tavoite selkeästi on.

Luken laskelmien, Luonnonvarakeskuksen laskelmien, mukaanhan tällä hallituksen esityksellä ensimmäiset viisi vuotta valtio tulee saamaan arviolta enemmän verotuloja kuin ilman tämän vähennyksen toteuttamista. Senpä vuoksi tällä on varmasti positiivisia vaikutuksia monilta osin.

19.05 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän tämän esityksen perustelun sukupolvenvaihdosnäkökulmasta. Puukauppanäkökulmasta perustelut ovat mielestäni hiukan huvittavia sikäli, että puukauppahan ei ole tällä hetkellä mitenkään vaikeuksissa vaan päinvastoin meillä on tällä hetkellä mahdollisesti tämän alkaneen vuosituhtaan vilkkain puukauppavuosi menossa parhaillaan.

Toki se on hyvä, että mietit näitä kysymyksiä, mutta jos esimerkiksi tasan viikko sitten sekä MTK että Metsäteollisuus kehuivat kilpaa, kuinka puukauppa käy niin hyvin, niin ne tässä salissa budjetin lähetekeskustelussa esitetyt puheenvuorot siitä, että puukauppaa edistääkseen täytyy nyt tällainen vähennys mahdollistaa, tuntuvat minun mielestäni vähän heikosti perustelluilta. En usko, että tämä esitys on millään tavalla haitallinen, mutta näkisin, että kun hallituskin on nyt peräänkuuluttanut kovaa talouskuria tässä salissa, niin näille miljoonille varmaan olisi löytynyt jotain muutakin käyttöä.

19.06 Timo Kalli kesk: Herra puhemies! Tämän esityksen osalta on ylisuuria odotuksia, ja tämän esityksen tullessa tänne on syntynyt erilaisia mielikuvia. Esityshän koskee niitä, jotka lahjana saavat metsän, ja sen tarkoituksena on edistää sukupolvenvaihdosta. Edelleen on syytä muistaa, että varsin valikoidusti tämän lahjan myötä syntyy se mahdollisuus, että tämän vähennyksen pystyy käyttämään. Kaiken edellytyksenä on, että ensinnä myydään niitä puita, mistä syntyy tietty määrä tuloa, joka sitten voidaan vähentää. Jos näin käy, niin tietenkin käy juuri niin, että yhteiskunta saa verotuloja, sillä on dynaamisia merkityksiä. Haluan vain rauhoittaa, että koko maailma ei kerralla muutu, että tässä otetaan askel oikeaan suuntaan. Itsekin yhdyn siihen, että toivottavasti tätä järjestelmää pystytään kehittämään tulevaisuudessa niin, että niillekin, jotka nyt jäävät tämän ulkopuolelle, tulevaisuudessa avautuisi mahdollisuus.

19.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Aivan kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalli totesi, niin tämä on erittäin hyvä askel oikeaan suuntaan. Se, että jää vielä ongelmia ratkaisematta, on aivan normaali tilanne politiikassa. Kaikkea hy-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

vää samaan esitykseen harvoin saadaan. Mutta kuitenkin tämä on erittäin hyvä avaus ja, niin kuin sanoin, tästä on hyvä jatkaa. Tärkeintä on huomata se, että tämä metsätilojen pirstoutuminen saadaan pikkuhiljaa johonkin järjelliseen kuriin. Ei ole kenenkään hyöty tässä maassa, että metsätilan pinta-ala on 6 hehtaaria tai 5 hehtaaria. On hyvin todennäköistä, että sellaiselta pieneltä metsätilalta ei sitten niitä taloudellisesti järkeviä leimikoita pysty hakkaamaan, ja se taas johtaa yhteiskunnassa siihen tilanteeseen, missä Suomi tällä hetkellä ikävä kyllä on.

Edustaja Olli-Poika Parviainen käytti hyvän puheenvuoron. Aivan, todellakin puukauppa käy tälläkin hetkellä kohtuullisen hyvin, ja tämä vuosi lienee ennätysvuosi pitkästä, pitkästä aikaa. Mutta tähän kaikkeen kauniiseen ja hyvään liittyy se kamala juttu, että tällä hetkellä suurin piirtein miljoona mottia kuukaudessa tulee tuota tuontipuuta Suomen rajojen yli, lähinnä Venäjältä — 95 prosenttia puusta tulee Venäjän rajan yli Suomeen. Ja tulitilastojen mukaan Venäjälle maksettu puu on paljon kalliimpaa kuin suomalaiselle metsänomistajalle maksettu puu. Miksi näin on? Sitä pitää viisaammilta kysyä tai paremmin metsäteollisuuden suurilta johtajilta, että miksi naapurille maksetaan enemmän kuin kotimaiselle metsänomistajalle. Koska tässähän ilmiössä on se kamala juttu: jos me emme hakkaa omia metsiämme ja tee harvennushakkuita ajallaan suomalaisissa metsissä, niin meillä on puolitoista miljoonaa hehtaaria rästissä ensiharvennusmetsiä, jotka kaipaavat kiireellisesti kirvestä tänä päivänä. Jos nämä jätämme harventamatta, niin se tarkoittaa, että kymmenien vuosien kuluttua meillä on tukkileimikoita, joita sitten sahataan ja myydään maailmalle lankkuna ja muuna tavarana.

Elikkä ongelmia meillä on, mutta toivoisin, että metsäteollisuus tässä asiassa pikkuhiljaa rupeaisi katsomaan sinivalkoisin silmälasein Suomea, tätä rakasta isänmaata.

19.10 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin, niin kuin tässä edustaja Hoskonen jo totesi, tämän hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä nimenomaan näitä sukupolvenvaihdoksia ja myöskin sitten kasvattaa metsätilojen kokoa — vaihdellen maan eri osissa hyvinkin pieniä metsätiloja voi olla. Ja sitten tämän mallin vaikutuksesta sitä puukauppaa saattaa tulla lisää. Se, minkä takia se puukaupan lisääntyminen tämän mallin kautta — toivon mukaan, jos näin käy — on hyvä, niin on se, että kun me pääsemme näihin passiivisiin metsätiloihin pureutumaan ja saamme siellä syntymään sitä puukauppaa, niin se parantaa meidän kansallisomaisuuden, metsän, tuottoa pitkällä aikavälillä ja luo metsätalouteen sitä dynamiikkaa, mitä tuossa peräänkuulutin.

Ja täytyy myös todeta tähän se, että tässä mallissa sen vähennyksen syntymisen edellytyshän on se, että se lahja annetaan, ja tällöinhän lahjavero menee välittömästi maksuun. Ja siitä — aivan kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalli tuossa aikaisemmin totesi — sitten, jos sitä puukauppaa sen jälkeen syntyy, niin voi sen vähennyksen tehdä, mutta pitää muistaa, että se lahjavero menee heti maksuun ja siitä on välittömiä tuloja valtiolle.

19.11 Jari Leppä kesk: Herra puhemies! Metsätaloudelle, koko metsäklusterille luodaan erittäin paljon odotuksia ja tulevaisuutta ajatellen, biotalouden edistämistä ja edistymistä ajatellen yhä enemmän. Samaan aikaan meillä jo vuosikymmeniä on jatkunut kehityksen kulku, jossa metsänomistajien keski-ikä on noussut ja nousee edelleen. Samaan aikaan myös metsätilojen keskikoko pienenee. Eli nämä — kumpikaan asia, totuus, mikä tällä hetkellä on vallalla — eivät tue sitä, että metsästä yhä tehokkaammin sitä kestäväällä tavalla

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

hakattua puuta, jota kasvaa Suomessa paljon enemmän kuin sitä vuosittain hakataan, me saamme teollisuuden tarpeisiin, joka nyt investoi alalle erittäin paljon.

Siksi on tosi hyvä, että nyt monien, monien vuosien odotuksen jälkeen hallitukselta tulee esitys, jossa metsätilojen sukupolvenvaihdoksia halutaan helpottaa ja tavalla, joka kannustaa myymään puuta, eli sen huojennuksen saa vasta sen jälkeen, kun puukauppoja on tehnyt. Ja myöskin se, että tähän on asetettu rajat, tietää sitä, että jotta näiden huojennusten piiriin pääsee, niin täytyy määrätyt pinta-alat olla. Ja nämä kaksi asiaa varmasti edesauttavat sitä, että keski-ikä alenee ja lähtee alenemaan ja metsälöiden keskikoko lähtee kasvamaan. Tämä on erittäin hyvä asia. Ja niin kuin täällä todettua on, niin tämä on ensiaskel metsätilojen sukupolvenvaihdokseen ja siihen, että me pystymme entistä aktiivisemmin metsätaloutta harjoittamaan ja sitä kautta kasvattamaan meidän biotalousmainettamme, joka on jo nyt erinomaisen hyvä. Tässä on Suomella todella isot mahdollisuudet. Erittäin hyvä esitys hallitukselta.

19.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Metsäsektorista on tullut Suomelle todellinen kultakimpale, vaikka jossain vaiheessa luultiin, että on taantuvasta alasta kysymys. Alkuvuoden tavaraviennistä 23 prosenttia oli metsäteollisuuden ja metsäsektorin tuotteita, joten aikamoinen viennin lisäys on saatu tästä puusektorista. Tällä hetkellä on menossa parin miljardin edestä investointeja lisää, on tulossa Lappeenranta, Kotka, Kouvola, Lohja, Varkaus ja Äänekoski, ja sen takia meidän pitää saada puuta lisää liikkeelle 15 miljoonaa kuutiota. Ja tämä hallituksen esitys on sillä tavalla hyvä, että se tähtää tietenkin puun liikkeelle saamiseen mutta myös metsätilojen suurempaan kokoon. Ja kyllähän se täytyy todeta syylistämättä ketään metsänomistajaa, syylistämättä pienempien metsälöitten omistajia, että kyllähän se näin on, että mitä suurempia nämä tilat ovat, niin totta kai kaikki koneitten liikuttelu ja muu sitten tulee tehokkaammaksi, ja siihen suuntaan meidän täytyy pyrkiä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle valmiste- ja autoverotustehtävien siirtämistä Verohallinnolle koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 159/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 ja 6 e §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 154/2016 vp

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

19.15 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalakia siten, että kunnan tai kuntayhtymän järjestämistä sosiaali- ja terveyshuollon avopalveluista aiheutuvat kustannukset korvattaisiin talvi-, jatko- ja Lapin sotien johdosta vahingoittuneille tai sairastuneille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on nykyisen 15 prosentin sijasta vähintään 10 prosenttia.

Pidän esitystä erittäin tärkeänä ja kannatettavana. Valitettavasti tämä esitys tulee monelle sotiemme veteraanille jo liian myöhään. Tämä on kuitenkin hieno kädenojennus veteraaneillemme ja osoitus siitä, että hallitus huomioi Suomen 100-vuotisjuhlia myös kunnoittamalla veteraaneja esityksen mukaisesti.

Olisin omalta osaltani halunnut korvausten piiriin myös varusmiespalveluksessa ja YK-tehtävissä vahingoittuneet ja sairastuneet invalidit, vaikka heidän tehtävänsä ovat olleet toisenlaisia sodassa palvelleisiin nähden. Toivottavasti heidän vuoronsa on seuraavaksi.

19.16 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on huomionut hyvin sodissa 1939—1945 vammautuneet ensi vuoden budjetissa, kuten tämä hallituksen esitys osoittaa. Sotainvalidien haattaraja-aste lasketaan 15 prosentista 10 prosenttiin. Ehdotettu lainmuutos laajentaa korvauksen saajien piiriä ja edesauttaa ikääntyneiden sotainvalidien selviytymistä omassa kodissaan kotipalvelun, asumispalvelujen, liikkumista tukevien palvelujen, omaishoidon tuen sekä avosairaanhoidon turvin.

Ensi vuonna Suomen täyttäessä 100 vuotta on moraalisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeää, että kaikki sotiemme veteraanit saavat kaiken tarpeellisen avun kotona selviytymiseen. Hallituksen esitys pyrkii varmistamaan, että sotainvalidi- ja veteraanietuuksiin oikeutetut ryhmät saavat etuudet ja palvelut niin kauan kuin hoivan ja huollon tarve jatkuu. Myös Ruotsissa asuvat sotainvalidit saatetaan tämän lainmuutoksen myötä tasa-arvoiseen asemaan Suomessa asuviin sotainvalideihin nähden.

Arvoisa puhemies! En voi olla kuitenkaan toteamatta seuraavaa.

Sotainvalidien ja veteraanien etuja koskevia parannuksia olisi pitänyt tehdä enemmän jo aiempien hallitusten aikana. Sillä olisi ollut kansan tuki, ja maamme talous olisi varmasti kestänyt sen. Nyt veteraaneja on jäljellä enää noin 22 000. Veteraanien vähentyessä pitäisi kaikilla heillä olla heidän niin halutessaan mahdollisuus päästä hoitokotiin ilman pitkiä jonoja, ilman hakemusten täyttämisiä. Kohdalleni on sattunut monia 95—100-vuotiaita veteraaneja, joilla ei ole ollut lähiomaisia auttamassa hoivapaikkaan muuttamista kotoa. Onneksi välittävänä osapuolena on ollut välittävät naapurit, jotka ovat tuoneet tämän asian tietoisuuteen ja ilmoittaneet tästä.

Lopuksi: puolisoitten ja sotaorpojen asema olisi myös huomioitava ja, aivan kuten edustaja Kulmala sanoi, myös tulevaisuudessa YK-sotilaat ja niissä hommissa haavoittuneet. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

19.19 Reijo Hongisto ps: Arvoisa puhemies! Lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalakia siten, että avopalveluista aiheutuvat kustannukset korvattaisiin niille vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneille tai sairastuneille, joiden työkyvyttömyysaste on nykyisen 15 prosentin sijasta vähintään 10 prosenttia. Tämä on todettu useassa puheenvuorossa.

Heitä arvioidaan olevan asiakkaina kunnan avopalveluissa Suomessa noin 440 ja Ruotsissa noin 20. On hyvä, että viime vuosina on pyritty parantamaan myös Ruotsissa asuvien suomalaisten sotainvalidien mahdollisuutta maksuttomiin palveluihin Suomen lainsäädännön perusteella, jotta kummassakin maassa asuvat suomalaiset sotainvalidit olisivat keskenään mahdollisimman tasa-arvoisessa asemassa — samassa poterossa, kuten tavattiin sanoa.

Lainmuutos ensi vuodesta alkaen aiheuttaisi lisäkustannuksia arviolta 4,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 noin 3,7 miljoonaa euroa. Ruotsissa asuvien tukeminen maksaa noin 100 000 euroa. Eli kyse on valtion menoihin tai velkaan nähden pienestä summasta, jolla on varmasti arvoaan suurempi merkitys tuen saajien keskuudessa.

Arvoisa puhemies! Mielestäni toisaalta voidaan kysyä, eivätkö kaikki keskuudessamme elävät sotiemme veteraanit ole jo ikänsä perusteella sellaisessa kunnossa, että heillä kaikilla on vähintään tämä 10 prosentin työkyvyttömyysaste, mielestäni suurempikin. Toivon, että jokainen meistä edustajista vahtii omassa kunnassaan ja vaalipiirissään sitä, että tulevina vuosina nämä määrärahat ja budjetissa rintamaveteraanien avopalveluihin osoitetut määrärahat kohdennetaan kunnan toimenpitein mahdollisimman tehokkaasti veteraanien tukemiseen heidän tarpeidensa mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi lakiesitystä.

19.21 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Nyt ovat käsillä ne vuodet, jolloin meidän on viimeistään maksettava kunniavelkamme Suomea sodissa puolustaneille henkilöille. Tämä sotilasvammakorvauksiin tarkoitettu määräraha on sotainvalidien poistuman myötä vähentynyt viime vuosina, mutta toisaalta valtiovarainvaliokuntakin on viime vuoden lopulla edellyttänyt mietinnössään, että lievävammaisten sotainvalidien kunnallisten avopalveluiden haitta-asterajaa alennetaan viimeistään vuonna 2017, jolloin vietämme Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaa. Nyt tämä asia siis toteutuu.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan jäsenenä tervehdin tätä hallituksen esitystä erittäin suurella ilolla. Lievävammaiset sotainvalidit ovat olleet kotiin vietävien palveluiden suhteen väliinputoajaryhmä. Tarve kotiin vietäville palveluille on kuitenkin suuri, ja ne ovat laitoshoidon verrattuna edullisia tukien myös hyvin kotona asumista.

Tämän lakimuutoksen arvioidut kustannukset ovat vuosittain ainoastaan noin 5 miljoonaa euroa. Se on hyvin pieni hinta siitä, että saamme säätää tänä päivänä lakeja suomen kielellä täällä kansallisessa parlamentissamme.

19.23 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! On helppo yhtyä näihin edellisiin puheenvuoroihin, mitä täällä on pidetty näiden sotainvalidien tilanteesta. Nyt on myönteistä se, että tätä haitta-astetta madalletaan 10 prosenttiin ja mahdollistetaan sotainvalideille palveluiden saanti kunnissa. Nyt on ehdottoman tärkeätä, että kunnat tekevät palvelutarpeen arviointia ja rekrytoivat riittävästi henkilökuntaa, että nämä ihmiset saavat ne tarvittavat palvelut.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Minun täytyy todeta Etelä-Karjalasta se, että meillä Eksoten alueella on ollut jo useita vuosia keskitetty palvelu, jossa on koottu kaikki sotainvalidit ja myös siten veteraaneja, että heidän tilannettaan seurataan, selvitetään ja palvelutarpeen arviointeja tehdään aina tarvittaessa, mitä kautta sitten on pyritty turvaamaan heille kaikille tarvittavat palvelut, mitä he tarvitsevat. Tältä osin tilanne heidän osaltaan on parempi. Mutta meidän täytyy muistaa, että suurin osa näistä sotainvalideista asuu vielä kotona, ja sen takia on tärkeää, että nyt näitä kotiin vietäviä palveluita tämän lainsäädännönkin parantuessa turvataan kaikkialle Suomeen.

19.24 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin hyvä esitys, ja mielelläni annan kiitosta hallitukselle tästä esityksestä. Avopalveluita laajentamalla voidaan pidentää sitä kotona olemisen aikaa ja samalla vähennetään sitä laitoshoidon tarvetta. Tämä on hyvä sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Toki silloin, kun kotona oleminen ei ole enää turvallista ja ihminen ei halua siellä kotona olla, yhteiskotiin on päästävä mahdollisimman nopeasti. Mutta monet sotainvalideista haluavat olla kyllä mahdollisimman pitkään kotona, jos sinne saa riittävästi apua.

19.25 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaan veteraanien palveluja uudistetaan vastaamaan heidän palvelutarpeitaan, ja nyt jos koskaan aika on näin tehdä. Veteraanijärjestöt ovat olleet vuosittain asialla, ja he ovat myös toivoneet, että tätä haitta-astetta lasketaan 15:stä 10 prosenttiin. Näitä kunnallisia avopalveluita ovat ateriakuljetus, siivous ynnä muut kodinhoitopalvelut. Sama koskee sitten myös näitä Ruotsissa olevia 18:aa henkilöä. Kun tiedetään, että näitten keski-ikä on 92 vuotta, niin voidaan todeta, että tänäkin vuonna viimeinen iltahuuto soi monelle veteraanille ja vuonna 2025 näitä veteraaneja olisi enää noin 1 200 henkilöä yleensäkin, niin että nyt meidän kyllä pitää tehdä kaikki voitavamme — varsinkin, kun itsenäinen Suomi täyttää ensi vuonna 100 vuotta. Jokainen meistä tietää, että ilman heidän ponnisteluitaan me emme saisi tänäkään päivänä elää vapaassa Suomessa.

19.26 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaisen hyvä hallituksen esitys, jossa sotilasvammalakia muutetaan niin, että haitta-asteen taso pudotetaan 15 prosentista 10 prosenttiin niin, että lähes kaikille invalideille, sodissa vammautuneille henkilöille voidaan turvata se kotihoito mahdollisimman pitkään ja kuntoutus myös siinä samalla. Sodissamme vammautuneet sotilaat, aikanaan kun saivat vamman, ovat kantaneet tätä vammaa läpi elämän, ja jokainen voi kuvitella, kun ikää tulee lisää, miten niiden vammojen vaikuttavuus lisääntyy koko ajan. Kun Suomi valmistautuu nyt juhlimaan 100:aa itsenäisyyden vuottaan, niin tällaisten asioiden kuntoon laittaminen on meille ensiarvoisen tärkeää, ja aivan kuten tiedämme, tässä valtion talousarviossa on myös riittävät kuntoutusrahat kaikille niille sotiemme veteraaneille, että he pääsevät asianmukaiseen kuntoutukseen.

Tässä voi samalla lähettää terveiset myös kuntien päättäjille ja niin luottamusmiehille kuin valmisteleville virkamiehille, että jokainen kunnassa asuva veteraani, sotiemme veteraani, saa yhteydenoton ja hänestä pidetään hyvää huolta ja ennen kaikkea varmistetaan se, että nyt valtion myöntämät rahat kaikki käytetään kuntoutukseen niin, että veteraanien viimeiset elinvuodet ovat kovan elämäntyön jälkeen hyvin mukavia ja he saavat olla mahdollisimman pitkään kotona ja ennen kaikkea saavat asianmukaista hoitoa.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

19.28 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys sotavammalain muutoksesta on oikea ja hyvä ensi vuoden juhluvuosikin huomioon ottaen. Tosin on myönnettävä, että viimeisillä hetkillä ollaan liikenteessä tämän asian kanssa. Meidän keskuudessamme on todella nämä 22 000 veteraania, ja meidän on pidettävä huolta siitä, että yksikään heistä ei jää näitten palveluitten ja mahdollisten etuisuuksien ulkopuolelle. Aikaisemmin ainakin kuntatasolla oli ongelmia siitä, että riippui hyvin paljon itsensä veteraanin tai hänen omaistensa aktiivisuudesta se, saiko veteraani tai invalidi näitä hänelle kuuluvia palveluja. Sitten vastuu siirtyi vapaaehtoisvoimin esimerkiksi vanhusneuvostoilta, ja nyt onkin mietittävä sitä, millä tavalla tästä asiasta huolehtimista voisi keskittää aivan viranomaistyöksi joko kunta- tai maakuntatasolle. Luulisi, että nämä 22 000 ihmistä saataisiin näin kunniakkaasti hoidettua, ja on pidettävä huolta siitä, heistäkin kaikki ovat yksilöjä, että yksilöllisen hoidon, oli se sitten kotiin tai muuten toteutettavissa, täytyy toteutua.

19.29 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Vuosien mittaan tästä asiasta on tehty lukuisia aloitteita ja myös lausumia. Niin tehtiin viime syksynäkin: me valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostossa, jossa olen puheenjohtajana, kirjoitimme mietintöön lausuman, jossa edellytettiin tämän sotilasvammalain ja muiltakin osin veteraanien asioiden hoitamista niin, että niihin ei enää tarvitse eduskunnassa ja valiokunnassa koskaan puuttua. Nyt on syytä lausua valiokunnankin puolesta hallitukselle kiitokset, että lausuman mukaisesti on toimittu ja tämä esitys on meillä käsitellessä nyt. Ensi vuosi on Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi. Siihen voi hyvin vedota, ja toisaalta sodan päättymisestäkin on jo kulunut yli 70 vuotta, eli ollaan kyllä viimeisissä ajoissa, kun tätä asiaa edes voidaan käsitellä.

Tässä keskustelussa on noussut esille tämä kuntien erilainen tilanne, ja se nousi myös viime syksynä, kun käsitelimme tätä asiaa jaostossa. Ilmeni, että eri kunnissa näitten määrärahojen käyttöaste vaihtelee tavattoman paljon. Jossakin Pohjanmaan kunnassa käytetään kaikki ja hyvin, jossakin muualla päin Suomea jää käyttämättä huomattavakin määrä, vaikka veteraaneja olisi. Tähän puoleen nyt tänään, kun kuultiin ministeriötä tästä asiasta ensi vuoden osalta, kiinnitin asiantuntijoiden huomion, ja he olivat samaa mieltä, ministeriön edustajat, että tässä on ongelma. Toivon todella, että nämä kuntakohtaiset erot saadaan kuntoon ja veteraanien kohtelu kaikkialla asianmukaiseksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 132/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

19.32 **Sisäministeri Paula Risikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä esityksellä ehdotetaan muutettavaksi arpajaislakia siten, että jatkossa ainoastaan yhdellä rahapeliyhtiöllä olisi yksinoikeus myydä rahapelejä Suomessa. Uusi rahapeliyhtiö olisi nimeltään Veikkaus Oy, ja se olisi kokonaan valtion omistama erityisyhtiö. Lainmuutoksen seurauksena Raha-automaattiyhdistyksen raha-automaatti- ja kasinotoiminta, Fintoton hevospelit ja nykyisen Veikkauksen rahapelit siirtyisivät saman katon alle.

Suomessa on aina ollut rahapelien myyntiä koskeva yksinoikeusjärjestelmä. Tämä siksi, että rahapelit aiheuttavat myös haittoja ja Suomessa on katsottu, että lailla säännelty ja viranomaisvalvottu yksinoikeus on paras keino ehkäistä näitä haittoja. Meillä on ollut kolmen rinnakkaisen toimijan yksinoikeusjärjestelmä, jossa Raha-automaattiyhdistys, Veikkaus ja Fintoto ovat saaneet toimeenpanna ainoastaan omaan toimialaansa kuuluvia rahapelejä. Se, että meillä on ollut kolme itsenäistä toimijaa, on ollut oma kansallinen ratkaisumme. Tämä ratkaisu on johtunut pelien erilaisista luonteista ja toisaalta eri pelien tuoton tarkoituksenmukaisesta jakautumisesta eri edunsaajatahojen kesken. Kolmen toimijan yksinoikeusjärjestelmämme on aikoinaan rakennettu sellaiseksi, että siinä ei esiinny peliyhtiöiden välistä kilpailua.

Nyt tämä kolmen toimijan malli on osoittautumassa vanhanaikaiseksi. Tämä on seikka, josta vallitsee laaja yhteisymmärrys. Kolmen toimijan mallissa niiden tarjoamien pelituotteiden on erottava toisistaan, sillä yksinoikeusjärjestelmässä ei voi olla keskinäistä kilpailua. Peliteknologia ja kulutustottumukset ovat kuitenkin muuttuneet. Pelejä tarjotaan ja pelataan yhä enemmän digitaalisissa kanavissa. Tämä kehitys johtaa myös pelituotteiden samankaltaistumiseen.

Nykyisen arpajaislain säännökset soveltuvat huonosti kehityksen mukanaan tuomaan uudentyyppiseen rahapelitarjontaan ja -kysyntään. Myös yksinoikeusjärjestelmässä on mahdollisuus kehittää pelejä, mutta tiukka reviirijako kolmen eri toimijan välillä kaventaa tätä mahdollisuutta. Jos suomalainen rahapelitarjonta ei pysy tässä kehityksessä mukana, kotimaisen rahapelitarjonnan kanavointikyky valvottuun ja korkean kuluttajansuojan piirissä olevaan rahapelitarjontamme vaarantuu. Samalla vaarantuu yksinoikeusjärjestelmämme olemassaolo ja sen tavoite haittojen torjunnassa.

Tällä esityksellä mahdollisesta yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmämme ylläpitäminen ja vahvistaminen muuttuvassa rahapelialan toimintaympäristössä. Uudella rahapeliyhtiöllä olisi mahdollisuus toimeenpanna vastuullisesti myös aivan uudentyyppisiä rahapelejä, mikä kolmen toimijan mallissa ei ole ollut mahdollista.

Tässä laissa uudelle yhtiölle asetetaan velvollisuus ottaa vastuullisuus huomioon toiminnassaan. Tässä esityksessä ehdotetaan myös, että rahapelipolitiikkaa seurattaisiin. Tämä tehtävä annettaisiin rahapeliasioiden neuvottelukunnalle, jonka tehtävänä olisi seurata rahapelipoliittisten tavoitteiden toteutumista ja kehittämistarpeita.

Arvoisa herra puhemies! Suomalaiseen yksinoikeusjärjestelmään on aina kuulunut myös se, että rahapelien tuotot ohjataan yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Näin olisi myös jatkossa. On kuitenkin tärkeää huomioida, että tuottojen käyttäminen yleishyödyllisen tai yleisen edun mukaisen toiminnan rahoittamiseen ei ole EU-oikeuden näkökulmasta hyväksyttävä peruste yksinoikeusjärjestelmän ylläpitämiselle. Se voi olla järjestelmän suotuisa liitännäisseuraus, mutta ei sen pääasiallinen tarkoitus. Tämän suotuisan seurauksen jakautumisesta eri käyttötarkoitusten kesken säädettäisiin arpajaislaissa. 53 prosenttia käytettäi-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

siin liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen, 43 prosenttia terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen sekä 4 prosenttia hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen.

Arvoisa herra puhemies! Avustusmenettelyihin tulisi tässä vaiheessa joitain muutoksia. Jatkossa avustusten jakamiseen sovellettaisiin valtionavustuslakia kaikkien kolmen tuotontuotantoministeriön osalta. Sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen perustettava Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus vastaisi terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen myönnettäviä avustuksia koskevasta valmistelusta nykyisen Raha-automaattiyhdistyksen avustusosaston sijasta. Edunsaajat olisivat mukana avustusvalmistelussa uuden avustusasioden neuvottelukunnan myötä. Hevossektorilla maa- ja metsätalousministeriö jakaisi jatkossa koko tuoton avustuksina. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus- ja avustusmenettelyt pysyisivät nykyisellään.

Yhdistäminen tarkoittaisi muutoksia myös yhteisöjen työntekijöille. Raha-automaattiyhdistyksen avustustoiminnan henkilöstön työsuhteet päättyisivät, ja henkilöstö siirtyisi vastaaviin tehtäviin virkasuhteeseen uuteen avustuskeskukseen sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen. Sosiaali- ja terveysministeriö on vastannut avustuskeskukseen perustamiseen liittyvästä valmistelusta. Henkilöstölle on jo tarjottu virkasuhdetta tammikuusta 2017 lukien. Muu nykyisten yhteisöjen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyisi vanhoina työntekijöinä uuden rahapeliyhtiön palvelukseen.

Tähän esitykseen sisältyvien lakien on määrä tulla voimaan vuoden 2017 alusta. Samassa yhteydessä on tarkoitus toteuttaa kaksi yksinoikeutta tukevaa rahapelioliittista toimenpidettä, joilla vahvistetaan rahapeliä valvontaa ja mahdollistetaan pelien haitallisuusarviointi. Rahapelitoiminnan valvontaa vahvistetaan uudistamalla Poliisihallituksen yhteydessä olevan arpajaishallinnon organisaatio ja lisäämällä sen resursseja. Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä oleva rahapeliä haittaominaisuuksia selvittävä arviointiryhmä aloittaa toimintansa. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen ei edellytä lainmuutoksia, mutta ne ovat yhteydessä tämän esityksen tavoitteisiin.

Haluan vielä tähän lopuksi tuoda esille, että komissio on antanut lakiehdotuksesta Suomelle tiedonannon, jossa se muistuttaa Suomea niistä edellytyksistä, joilla voimme ylläpitää jatkossakin yksinoikeusjärjestelmää Euroopan unionissa. Suomen rahapeliolitiikan on noudatettava EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, uuden Veikkaus Oy:n valvonnan on oltava tiukkaa, ja tämän lakimuutoksen mahdollistamien uudentyyppisten pelien on oltava yhdenmukaisia rahapeliolitiikkamme tavoitteiden kanssa. Näillä edellytyksillä ja tällä lakimuutoksella voimme turvata yksinoikeusjärjestelmämme elinvoimaisuuden pitkälle tulevaisuuteen. — Kiitos.

19.39 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Olen seurannut tätä isoa uudistusta Veikkauksen hallintoneuvoston jäsenen roolissa. Tähän liittyy paljon asioita, ja muutokset ovat hyvin suuria niitten yhtiöitten toiminnassa ja monissa muissakin asioissa.

Muutama sellainen yksityiskohta, jotka ovat itselleni jääneet mieleen ja jotka ainakin jossain välissä olivat ongelmallisia ja joihin haluaisin saada selvyyttä sen suhteen, miten niissä on tullut jatkokehitystä: Eli oli sellaista keskustelua, että onko näitten uusien pelituotteiden määritelmä kenties edelleenkin siinä lakiesityksessä liian tiukka, eli että peliyhtiöt eivät pystyisikään vastaamaan kovin dynaamisesti tarpeisiin uusien pelien kehittämisestä vaan ne luvat täytyisi hakea kauempaa ja siinä kestäisi aikaa ja menetettäisiin kilpailuetua ulkomaalaisiin peliyhtiöihin verrattuna. Eli onhan tällainen jonkinasteinen

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

niin sanottu kaatopykälä tässä laissa mukana, että muutkin tämänkaltaiset pelituotteet voidaan tuoda markkinoille ilman erillistä lupamenettelyä tai ainakaan liian raskasta sellaista?

Toisena asiana: Onko tässä laissa miten nyt huomioitu se, että lainsäätäjän tahto olisi tuotu tarkkaan selville siinä, miten näitten pelien ehtoja valvotaan, eli ettei jäisi liikaa tilaa viranomaisten mielivaltaisille tulkinnoille esimerkiksi noitten pelien markkinoinnista, kun ikäviä episodeja nyt oli Veikkauksen yhteydessä, että Poliisihallituksesta sanottiin, että te ette saa markkinoida noin, ja se ei oikeastaan perustunut mihinkään muuhun kuin heidän omaan mielipiteeseensä ja tulkintaansa?

19.40 Sirpa Paatero sd: Arvoisa herra puhemies! Pitkään valmisteltu asia elikkä kolmen rahapeliyhtiön yhdistäminen on nyt onneksi tässä vaiheessa.

Pitää tähän alkuun todeta lähtökohta, joka tuntui jossain kohtaa tässä unohtuneen, mistä ja ketä ollaan yhdistämässä. Sosiaali- ja terveysjärjestöt, ne yhdistykset, ry:t, ovat aikanaan perustaneet RAY:n, joka siis toimii yhä edelleen järjestöpohjaisena uuden lain alkamiseen asti. Toisena on Veikkaus, jonka ovat perustaneet Työväen Urheiluliitto, Palloliitto ja yleisurheiluliitto elikkä Suomen Urheiluliitto elikkä kansalaisjärjestöt. Valitettavasti en tiedä Hippoksen taustaa mutta ymmärrän, että sielläkin on enemmän kyse ollut yhdistysmuotoisesta toiminnasta.

Tämän haluan sanoa tähän alkuun siitä syystä, että jotenkin tässä lain valmisteluvaiheessa tuntui, että tämä halutaan ottaa enemmän ministeriöiden haltuun, tästä halutaan tehdä viranomaistoimintaa ja tämä halutaan osaksi valtion budjettia. Kyse on reilusta miljardista eurosta tällä hetkellä, mikä on iso summa rahaa, ja kun tämä koko ilta on keskusteltu täällä näistä kymmenistäkin miljoonista, niin ymmärrän hyvin, että joillakin virkamiehillä on ollut jotenkin semmoinen olo, että nyt tästä saadaan yksi osa. Mutta haluan korostaa, että tässä yhä edelleen pitää pitää huolta siitä, että ne kansalaisjärjestöt ovat ne, jotka tästä hyötyvät myöskin tulevaisuudessa, ja kaikki raha ohjautuu myöskin tulevaisuudessa näille kansalaisjärjestöille, jotka tämän järjestelmän ovat alkuun laittaneet.

Tässä yhteisessä Veikkaus Oy:ssä, niin kuin sen nimi nyt päätettiin sitten muuttaa, mikä minun mielestäni on aika hyvin, on tietenkin perusteena se, että näin saadaan turvattua tämä yksinoikeusjärjestelmä, näin pystytään paremmin huolehtimaan pelivilpeistä, pystytään paremmin puuttumaan haitalliseen pelaamiseen, addiktoitumiseen pelaamiseen ynnä muuhun. Mutta tietenkin tässä on tavoitteena samalla saada lisää tuottoja ja saada ne kapeikot, joita tällä hetkellä on ollut eri järjestäjien välillä, pois, elikkä ei tarvitse enää neuvotella siitä, kuuluuko joku peli jonkun järjestämisluvan piiriin vai ei, vaan nyt kun meillä on yksi yhtiö, niin siinä kohtaa tällaista keskustelua ei tarvitse enää käydä. Toivonkin, että näistä kiristyksistä Poliisihallituksen kanssa päästään hyvään yhteisymmärrykseen, niin että pelit, etenkin virtuaalisen muodon pelit, pystyvät tästä eteenpäin nykyistä helpommalla käsittelyllä sitten tulemaan käyttöön.

Tuotonjakolaki on meille monille tuttu, joka on ollut Veikkauksen tuotonjaossa jo pitkän aikaa, vuosikymmeniä käytössä, ja se on minun mielestäni erittäin hyvä turva myöskin tässä, koska sosiaali- ja terveysalan järjestöt erityisesti olivat huolissaan siitä, voiko kulttuuri tai liikunta tai urheilu viedä nyt sitten suuremman osan. Tämä tuotonjakolaki, missä on prosenttimääräisesti siitä yhteisestä tuotosta määrätty, kuinka monta prosenttia menee erilaisiin käyttötarkoituksiin, turvaa mielestäni sen, että tätä keskustelua ei tarvitse käydä.

Toivon myös, että ei tule semmoista tilannetta niin kuin jo muutama hallituskausi sitten, että yritettiin vyöryttää tänne rahapelien tuoton osalle muitakin katettavia kustannuksia.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

RAY:n puolella niitä on ollut useammankin kerran. Myöskin Veikkauksen tuotoista on joskus maksettu kirjastokustannuksia, joskus yritetty vyöryttää sinne museoiden vuokria ynnä muita, mitkä eivät sinne oikeasti kuulu. Toivottavasti nyt pidetään huolta siitä, että ne oikeasti säilyvät näiden kansalaisjärjestöjen käytössä.

Se, mistä olen pahoillani, on, että me puhumme kolmesta yhtiöstä, emme neljästä. Suomessa on myöskin Ahvenanmaa osa Suomea, jossa on yhtiö nimeltä Paf, joka markkinoi varsin aggressiivisesti myöskin Suomen mantereen puolella, ja mielestäni ei ole mitään perustetta, että Pafia jotenkin käsiteltäisiin eri tavalla. Tiedän, että siellä on rikkomuskanteita tai muita meneillään, mutta siitä huolimatta se olisi mielestäni ollut myöskin arvokasta ottaa tässä yhteydessä tähän samaan linjaan.

Tässä kritiikkiä tämän kolmen viikon lausuntokierroksen aikana tuli järjestöiltä erityisesti siitä, kun yhteisymmärryspöytäkirja, joka on kolmen yhtiön hallitusten elikkä kaikkien toimijoiden yhteisesti laatima, ei heidän mielestään tullut toteutuneeksi enää sitten varsinaisissa lakipykälissä. Erityistä kritiikkiä siellä tuli tietysti siihen kohtaan, missä mietitään, antaako tästä rahanjaosta joku neuvottelukunta vai avustustoimikunta tai muu lausunnon vai pystyykö siihen edes lausumaan vai minkälainen kriteeristö siihen sitten tulee. Tämä kohta jäi yhä edelleen jonkun verran sille kritiikin puolelle, niin että järjestöjen tahotila tässä kohtaa ei toteutunut niin kuin he olisivat halunneet sitä viedä eteenpäin.

Tässä komission palaute, joka tuli siis 1.9., jonka takia tämä lakipaketti saatiin tänne nyt, on erittäin positiivista, sillä myöskin Suomen kaikki rahapelijärjestelmät on aina haastettu yksityisten peliyhtiöitten osalta tuonne Euroopan unionin puolelle, mutta nyt tässä tämä ohjaus erityisesti laillisiin ja valvottuihin peleihin tulee olemaan se Suomen yksi linja. Tästä myöskin tässä Suomen kohta lainsäädännön mukaan olevassa, nyt jo väliaikaisesti perustetussa yhtiössä on otettu linjaus niin, että nykyistä parempi tunnistautuneena pelaaminen tulee olemaan se, mitä viedään eteenpäin, ja samalla tutkitaan sitä, kuinka paljon näistä pelihaitoista, joiden ennaltaehkäisyyn pitää satsata nykyistä enemmän, tulee oikeasti Suomen pelijärjestelmien kautta ja kuinka paljon niistä pelihaitoista itse asiassa tulee ulkomaille pelattavien pelien vuoksi, elikkä saadaan oikeasti faktatietoa myöskin tästä, mikä se varsinainen tilanne siellä on.

Tähän toivon, että eduskunta saa ja etenkin hallintovaliokunta myöskin nämä asetukset jo nähtäväksi ennen kuin tämä on valmiina täältä eduskunnasta, koska siellä on aika merkittäviä asioita kirjoitettu sinne asetuksen puolelle.

Sitten on tämä toinen vaihe, jonka toivon lähtevän liikkeelle varsin nopeasti, koska tämä arpajaislaki nyt, ensimmäinen vaihe, on vasta se alku ja siinä toisessa vaiheessa tullaan sitten vasta rajaamaan tuotepuolta ja markkinointipuolta nykyistä tarkemmin ja siinä päästään sitten vielä enemmän siihen sisällön puolelle. Sen takia toivon, että tämä keskustelu ja tämä valmistelu lähtee mahdollisimman pikaisesti käyntiin.

Mutta kiitoksia, tämä varmaan jatkuu vilkkaana.

19.49 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On tosiaankin hyvä, että tämä iso ja merkittävä uudistus on nyt jo tässä vaiheessa. Työhän ei sinänsä ole helppo. Kuten tässä edellisessä puheenvuorossa edustaja Paatero totesi, niin kolme hyvin erilaisista lähtökohdasta toimivaa yhtiötä pistetään yhteen ja muodostetaan ikään kuin valtionyhtiö, ja sitten siihen vielä yhdistyy nämä merkittävät yhteiskunnalliset velvoitteet, mitä nyt RAY:llä, Veikkauksella ja Fintotolla on ollut erilaisten kansalaisjärjestöjen ja muun hyvän toiminnan rahoittamisessa.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

On hyvä, että monopoli nyt säilyy, eikä synny näitä keinotekoisia rajapintoja. Kun eletään tässä virtuaalisessa maailmassa, niin tämän meidän rahapelimonopolimme on pysyttävä tämän kehityksen perässä. Uskoisin, että tämän uudistuksen, tämän fuusion, myötä pystytään myöskin turvaamaan tämän yhtiön kilpailukyky ja ehkä jonkun verran myös es-tämään sitten näiden rahavirtojen karkaamista tuonne ulkomaille, ulkolaisen tarjonnan pe-rään. Pidän myös erittäin hyvänä sitä, että tässä nyt kokonaisuudessa sinänsä pienen toimi-jan, Fintoton, jolla on suomalaiselle hevosurheilulle ja hevosalalle aika iso merkitys, ase-ma ja rahoitusasema myöskin tässä turvataan. Sillä on suomalaiselle maaseudulle erittäin iso merkitys.

Arvoisa puhemies! Nyt, kun ministeri on täällä paikalla, olisinkin kysynyt tätä, mihinkä edustaja Paatero edellisessä puheenvuorossa jo viittasi. Nyt kun täällä hallituksen esityk-sessä todetaan, että tavoitteena on turvata rahapelipolitiikkamme yhdenmukaisuus EU-oi-keuden yksinoikeusjärjestelmälle asettamien edellytysten kanssa, niin kuinka tämä Paf, Ahvenanmaan rahapeliyhtiö, nyt sitten tähän EU-oikeuden näkökulmaan istuu?

19.51 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on erittäin hyvä, eikä lakiesitykseen sinänsä mitään huomauttamista, sillä tällähän me turvaamme oman kansallisen mallimme säilymisen. Tätä yhdistymistä on työstyetty hyvässä yhteistyössä, ja prosessi on sinällään ollut hyvä, vaikka järjestöiltä tuli vielä loppuvaiheessakin jonkun ver-ran kritiikkiä.

Mutta sitä kuitenkin kysyn, miksi ihmeessä päädyttiin tämän uuden yhtiön nimeksi va-litsemaan Veikkaus. Ajattelen sitä tämän tulevaisuuden kannalta sillä tavalla, että jos ha-lutaan rakentaa uutta kulttuuria ja yhteisöllistä toimintatapaa, kun kolme niin erilaista toi-mijaa liittyy nyt yhteen, niin tästä näkökulmasta olisi voinut pohtia tätä nimeä hiukan pa-remmin. Eli jos olisi annettu joku aivan uusi nimi, niin olisiko silloin ollut helpompi tässä uudessa yhtiössäkin lähteä ikään kuin puhtaalta pöydältä?

19.52 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edellisen puhujan nimikysymyksistä, oli-siko pitänyt antaa uusi nimi: itse olen kyllä sitä mieltä, että Veikkaus brändinä edustaa jo sinänsä niin suurta rahamäärää, että jos se olisi hylätty, niin minun mielestäni se olisi ta-vallaan ollut rahan heittämistä kaivoon. Siitä on niin vakiintunut, hyvä mielikuva suoma-laisilla, ja pelataan juuri sen takia, että tiedetään, että raha kohdentuu hyväntekeväisyyteen ja yleishyvään, mihin se sitten kohdentuu — urheiluun, nuorisotyöhön, taiteeseen ja tietee-seen.

Yksi kohta, mikä meidän kaikkien pitäisi muistaa, on se, että loppujen lopuksi, miksi mekin olemme täällä puhumassa vapaassa yhteiskunnassa, on suomenhevonen. Loppujen lopuksi, jos raviurheilu ja hevostalous voivat hyvin, ne edellyttävät ja auttavat, että suo-menhevonen säilyy kartalla ja sen suku ei pienene liikaa, joten pidän erinomaisena, että tästä 4 prosentin jako-osuudesta on päästy sopuun, koska näillä kolmella toimijalla, jos kat-soo historiaa vähän taaksepäin, on valitettavasti hieman kilpaileva ja ehkä riitainenkin his-toria takana. Nyt kun tämä Veikkaus aloittaa, niin minä toivon, että se mainonta ja kaikki toiminta on korkealla tasolla ja suomalaiset hyväksyvät ja käyttävät ikään kuin tätä sinival-koista yhtiötä, sillä todella kova paine kohdistuu ulkomailta ja netin ja internetin kautta sel-laiseen pelaamiseen, joka ei hyödytä suomalaista yhteiskuntaa. Mutta jos hevostaloutta ja erikoismaataloutta halutaan pitää Suomessa pystyssä, niin se edellyttää, että meillä on ra-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

viradoilla riittävät palkinnot ja ravirataverkosto on koko Suomea ajatellen riittävän kattava.

19.53 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tuli keskustelua Veikkauksen tai uuden peliyhtiön brändiasiaista, niin olen tuosta asiasta kyllä täysin edustaja Eestilän kanssa samaa mieltä, ollut jo alun perin sitä mieltä, että siinä oli suuri riski, että jos sitä nimeä käydään muuttamaan, väri-, kuvailmettä, graafista ilmettä käydään muuttamaan radikaalisti, niin Veikkauksen brändi saatetaan menettää ja voi tulla menetyksiä pelivaihdoissa tällaisissa asioissa. Tämä oli suuri pelko, ja onneksi muutokseen nyt sitten lähdettiin noin maltillisella tavalla.

Keskustelu näistä pelihaitoista ja pelaamisesta ulkomaille: olisi tietysti mukavaa kuulla, onko tästä asiasta tuoreita tutkimuksia. Itse tein nettipelaamisesta lopputyön aikanaan ammattikorkeakoulussa, mutta siitä alkaa olla jo yli kymmenen vuotta aikaa reilusti. Onko näitä ilmiöitä nyt sitten viime aikoina tutkittu, miten paljon suomalaiset pelaavat ulkomaille? Se on varma tosiasia, että paljon pelataan. Sille ei mitään voida, kun Euroopan unionissa ollaan. Ulkomaille pelaaminen on väistämättä laillista. Veikkauksen tai uuden peliyhtiön täytyy pystyä kilpailemaan vapailla markkinoilla näitten peliyhtiöitten kanssa pelivaihdoista. Se on realiteetti, jonka kanssa on vain tultava toimeen.

19.55 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa puhemies! Olisihan sellainenkin nimi ollut käytettävissä nyt vapailla markkinoilla kuin esimerkiksi loistava keksintö Itella. Pankaapa omalle kohdalle.

Tämä oli erinomainen ratkaisu ja perustui hyvin laajaan, poikkeuksellisen laajaan tutkimukseen, selvitystyöhön, harkintaan eri kannoilta, johon on hallinnossa ollut helppo yhtyä tätä nimeä koskien. Tämä päätös on suomalaisen yhteiskunnan peruspiirteen, kansalaisyhteiskunnan peruspiirteen, luultavasti tämän vaalikauden kaikkein ratkaisevin myönteinen päätös turvaamaan suomalaisen kansalaisyhteiskunnan moninaisuutta pitkälle eteenpäin. Tässä suhteessa tämä on ratkaisevan tärkeä. Ellei näin olisi tehty, niin todennäköisesti merkittävä osa siitä rahavirrasta, joka rahapelimailmaan kuuluu, olisi siirtynyt ulkomaille, todennäköisimmin vielä paratiisiyhtiöitten suojiin ja voitoiksi.

Pelihaittojen osalta tämä on kontrolloitu järjestelmä, joka Suomessa on käytössä. Kun joku kysyi, paljonko se ulkomaille netin kautta tapahtuva pelaaminen on tällä hetkellä, niin se on jo erittäin huomattavaa. Tämä lisää tietysti näiden yhtiöiden keskinäisellä innovatiivisella pelitarjontakuviolla sen, että suomalainen peliyhtiövaihtoehto on kilpailukykyinen suhteessa kansainvälisiin nettipelaamisvaihtoehtoihin.

Puhemies Maria Lohela: Jos otetaan vielä edustaja Elomaa ja sitten ministerille vastaus.

19.56 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Meillä on vain yksi rahapeliyhtiö tulevaisuudessa. Kolme yhdistyy: Veikkaus, Raha-automaattiyhdistys ja Fintoto. Ja totta kai meidän pitää pystyä ulkolaisten peliyhtiöiden kanssa kilpailemaan. Tämä on hyvä esitys, koska nyt siihen on mahdollisuus. Pelejä on kehitettävä, se on tosiasia. Eestilän, Kanervan ja Mäkelän kanssa olen samaa mieltä, että Veikkaus nimenä on paras mahdollinen. Se on todella jo brändi, ja jokainen suomalainen tietää, mistä on kysymys. Tämä yksinoikeusjärjestelmä on hyvä, koska liikunnan ja kulttuurin, nuorisotyön, tieteen ja taiteen tuen määrä voisi jopa vaarantua ilman tätä lakimuutosta, ja näin ollen tätä lakimuutosta on ihan itsestäänselvä ja

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

helppo tukea. Kansalaisjärjestöjen asema ja myös nämä pelihaitat tulee ottaa tietysti huomioon.

Puhemies Maria Lohela: Sisäministeri Risikko, 3 minuuttia.

19.57 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti. Täällä oli hyviä kysymyksiä, ja aivan todella lyhyesti.

Täällä kysyttiin, antaako tämä mahdollisuuden näiden uudentyyppisten pelien mukaan ottamiseen, ja mielestäni tätä lakia on tuunattu juuri siitä näkökulmasta, että saataisiin tämä uudenlainen maailma, mikä nyt on meillä esillä ja käsillä, otettaisiin kuitenkin hallitusti sillä tavalla, että haitat pystytään estämään. Ja on tutkittu myös haittoja, ja varmasti eduskuntakuulemisissa sitten valiokunnassa käyttekin läpi, erityisesti sosiaali- ja terveystuomiovaliokunta varmasti näitä haittoja käy läpi ja sitä, miten niitä yritetään sitten taklata. Tässä on aina vaarana se, että kun pelejä lisätään ja tulee uudentyyppistä, niin myös haitat lisääntyvät. Mutta on mielestäni erinomaisen hyvä, että tätä tuottorahaahan käytetään myös haittojen ehkäisyyn. Olen aika kauan ollut sellaisissa tehtävissä, joissa aina ollaan oltu Raha-automaattiyhdistyksen kanssa tekemisissä, olen kansanterveysjärjestöissä toiminut elämäni, niin miten tärkeää, että meillä on tällainen järjestelmä Suomessa.

Tuosta Ahvenanmaan Pafin tilanteesta, itse asiasta en osaa nyt tässä vastata, mutta minä vien viestiä tuonne meidän virkamiehille, jotka ovat varmasti tätä selvittäneet ja osaavat kertoa niistä taustoista. (Eduskunnasta: Siellä on EU takana!) — Niin, niin minä olen ymmärtänyt, että siellä on EU takana, mutta on varmasti hyvä, että käynte sitten läpi siitä.

Minä itse sanoisin tästä kaiken kaikkiaan, että viimeistään nyt piti tehdä tämä. Nimittäin niin kauan kuin olen itse ollut ministerinä, niin kauan on tätä sorkittu, että tälle pitää tehdä jotain, ja nyt me saamme hallitusti tämän. Ja tämä oli nyt, voi sanoa todella, viimeisiä aikoja, että me saamme ihan oikeasti pidettyä tällaisen monopoliaseman tässä, että me saamme tämän rahan, mitä me pystymme nyt keräämään tässä, tähän yleishyödylliseen hyvään tarkoitukseen. Ajatelkaa, mistä me saisimme tällaiseen sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen — liikuntakasvatus, tiede, taide, nuorisotyö — tällaista rahaa, mistä me ne ottaisimme — ja sitten myöskin hevoskasvatus, hevosurheilu, mistä tiedän muun muassa puhemiehen olevan hyvin kiinnostunut, ja sitten meillä on täällä yhteisiä intressejä kaikilla, myös puhemies on kiinnostunut näistä, tiedän sen. Minun mielestäni hieno juttu. Täällä edustaja Kanerva, joka on hallintoneuvoston puheenjohtajana ollut tässä eräällä lailla kättilöimässä tätä, käytti erinomaisen hyvän puheenvuoron.

Minulle on itselleni ollut hirveän tärkeää se, että minä vahdin sitä, että nämä rahat, jotka tässä kerätään, menevät juuri niihin tarkoituksiin, mikä tässä on se tarkoitus. Ja tällä on nyt varmistettu myöskin monella taholla sitä.

Ja sitten en lähde veikkaamaan, mistä tuli Veikkaus, mutta uskon, että se tuli siitä, että tähän liittyy kaikkea sitä veikkausta. Mutta nimestä varmaan vielä keskustellaan. — Kiitos. — Ei tietenkään muuteta, mutta keskustellaan, mistä se tuli.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveystuomiovaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Pelastusopistosta annetun lain ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 157/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

20.01 Sisäministeri Paula Risikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Pelastusopistosta annettua lakia ja Poliisiammattikorkeakoulusta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on siirtää pelastustoimen päällystökoulutuksen koulutusvastuu Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle. Kyse on nimenomaisesti koulutusvastuun siirrosta eli koulutuksen antamiseen liittyvän hallinnollisen toimivallan ja vastuun muutoksesta. Pelastustoimen päällystökoulutus tul-taisiin jatkossakin toteuttamaan Kuopiossa Pelastusopistolla, jossa on koulutusta antava osaava opettajakunta ja asianmukaiset harjoitusvälineet ja -alueet. Pelastustoimen päällystökoulutus on sisäisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä koulutusala, jossa annettavaa opetusta toteutetaan Suomessa ainoastaan Pelastusopiston puitteissa.

Esityksellä pyritään siis turvaamaan pelastustoimen päällystökoulutuksen edellytykset sekä edistämään jo nykyisellään laadukkaan koulutuksen kehittämistä vastaamaan muuttuvia toimintaympäristöjä. Esityksen tavoitteena on myös lisätä sisäisen turvallisuuden oppilaitosten välistä verkostoitumista. Esityksen mukaan Pelastusopisto valmistelisi yhteistyössä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa opiskelijoiden valintaperusteet sekä opetus-suunnitelman ja Pelastusopisto järjestäisi opetussuunnitelman mukaista opetusta Pelastusopiston ja Poliisiammattikorkeakoulun keskenään sopimalla tavalla. Kyse on siis kahden keskeisen sisäisen turvallisuuden alan oppilaitoksen voimien yhdistämisestä ja niiden asiantuntemuksen hyödyntämisestä. Opetuksen suunnittelussa on tärkeä ottaa huomioon se työelämälähtöisyys, mikä edellyttää käytännössä tiivistä yhteistyötä työnantajien kuten pelastuslaitosten kanssa.

Esitys vaikuttaa valtion vuoden 2017 talousarvioon pelastustoimen päällystökoulutukseen tarkoitetun määrärahan siirtyessä pysyvänä siirtona opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokasta sisäministeriön pääluokkaan. Siirrettävä rahasumma on noin 1,2 miljoonaa euroa.

Ammattikorkeakoulutuksen rahoitusta on viime vuosina leikattu voimakkaasti, ja tämä on heijastunut valitettavasti myös pelastustoimen päällystökoulutukseen. Hallituksen esityksessä on kuvattu Savonia-ammattikorkeakoulun vuosittain vähenevää rahoitussummaa pelastustoimen päällystökoulutuksen kustannuksista: kun vielä viime vuonna Savonian antama nettorahoitus päällystökoulutukselle oli noin 1,32 miljoonaa euroa, niin laskelmissa vastaava rahoitusosuus olisi vuodelle 2017 jo alle 700 000 euroa. On selvää, että näin voimakkaat säästöt vaikeuttaisivat erittäin merkittävästi pelastustoimen päällystökoulutuksen toteuttamista nykyisessä muodossaan. Pelastustoimen päällystökoulutuksen noin 3 miljoonan euron vuotuisista kuluista loput on katettu aina sitten pelastustoimen toimintamenoista. Esitetyllä ratkaisulla määrärahan siirrosta takaisin sisäministeriön pääluokkaan pelas-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

tustoimen päällystökoulutukseen tarkoitettu määräraha saataisiin paremmin kohdennettua sille ajateltuun kohteeseen, mikä myös turvaisi pelastustoimen päällystökoulutuksen taloudellisia edellytyksiä.

Hyvät kuulijat, hyvät edustajat! Tämä on herättänyt varmasti keskustelua siellä alueilla, ja kerron teille, että kun tulin tähän tehtävään, niin tämä oli aika ensimmäisenä siinä pöydälläni, ja otin hyvin tarkkaan selvää, koska itsekkin — siviilivirkanihan on Seinäjoen ammattikorkeakoulun vararehtori — jonkin verran tästä aiheesta tiedän. Tämän siirron tausta on ensisijaisesti taloudellisten edellytyksien varmistaminen, ja tällä varmistamisella me pystymme pitämään yllä laadukasta koulutusta. Tulevaisuus ei olisi ollut varmistettu, elleimme me olisi tehneet tätä paitsi taloudellisista syistä mutta myös siitä syystä, että me saamme tämän sisäisen turvallisuuden ja ulkoisen turvallisuuden osaamisen, jota edellytetään turvallisuuden takaamisessa, että me saamme vahvistettua sitä myös tällä tavalla, ja sitten me saamme synergiaa eri koulutusammateista, mutta ennen kaikkea myöskin me saamme päällystökoulutuksen pidettyä ammattikorkeakoulutasoisena. — Kiitos.

20.06 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan pelastustoimen päällystökoulutuksen koulutusvastuun siirtämistä Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle. Pidän tärkeänä, että pelastusalan koulutus on kokonaisuutena Kuopiossa Savonia-ammattikorkeakoulussa, missä on jo vuosia rakennettu koko koulutusympäristö pelastuskoulutuksen vaatimusten mukaiseksi.

Pelastusopisto tiedosti jo 2010 valtiontalouden näkymät ja aloitti tuolloin kehittämissä hankkeen, jossa oli osallisena koko henkilöstö. Tuossa vaiheessa Pelastusopistolla lisättiin koko henkilöstön taloustietoisuutta ja ryhdyttiin keskustelemaan yhdessä siitä, kuinka voidaan itse vaikuttaa tulevaisuuteen muuttamalla toimintatapoja ja tarkastelemalla toimintatapoja edelleen. Tavoitteena oli löytää sellaisia toimenpiteitä, jotka toteuttamalla ei kuitenkaan vaaranneta opetuksen laatua kriittisen osaamisen näkökulmasta. Lisäksi ehdoton edellytys oli, ettei mitään sellaisia toimenpiteitä tehdä, jotka vaarantavat opiskelija- ja/tai henkilöstöturvallisuutta riskialttiissa toimintaympäristössä.

Pelastusopistolla on edelleen jatkuva huoli riittävästä rahoituksesta. Valtiovarainministeriö julkaisi 14.8.2015 talousarvioehdotuksen vuodelle 2016. Siinä oli Pelastusopiston osalta erittäin huolestuttavaa luettavaa. Toiminta ja tulokset pysyisivät samoina, mutta htv-luku laskisi siten, että viime vuoden 101 htv:tä on tänä vuonna vain 88. Kriisinhallintakeskusta leikkaukset eivät koskisi, vaan siellä toimitaan edellisvuoden tasoilla. Pelastusopistolle annettiin jo keväällä 2015 selkeät talouden raamit, joiden mukaisesti toimintaa tuli suunnitella. Näiden raamien ja rahoituksen turvin ei olisi enää pystytty toteuttamaan lakisääteisiä tehtäviä. Saamani tiedon perusteella kehysrahoituksen ja palopäällystön koulutuksen rahoituksen leikkaukset tarkoittavat euroissa muun muassa tälle vuodelle 511 000 euroa ja ensi vuodelle 871 000 euroa vähennystä vuodesta 2015.

Tässä vaiheessa haluan korostaa, että pelastusalan ammattikorkeakoulutus on sisäisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä koulutusala, jossa opetusta Suomessa annetaan ainoastaan Pelastusopistolla. Erityisenä uhkakuvana ja huolenaiheena Pelastusopistolla on ollut kaluston ja harjoitusalueen korvaus- ja korjausinvestoinnit, joihin ei näillä rahoituskuvioilla ole ollut varaa. Miten siis käy uusiutumisen ja kehittämisen? Kuitenkin harjoitusalue on erittäin tärkeä ja merkittävä koulutuksen kannalta, ja jos sen annetaan rapistua, niin

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

ei voida puhua liiketaloudellisen koulutuksen kehittämisestä. Jos ei korjata ja korvata, voidaan esittää kysymys, kumpi kuoli ensin, muna vai kana. Taitaa mennä molemmat.

Juustohöylä, eläköitymiset, toimitilatehokkuuden lisääminen sekä liiketaloudellisen toiminnan kasvattaminen eivät riitä kattamaan sekä SM:n että OKM:n kautta tulevia rahoitusvajeita. Käytännössä rahoitusvajetta on lähes mahdotonta paikata ilman yt-menettelyä. Edellä mainitut summat ovat sitä luokkaa, että lomautukset ja lomarahojen leikkaukset ovat laastarihoitoa, joka voi toimia vuonna 2016, mutta ensi vuonna ollaan kiinni jo rakenteissa. Pelastusopisto ei sinänsä näin suuren luokan asioista päättä, vaan se on tulosohtajan eli ministeriön tontille kuuluva. Toivotaan, että ministeriössä on ymmärrystä arjen turvaamiselle. Näin minä ainakin uskon.

Tämän hallituksen esityksen mukaan pelastustoimen päällystökoulutuksen määrärahat olisivat vastaisuudessa osa sisäministeriön budjettia ja tulisivat sitä kautta sisäministeriön ohjattaviksi. Toivoa sopii, ettei rahoitusta enää vähennetä, kun opetustakin halutaan tällä tavoin hajauttaa. Pelastusopiston päällystötutkinnon osalta on 2014—2015 vähennetty 20 prosenttia opetustunneista. Tähän on liittynyt osittain opiskelijan omaehtoisen opiskelun lisääntyminen, ja osittain vähennykset ovat tarkoittaneet opetussuunnitelman sisäisiä muutoksia. Opetuksen osalta henkilöstön määrä on vähentynyt noin 15—20 prosenttia, ja vähennystä tulee erityisesti vuosien 2015—16 eläköitymisen seurauksena. Luonnollista poistumaa on Pelastusopistolla pyritty hyödyntämään tähän saakka hyvin, eli vain osa vapautuneista viroista on täytetty tai täytetään.

Arvoisa rouva puhemies! Olen erittäin huolissani Pelastusopiston nykyisestä tilanteesta. Kyse on meidän jokaisen arjen turvallisuudesta ja turvallisuuden tuottajista. Hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pelastustoimen päällystökoulutus siirtyisi hallinnollisesti osaksi sisäministeriön hallinnonalaan, mikä mahdollistaisi sisäasiain hallinnonalaan liittyvän koulutuksen kehittämisen, suunnittelun ja taloudenpidon tehostamisen eheämpänä kokonaisuutena. Mikäli tämä onnistuisi, se olisi meidän kaikkien etu, mutta pessimistihän ei pety.

20.11 Merja Mäkilä-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Päällystökoulutuksen koulutusvastuu ollaan siis siirtämässä Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle eli Kuopiosta Tampereelle, mutta ymmärtääkseni opetus jatkuu Kuopiossa siellä Pelastusopistolla. Tästä on tullut paljon kyselyjä ja kommentteja, kuten ministerikin tässä mainitsi.

Pelastusopistolla on olemassa nimenomaan pelastustoimen tarpeisiin suunnitellut ja rakennetut tilat, monipuolinen harjoitusalue ja muu simulaatioympäristö sekä erittäin pätevä opetushenkilöstö. Pelastusopistolla on pelastustoimen substanssiosaaminen ja myös vahvat työelämäyhteydet, joiden ansiosta tutkintojen sisältöä on pystytty kehittämään ja huomioimaan, ja siellä on myös erittäin laadukasta tutkimustoimintaa.

Toiminta on siis ollut erittäin laadukasta ja hyvää, Pelastusopisto on saanut toiminnastaan paljon positiivista palautetta, ja siksi minun on kyllä kysyttävä vielä, mitä etuja tästä siirrosta on opiskelijoille, henkilöstölle ja yhteiskunnalle. Tässä on taloudellinen perustelu takana, mutta onko tästä joitain muitakin etuja. Minä tiedän, että tämä lakiesitys on nyt viime metreillä sitten kovasti korjaantunut. Tämä oli ilmeisesti paljon, sanotaanko, huonompi aiemmin, ja nyt ministeri on pystynyt tätä huomattavastikin korjaamaan. Mutta siitä huolimatta minä kysyn, onko kunnollinen kustannus—hyöty-analyysi tehty.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

20.13 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! Näissä samoissa ajatuksissa edellisten puheenvuorojen käyttäjien kanssa hyvin pitkälle itsekkin olen. Tässä on tullut muutama kysymys ministerille, lyhyesti esitän niitä.

Tässä puhutaan toistuvasti, että koulutusvastuu siirtyy Poliisiammattikorkeakoululle, mutta eikö niin, että myöskin tutkinnonanto-oikeus siirtyy yhtä lailla? Se on myöskin ihan huomionarvoinen asia, ja sillä on suuri merkitys niin sille luovuttavalle kuin myöskin sille vastaanottavalle taholle.

On totta, että tuolla Pelastusopistolla Kuopiossa on nyt todella tarkoituksenmukaiset opetustilat, siellä on ne harjoitusalueet, laitteet, välineet, kallis, aivan erityinen, erikoinen infra sinne rakennettuna. Onko niin, että sitten Tampereelle siirryttäessä sinne ei tarvitse minkäänlaista muutosta tehdä, tai onko se todellakin näin, että fyysinen koulutus säilyy siellä Kuopiossa? Haluaisin kumoamisen niille huhuille, jotka kertovat, että näin alkuunsa kyllä koulutus Kuopiossa pysyy, mutta sitten siirtyisi vähitellen, osa osalta ehkä sitten sinne Tampereelle. Tiedän, että ministerin esityksessä ei tällaista ole, mutta tästä haluaisin vielä vahvennusta ja kommenttia.

20.15 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kiittää ministeriä, että hän on tämän hallituksen esityksen pannut lopulliseen muotoon. Niin kuin ministeri täällä itse sanoo, niin pelastustoimen päällystökoulutuksen koulutusvastuu siirretään Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle. Mutta se tilanne, mikä tällä hetkellä on, eli amk-opetusta annetaan ainoastaan Pelastusopistolla Kuopiossa, niin jatkuu. Eli tämä on ollut se huoli alueen kansanedustajilla, että mitä todellisuudessa tapahtuu.

Ja minä toivoisin, että valiokunnassa tähän mietintöön sitten pannaan juuri tämä, että vaikka koulutusvastuu siirtyy Poliisiammattikorkeakoululle ja sisäministeriölle, niin siitä huolimatta tämä varsinainen koulutus tapahtuu Kuopiossa Pelastusopistolla. Minusta ministeri on hyvin tämän havainnut, että mitä järkeä on sellaisessa, että jonnekin investoidaan korkealaatuiset koulutustilat ja sen jälkeen, kun nämä tilat on todettu hyviksi ja niitä myydään ulkomaille asti, niin niitä ruvetaan siirtämään muualle. Sehän on kansantaloudellista tuhlausta.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Risikko 3 minuuttia.

20.16 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Kysyitte: mitä hyötyä? Voitte vaan olla varmoja siitä, että kun tulin tähän tehtävään, niin kun tuli tällainen koulutusasia minun eteeni ja kun satun tuntemaan tämän, kun olen ollut aikoinaan Savoniaa perustamassa ja sitten taas hyvin tunnen myös ammattikorkeakoulun yleensä, niin otin sen myös ihan sillä tavalla, että onko tässä järkeä. En lähtenyt sillä tavalla, että se tuli annettuna ja että nyt, kun tämä on niin pitkällä, niin tämä pitää viedä, vaan minä ihan oikeasti paneuduin siihen, onko tässä järkeä. Ja olen edelleen sitä mieltä, että tässä on järkeä.

Nimittäin, mikä hyöty tällä saavutetaan? Me varmistamme sen talouden. Me jokainen tiedämme sen, että nyt kun koko ajan ammattikorkeakouluista on jouduttu vähentämään niitä resursseja, niin tällä, että me teemme tällaisen muutoksen... Kun minä katsoin, mitä on tapahtunut vuosien varrella, kun Savoniassa on ollut koulutusvastuu ja tämä tutkintoanto-oikeus, niin valitettavasti se budjetti on mennyt koko ajan alaspäin. Ja minä olen käynyt keskustelua myöskin Pelastusopiston rehtorin kanssa, että mistä se on voinut johtua. Ja näyttää siltä, että kun se on ollut siellä Savonialla, niin Savonialla kun on ollut heikko ti-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

lanne taloudessa tai vähentynyt, niin se on vähentänyt sitten myöskin tätä rahoitusta nimenomaan tässä.

Tutkinnonanto-oikeus: Todella on aivan niin kuin sanotte. Sen lisäksi, että koulutusvastuu, niin kyllä tutkinnonanto-oikeuskin sitten siirtyy sinne Poliisiammattikorkeakoululle, mutta koulutuksen toteutus pysyy Kuopiossa. Siellä on kaikki fasilitetit. Siellä on se osaava opettajakunta. Siellä on ne kaikki alueet. Siellä on pelit ja vehkeet, joita on varustettu vuosien aikana. Niitä ei ikikuuna päivänä ole mahdollista nyt siirtää Tampereelle. Ei ole mitään tarkoitusta, jos on näin paljon laitettu rahaa, ja ei se ole ainoastaan siitäkään, vaan siellä on aluekin sellainen, mitä ei nyt yhtäkkiä pystytä jonnekin siirtämään. Sehän olisi ihan rahan hukkaan heittämistä, jos me siirtäisimme sen nyt jonnekin. Ei, vaan siellä on ne fasilitetit, siellä on se osaaminen, ja sitä me arvostamme.

No sitten, mikä on vielä hyvä puoli: Me pystymme säilyttämään ammattikorkeakoulutasoisen opetuksen ja koulutuksen, kun meillä on tutkinnonantajana myöskin edelleen ammattikorkeakoulutasoinen, joka vastaa tutkintojen annosta. Ja sitten me pystymme tämän opiskelijan osaamista varmistamaan, kun meillä pysyy se ammattitaitoinen kokemusta omaava henkilöstö siellä Kuopiossa ja he jatkossakin sitten tuottavat sitä koulutusta.

Minä uskon, että tällä me pystymme varmistamaan koulutuksen tason ja nimenomaan työelämälähtöisen koulutuksen. Se, mitä olen itse edellyttänyt muutettavaksi tuonne hallituksen esitykseen, on se, että työelämälähtöisyys on se kaikkein tärkein eli se, että pelastuslaitokset ovat mukana ja työelämä kaiken kaikkiaan kehittämässä tätä koulutusta. — Kiitos.

20.19 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kysyn yhden kysymyksen, joka tuli tässä mieleen ministerin puheenvuoron yhteydessä. Nyt, kun tämä tutkinnonanto-oikeus annetaan toiselle ammattikorkeakoululle kuin joka käytännössä toteuttaa sitä, niin kysyn, ettei vain käy samalla lailla, kuten meillä on käynyt Etelä-Karjalassa. Jos en nyt väärin muista, niin metsäkoneenkuljettajakoulutus toteutetaan Etelä-Karjalassa mutta tutkinnonanto-oikeus on Tampereella, ja käytännössä sitten, kun sitä rahoitusta rakennetaan, niin se on tarkoittanut sitä, että kaikki työ tehdään Etelä-Karjalassa ja sitä välirahaa, niin sanottua välirahaa, noin 200 000 euroa, Tampere tästä tutkinnonanto-oikeudesta nyt sitten itselleen saa. Eihän tässä ole tämmöistä rahoitusautomaattia tai muuta vastaavaa, niin kuin nyt Ruokolahti—Etelä-Karjala—Tampere-akselilla on? Se on tietenkin herättänyt sillä tavalla harmia Etelä-Karjalassa, koska käytännössä kaikki työ tehdään kuitenkin siellä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Risikolle 1 minuutti.

20.20 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juu, kun me saamme sen saman hallinnon alle, eli me saamme sen sisäministeriön alle nyt kokonaisuutena, niin silloinhan tätä pystytään välttämään. Nyt se on ollut aivan toisenlaisen hallinnon alla, kun meillä toteutus on ollut sisäasiainministeriön alla mutta sitten se opinahjo, joka on antanut tutkinnon, on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön alla. Nyt me siirrämme nämä kaikki tänne — sekä se opinahjo, jolla on tutkinnonanto-oikeus, että se, joka toteuttaa sen, tuottaa sen, ovat saman hallinnon alla eli sisäministeriön alla. Minä uskon, että me pystymme tätäkin välttämään, koska, miksi me siellä siirtelisimme ylimääräistä rahaa.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Minä järjestin tästä sellaisen neuvottelun, että kaikki tahot olivat paikalla. Oli ministeriön väki, Pelastusopisto ja Poliisiammattikorkeakoulu, ja me istuimme ja virkamiehet istuivat vielä pidempään kuin minä, ja meillä on ihan sellainen yhteispöytäkirja siitä, mitä on sovittu, että ei tule sellainen kysymys, että hetkinen, mitä tässä tapahtuu. Ja minä luotan siihen, että yhteistyössä jatketaan ja varmistetaan opiskelijalle se paras mahdollinen osaaminen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 140/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

20.22 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan edelleen nostaa nämä hallituksen ajamat vanhuspalvelulain heikennykset ja budjetin merkittävät leikkaukset näiltä osin tässä esille. Eli täällä on kaavailtu vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksen tarkistamisella ja vanhuspalvelulain eräiden tehtävien poistamisella merkittävät leikkaukset vanhuspalveluihin. Muistuttaisinkin eduskunnan yhteisestä tahtotilasta viime kaudella, joka oli, että mitoitusta tulisi nostaa vuoden 2014 loppuun mennessä 0,5-tasolle, ja nythän hallitus ajaa tätä 0,4:ää. Tätä tahtotilaa on hyvin noudatettu siten, että tämä keskiarvo on nousut THL:n tutkimusten mukaan 0,63:een. Eli siinä mielessä on huono, että nyt tätä hyvää tahtotilaa heikennetään ja annetaan signaali, että vanhustenhoidon kehittämisestä voitaisiin leikata.

Muistuttaisin myös, että tämä eriarvoistaa Suomen ikäihmisten ja ylipäättänsä vanhus-ten hoitoa. Kuten tiedetään asiakasmaksujen merkittävästä nostosta, niin varakkaat alueet ja varakkaat kunnat pidättäytyivät pitkälti nostamasta näitä maksuja, kun taas köyhemmät alueet olivat pakotettuja nostamaan ne. Pelkään, että samalla tavalla käy myös ikäihmisten hoidossa, että köyhemmät alueet ovat pakotettuja tiputtamaan ja laskemaan tätä mitoitusta.

Nämä heikennykset vaikuttavat monilta osin myöskin ikäihmisten perusoikeuksiin ja hoitohenkilökunnan jaksamiseen. En pidäkään näitä esityksiä ja leikkauksia nämä olemassa olevat vanhustenhoidon haasteet tiedostaen hyväksyttävänä.

20.24 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Minäkään en voi olla palaa-matta tähän vanhustenhoidon henkilöstömitoitukseen. Viime torstaina keskustelimme tästä asiasta paljon kyselytunnilla, ja ministeri Rehula perusteli silloin henkilöstömitoitusten vähentämistä sillä, että hoidolliset tarpeet ratkaisevat henkilökuntamäärän. Valitettavasti

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

tämä ei ihan käytännössä mene näin, koska minulle on jo nyt kerrottu hoitajien toimesta, että henkilökunnalle on jo ilmoitettu, että ensi vuoden alusta henkilökuntaa vähennetään, ja sitä on perusteltu nimenomaan sillä, että nyt tälle asialle on hallituksen lupa. Kukaan ei siis kysy asiakkaan tai ikäihmisen tarpeita, vaan 0,4 laitetaan suoraan työvuorosuunnittelun ja henkilöstömäärän laskentapohjiin. Minimisuosituksesta tulee siis suoraan maksimimitoitus.

Tätä hallituksen esitystä ovat kritisoineet kaikki asiantuntijat. En usko, että Suomesta löytyy yhtään asiantuntijaa, joka olisi sitä mieltä, että tämä voidaan tehdä ilman, että ikäihmisten hoidon laatu heikkenee. Tätä kritisoivat myös alan ammattilaiset, omaiset ja ikäihmiset itse.

20.25 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan jatkan tätä äskeistä keskustelua. Me kävimme tässä jo aikaisemmin tänään iltapäivällä keskustelua tästä ikääntyvien ihmisten hoivasta ja siitä, että nyt hallituksen esityksellä hallitus heikentää ikäihmisten tai vanhusten mahdollisuutta saada kaikki tarvittavat palvelut. Tässä on kyse ennen kaikkea ihmisten oikeusturvasta ja siitä, että ihmisen oikeutta niihin tarvittaviin palveluihin, mitä vanhuspalvelulaki on hänelle turvannut, nyt tällä esityksellä vaikeutetaan myös siten, että kunnat rupeavat säästämään henkilöstömitoituksessa, mahdollisesti korottavat asiakasmaksuja tasapainottaakseen omaa talouttaan, ja vaikeutetaan myös näitten moniammatillisten geriatrinen tiimien toimintaa, koska nyt nämä tulevat lakiesitykset tulevat vaikuttamaan siihen, että myös näissä voidaan toteuttaa heikennyksiä.

Vastuuhenkilö poistetaan. Tämä tulee ennen kaikkea vaikuttamaan siihen, että yksin asuvien, joilla ei ole läheisiä tai omaisia, tilanne tulee vaikeutumaan, kun ei ole ketään, joka huolehtii heistä. Tämä tulee lisäämään turvattomuutta monien vanhusten kohdalla.

Ja se, mikä täällä tietenkin näkyy vielä: hallitus on suunnittelemassa yli 75-vuotiaitten vammaisten oikeuksien rajoittamista siten, että he eivät kuuluisi enää vammaispalvelulain piiriin.

Aivan kuten täällä on edellisissä puheenvuoroissa todettu, niin kaikki asiantuntijat ovat osoittaneet ja sanoneet, että ensinnäkin nämä leikkaukset ovat mahdottomia, ne eivät ole järkeviä ja ne eivät myöskään noudata meidän perustuslaillista oikeusturvaa. Tämä on herättänyt erittäin paljon huolta, ei pelkästään vanhuksissa itsessään, vaan myös heidän läheississään ja omaisissaan, koska voi olla tilanteita, että yksinkertaisesti läheiset asuvat ihan toisella paikkakunnalla kuin vanhus itse, minkä takia sitten ei päästä hoitamaan ja huolehtimaan näistä omista läheisistä. Sen takia tämä liittyy vahvasti tähän peruspalvelun valtionosuuteen, ja siihenhän myös viitataan tässäkin esityksessä.

20.27 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Kunta—valtio-suhde on hyvin moniosainen, ja nyt tässä valtion talousarvioesityksessä monet näistä osista liikkuvat. Kilpailukykysojimus, eläkelainsäädännön uudistus, joka tulee ensi vuonna voimaan, ja niin edelleen, vaikuttavat kunta—valtio-suhteeseen. Välillä kunnat ovat voittamassa, välillä kunnat ovat häviämässä tässä suhteessa.

Mutta oleellista on se, mikä on tänne budjettikirjan selvityksiin kirjoitettu ja jonka Kuntaliiton hallitus totesi yksimielisesti hyvin tyytyväisellä mielellä muun muassa viime torstaina, että tämä budjetti kokonaisuutenaan pitkästä ajasta, ehkä kahdeksan vuoden jälkeen, vahvistaa kuntataloutta. Ei paljon, 39 miljoonaa, mutta vahvistaa kuitenkin. Ja kun katsoo näitä lukuja täältä liitetiedostosta viime vuosilta, niin viime vaalikaudella valtio säästi leik-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

kaamalla kuntien valtionosuuksia todella rajusti. Eihän se ole mitään säästämistä, että leikataan toiselta julkisyhteisöltä näyttääkseen valtion budjetissa kauniimpia lukuja. Sehän on itsepetosta suoraan sanoen, ja näin tapahtui. Ja nyt, vuonna 2017, ei enää leikata, valtio ei leikkaa kokonaisuutena kaikkien näitten tekijöitten yhteisvaikutuksesta, ei leikkaa kunnilta. Säästöt kohdistuvat muualle.

Se, että näin tapahtuu, on kuntien kannalta erittäin tärkeää. Se vahvistaa kuntien itsehallintoa. Se antaa kunnille mahdollisuuden palkata ihmisiä vanhustenhoitoon ja niin edelleen, mihin kunnallinen, paikallinen itsehallinto antaa mahdollisuuden eli varojen käyttöön järkevällä, harkitulla tavalla. Tämä on raju muutos siihen nähden, mikä on viime vuosina ollut. Tämän hallituksen kunniaksi on lausuttava näin.

20.30 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! Vanhuspalveluissa on varmasti paljon kehittämistä, ja on tietysti ihan aiheellista kiinnittää huomiota niihin epäkohtiin, mutta toisaalta sitten en pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että ikään kuin korostetaan vain niitä kielteisiä asioita, ja sillä tavalla varmasti myöskin luodaan epävarmuutta ja huolta, ehkä turhaankin, koska kaikki tiedämme ihan hyvin sen, että on erilaisia paikkoja, missä hoidetaan, ja se ei välttämättä todellakaan ole aina siitä hoitajamitoituksesta kiinni, joka sekin tietysti on osaltaan vaikuttamassa mutta ei varmasti ole edes se vaikuttavin asia, kun puhutaan siitä, kuinka vanhuksia hoidetaan, minkälainen heidän hoitonsa taso on.

Viime kaudellahan hallitus kohdisti kuntiin todella rajut valtionosuusleikkaukset, mutta sitten se viime kaudella paljon kritisoitu rahoitusvastuun periaate, joka silloin ei toteutunut, toteutuu nyt, eli valtio korvaa kunnille täysimääräisesti ne tehtävät, joihin se on kunnat velvoittanut. Viime kaudella monet tehtävät vain puoliksi korvattiin kunnille, ja sen tietää, mitä siitä kunnille seurasi. Tämä on ainoa oikeudenmukainen tapa siirtää näitä tehtäviä, ja se myöskin turvaa ihan parhaiten ne palvelut, joita joka ikinen kuntalainen arjessaan käyttää. Olennaisinta on aina kuntien valtionosuuksien kokonaisuus, se kokonaisuus, eivät niinkään ne yksityiskohdat siinä ja ne yksittäiset tekijät valtionosuusjärjestelmässä. Kuntien kannalta tämä hallitus on todellakin tehnyt hyvää sillä tavalla, että pikkujalkaa ollaan suuntaa kääntämässä kunnille edullisempaan suuntaan. Tästä yhtenä esimerkkinä on myöskin se, että reformiministeriryhmään linjasi viime viikolla, minun mielestäni aivan oikein, etteivät kunnat jää yksin esimerkiksi näitten sote-kiinteistöjensä (Puhemies koputtaa) riskin kanssa.

20.32 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Aloitin aamuni sillä, että luin paikallisesta lehdestä, että varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja ei suurenneta, subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta pidetään kiinni, vanhuspalveluiden henkilöstömitoitusta ei lasketa — hallituksen tahdosta huolimatta. Tämä oli meidän paikallisessa lehdessämme, ja Kotka, jonka velkamäärä on ehkä Suomen suurin tällä hetkellä, yrittää siitä huolimatta pitää näistä kiinni.

Niin kuin täällä on useamman kerran jo todettu, valtio ohjaa kyllä näillä omilla linjauksillaan kuntia tekemään näitä päätöksiä, ja siinä kohtaa, kun se kokonaisuus eittämättä on plussan puolella, sikäli mikäli kikyn 90 miljoonan euron miinus ei tule realisoitumaan, kuntakohtaiset erot ovat kuitenkin varsin suuret sekä tämän kilpailukykysovimuksen vaikutuksista että näistä muista vaikutuksista, ja kunnilla ei monessa kohtaa ole mahdollisuutta tehdä muuta kuin vetää ne minimi siinä kohtaa, jos valtion puolelta se ohjaus tulee niin, että nämä mitoitukset muutetaan, laki muutetaan sen mukaan ja valtionosuudet muutetaan

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sen mukaan, ja tästä on tämän kohdalla kyse. Voi olla, että kaikki muuttuu, ja todennäköisesti muuttuu siinä kohtaa, kun kunnat eivät voi enää säätää omaa veroprosenttiaan muutamana vuoden päästä. Voi olla, että kaikki muuttuu siinä kohtaa, kun tulee itsehallinto, jossa ei itsehallinnollisesti saa päättää taloudesta, ei siellä kunnan puolella eikä siellä maakunnan puolella.

20.34 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen esityksestä on löydettävissä se selvä linja ja toteamus, että kilpailukykysovimuksen kautta saadaan konkreettisia säästöjä. Suomessa julkiset menot ovat olleet koko 2010-luvun vaihteen kestäättömän suuret suhteessa vientiteollisuuden tuomiin tuloihin. Velkaa on tästä syystä kertynyt kuntiin. Edustaja Kankaanniemi on oikeassa. Hallituksen toimet sen lisäksi, että ovat vahvistaneet kuntataloutta, antavat myös näyttöä siitä, että tätä kestäättöntä suhdetta voidaan ja halutaan muuttaa. Me kaikki, jotka olemme kuntapäättäjiä — useimmat meistä kansanedustajista olemme — tiedämme, ettei kuntataloudessa ole luvassa lihavia vuosia seuraaviin muutamiin vuosikymmeniin. Tämän tosiasian kiistäminen on vaarallista populismia. Sen sijaan, että lähdetään kiistämään tosiasioita, on otettava vastuu korjaavista toimista, kun vielä on aikaa. Tuli maakuntauudistus missä muodossa tahansa, taloudellisiin realiteetteihin nyt vain törmätään ja meidän on tehtävä ne rakennemuutokset, mitkä ovat välttämättömiä hyvinvointipalveluiden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

20.35 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun me puhumme kuntataloudesta, niin meidän pitää muistaa se, että kunta on ennen kaikkea ihmisiä varten. Kun siitä lähtökohdasta täällä luodaan lainsäädäntöä, joka tuo ne puitteet, johon kunta sitten sitä kuntalaisten palvelua lähtee rakentamaan, niin ongelma tämän hallituskauden aikana on ollut se, että — otetaan nyt vaikka sosiaali- ja terveystalveluiden asiakasmaksut — sen seurauksena, että täällä tehdään päätöksiä, että asiakasmaksuja voidaan nostaa 30 prosenttia, nyt kunnat ovat suhtautuneet tähän hyvin eri lailla. Meillä Etelä-Karjalassa ei ole nostettu asiakasmaksuja, mutta täällä on paljon kuntia, joissa asiakasmaksuja on nostettu, ja tämän seurauksena kuntalaiset eri puolilla Suomea ovat eriarvoisessa asemassa.

Toinen, johon täällä jo viitattiin edustaja Paateron toimesta, on esimerkiksi subjektiivisen päivähoidon raja. Nyt meillä on kuntia, joissa tätä rajausta ei ole tehty siinä mittasuhteessa, mitä se voitaisiin tehdä. Tulkintoja tämän rajauksen osalta on hyvin erilaisia. Tulkinat siitä, milloin tämä raja. us voidaan tehdä ja millä perusteella ja kriteereillä, vaihtelevat hyvin pitkälle eri kunnissa. Tältä osin hallituksen seurauksena meidän kuntalaisemme, myös nämä lapset, ovat hyvin eriarvoisessa asemassa niissä tilanteissa, jos tämä raja. us lähdetään toteuttamaan. Osissa kunnissa onneksi tätä rajausta ei lähdetä tekemään.

Samoin esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaan, kun on mahdollistettu erilaisia väljenyksiä, niin esimerkiksi nyt tuli eräässä seminaarissa viestiä, että Jyväskylän kaupunki on suunnittelemassa 300 lapsiperheen sosiaalihuollon palveluiden heikentämistä sen takia, että tämä lainsäädäntö sen tulevaisuudessa mahdollistaa. Elikkä tämä kuvaa sitä, mitä kuntataloudessa tällä hetkellä tämäkin esitys nyt tavallaan mahdollistaa, että kun kunnille annetaan lisää vapauksia, kun kunnat katsovat sitä hyvin tiukasti pelkästään kunnan talouden näkökulmasta, niin kuntalainen herkästi unohtuu tässä.

20.37 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva kunnan peruspalvelujen valtiosuuslaki sisältää sen mekanismin, jolla sitten nämä kunnan ja val-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

tion väliset suhteet rakennetaan lopulta. Eli tällä järjestetään kunnille riittävästi rahaa valtion näkökulmasta, enemmän tai vähemmän sama määrä kuin edellisvuosina, ja siksi tämä on sinänsä tärkeää. Mutta tästä huolimatta kunnalla on ja kunnalle jää itsehallinto, jonka puitteissa se päättää veroprosentistaan. (Sirpa Paatero: Eihän, kun just rajoitetaan!) — Edustaja Paatero, sitä ei rajoiteta kuin määrääjäksi, tietyn siirtymäkauden ajaksi. Sitä ei voida rajoittaa, koska kuntalaisten itsehallintoon kuuluu se, että kunnalla on verotusoikeus. Tiedätte hyvin, että se on iso asia, jos ruvettaisiin rajoittamaan. Siinä kunnan luottokelpoisuus romahtaisi ja tulisi paljon seurauksia ja se rikkoisi perustuslakia. Ei ole kerta kaikkiaan edes mahdollisuutta rajoittaa pysyvästi. Lyhyen ajan tietyillä edellytyksillä voidaan rajoittaa kunnan veroprosentin määrää.

Mutta kunnalla on siis verotusoikeus, sillä on maksujen suhteen oikeus. Nämä ovat suosituksia kaikki. Niin kuin kuulimme, kaikki kunnat eivät ole noudattaneet — se on kunnan itsehallintoa. Päättäjät siellä vastaavat siitä, etsivät rahat ehkä jostakin muualta. Maksujen suhteen tapahtuu näin. Myös se, että kunnalla on täysi oikeus panna vanhainkotiin tai johonkin laitokseen henkilöstöä niin paljon kuin haluaa ja tarpeelliseksi näkee, on arvovalinta. Näitä tehdään kunnassa jatkuvasti ja vaikka suosituksia muutetaan, niin ne ovat sittenkin vain suosituksia. Tässä suhteessa ne vain lisäävät kunnan itsehallinnollista päätösvaltaa, ja siinä mielessä ihan positiivista, että näitä määräyksiä, ohjeita ja suosituksia kevennetään.

20.39 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kataiselle haluan todeta, että tässä henkilöstömitoitusasiassa ei ole mitään hyvää. Siis minä ymmärrän, että hallitus tekee hyviä päätöksiä muun muassa parantaessaan kotihoitoa ja omaishoidon tukea ja niin edelleen, niin että en suinkaan ole sanomassa, että kaikki hallituksen esitykset ovat huonoja, mutta tässä asiassa ei ole mitään hyvää. Nämä henkilöstömitoitukset laskevat nyt tehostetussa palveluasumisessa. Jos me tiedämme, keitä asuu tehostetussa palveluasumisessa, niin siellä nykyään asuu hyvin paljon apua tarvitsevia ihmisiä. Kun tämä esitys nyt mahdollistaa sen, että neljäätoista paljon apua tarvitsevaa ihmistä on hoitamassa yksi työntekijä työvuorossa, niin jokainen meistä voi kyllä päätellä jo tästä, että ei hoidon laadusta voi silloin enää puhua. Tämä johtaa kyllä kansalaiset eriarvoiseen asemaan, eli nyt kannattaa kyllä miettiä, missä kunnassa aikoo ikääntyneenä viettää viimeisiä päiviään, koska jossakin kunnassa saat ihan laadukasta, hyvää palvelua, siellä riittävät rahat palkata niitä hoitajia, vaikka valtionosuutta ei saa, mutta jossakin kunnassa — jos asut siellä, missä on vähän rahaa — sinua voi olla hoitamassa yksi hoitaja, ja siellä on kolmetoista muuta sinun lisäksesi.

20.41 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä erilaisissa puheenvuoroissa on tuotu esille kuntien oikeuksia ja kuitenkin samaan aikaan on vaadittu, että kuntien velvollisuuksien ja rahojen on tultava käsi kädessä. Ja kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen toi esille, niin tämä eriarvoistaa kuntia, esimerkiksi henkilöstömitoituksen lasku tai subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen tai asiakasmaksujen korotukset, koska meidän tehtävänämme on huolehtia tasavertaisesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta, vastuista ja velvollisuuksista siinä.

No, sitten kiinnittäisin muihin asioihin myös huomiota. Täällä on tämä kuntien perustoimeentulotukimenojen muutos ja nimenomaan tämä toimeentulotuen siirto Kelaan. Se hän on hyvä päätös, mutta jatkossa on hyvä huomioida kuntiin jäävä sosiaalityö ja sen re-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

sursointi ja myös sitten Kelan ja sosiaalityön saumaton yhteistyö tämän muutoksen keskeillä ja muutoksen jatkossa. Varsinkin kun hallituksen monet leikkaukset uhkaavat ajaa yhä useampia suomalaisia köyhyysrajan alapuolelle ja monet joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen, niin tässä tilanteessa tähän on kiinnitettävä ehdottomasti huomiota.

Ja lopuksi haluan vielä myös kiittää näistä omaishoidon panostuksista ja näihin lisäresursoinnista, siellä omaishoitajille on vapaapäivää ja erilaisia terveystarkastuksia. Nämä ovat olleet erittäin toivottuja omaishoitajille jo pitkään, ja nyt meidän velvollisuutemme on tietysti kunnissa vielä huolehtia, että nämä tulevat sitten oikeaan käyttöön. Myös kiitos siitä.

20.43 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Jäin pohtimaan tuon edustaja Kankaanniemen puheenvuoron jälkeen, että mistäpä ne säästöt kunnille tulevat ja millä se tulos on siellä edes muka vahvistunut. Sehän tulee yksinkertaisesti siitä, kun yksittäisiltä ihmisiltä ruvetaan palvelumaksuja keräämään enemmän. Taksojen nostot, mitkä vaikuttavat perheellisiin, työttömiin, sairaisiin, ja näitten omavastuuosuuksien nosto vievät köyhiltä rahaa pois. Toisaalta kun miettii, mitä kiky toi tullessaan: se leikkaa lomarahoja pienipalkkaisilta työntekijöiltä, pidentää työaikaa, työnantajamaksuja siirretään työntekijöille. Nämä ovat sitten siltä työntekijältä pois ja ostovoimasta pois. Ja kyllä siinä nyt käy sillä tavalla, että siinä pienessä nousussa, mikä siellä olisi kuntataloudessa muka tulossa, maksajina ovat köyhät ja kuntalaiset ja kunnan työntekijät. Näin siinä käy. Jos miettii noita vanhushpalveluita ja niiden henkilöstömitoitusten tiukentamista, niin siinä on ajatuksena se, että siellä saadaan noin 13 miljoonan euron säästöt. Kyllä se minusta on selvää rahansiirtoa asukkailta kunnille eikä oikeita säästötoimenpiteitä, mitä valtiontaloudessa pitäisi tehdä.

20.44 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kommentoisin vielä hieman tätä kuntien itsehallinnon näkökulmaa. Eli kyllähän nämä tietysti ovat kuntatasolla myös arvovalintoja ja kysymyksiä siitä, mihin sitä rahaa halutaan käyttää. Otan esimerkin omasta vaalipiiristäni, jossa jokainen kaupunki, myös ne velkaantuneimmat kaupungit, haluaa välttämättä pitää omaa laitosteatteeria, useimmat haluavat pitää omaa laitosorkesteria. Ne ovat täysin vapaaehtoisia kulttuuritoiminnan muotoja, koska ainoastaan kirjastotoimintahan on lakisääteistä. Nämä kunnat valitsevat nyt käyttää rahaa näihin asioihin esimerkiksi niitten hoitajien sijaan. Onko se oikein vai väärin? Siitä päättävät jokaisen kunnan omat päättäjät, mutta halusin vain tuoda tämän esille.

Kommentteina tuohon, että subjektiivinen päivähoito ei ole rinnasteinen hoitajamitoitukseen monessakaan suhteessa: Tuskin kukaan tulee sanomaan, että hoitajamitoituksen vähentäminen sinänsä on hyvä tai tavoiteltava asia. Sitä en usko. Mutta taas subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisella on laaja kansalaismielipide takanaan. Enemmistö ihmisistä on sitä mieltä, että ihminen ei tarvitse päivähoitoa, jos hän ei ole töissä. Lisäksi se säästöpotentiaali, mikä näissä toimenpiteissä on, on täysin erilainen. Päivähoidon järjestämistoimenpiteillä voidaan saavuttaa yksittäisen keskikokoisen kaupunginkin tasolla miljoonasäästöt vuodessa, kun taas tässä hoitajamitoituksessa puhutaan ainoastaan kymmeneistä miljoonasta valtion tasolla. Elikä mittakaava on täysin erilainen.

20.45 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan tästä lapsen subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatukseen haluan siltä osin sanoa, että kyse on lapsen oikeudesta ja se

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

lapsen oikeus ei saa olla riippuvainen siitä, mikä hänen vanhempiensa työllisyystilanne on. On sitten perheen ja päivähoidon ja varhaiskasvatuksen asia miettiä sitä, kuinka monta tuntia hän mahdollisesti siellä on. Ongelma tässä on myös se, että nyt, kun tämä raja on, meillä on mahdollista, että erinäisissä tilanteissa lapselle mahdollistetaan kokopäiväinen varhaiskasvatus, mutta ne kriteerit, joilla sitä tehdään tällä hetkellä eri puolilla Suomea, vaihtelevat hyvin paljon, ja siinä mielessä lapset ovat siltäkin osin hyvin eriarvoisessa asemassa. Nyt haluaisin ennen kaikkea tähdentää, että varhaiskasvatuspäivähoito ei ole mikään, voisiko sanoa, tällainen vanhempien sijoituspaikka, johon vanhemmat vain vievät lapsen ja lapsi on siellä kuin säilytyksessä ja sitten hänet haetaan pois, vaan se on ennen kaikkea varhaiskasvatuspaikka, missä lapsen kasvua ja kehitystä tuetaan.

Mutta sitten toinen asia, josta haluaisin antaa kiitoksen, on tämä omaishoidon kehittäminen, johon nytten kaiken kaikkiaan tullaan panostamaan 90 miljoonaa euroa. Ja sen panostuksen pääasiallinen tarkoitushan on nimenomaan näitten vapaapäivien, näitten paikkojen kehittäminen: se, että erilaisessa elämäntilanteessa olevien perheiden ja ennen kaikkea näitten hoidettavien kannalta löydetään semmoisia hoitopaikkoja, mihinkä sitten tämä hoidettava voi mennä, ja omaishoitaja voi pitää hyvin tämän vapaapäivänsä.

Mutta se, mikä minua huolestuttaa tässä, on se, että jos on 90 miljoonan euron panostus, niin samanaikaisesti budjetissa odotetaan 60 miljoonan euron säästöä. Näiden vapaapäivien kehittäminen ei voi tarkoittaa sitä, että pelkästään sillä odotetaan, että me saamme sitten myös 60 miljoonaa euroa säästöä. Elikkä tämä ajattelu ei minulle nyt kyllä oikein sovi.

20.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Minäkin olen huolissani kuntien välisistä eroista. Esimerkiksi Kauniaisissa, jossa ovat Suomen rikkaimmat, suurituloisimmat veronmaksajat, maksetaan 6 prosenttiyksikköä alhaisempaa kuntaveroa kuin Kiteellä, missä varmasti on paljon pienituloisempia. Näin on kehitys käynyt, ja se on kohtuuton. Näitä kuntien välisiä talouseroja ja sitä kautta palvelueroja tasataan valtionosuusjärjestelmällä. Ja edellisessä hallituksessa viime vaalikaudella teidän johdollanne valtionosuusjärjestelmä uudistettiin. (Anneli Kiljunen: Kokoomuksen johdolla!) — Sosialidemokraatit olivat valtiovarainministeripuolueena ja... (Anneli Kiljunen: Mutta pääministeripuolue oli kokoomus!) — Ei nyt puhuta siitä. Te olitte vastuussa. Vastuutatte meitä kaikesta tänä päivänä, ja me olemme vain toiseksi suurin hallituspuolue. Mutta te olitte toiseksi suurin, teillä oli muun muassa valtiovarainministeri. (Anneli Kiljunen: Te ette halunnut ottaa sitä vastuuta!) Teillä oli mahdollisuus korjata valtionosuusjärjestelmä, muuttaa se sellaiseksi, että Kotka ja Kitee olisivat siitä hyötynneet eivätkä niinkään Helsinki, Espoo, Kauniainen, jotka siitä eniten hyöttyivät.

Tämä järjestelmä on nyt uusittava. Tietysti soten myötä tai maakuntauudistuksen myötä se on pakkokin uudistaa. Ja silloin on vain katsottava, että tehdään oikeudenmukainen kuntienvälinen rahoitusjärjestelmä. Nykymalli ei ole oikeudenmukainen.

Tärkeätä on siis, arvoisa puhemies, että kuntatalous ensi vuonna pitkältä aikaa vahvistuu valtion budjetin vaikutusten ansiosta. Se on aivan oleellinen kysymys. Ja sitten toinen oleellinen kysymys on, että kunnilla on täysi vapaus kohdentaa ne varat, joita on vanhustenhuoltoon tai jäähalliin tai teatteriin. Pannaan arvovalinta eteen ja sanotaan, kumpaan. Minun mielestäni pitää vanhustenhuoltoon panna, ovat suositukset mitkä tahansa, eikä sinne hyväosaisten huvituksiin.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan on annettava lausunto.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle poroaitojen rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä muista toimenpiteistä porojen estämiseksi pääsemästä toisen valtakunnan alueelle Norjan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä poronhoitolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 143/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyä parantamisesta annetun lain muuttamisesta sekä merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

20.50 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyä parantamisesta annetun lakia siten, että tukiohjelma laajennettaisiin koskemaan merenmittausaluksia.

Erityisaluksen miehistökustannuksiin ei ole tällä hetkellä voinut saada tukea miehistötukilain nojalla. Ruotsi, kuten moni muukin eurooppalainen maa, on saanut huomattavaa kilpailuetua Suomeen nähden. Esimerkiksi Ruotsi on laajentanut tukiohjelmaansa vuodesta 2014 alkaen siten, että sen tukiohjelma kattaa erityisalukset, kuten merenmittausalukset, merentutkimusalukset sekä väyläalukset. Myös Tanskan ja Hollannin osalta vastaavia tukiohjelman laajennuksia on hyväksytty. Merenmittaus on kansainväliselle kilpailulle erittäin altista, ja tämä epäkohta on heikentänyt tarpeettomasti Suomen lipun alla purjehtivien merenmittausalusten kansainvälistä kilpailukykyä sekä Suomen että Euroopan pohjoisosien vesialueilla. Mikäli tilanne jatkuisi ennallaan, johtaisi se todennäköisesti siihen, että Suomen alueella merenmittausta harjoittavat alukset toimisivat ymmärrettävistä syistä esimerkiksi Panaman lipun alla ja saisivat Suomen aluevesillä toimiessaan toisesta maasta tukea ulkomaan meriliikenteeseen. En pidä tätä millään tavoin Suomen edun mukaisena.

Nykyinen tilanne koetaan epäkohdaksi suomalaisen merenmittaushenkilöstön työllisyyden, suomalaisen merenmittausosaamisen säilymisen sekä varautumisen ja maanpuolustuksen kannalta, joten näidenkin syiden vuoksi hallituksen esitys on tarpeellinen ja erittäin kannatettava.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 146/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimisesta

Hallituksen esitys HE 147/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

20.53 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomi elää viennistä, ja viennin tukijalkana ovat yhä edelleen metsä- ja metalliteollisuus. Näillä toimialoilla Suomen teollisuus ei kilpaile niinkään maan sisällä vaan enemmänkin muualla maailmalla tehtävien tuotteiden ja muiden maiden kanssa, useimmiten vielä Euroopan unionin ulkopuolella olevien maiden kanssa.

Nyt on keskusteltu paljon sekä tästä päästökauppakompensaatiosta että energiaveroleikkurista. Nämä teollisuudenalat, joita tämä asia koskettaa, ovat sellaisia, joilla riippumatta maasta, missä niitä tuotteita tehdään, energiaa tarvitaan paljon, ja tästä syystä on kysymys siitä, onko se parempi, että niitä tehdään täällä Euroopassa ja Suomessa, vai haluammeko, että nämä tuotteet ja tämä kaikki teollisuus siirtyy vaikkapa Kiinaan tai jonnekin Aasian puolelle. Tässä jotenkin on keskustelussa tuntunut menevän sekaisin se, että tällä ei lisätä teollisuuden päästöjä eikä tämä johda energian tuhlaukseen, vaan yhä edelleen tämä teollisuus on niin energiantensiivistä, että aivan varmasti kaikki energiatehokkuustoimet, joita siellä on jo tehty vuosia, tulevat jatkumaan, eli on turha se pelko siitä, että nyt tällä kompensatiolla yhtäkkiä tuhottaisiin suomalaisen teollisuuden oman tuotantonsa energiatehokkaammaksi tekeminen, vaan kaikessa yritetään tietysti minimoida tätä.

Meillä tässä energiaveroleikkurissa, joka on tässä siis toisena keskustelussa — ei tässä lakiesityksessä, tämä on päästökauppakompensatio — yhä edelleenkin tilanne on se, että suomalainen teollisuus siis maksaa energiaveroja. Jotenkin tuntuu tämä keskustelu vievän siihen päin, että ihan kuin energiateollisuus vain saisi jotakin hyvää, jotenka se enemmänkin tasaa tätä kilpailua, ei siis vie tätä maksurasitusta kokonaan. Meillä Suomi on saari, niin kuin on myöskin moneen kertaan todettu, ja siitä syystä suomalaisella teollisuudella on li-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

särasitus verrattuna myöskin vaikka eurooppalaisiin kilpakumppaneihinsa. Tästä syystä tämä Euroopan unionin sisällä oleva mahdollisuus, jota jo yhdeksän Euroopan valtiota tähän mennessä on päättänyt käyttää, on siis unionin jo hyväksymä lähtökohta ja mahdollisuus, ja tästä kompensatiomahdollisuudesta Suomessa otettaisiin käyttöön noin puolet siitä, mitä Euroopan unioni mahdollistaa, ja niin, että se ei olisi vielä silloinkaan automaatti vaan siihen yhä edelleen vaikuttaisi päästöoikeuden hinta, sen tuensaajan sähkönkulutus tai tuotannon määrä. Mitään automaattia, joka samasummaisesti annettaisiin kaikille, ei olisi tulossa, vaan tasattaisiin kilpailua muiden, lähinnä Euroopan unionin sisällä olevien maiden ja niiden teollisuuden kanssa ja näin vältettäisiin hiilivuotoa pois Suomesta ja Euroopasta, sillä oletettavaa on, että nämä tuotteet joka tapauksessa tehtäisiin, ja on tämän salin tahdosta kiinni, tehdäänkö ne niin, että niistä on vähemmän ilmastohaittaa, vai niin, että niistä on enemmän ilmastohaittaa.

20.57 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä olevan päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmän tarkoituksena on korvata päästökaupasta aiheutuva sähkön kallistuminen paljon sähköä käyttävälle teollisuudelle ja vähentää näin osaltaan suomalaisen teollisuuden niin sanotun hiilivuodon riskiä. Tämä mainittu hiilivuotoriski on kuitenkin uskomus, ei havaintoihin perustuva tosiasia. Kyse on siis lahjasta energiaintensiiviselle teollisuudelle, ei kompensatiosta.

Juuri eilen Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen johtava ekonomisti Marita Laukanen totesi Helsingin Sanomissa, että tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys ei suojele työpaikkoja. Kyseessä on könttäsümmana maksettava yritystuki, joka ei vaikuta raskaan teollisuuden tuotantoon eikä lisää työvoiman kysyntää Suomessa. Kuitenkin esitystä perustellaan juurikin työpaikoilla. Ensi vuodelle tukeen on varattu 43 miljoonaa euroa, vuoteen 2021 mennessä puhumme jopa yli 230 miljoonasta eurosta. Rahat aiotaan ottaa päästökauppatuloista, joilla tuettiin aiemmin kehitysmaiden ilmastotoimia. Ilmastopoliittisesti asetelma on siis kummallinen paitsi kotimaassa myös kansainvälisen ilmastopoliittikan näkökulmasta.

Esityksellä on muitakin erikoisia perusteluita. Esimerkiksi hallituksen esityksen sivulla 5 todetaan, että hiilivuodon riskiä vähentävät toimet ovat perusteltuja, vaikka hiilidioksidipäästöjen hinnoittelujärjestelmät ovatkin yleistymässä maailmanlaajuisesti. Tämän väitteen tueksi ei kuitenkaan esitetä mitään konkretiaa.

Kansantalouden kasvun kannalta tämä esitys on siis uskomuksiin perustuva ja epäselvä. Esitys ei taida edistää kansantalouden kasvuedellytyksiä eikä yritystoiminnan tehokkuuttakaan. Näin suuri resurssien sitominen sinänsä merkittävien ja tärkeiden mutta kansainvälisessä toimintaympäristössä verrattain heikkojen kasvunäkymien toimialoihin valtiontuen avulla voikin päinvastoin alentaa kansantaloutemme kasvumahdollisuuksia. VATT tuo esille myös sen, että esimerkiksi paperi- ja metsäteollisuus saavat jo nyt merkittäviä tukia energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautusten sekä palvelu- ja kaupan alan yrityksiä alemman sähköveron muodossa. Myös Sitra on todennut, että nyt kannattaisi investoida mieluummin korkeamman jalostusarvon tuotantoon ja tutkimukseen, älykkyyteen ja kiertotalouteen. Esitys ei tue näitäkään.

Arvoisa rouva puhemies! Päästökauppakompensatiota on julkisuudessa perusteltu usein sillä, että päästökauppa nostaa sähkön hintaa. Eurostatin tuoreimpien tilastojen mukaan Suomessa teollisuuden sähkön hinta on kuitenkin Euroopan unionin toiseksi alhaisin. Esimerkiksi Puolassa, Virossa ja Romaniassa teollisuus maksaa sähköstään enemmän kuin

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Suomessa, puhumattakaan Saksasta. Työllisyyden ja kilpailukyvyn edistämiseksi olisi järkevää kannustaa niitä teollisuudenaloja, joilla on globaalisti parhaat kasvun mahdollisuudet. Suomessa esimerkiksi ympäristöteknologia on tällainen ala. Suomalaisessa ympäristöteknologiassa liikevaihdoltaan suurin osa-alue on energiatehokkuutta parantavat teknologiat ja palvelut.

Nyt tarvittaisiin politiikkaa, joka kannustaisi kunnianhimoisesti energiatehokkuuden parantamiseen edelleen. Tämä edistäisi alan teknologian ja osaamisen kehitystä ja toisi kotimaisia referenssejä voimakkaasti kilpaillulle alalle. Lahja, jonka hallitus antaa nyt eniten energiaa kuluttavalle teollisuudelle, toimii tasan päinvastoin: se jarruttaa osaltaan uudistumista, se jarruttaa kotimaisen vientikelpoisen osaamisen kehitystä ja samalla se jarruttaa myös uusien työpaikkojen syntyä.

Arvoisa puhemies! Totta kai haluan minäkin säilyttää olemassa olevat työpaikat Suomessa, mutta tämä instrumentti on siihen nähden melko kallis ja varsin tehoton.

21.01 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tänä iltana olen haastanut sosialidemokraatteja monessa asiassa, mutta silloin, kun on aihetta kiittää, niin täytyy kiittää. Edustaja Paateron pitämä puheenvuoro oli erinomainen ja toi esille monia näkökohtia, joita itsekin olisin halunnut tuoda.

Vasemmistoliiton ja vihreiden tavoin sosialidemokraatit eivät ole lähteneet tähän kummalliseen poliittiseen hyökkäykseen suomalaisen työn intressejä vastaan. Jos muut EU-maat tukevat omaa teollisuuttaan, miten me voimme pärjätä siinä kisassa edes käyttämättä puolta sallitusta kompensatiosta? Vihervasemmisto on puheenvuoroissaan toistuvasti kyselytunnilta alkaen hyökännyt tätä tukierää vastaan käyttäen argumenttina vanhentunutta ja väärin lähtökohtiin perustuvaa VATTin tutkimusta energiantensiivisen teollisuuden energiaverosta. Tähän asiaan on ottanut kantaa paperisessa kirjeessään, joka on lähtenyt käsittääkseni kaikille kansanedustajille, koko joukko vientiteollisuuden järjestöjä niin työnantaja- kuin työntekijäpuoleltakin, yli sen rajaviivan. Kirjeessä on annettu viesti, että kompensatio on maamme teollisuuden kilpailukyvyllä ja työllisyydelle välttämätön ja tärkeä erä. Tämä on vastaansanomaton kuittaus näille teoreettisille mietinnöille Sitrasta ja ties miltä tahoilta, joissa ei näköjään ymmärretä käytännön asioita.

Tämä tuki täytyy viedä eteenpäin tässä muodossa. Kannatan hallituksen esitystä.

21.03 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä esitys tuli julki, toki siitä oli jo hallitusneuvotteluissa tietoa, mutta kun se nyt tuli julki, niin samoja epäilyjä oli, mitä täällä vihreät ovat esittäneet tämän suhteen. Mutta mitä paremmin tähän asiaan paneutuu, sitä selvemmäksi tulee, että kyllä meidän on tämä hiilivuotokysymys otettava äärimmäisen vakavasti.

Noin 6—7 vuotta sitten olin talousvaliokunnassa ja vierailimme Tornion jaloterästehdaalla. Siellä keskustelimme johdon kanssa ja katselimme sitä tuotantoa. Siellä on valtava energian tarve, siis sähköä kuluu hirvittävät määrät. Ja kun tiedetään, että Kiinassa energian hinta hiilen ja muun kautta ja toisaalta työvoiman hinta, raaka-aineiden hinta, kaikki kustannustasot ovat aivan eri tasolla kuin meillä, niin siinä kilpailuasetelmassa ei suomalainen jaloterästehdas tuhansine työpaikkoineen missään tapauksessa pärjää, ellei siitä pidetä huolta hyvin tarkoin. Tästä on tässä kysymys.

Hiilivuoto on siis erittäin suuri riski, eivät varmasti yhdeksän muuta EU-maata olisi tätä ottaneet käyttöön elleivät näkisi tätä riskiä. Meillä se on nähdäkseni erityisesti terästeolli-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

suuden kohdalla tärkeä, ehkä kemian- ja osin metsäteollisuudenkin osalta. Energiakustannukset ovat kuitenkin yrityksille sen verran suuri erä vielä tämän tuenkin jälkeen, että kyllä ne yritykset tehostavat energiankäyttöään tästä huolimatta aivan varmasti, saavat jopa siihen lisää mahdollisuuksia tämän tuen kautta. Tätä kautta työpaikat turvataan ja suomalainen teollisuus pärjää siinä kovassa kilpailussa, missä se tänä päivänä on maailmalla.

21.05 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkelä mainitsi tässä, että VATTin tutkimukset olisivat vanhentuneita. Minä nyt kuitenkin lähtökohtaisesti olisin taipuvainen uskomaan tutkittuun tietoon ennen kuin edustaja Mäkelän kommenttiin siitä, että hän ajattelee näiden olevan vanhentuneita, koska vientiteollisuus on lähettänyt kirjeen, jossa vientiteollisuus toivoo itselleen lisää rahaa. Se nyt varmaan ei ole mitenkään tavatonta, että me saamme monenlaisia kirjeitä, joissa perustellaan hyvinkin järkevin syin se, miksi mikäkin teollisuudenala tai toimija Suomessa rahaa tarvitsee. Kysymys on siitä, onko tämä nyt esitetty malli teollisuuden tukemiseksi järkevä ja vastaako se siihen tarkoitukseen, mihin se on väitetyksi tehty. Minä olen sitä mieltä, että se malli ei vaikuta perustellulta ja tämä hiilivuotoriski, joka on mainittu, ei vaikuta uskottavalta. Sen sijaan on aivan todellisia riskejä työpaikkojen säilymiselle Suomessa näilläkin teollisuudenaloilla aivan muista syistä, mutta hiilivuoto tuskin on se syy.

Vielä kun puhutaan kirjeistä, joita paperilla saamme, niin kyllä minäkin sain viime viikolla muistaakseni puoltatoista miljoonaa eläkeläistä edustavien järjestöjen kirjeen, jossa esitettiin useita huolestuneita havaintoja esimerkiksi vanhustenhuollon indekseistä. Kysyisin, onko edustaja Mäkelä lukenut nämäkin kirjeet yhtä hyvällä huomiolla kuin vientiteollisuuden terveiset. (Toimi Kankaanniemi: Totta kai!)

21.07 Matti Semi vas: Rouva puhemies! Jäin pohtimaan äskeisiä puheenvuoroja. Kun miettii Suomen metsäteollisuuden kehitystä, mitä se on ollut aikojen saatossa, niin siinähan on luotettu siihen devalvaatioon ja siihen mekaaniseen kehittymiseen ja kaikki tämänhetkinen menestyminen on ollut siitä kiinni, että on jouduttu kehittämään uusia tuotteita ja uusia tarvikkeita, mitä siellä tuotetaan. Nythän näyttää siltä, että Suomen metsäteollisuudella on uusi nousu ollut käynnissä ja tuotteet käyvät kaupaksi ja investointeja tehdään rajusti, ja siinä mielessä olen jäänyt miettimään, mitenkä näitä rahoja pitäisi sijoittaa. Kun miettii, että samanaikaisesti on leikattu tutkimuksesta, tuotekehityksestä, koulutuksesta ja muista tällaisista asioista, millä rakennetaan tämä hyvinvointi ja millä pidetään suomalaisen teollisuuden osaaminen ja taso korkealla, kaikissa niissä yrityksissä, missä minä olen käynyt vierailemassa, luotetaan siihen osaamisen tasoon ja siihen, että suomalainen koulutus tuottaa meille huippuosajia, joilla on kehityskkeinot ja tuotteitten parantamiskeinot hoitaa asioita eteenpäin. Sinänsä minä hyväksyn sen, että teollisuutta tuetaan ja hoidetaan näitä asioita, mutta se, että rahoja on otettu sieltä pois, missä niitä olisi ennen kaikkea tarvittu, minua huolestuttaa tällä hetkellä eniten.

21.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Suosittelisin edustaja Parviaiselle nyt ihan huolellisesti niitten kirjeitten, mitä kommentoi, lukemista ennen kuin kommentoi. Kysymys oli nimenomaan siitä, että kirjeessä olivat mukana myös työntekijäjärjestöt. En olisi antanut sille kirjeelle läheskään samaa painoarvoa, jos siellä olisi ollut pelkkiä työnantajajärjestöjä. Silloin tuo argumentti olisi voinut toimia, että ne järjestöt saavat jäsenilleen ra-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

haa ja ovat tyytyväisiä. Mitä rahaa työntekijät tästä saavat? He ovat huolissaan työpaikoistaan. He näkevät, että heidän työpaikkansa voidaan turvata tällä järjestelyllä.

Mitä tulee VATTin tai kenen tahansa tahon tutkimuksiin, ne kannattaisi varmaan lähteä esittämään niille yhdeksälle kilpailijamaallemme Euroopan unionissa, jotka näihin samoihin tukiin lähtevät vielä suuremmilla tukisummilla kuin Suomi on aikonut. Uskotteko todella, että meillä on kaikkia näitä maita pätevämmät tutkijat ja tiedemiehet tässä maassa kertomassa nämä tosiasiat meille? Minä valitettavasti en nyt ihan lähtisi esittämään tällaista väitettä, että me kaikkia niitä yhdeksää maata viisaampia olemme jokaisessa suomalaisessa tutkimuslaitoksessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 148/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansaneläkkeen ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2017 indeksitarkistuksista sekä laeiksi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

21.10 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Taas on se aika vuodesta, kun perusturvasta leikataan. Listalla ovat tällä kertaa esimerkiksi työmarkkinatuki, kansaneläke sekä eräät vammaisetuudet. Säästöjen kohdistumista köyhimpiin perusteltiin tässä salissa viimeksi tänään valtiovarainministerin suulla sillä, että rikkailla ei ole tulonsiirtoja leikattavaksi.

Tämähän ei ole totta. Tilastokeskuksen tulonjakotilaston mukaan köyhin kymmenes suomalaisista saa tulonsiirroista vain 9,4 prosenttia. Rikkain desiili saa tasan 10, siis pikkuisen köyhiä enemmän. Loput 80,6 prosenttia jakautuvat väliryhmille.

Osittain lukuja selittävät ansiosidonnaiset vanhuuseläkkeet, mutta ilman niitäkin on köyhimpien osuus tulonsiirroista vain 13,6 prosenttia ja rikkaimpien 5,6 prosenttia. Ei siis pidä paikkaansa, että tulonsiirrot menisivät pienituloisille ja siksi vain heiltä voidaan leikata.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Alemmissa tuloluokissa on enemmän tulonsiirtoja saavia ihmisiä, mutta toisaalta rikkailla könttäsummat ovat suurempia. Siinä, missä keskimääräisen köyhän nostamat veronalaiset sosiaalietuudet jäävät alle 2 000 euroon vuodessa, mätkähtää rikkaan pankkitilille lähes 70 000 euroa. Tulonsiirtojen allokointia hyvätuloisille perustellaan sillä, että ansiosidonnaiset etuudet ovat enemmän omaa rahaa kuin suoraan verorahoitteiset perusturvaetuu-
det. Eläkkeitä kutsutaan myöhennetyksi palkaksi ja työttömyysturvan ajatellaan määrätty-
vän työttömyysvakuutusmaksujen mukaan. Siksi niitä ei leikata.

Mutta näinhän se ei tarkalleen ottaen mene. Ainoastaan vanhuuseläke on suoraan sidot-
tu siihen, minkä verran järjestelmään on maksanut, ja sekin vain eläkkeen suuruuden, ei
sen keston suhteen. Muissa ansiosidonnaisissa etuuksissa tärkein määräytymisperuste on
etuutta edeltänyt tulotaso. Niinpä lyhyt korkeapalkkainen työjakso oikeuttaa parempaan
sosiaaliturvaan kuin pitkä matalapalkkaura, vaikka jälkimmäinen olisi maksanut vakuutus-
maksuja kokonaisuudessaan enemmän.

Alkujaan köyhyyttä vastaan luodut järjestelmämme ovat vuosikymmenten kuluessa
muuttuneet yhä enemmän elintason turvaajiksi. Vaikka osa ansiosidonnaisista etuuksista
kustannetaan nimenomaisilla maksuilla ja juoksutetaan erityisten rahastojen kautta, se täs-
sä salissa usein kuulutettu iso kuva on, että julkinen sektori kanavoi jo valmiiksi hyvätu-
loisille anteliaamman sosiaaliturvan kuin köyhälle.

Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että pelkästään perusturvaan nojaava tulonsiirtojär-
jestelmä ei ole realismia pirstaleisten työmarkkinoiden ja nopeiden tulovaihteluiden maa-
ilmassa. Ansiosidonnaista sosiaaliturvaa tarvitaan muutosturvaksi näissä myrskyissä luo-
vimiseen ainakin, kunnes saamme riittävän perustulon. On kuitenkin epärehellistä väittää,
että köyhimmiltä leikataan, kun ei muualla ole, mistä ottaa. Leikata voisi myös kaikkein
suurimmista tulonsiirroista esimerkiksi erilaisten kattojen kautta. Se on poliittinen valinta.

21.14 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämäkin lakiesitys heikentää
erityisesti heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten tilannetta, ja siksi tätä esitystä on
mahdotonta hyväksyä. Hallituksen leikkaukset tuntuvat kohdistuvan kaikkein huonompi-
osaisiin: eläkeläisiin, työttömiin, lapsiperheisiin, pitkäaikaissairaisiin ja pienituloisiin ih-
misiin. Ja erityisen huolestuttavaa on se, että nämä monet leikkaukset kohdistuvat samoi-
hin henkilöihin ja aiheuttavat sillä tavalla merkittäviä toimeentulo-ongelmia. Yhteenveto-
na voidaan sanoa, että hallituksen linja lisää eriarvoisuutta ja ihmisten välisiä tuloeroja, ja
tämä lakiesitys on yksi esimerkki siitä.

21.14 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa ollaan taas poliittis-
ten arvovalintojen äärellä, ja kannan jälleen huolta siitä, että tämäkin leikkaus tai nämäkin
leikkaukset kohdistuvat jälleen kaikista pienituloisimpiin kansalaisiimme. Sen takia en
voikaan hyväksyä tätä leikkausta.

Kelan tutkimusten mukaan tämä lisää tuloerojen epätasa-arvoisuutta ja etenkin köy-
hyysaste tämänkin päätöksen johdosta lisääntyä ja varsinkin eläkeläisköyhyys kasvaa hu-
mattavasti.

Kuten on tuotu esille, niin pienituloisten ostovoima laskee ja esimerkiksi takuueläkettä
leikataan, ja haluaisinkin nostaa näitten leikkausten kokonaisvaikutukset eri väestöryhmi-
in, kun huomioidaan erilaisten asiakasmaksujen, lääkekorvausten, Kela-matkojen ja mui-
den maksujen ja tulojen leikkausten yhteisvaikutukset eri väestöryhmiin. Väitän, että nämä
monelta osin kohdistuvat nimenomaan iäkkäisiin, hyvin pienituloisiin eläkeläisiin, ja sii-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

näkin kohtaa perään meiltä kansanedustajilta vastuuta, että onko tämä vastuullista politiikkaa tässä ajassa. Ehkä usein mekin joudumme kansalaisille vastaamaan näihin kysymyksiin, niin en kyllä osaa vastata enää näille ihmisille, mistä heidän pitäisi tinkiä omasta toimeentulostaan.

21.16 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! On helppo jatkaa näitä kahta edellistä puheenvuoroa tai oikeastaan kaikkia kolmea. Tämä hallituksen esitys edelleen heikentää nimenomaan kaikkein pienituloisimpien ihmisten toimeentuloa ja elämänlaatua. Tämä tulee leikkaamaan työttömyyspäivärahoja, lapsilisää, vammaistukia, takuueläkettä, kansaneläkettä elikkä niiltä ihmisiltä, jotka elävät hyvin pitkälle sosiaaliturvan varassa. Sitä kautta valitettavasti se yksi iso kuva, joka on hallituksella, on eriarvoisuuden lisääminen, ja tämä esitys tulee sitä entisestään lisäämään. Aivan kuten edellisissäkin puheenvuoroissa täällä on todettu, niin vuosi toisensa jälkeen tämä kohdistuu aina samoihin ihmisiin ja samoihin perheisiin: puhutaan sitten vaikka eläkkeensaajista, niin leikataan eläkkeen tasosta, sitten jos perheessä sairastetaan, niin sairaskuluja lisätään ja asiakasmaksuja korotetaan. Ja sitä kautta nämä kaikki säästöt, jotka hallitus tekee, kumuloituvat samoille ihmisille vuosi toisensa jälkeen.

Olisin tästä syystä myös itsekkin peräänkuuluttanut sitä, että ennen kuin näitä säästöjä lähdetäisiin tekemään ja tuomaan eduskunnalle, meillä pitäisi olla yhtenäinen selvitys siitä, mikä on näiden leikkausten ja säästöjen kokonaisvaikutus ja miten se vaikuttaa eri väestöryhmiin. Minun mielestäni tämäntyyppinen lainsäädäntövalmistelu, joka tällä hetkellä hallitukseltakin tulee, on jollakin tavalla myös eduskuntaa halvearaavaa, koska meidän pitää hakea nämä tiedot ja selvitykset ja vaikutusten arvioinnit muualta, koska niitä ei eduskunnalle automaattisesti ja luonnollisesti tuoda.

21.18 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! On helppo yhtyä näihin edellisiin puheenvuoroihin siitä, että tämä esitys on kyllä todella häpeällinen. Tässä leikataan niiltä kaikkein pienituloisimmilta, taas kerran. Ja kun me tiedämme, että nämä samat ihmiset ovat niitä, jotka esimerkiksi sairastavat eniten, niin hallituksen muut leikkaukset, vaikka näihin sairauskorvauksiin, ja lääkekorvauksen katon nostaminen tulevat kohdentumaan näihin samoihin ihmisiin.

Vaihtoehtojahan on. Ei ole pakko leikata tästä. Jos halutaan leikata tulonsiirrosta, niin, aivan kuten edustaja Kontula sanoi, ne voidaan kohdistaa hyvätuloisimpiin, ei näihin kaikista heikoimmassa asemassa oleviin.

Ei ole ihme, ettei tässä salissa näy tällä hetkellä yhtään hallituspuolueiden edustajaa puolustamassa tätä esitystä. Heitäkin varmasti hävettää se, miten voidaan mennä taas kaikkein vähäosaisimpien kukkarolle. Perussuomalaisetkin, joita vielä edellisen pykälän kohdalla tässä salissa oli, totesivat, että tässä kohtaa on varmasti parempi lähteä ulos, koska eihän tällaista päätöstä voi häpeämättä tehdä. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Kaikki hävis!) Ihmettelen kyllä syvästi tätä hallituksen esitystä, ja ne 30 miljoonaa, mitä hallitus on luvannut kaikille pienituloisimmille kohdentaa, eivät riitä kyllä alkuunkaan edes näiden indeksikorotusten perumiseen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain, turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain sekä poronhoitajien sijaisavusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 151/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 24. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

21.21 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Lapsilisät luotiin aikanaan tulonsiirroksi lapsettomilta, työssä käyviltä henkilöiltä, jotka maksavat veroja, lapsiperheille. Tätä siirtoa on pidetty tärkeänä ja legitimoitu meidän järjestelmässä muun muassa sillä, että meillä myös eläketurva on julkisen sektorin varassa. Minä olen valmis maksamaan veroissani jonkun toisen ihmisen lasten elinkustannuksia, koska minä tiedän, että jonakin päivänä tuon toisen henkilöt lapset maksavat minun eläkkeeni ja vanhuudenhoivani. Näin tämä meidän järjestelmä pyörii.

Me tiedämme myös, että tällä hetkellä Suomi on erittäin huolissaan alhaisesta syntyvydestä, me tarvitsemme tänne lapsia joko muualta taikka sitten omasta toimesta, ja me tiedämme, että lapsiperheiden taloudellinen ahdinko vaikuttaa suoraan sekä perhekokoon että myös ylittäänsä ensisynnytyksen ajankohtaan tai ikään ja halukkuuteen perustaa perhettä. Minun mielestäni Suomella ei tässä tilanteessa ole varaa leikata lapsilisää miltään tuloluokalta, kaikkein vähiten tietenkin niiltä kaikkein köyhimmiltä.

21.22 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että hyvin kuvaavaa tässä on, että kun siirrytään muun muassa tähän teemaan, niin täällä ei ole yhtään ainutta hallituspuolueen jäsentä salissa tällä hetkellä vaan täällä on pelkästään opposition edustajia.

Arvoisa puhemies! Lapsilisä on ollut pyhä asia keskustapuolueelle, ja muistan viime kaudelta sen, kun keskusta erittäin voimakkaasti kritisoi hallitusta siitä, kun lapsilisiä leikattiin, ja sitten tässä yhteydessä sosialidemokraattien johdolla kuitenkin rakennettiin verotusjärjestelmä, joka kompensoi tätä lapsilisäleikkausta nimenomaan pienituloisille lapsiperheille, ja sitä kautta ne leikkaukset pystyttiin sitten kohdentamaan oikeudenmukaisesti, että pienituloisimmilta lapsiperheiltä tätä lapsilisäleikkauksen nettotuloa ei sitten hävinnyt.

Mutta nyt kun tätä hallituksen esitystä lukee, niin täällä ihan selkeästi todetaan, että lapsilisän alentamisen ennakoidaan lisäävän toimeentulotukimenoja tulevaisuudessa. Toimeentulotukiriippuvuuden kasvu kuitenkin on yksi suuri pienituloisten lapsiperheiden

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

työllistymistä vaikeuttava tilanne, koska toimeentulotuki leikkautuu pois lisätulojen kasvaessa. Pidemmällä aikavälillä hintojen noustessa ehdotettu lapsilisän tason alentaminen, yhdessä vuoden 2016 alusta voimaan tulleen lapsilisän indeksisidonnaisuuden poistamisen kanssa, pienentää myös lapsilisiä ja perheiden ostovoimaa. THL on myös arvioinut, että tulonsiirrot, kuten lapsilisiä, vanhempainpäiväraha, kotihoidon tuki, ovat jääneet ostovoimaltaan jälkeen yleisestä hintojen ja ansiotulojen noususta, jos kukaan perheessä ei käy töissä. Mitä vähäisempiä ovat perheen muut tulot, sitä enemmän painottuu tulonsiirtojen merkitys perheen taloudelle. Tästä syystä muun muassa lapsilisällä on suuri merkitys perheissä, ja tästä syystä myös köyhyysriski lisääntyy.

21.25 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Jaan myös edustaja Kiljusen harmistuksen siitä, ettei yhtään hallituspuolueiden edustajaa ole mukana tässä keskustelussa. Tämä lapsilisän säästöpäätös on lyhytnäköinen ensinnäkin siksi, että se lisää lapsiperheiden köyhyyttä, joka jo tällä hetkellä on hyvin iso ongelma Suomessa. Tämän leikkauksen vaikutus lapsiperheiden köyhyyteen ja toimeentulotuki riippuvuuteen on selvä, ja kiinnittäisin huomiota siihen, että puolet näistä köyhyysrajan alittavista perheistä ei käy tällä hetkellä ansiotyössä, joten nämä perheet ovat erityisen alttiita tämänkaltaisille tulonsiirroille ja varsinkin niiden muutoksille ja etenkin heikennyksille.

Kun me tiedämme köyhyiden periytymisestä ja ylipäättänsä perheen pienituloisuuden merkityksestä lasten lähtökohtiin rakentaa hyvää elämää ja niihin epätoivottuihin haasteisiin tai ongelmiin, esimerkiksi syrjäytymiseen ja elämänhallintaan, joihin on osoitettu köyhyydellä olevan vaikutusta, niin pidän tätä leikkausta äärettömän huolestuttavana ja lyhytnäköisenä jo, ja etenkin, näiden lapsiperheiden köyhtymisen näkökulmasta.

21.26 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Lapsilisiä on siis tarkoitus leikata niin, että saavutetaan kehyspäätöksen mukainen 11,7 miljoonan euron suuruinen säästö valtion menoihin. Vaikka lapsilisien leikkaus on euromäärältään pieni, niin sen vaikutus esimerkiksi ostovoiman heikkenemiseen kasvaa, koska hallitus on päättänyt poistaa myös lapsilisien indeksisidonnaisuuden. Hallitus on itsekkin todennut, että lapsilisien alentaminen lisää toimeentulotukimenoja tulevaisuudessa ja se lisää myös toimeentulotukiriippuvuutta.

Olemme nyt toistamassa 1990-luvun laman virheitä. Silloin leikattiin lapsiperheiden toimeentulosta, ja esimerkiksi THL:n tutkimus osoittaa, että jos vanhemmat olivat saaneet pitkään toimeentulotukea, niin lapsilla lisääntyivät vähäinen koulutus, mielenterveysongelmat, huostaanotot ja pienimuotoinen rikollisuus. Tämä meidän olisi pitänyt oppia edellisestä lamasta. Samoin lisääntyy myös toimeentulo-ongelmien kokeminen aikuisiässä. Eli lapsuuden olosuhteilla on huomattava vaikutus myöhempään hyvinvointiin.

En voi olla ihmettelemättä, miksi hallitus ei edelleenkaan ole tehnyt lapsiperheisiin kohdistuvien säästöpäätösten kokonaisvaikutusten arviointia. Pelkään pahoin, että nämä säästöpäätökset tulevat yhteiskunnalle pidemmällä aikavälillä todella kalliiksi.

21.28 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olisin itsekkin perännyt nimenomaan sitä, mistä sosialidemokraatit ovat puhuneet koko tämän ajan, elikkä näitten lapsiperheisiin kohdistuvien päätösten kokonaisvaltaista arviointia. Olisimme toivoneet sitä, että ennen kuin tällaisia esityksiä yleensä tuodaan eduskuntaan, niin kokonaisarviointi olisi tehty ja sitä kautta oltaisiin saatu parempaa tietoa myös näitten päätösten perustaksi.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 54 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 152/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 25. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

21.29 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on vähän oikeastaan jatkoa viime syksyn lainsäädäntöesitykseen, että eläkkeensaajan asumistukeen liittyvien lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksien ja näiden keskimääräisten asumismenojen ja enimmäisasumismenojen jäädyttämistä jatketaan sitten myös eteenpäin. Emme voi hyväksyä, että eläkkeensaajan asumistukea tullaan näiltä osin leikkaamaan, varsinkin kun me tiedämme, että eläkeläisiin kohdistuu myös muita leikkauksia, kuten edellä keskustelussa olleet kansaneläkeindeksiin sidotut etuudet ja lääkekorvausten tason lasku, matkakorvausten omavastuiden nostaminen ja tämä asiakasmaksujen 30 prosentin nousu ja niin edelleen. Elikkä tässä voi todeta sen, että eläkkeensaajiin ja sairaisiin ikääntyneihin ihmisiin kumuloituvat kaikki leikkaukset jälleen. Senkin takia olisimme ehdottomasti toivoneet, että tästäkin oltaisiin voitu tehdä vaikutusarviointi, jonka pohjalta me sitten tietäisimme, miten on eläkkeensaajien kokonaistilanne, ja muun muassa tältäkin osin voitaisiin paremmilla perusteilla päätöksiä tehdä. Emme voi siis hyväksyä esitystä eläkkeensaajan asumistuesta.

21.30 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä esitys yhdessä muiden eläkeläisiin kohdistuvien leikkausesitysten kanssa lisää eläkeläisköyhyyttä ja myös syventää sitä. Kaikkein heikoimmassa asemassa olevien toimeentuloon kohdistuvia säästöjä on mahdotonta hyväksyä. Jo nyt meillä on paljon ikäihmisiä, jotka kertovat minulle, että he joutuvat miettimään joka kuukausi, ostavatko kaupasta ruokaa vai apteekista lääkkeitä. Näiden ihmisten määrä jatkaa kasvamistaan näiden päätösten johdosta.

21.31 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Itsekin olen samaa mieltä edellä olleiden edustajien kanssa, että tätä leikkausta ei voi hyväksyä, koska se kohdistuu jälleen hyvin pienituloisiin ihmisiin. Ylipäätensä eläkkeensaajan asumistukea saavat jo ennestään hyvin pienituloiset ja usein kaupungeissa vuokralla asuvat ikääntyneet.

Ehkä ongelmallisen tästäkin heikennyksestä tekee se, että eläkeläisköyhyys on todellinen ongelma Suomessa, ja luulen, että täällä ei ole ehkä niin hyväksytty sitä tosiasiaa, että sille ongelmalle pitäisi tehdä jotain, koska jatkuvasti tulee heikennyksiä, jotka ennestään vain heikentävät näiden tiettyjen ihmisten asemaa. Ja kuten edustaja Mäkisalo-Ropponenkin toi esille, niin asiakasmaksujen korotukset, isot ja merkittävät lääkekorvausten heiken-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

nykset, Kela-maksujen nostot ja sitten tulojen useissa tapauksissa jopa laskeminen lisäävät tätä eläkeläisköyhyyttä. Itse myös olisin perännyt hallitukselta näiden leikkausten kokonaisvaikutuksia ensinnäkin näihin ikääntyviin ihmisiin, koska luulen, että ne heikentävät hyvin merkittävästi näiden ihmisten asemaa.

21.33 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Meillä vasemmistoryhmässäkin on käyty keskustelua näistä asioista ja nähty tämä suoraan sinä hallituksen oikeistolaisena linjana, että köyhiä ruvetaan kyykyttämään. Tässä on yksi pahimpia esimerkkejä, miten se tehdään. Vanhuksilta, joilla muutenkin on jo hankala elämäntilanne, viedään asumistukien myötä lisää rahaa pois ja heidän asemaansa vaikeutetaan. Minä tunnen hirmu paljon ihmisiä, vanhuksia, joiden luona olen käynyt kylässä, ja he kertovat siitä, miten vaikealta tuntuu, kun rahat tuntuvat koko ajan loppuvan ja normaalielämiseen, mihinkään semmoiseen, mitä voisi itselleen jotakin pienempää hommata, eivät rahat riitä. Ollaan koko ajan riippuvaisia siitä, miten toimeentulotuesta tai muualta saadaan rahaa. Tämä ei ole ollenkaan semmoinen ratkaisu, mitä me kannatamme ollenkaan tässä, ja tulemme vastustamaan tätä esitystä, mitä hallitus on pohjannut tähän.

21.34 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Nurminen nosti tässä esiin tärkeän asian eli tämän eläkeläisköyhyyden. Minä luulen, että tämä on asia, mitä me emme ole ehkä vielä tarpeeksi hyvin ymmärtäneet. Me olemme ajatelleet usein, että aiempina vuosikymmeninä meillä oli paljonkin pienituloisia eläkeläisiä. Nyt sitten tulevaisuudessa meidän eläkeläiset ovat tulotasoltaan hyvinkin heterogeeninen joukko ja siellä on itse asiassa aika paljon myös hyvin toimeentulevia, mutta samanaikaisesti meillä tulee tulevaisuudessa olemaan äärimmäisen paljon hyvin pienituloisia eläkeläisiä johtuen esimerkiksi siitä, että monen työura on jäänyt hyvin lyhyeksi tai hyvin pirstaloituneeksi eikä eläkettä ole kertynyt.

Sen takia olisi äärimmäisen tärkeää, että näistä erilaisista leikkauksista, mitkä nyt kohdistuvat monelta eri suunnalta eläkeläisiin, tehtäisiin semmoinen kokonaisarvio, minkä perusteella pystyttäisiin katsomaan, minkälaisiin eläkeläisiin nämä säästöt kaikkein eniten kohdentuvat. Sen tietysti pystyy nyt tälleen arvioimaankin vähän vain perustuen näihin esityksiin, mitä tänään on ollut, että kyllähän ne kohdistuvat niihin kaikkein pienituloisimpiin. Meillä tulee olemaan lisääntynyt joukko köyhyysrajan alapuolella eläviä eläkeläisiä, ja tämä on kyllä asia, mistä meidän kaikkien olisi syytä huolestua ja todellakin tehdä sellaista eläkeläispolitiikkaa, mikä kohdistuu ennen kaikkea kaikkein pienituloisimpiin, ja huolehtia siitä, että jokaisella eläkeläisellä on mahdollisuus elää ihmisarvoista vanhuutta ja tulot riittävät siihen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

26. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, Koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2016 vp

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 26. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

21.36 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pohdin tätä leikkausta, onko tämän aikuiskoulutustuen enimmäiskeston lyhennys ja perusosan pienentäminen tämän hetken työllisyyskehitys huomioiden järkevää. Vaikka ymmärränkin, että tämä on osa kiky-sopimusta, niin mielestäni meidän olisi hyvä keskustella kuitenkin tämän heikennyksen vaikutuksista.

Kiinnittäisin aluksi huomiota etenkin tämän tuen lisääntyneeseen käyttöön. Vuonna 2009 näitä edunsaajia oli noin 4 000 mutta vuonna 2015 peräti 19 000 edunsaajaa. Toisaalta on todettu, että tätä tukea käyttävät etenkin naisvaltaiset alat, etenkin hoiva- ja hoitoala ja sitten opetuspuolen henkilöstö. Tämä tuki on ennen kaikkea tärkeä, koska sillä vastataan näihin jo olemassa oleviin ja tuleviin työelämän muutoksiin ja koulutus myös ehkäisee työttömyyttä hyvin merkittävässä määrin.

Eli mielestäni, vaikka tämä on osa kiky-sopimusta, pitäisi kriittisesti tätä leikkausta tarkastella, mahdollisesti se perua, ja ennen kaikkea pitäisi arvioida tämän heikennyksen työllisyys- ja myös sukupuolivaikutukset.

21.38 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tässähän on kysymys leikkauksesta, ja ei varmaan tule yllätyksenä, että vasemmistoliitto vastustaa tätäkin leikkausta. Tässä puututaan sekä koulutustuen määrään että pituuteen, joista minä erityisesti olen huolissani tästä pituudesta. Tämä nykyinenkin pituus ei riitä kokonaisen uuden ammattitutkinnon suorittamiseen, eikä sitä ole voinut siihen käyttää. Ne tilanteet, joissa tätä täysimääräistä tukea on käytetty, ovat olleet sellaisia, jolloin henkilö on halunnut parantaa osaamistaan jollakin erityisellä osaamisalueella, esimerkiksi kehittää it-taitojaan tai suorittaa jonkun 20 opintoviikon johtamiskoulutuksen, tai sitten tilanteita, joissa henkilö on opiskellut pitkään työn ohessa ja ikään kuin haluaa sitten viedä ne opintonsa loppuun tämän tuen turvin siinä kohdassa, kun haluaa keskittyä niihin enemmän.

Tämä on ollut erityisesti naisten käyttämä tapa parantaa omaa työmarkkina-asemaansa tilanteessa, jossa me tiedämme, että naisille koulutus on huomattavasti tärkeämpää kuin miehille uralla etenemisen kannalta johtuen meidän epätasa-arvoisista työmarkkinoista. Niinpä myös siinä tehty heikennykset kohdistuvat väistämättä erityisesti naisiin.

Jos minä saisin yksin päättää, minä rakentaisin semmoisen Suomen, jossa yksikään koulutus ei olisi turha ja yksikään leikkaus ei kohdistuisi koulutukseen. Kun me olemme maassa, joka ei ole hirveän resurssirikas, joka on pääomaköyhä, jonka ainoa suuri aarre on sen omat ihmiset, niin totta kai meidän pitäisi pyrkiä sellaiseen politiikkaan, jossa kaikki koulutus ei ole vain sen yksilön etu vaan meidän ihan kaikkien etu.

21.40 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä ehdotetaan aikuiskoulutustukeen heikennyksiä, eli tukikauden enimmäiskeston lyheneminen 19 kuukaudesta 15 kuukauteen ja tuen perusosan pienentäminen 15 prosentilla. Aikuiskoulutustuen rahoituspohjaa muutetaan siten, ettei valtio rahoittaisi enää palkansaajan aikuis-

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

koulutustukea vaan tuki rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyysvakuutusrahaston toimesta. Valtio rahoittaisi kuitenkin edelleen yrittäjän aikuiskoulutustuen.

Tämä lakiesitys on sovittu kiky-neuvotteluissa, ja työmarkkinajärjestöt halusivat tämän sopimukseen mukaan, sillä hallituksen alkuperäinen esitys olisi heikentänyt aikuiskoulutustukea tätä esitystä huomattavasti enemmän.

Haluan kuitenkin puheenvuorossani tuoda esille, miten tärkeästä asiasta aikuiskoulutustuessa on kysymys. Tuen käyttö on kasvanut merkittävästi viime vuosien aikana. Vuonna 2009 sitä käytti 4 000 henkilöä mutta vuonna 2015 jo 19 000, eli tuki on työttömyyden ennaltaehkäisyä ja se on hyvä vastaus myös työelämän muutoksiin.

Aikuiskoulutusrahasto teki aikuiskoulutustuen vaikuttavuustutkimuksen vuonna 2014. Muutama asia tästä vaikuttavuustutkimuksesta.

Aikuiskoulutustukea käyttäneistä 96 prosenttia sanoi, että tuen merkitys oli melko tai erittäin merkittävä tekijä, mikä mahdollisti koulutukseen hakeutumisen. Samaa mieltä oli 93 prosenttia tukea käyttäneiden työnantajista.

Noin kaksi kolmasosaa aikuiskoulutustuen saajista käytti etuutta osaamisen uudelleen suuntaamiseen tai kokonaan uuden ammatin hankkimiseen. Etuus oli auttanut sen käyttäjiä työllistymisessä uusiin tehtäviin tai kokonaan uuteen ammattiin.

Noin yksi kolmasosa oli edennyt nykyisissä tehtävissään aikuiskoulutustuella koulutautumisen ansiosta. Aikuiskoulutustuen vaikuttavuustutkimus osoitti, että taloudelliset syyt ovat merkittävin este kouluttautumiselle ja aikuiskoulutustuki mahdollisti taloudellisesti opiskelun monelle sellaiselle henkilölle, jotka muuten eivät olisi voineet lähteä opiskelemaan.

Ammatillisen kehittymisen ja ammatinvaihdon mahdollistamisen lisäksi aikuiskoulutustuki paransi työkykyä ja työssäjaksamista. Näin sanoivat siis tähän kyselyyn osallistuneet aikuiskoulutustukea saaneet henkilöt. Siten aikuiskoulutustuki on myös hyvä keino pidentää työuria. Toivon todella, etteivät aikuiskoulutustuen hyödyt katoa tuen heikkene-
misen myötä.

Lopuksi, arvoisa puhemies: hallituksen esityksessä ei ole lainkaan sukupuolivaikutusten arviointia, ja se on minusta kyllä suuri puute, sillä vaikutukset kohdistuvat enemmän naisiin ja erityisesti sosiaali- ja terveysalan ja opetussektorin henkilöt ovat käyttäneet tätä tukea. Kyllä tässä olisi todellakin paikallaan ollut tehdä myös sukupuolivaikutusten arviointi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

27. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista

Hallituksen esitys HE 156/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 27. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Keskustelu

21.44 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston vuonna 2013 tekemän ja edelleen voimassa olevan periaatepäätöksen, Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman, mukaan maassamme tarvitaan miljoona esteetöntä ja turvallista asuntoa vuoteen 2030 mennessä, jos meillä on tavoitteena se, että kotona asuu vähintään 92 prosenttia 75-vuotiaista henkilöistä. Vanhojen kerrostalojen suurimmat haasteet esteettömyyden kannalta liittyvät tämän periaatepäätöksen mukaan hissien puutteeseen tai olemassa olevien hissien pieneen kokoon. Vuonna 2015 näitä korjausavustuslain mukaisia avustuksia oli käytettävissä yhteensä 40 miljoonaa, vuonna 2016 oli 25 miljoonaa, ja nyt sitten ehdotetaan 35:tä miljoonaa, eli trendi on ollut laskeva, joskin nyt tänä vuonna sitten tulisi vähän enemmän kuin viime vuonna. Mutta siitä huolimatta on syytä kysyä, miksi näitä resursseja vähennetään, miksi tähän toimintaan ei anneta enempää määrärahoja, koska tarve kasvaa väestön ikääntyessä. Jos kerran vanhusten kotona asumista halutaan tukea, niin tämä olisi erittäin hyvä keino siinä. Kaiken lisäksi tällä korjaustoiminnan tukemisella on myöskin ihan huomattavia työllisyysvaikutuksia, joten tähän asiaan olisi kyllä hallituksen kannattanut panostaa enemmän.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

28. Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2015

Kertomus K 16/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 18/2016 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 28. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 18/2016 vp. Asian käsittely keskeytettiin perjantaina 16.9.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu ei jatkunut.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 16/2016 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

29. Lakialoite laeiksi perusopetuslain 13 §:n ja lukiolain 9 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 37/2016 vp Anna Kontula vas

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 29. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan. Asian käsittely keskeytettiin torstaina 15.9. pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 90/2016 vp

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

30. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvallisuus selvityslain ja kansainvälisistä tietoturvaluusuu selvoitteista annetun lain 20 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 122/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.9.2016 pidettävään täysistuntoon.

31. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 124/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 15/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.9.2016 pidettävään täysistuntoon.

32. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työntekijän eläkelain, julkisten alojen eläkelain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 130/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 16/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 28.9.2016 pidettävään täysistuntoon.

33. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 28.9.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.47.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen